Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ
νομος ἔρωτος εν τῷ ὄρει Σιων.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

NOVUM TESTAMENTUM GRÆCUM

ita adornatum
ut in
Textu
Medulla Editionum probatarum retineatur, atque in Margine ad diſcernendas Lectiones genuinas, ancipites, ſequiores, anſa detur,
ex iterata recognitione

JO. ALB. BENGELII, S.T.D.

Tubingæ
Impenſis CHR. HENR. BERGERI,
MDCCLIII.

Biblioth. Academ. Dorpat.

PRÆFATIO
ANNO MDCCXXXIV DATA.
SUMMARIUM.

Editio N. T. Græci minor majorem *ſubſequitur.* § 1.
Propria utriusque utilitas. § 2.
Documenta, *unde varietas lectionis in utraque petitur: & Deciſionis* fundamentum, methodusque gradatim procedens. § 3.
Conſtitutio textus *ipſius.* § 4.
Capita & verſus. § 5.
Interpunctiones. § 6.
Orthographia. § 7.
Lectionum marginalium *delectus.* § 8.
Earum in utraque editione convenientia & differentia. § 9.
Earum neceſſitas, § 10.
& uſus. § 11.
Summa *legitimæ tractationis* N. T. § 12.

§ I.

NOvum Teſtamentum Græcum, CHRISTIANE LECTOR, religioſo annorum multorum ſtudio recognitum, cum Apparatu critico, edidi *majore* volumine, vere proximo: & nunc idem, ſine apparatu illo, *minore* forma ſubmitto, ut moles libri manum peramve non gravet, & tamen hebetiores quoque oculos expleant typi. Utrumque uti ſum pollicitus pridem, ſic hoc anno, Dei benignitate, effe-

ctum dedi, maxima pensi critici, necessarii, sed ærumnosi, tandem parte perfunctus.

§ II. Non deerant, qui majorem, præsertim postquam ipsam viderunt, probarent editionem: rursum minor ad quotidianos usus aptior fore existimabatur. Omnino *uberior* apparatus utilitatem spondet, primum apud eos, qui in textu sacro subinde recognoscendo operam collocant, fructuosam magis, quam popularem: deinde apud ceteros, qui vel causas rerum illico in hoc genere cognoscere curant, vel certe tranquilliori sunt animo, si sciant, unde causæ illæ, quoties usu venerit, possint requiri. Interea citra anxii ambages examinis, præcipuum recensionis nostræ fructum ii vel inscientes capient, qui *manualem* hanc editionem bona fide, & tanta certe simplicitate, id quod æquissimum fuerit, tractabunt, quanta ceteras ejusmodi *singulatim* tractare sunt soliti, præsertim quum *omnium* succum hæc una imbiberit.

§ III. Quibus tamen auctoritatibus, quibus rationibus, recognitio nostra nitatur, summatim hic dicendum puto. Quæ *Millius*, & ante Millium alii, ab eo vel prætermissi vel adhibiti, quæque censores & successores ejus in hoc genere congesserunt, ea excussi, limavi, compendifeci, auxi. *Græcos* manuscriptos codices undecim de integro contuli, & aliorum quatuor excerpta aliunde corrogavi. *Latinam* versionem omnium antiquissimam

non

non perfunctorie recensui. Lectiones *Copticas* & *Armenas*, quas non per omnes N. T. libros habebat Millius, in multis locis eximiis à Maturino Veyssiéré La Croze, quamlibet grandævo, impetravi. Multa ceterarum versionum, *Gothicæ* præsertim & *Syriacæ*, loca, partim ex mea, partim ex aliena observatione retractavi. Neque nil spicilegii *Patrum* scripta præbuerunt. In omni hac multitudine antiquiores eosque graviores testes ceteris anteposui, *Græcolatinis* codicibus, vel rhapsodiis potius, exauctoratis. *Alexandrini* codicis & *Latini* interpretis collationem, sufficiens germanæ lectionis vel agnoscendæ vel *investigandæ* (*) sum nactus adminiculum: quo pacto scrutinium hoc alioqui intricatissimum non modo satis firmitudinis, sed etiam plurimum facilitatis acquirit. Initium autem scrutinii non est faciendum à dubiis vexatis, sed ab ejusmodi lectionibus, quas in *uno* tantum aut *perpaucis* codicibus repertas, nemo unquam editor aut criticus probavit. inde apparet, & tales & speciosiores aliquanto aberrationes ab iis causis esse profectas, quas vel casus aluerit vel consilium. tum demum enascitur earum varietatum, quas *æquus* fere numerus codicum in ancipiti relinquit, decisio. postremo ad ardua loca,

 quo-

(*) Hoc verbo pridem cavi, ne tali collationi, ubi nulla alia documenta adsciscantur, plus justo tribuere viderer.

quorum germana lectio *præparco* nititur numero testium, descendere licet.

§ IV. His machinis, hac methodo, germanam ubique lectionem extrahere conatus sum, eique vel in textu vel in margine dedi locum. *Textus* nempe noster florem delibat editionum receptarum, quæ singulæ suis utique laborant nævis, conjunctæ vero & eclectico studio consociatæ multo plus sinceritatis habent, quam plerisque videatur. Hinc Legem semel nobis fixam facile servavimus: *ut ne syllabam quidem*, *antehac non admissam*, *noster textus admitteret.* In sola idem Apocalypsi, ob causas suo loco explanatas, manuscriptos codices præfert, ea tamen conditione, ut receptiorem antehac lectionem suggerat margo.

§ V. Divisio in capita, hæc quidem, qua hodie utimur, Græcis ignota fuit, & in Latinis codicibus primum, iisque manuscriptis, deinde in impressis exstitit. dehinc in editiones N. T. Græcolatinas immigravit: postremo mere Græcis adhæsit. Divisionem in versiculos a Roberto Stephano introductam esse, constat. Eorum nos & *capitum* & *versuum* numeros, nil mutatos, in margine reposuimus: textum, ut ipsius postulat series, vel intervallatum vel continuum repræsentamus. id quod ad totam sententiam exactius capien-

piendam conducere, periti homines magno conſenſu docent.

§ VI. Minores quoque diviſiones, ſive *nterpunctiones*, cura noſtra complectitur. Confer, ſi placet, editionem noſtram cum aliis, Luc. IV. 1. 2. Joh. VIII. 25. X. 14. 27. Act. X. 41. præſertim in Paulo, Rom. III. 25 ſ. VIII. 33. IX. 4. 1 Cor. II. 14. VIII. 1-4. IX. 2 ſ. 2 Cor. VII. 11. Eph. III. 1-14. V. 2. Col. II. 11 ſ. III. 16. 2 Theſſ. III. 14. 1 Tim. I. 3-18. Hebr. II. 9. III. 7-12. VII. 18 ſ. IX. 19. XII. 22 ſ. nec non Jac. III. 5 ſeqq. 1 Petr. II. 8. 2 Petr. II. 4-9. Jud. 3. 7. 12. Ap. IV. 8. VII. 5 ſeqq. De reliquis locis notantur quædam in ed. maj. p. 475. Nec tamen omnia ſpecioſa, vel antiquis placita vel novis interpretibus, avide arripui. Vid. ibidem notata ad Matth. III. 3. Joh. I. 3 ſ. V. 27 ſ. VII. 22. 37. 2 Cor. IV. 4. Interdum ab expreſſiore diſtinctione abſtinui, veram vel lectori relinquens, vel Notis exegeticis reſervans. Act. XXVII. 40. Rom. I. 17. II. 14. Ap. XIII. 8. Rurſus *Interrogationis* ſignum vel deletum eſt à nobis, vel poſitum, vel transpoſitum, ut res poſtulabat. Joh. XVI. 31. Act. II. 8-11. 1 Cor. XII. 15 ſ. XV. 29. 32. Hebr. IX. 17. X. 2. Neque nulla *ſpirituum*, 1 Cor. XV. 25. Col. II. 15. & *accentuum* ratio eſt habita. Matth. XIII. 23. Joh. VII. 34. 36. Hebr. III. 16.

§ VII. Ut quam emendatiſſima ſiſteretur editio, ſolicite elaboravi. Quare ſphalmatis errorisve ſuſpicionem reprimi fas erit, ſi cui ἀυτοῦ reciprocum & ἀφὴ cum ſpiritu leni, ἔϱγά μου cum duobus accentibus, κἀγὼ & ἀγαπᾶν ſine jota ſubſcripto, ſi ἀποκτένω ſine ι, ἔνατος per ν ſimplex, ἐϛὶν cum ν & οὕτως cum ς ante conſonantem interdum, ac potius, ſi ὁ καὶ ἡ βάτος, ſi ἑϛὼς neutrum per ω, & alia ejusmodi, occurrent. major editio, ſi quis eam evolvere dignabitur, minutiarum quoque talium, non modo graviorum rerum, rationem reddet. *Abbreviaturas*, quas vocant, articulorum præſertim, ceterasque perplexas & juventuti moleſtas, amovimus.

§ VIII. *Margo* variantes lectiones habet, easque, ſalvo prorſus lectoris judicio, *taxatas*, pro diverſo firmitudinis gradu. Et ex receptis quidem editionibus varietates hic dantur fere omnes; ſed ex manuſcriptis codicibus, ſelectiores duntaxat, eæque potiſſimum, quas quamlibet genuinas Lex § IV memorata à textu interim ſegregat. Quivis igitur, cuicunque editioni ex omnibus aſſuevit, eam totam in hac noſtra inveniet: ſimulque confidere poterit, textum, addita meliore marginis fruge, quam proxime ad eam ſe recipere lectionem N. T. quæ fuerit ab ore ac manu apoſtolorum & evangeliſtarum.

§ IX.

§ IX. Mirum eſſet, niſi ſententiam, ex quo majoris editionis textus excudi cœptus eſt, pauculis in locis, die diem docente, mutaſſem, quam quidem libertatem reſervavi mihi pag. 449 editionis illius: ſed in locis longe plurimis, atque adeo in univerſo hocce ſcrutinio, confirmata eſt ſententia mea. Quare neque neceſſarium neque conſultum duco, te, Lector, ſecundis tam cito (*) curis obtundere. Tuum enim eſſe ſcis, liberum juxta mecum exercere judicium. Hoc potius declarandum arbitror, cum majori editione minorem in textu & in lectionibus marginis earumque æſtimatione penitus *congruere;* tantummodo lectiones quasdam marginis, & momento & auctoritate leviori, in tironum gratiam in hac *prætermitti.* Ac plures quidem prætermitti poterant: ſed ſæpe lectionem quamlibet tenuem indicavi, quia aliæ eam editiones in textu ſuo habebant, & quia noſter textus ſine tali indicio per ſphalma ab iis diſcedere interdum videretur.

§ X. Dices: Mallem talem editionem, quæ textum *merum* & in eo genuina omnia, ſine ulla variante lectione, nobis inſinuaret. Re-

 ſpon-

(*) Secundas vero curas, XVIII annorum uſu interpoſito, novæ hujus editionis margo (nam textus haud mutatur,) exhibet, ita, ut regularum criticarum applicatio interdum emendetur, ipſæ regulæ multo magis confirmentur.

ſpondeo: Vehementer mihi quoque optata eſſet talis recognitio: ſed eam producere nemo criticus poſſet, niſi & infallibilis, & à ceteris pro infallibili agnitus. Sæpe editor ne ſibi quidem ipſi ſatiſfacit: ſæpe lectio, de qua ei certum eſt, & paucioribus teſtibus & minus obviis rationibus nititur; quo nomine raros ac tardos aſſenſores, promtos multosque oppugnatores eſſet habitura. Itaque in *margine*, dum lucidius firmiusque judicium exoritur, præſtat ſubſiſtere: id quod fecimus, ſic tamen, ut inſigniora loca *circello* diſtingueremus, qui in Hebraicis codicibus V. T. frequens, Iudæis occurrere poteſt, ne Scripturæ N. T. ob varietatem lectionis detrahant.

§ XI. Quod ſupereſt, quomodo *utendum* ſit margine, dicemus. Sæpe varietas, quæ contemnenda videtur, in receſſu aliquid habet, ut in exegeſi, (*) ſi prelum obtigerit, demonſtrabimus: ſed quocunque quiſque loco, quidnam interſit, haud perſpicit, varietatem quietus in legendo prætereat licet. ubi lector ſua aliquid intereſſe ſentit, codicum ſilva in majori editione præſto eſt: plerumque vero etiam ſine codicum ſcrutinio eam lectionem, quam poſtponimus, ex *paralleliſmo*, *gloſſa*, *alliteratione*, *rhythmo*, *homœoteleuto* &c. videbit eſſe natam. quæ cauſæ quid ſint, quid poſſint, eadem demonſtrat editio: &

(*) Exegeſis, *Gnomonis* titulo, exiit A. MDCCXLII.

& qui animo ſemel eas habebit impreſſas, magnam in hac diſcuſſione facilitatem conſequetur; profectuque creſcente, numerum varietatum in ſuo certe margine quotidie imminuet, exſtantioresque textus ſibi conſueti emendationes, atque adeo vindicias, in contractiorem lætus ſubinde ſummam coget. In *Schola* preſſe textum ſequi expedit, niſi forte doctoris fert animus, ad marginem, inſigni emendatione fulgentem, aliquando deſcendere.

§ XII. Corticem, quæcunque præfati ſumus, videantur magis ſpectare, quam nucleum Scripturæ N. T. ſed tamen ad hanc ipſam enucleandam ſunt neceſſaria. De ratione digne & ſalutariter eam tractandi ſi quis aliquid requirit, ſummam hanc pridem habeo mihi aliisque propoſitam: *Te totum applica ad textum: rem totam applica ad te.* neque plura, etiamſi hic locus caperet, addi neceſſum eſſet. Ipſa Scripturæ N. T. veritas & virtus ſe omnibus optime & commendat & communicat. Beati, qui experiuntur: hæc vero experientia atque adeo beatitudo, per glorioſiſſimum τῆς καινῆς διαθήκης Sponſorem Jeſum Chriſtum, omnibus hac N. T. Scriptura, tanquam divino Inſtrumento, legitime utentibus obtingat.

AD-

ADMONITIO
A. MDCCLIII ADJECTA.
SUMMARIUM.

In exemplaribus N. T. Gr. *internus* potiſſimum nitor ſpectandus. § 1.
Meta laboris critici. § 2.
Idea fructuoſæ recenſionis. § 3.
Editionis *hujus* ratio. § 4.
Differentia ejus à præcedentibus, ac potius *convenientia* cum illis; ſpeciatim, in *diſtinctionibus* majoribus ac minoribus, in relativo & reciproco AYTOY, in *lectionibus* marginalibus, in locis *parallelis*, in ipſis *textus* verbis. § 5.
Mentio *Claviculæ* N. T. § 6.

§ I.

Abundat ætas noſtra, divino, *utinam* diutino ac perpetuo beneficio, editionibus Scripturæ, præſertim Novi Teſtamenti, etiam Græci. Summa omnium utique exemplarium non poteſt non eadem eſſe: ſed *acceſſoria*, quæ ſuum quoque pondus habent, non ſunt eadem. *Editores* multum paſſim, quod videlicet ipſis placitum eſt, & quod placiturum aliis putant, pollicentur; ſed prudentes, quid revera abs quovis eorum præſtetur, diſpiciunt: *emtores* elegantes ſpecie libri externa capiuntur, quæ, quoad poteſt, ab honeſtis editoribus curatur: *lectores* veri, inte-

interiorem nitorem multo magis requirunt. Ac talem te, *Lector*, mihi propono.

§ II. *Meta* totius laboris mei critici eſt hæc, non ut alius fiat textus, quem non nulli ſperare aut timere videbantur, ſed ut obvii textûs ſanitas firmitudoque, pauculis gemmis, quæ obrutæ jacuerant, poſtliminio reſtitutis, quam exploratiſſima tibi præſtetur.

§ III. Minutiſſima quæque excutere in Apparatu critico dignati ſemel fuimus. Eo enim magis iis, qui ſua intereſſe putant, probamus, nil ponderoſius nos fugiſſe. In præſenti autem, quid editio N. T. Græci, quotidianis omnium uſibus apta, habere debeat, exponam.

1. *Non debet merum unius cujuspiam editionis priſtinæ textum referre, ſed omnium veterum codicum exhibere* frugem, ſine palea.

2. Sine palea, *inquam. Pleno enim volumine totam farraginem variantium lectionum, etiam in minutiſſimis, contineri expedit, in uſum criticorum: ſed communia exemplaria multitudinem lectorum fas non eſt iis turbare diſcrepantiis*, quæ a codicibus nil auctoritatis, nil momenti a re ipſa habent.

3. Frugem *vero omnem repræſentare debet, ita ut quasvis lectiones, quæ ſaltem aliquid in receſſu habere* poſſint, *aut in textu aut in margine referat, judiciumque lectori & expeditum offerat, & liberum reſervet.*

4. Se-

4. Sectiones majores, *quas legitima discernit analysis, conspicuis quibusdam intervallis dirimi, sed* periodos, cola, commata *inter se connecti decet, ut sententiæ tenor quam commodissime percipiatur.*

5. Interpunctiones, accentus & spiritus, *in quibus magnum persæpe pondus inest, ita constitui debent, ut ipsi verborum sensui respondeant: ab aliis numerorum, literarum, asteriscorum notulis textum quam maxime immunem relinqui, & abbreviaturas, quas vocant, intricatiores arceri convenit.*

6. *Textus requiritur quam* emendatissimus, & Errata, *si quæ sunt, ita indicanda sunt, ut ne tirones quidem quidquam impediat.*

Justas esse has atque sufficientes leges, facile agnoveris. Ad eas quilibet, quem deligendi exemplaris cura tangit, quamlibet editionem sibi oblatam, vel per se vel per alios, si sapit, examinabit. Aliena non vitupero: mea non ostento.

§ IV. Tertia duntaxat hæc est editio N. T. Græci, quæ me approbante pro mea ex toto habenda sit. Nam prima quidem exiit Tubingæ A. 1734. cum illo, quem dixi, Apparatu; & secundam postea, minori volumine, sine Apparatu, Stutgardia tulit: quæ autem aliis locis excusæ me respiciunt editiones, eæ partim ad duas hasce vel in textu, vel

in

in ſectionibus, vel in criſi, ſunt conformatæ, partim in alia omnia iverunt.

§ V. Cum duabus illis noſtris majorem hæc tertia convenientiam habet, quam differentiam: quare priſtina præfatio nunc quoque proderit. Librorum epiſtolarumque in partes majores & minores diviſionem ad tabellas Gnomonis interim emiſſi ſynopticas propius conformavi. Majorem ſubinde partem deſignat ſpatium lineas dirimens; minorem, ſpatium in ipſa linea: cum aliqua imitatione illarum diviſionum, in pentateucho hebraico, quarum alia *Paraſcha* ſive ſectio dicitur *pethucha*, aperta, alia *ſethuma*, clauſa. apud Buxt. de abbrev. hebr. p. 163.

Accentus, ſpiritus, interrogationes, interpunctiones, & in his parentheſes, raro mutare neceſſum habui: neque enim cupidiores quorundam mutationes ſecutus ſum. Magnum hodie quidem ſtudium a literatis hominibus in parentheſes impenditur: neque mediocris earum eſt utilitas, ſi veros ſententiarum limites deſignent: ſed eædem, alienis locis intruſæ, multa turbant. Porro parentheſes per commata, & magis per cola (ſine novo ſigno, Græcum textum non melius, quam Hebræum decente, quod præſentem hanc interpoſitionem Latinam ſibi incluſam habet,) notari poſſunt: id quod mihi pridem curæ fuit.

):( ):(Rela-

Relativum αὐτοῦ, αὐτῆς, & reciprocum αὑτοῦ, αὑτῆς κτλ. ſunt, qui accentu leni aſperoque diſtingui oportere dictitent.

At reputare debebant, reciproca ſuffixa apud Hebræos non alia eſſe atque relativa, & inde ſcriptores N. T. Græci conſtantiſſime ſenſu reciproco ſcribere ἀπ᾽ αὐτοῦ (vel ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, nunquam ἀφ᾽ αὐτοῦ) & ſic ἀπ᾽ αὐτῶν, ἐπ᾽ αὐτῆς, ἐπ᾽ αὐτῷ, ἐπ᾽ αὐτῇ, ἐπ᾽ αὐτὸν, ἐπ᾽ αὐτοὺς, μετ᾽ αὐτοῦ, μετ᾽ αὐτὸν, μετ᾽ αὐτῶν· neque ullum exemplum diſſimile in toto N. T. exſtare.

In pronunciatione apoſtolicum morem præ recenti fas eſt imitari: ſed quia in αὑτοῦ reciproco non modo tirones, ſed etiam viri valde docti adhæreſcunt, αὑτοῦ iis fere locis, ubi Stephanorum editiones ſic habent, excudendum curavi; idque cordatiores non pro norma pronunciationis, ſed pro adjumento interpretationis, velim, habendum meminerint.

Marginis lectiones religioſe retractavi, aliis deletis, aliis ſuppletis, aliis aliter æſtimatis. Nam quæ interjecti bene longi temporis ſuppeditavit uſus, ea haud plane ſupprimi, ſed ante obitum promulgari oportere cenſui. Qui priori editioni minori aſſuevit, is differentias hujus, nullo negotio, proprio fructu, in illa notabit. Nolim, aſſiduitatem meam criticam, in exactiore regularum mearum applicatione occupatam, pro putida haberi. In translationibus faciliores eſſe poſſumus: ſed inveſtigationi fontis Græci, ad quem perfugium

fugium datur ultimum, non potest cura nimium religiosa impendi. Commodum sit plerisque, obvio quovis typographo niti: ego antiquissimum quidque pro vero & necessario amplector & exhibeo.

Loca parallela, præ ceteris evolvi solita, id est, quæ ad Evangelistarum mutuum, & Novi Testamenti cum Veteri concentum pertinent, ex majori editione repetiimus. *Textus* verba, quod præcipuum est, eadem plane sunt in hac editione, quæ in duabus superioribus.

§ VI. Quemadmodum illas stipavit Apparatus criticus, & subsecutæ Defensiones, hinc timiditatis, inde temeritatis crimine depulso, idoneos talium rerum arbitros conciliarunt: sic tertiæ huic præsidium quoddam sive satellitium, si quid adversi etiam nunc immineret, deberi visum est. Seorsum videlicet excudetur typis, calamo jam cusa, *Clavicula N. T. Gr. ex iterata* hacce recognitione *editi:* quæ & *generalia* fundamenta criseos N. T. ita repetit, ut novissimæ exceptiones præcidantur, & ad multa *singulatim* loca N. T. residuis unius alteriusve eruditi viri oppositionibus satisfacit, alienasque correctiones, measque curas ulteriores adjicit. Quo pacto & libertati, quam mihi semper reservavi, & firmitudini tale scrutinium decenti consulitur. Vale, &, si e re tua esse intelligis, utere.

EXPLICATIO SIGNORUM.

In textu,

° *circellus* præmonet, lectionem marginis esse inprimis consideratu dignam.

In margine,

α innuit, marginis lectionem, salvo etiam atque etiam judicio meliore, plane pro genuina esse habendam:

β eam, quæ per codices firmior sit lectione textus, nec tamen plane certa:

γ æqualem lectioni textus; interdum etiam talem, de qua decisio tota lectori relinquatur:

δ minus firmam:

ε non probandam, quamvis a nonnullis probatam.

' obelus, *omissionem* notat: *additio*, per se patet; & item *commutatio*.

¶ significat *eodem versu*. *Versuum* limites designat *distinctio* major, vel *litera* majuscula, vel denique | *lineola* perpendicularis.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

CAP. I

ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως ἰησοῦ χριστοῦ, υἱοῦ δαυὶδ,
υἱοῦ ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν 2
ἰσαάκ· ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰακώβ·
ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτοῦ. ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν 3
φαρὲς καὶ τὸν ζαρὰ ἐκ τῆς θάμαρ· φαρὲς
δὲ ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ. ἐσρῶμ δὲ ἐγέννη-
σε τὸν ἀράμ· ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ. ἀμιναδὰβ δὲ 4
ἐγέννησε τὸν ναασσών· ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν σαλμών.
σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν βοὸζ ἐκ τῆς ῥαχάβ· βοὸζ δὲ ἐγέννη- 5
σε τὸν ὠβὴδ ἐκ τῆς ῥούθ. ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί· ἰεσ-
σαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς 6

LECTIONES VARIANTES.

MATTH. CAP. I. v. 6. ὁ βασιλεὺς] ` ὁ

LOCA PARALLELA.

MATTH. I, 1. Luc. 3, 31. 34.

7 ἐγέννησε τὸν σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ οὐρίου. σολομὼν δὲ
ἐγέννησε τὸν ῥοβοάμ. ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβιά·
8 ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀσά. ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσα-
φάτ· ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωράμ. ἰωρὰμ δὲ ἐγέν-
9 νησε τὸν ὀζίαν· | ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωάθαμ. ἰωάθαμ
δὲ ἐγέννησε τὸν ἄχαζ. ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐζεκίαν.
10 ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν μανασσῆ· μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν
11 ἀμών. ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσίαν· | ἰωσίας δὲ ἐγέννησε
τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας
12 βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν βαβυλῶνος, ἰεχο-
νίας ἐγέννησε τὸν σαλαθιήλ. σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν
13 ζοροβάβελ· | ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀβιούδ. ἀβιοὺδ δὲ
ἐγέννησε τὸν ἐλιακείμ· ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀζώρ.
14 ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν σαδώκ· σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν ἀχείμ.
15 ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλιούδ· ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν ἐλεά-
ζαρ. ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν ματθάν· ματθὰν δὲ ἐγέν-
16 νησε τὸν ἰακώβ. ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα
μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ ἀβραὰμ ἕως δαυίδ, γενεαὶ δεκα-
τέσσαρες· καὶ ἀπὸ δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος,
γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος
ἕως τοῦ χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 ΤΟΥ δὲ ° ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευ-
θείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ μαρίας τῷ ἰωσήφ, πρὶν
ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος
19 ἁγίου. ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων
αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.
20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ'
ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων, Ἰωσὴφ υἱὸς δαυίδ, μὴ φοβηθῇς
παραλαβεῖν μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεν-
21 νηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέ-
σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐ-
22 τοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,

11 ἰεχονίαν] ἰωακείμ. ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν ἰεχονίαν γ
18 ἰησοῦ] ` α   20 αὐτῷ] αὐτῶ α. Talia omnia sine jota subscripto excusa putato.

22 Jes. 7, 14.   Ἰδοὺ

Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέ- 23
σουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμανουήλ· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον,
μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, 24
ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέ-
λαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ 25
ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

ΤΟΥ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας, ἐν 2
ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατο-
λῶν παρεγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα λέγοντες, Ποῦ ἐστιν 2
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέ-
ρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκού- 3
σας δὲ ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱεροσόλυ-
μα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ 4
γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ χριστὸς
γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας. 5
οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, | Καὶ σὺ βηθλεὲμ γῆ 6
ἰούδα· οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ
γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν
ἰσραήλ. Τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρί- 7
βωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ 8
πέμψας αὐτοὺς εἰς βηθλεὲμ εἶπε, Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξε-
τάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι,
ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ 9
βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ
ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ
παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην 10
σφόδρα· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον με- 11
τὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν
αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν
αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρημα- 12
τισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς ἡρώδην, δι' ἄλλης
ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

II, 6 γὰρ] γάρ μοι ε
8 ἀκριβῶς ἐξετάσατε] ἐξετάσατε ἀκριβῶς β
11 εἶδον] εὗρον ε

25 Luc. 2, 25. II, 5 Mich. 5, 1.

13 ἈΝαχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται
κατ᾽ ὄναρ τῷ ἰωσὴφ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἴσθι
ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι. μέλλει γὰρ ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον,
14 τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ο δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον,
15 | καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἐξ αἰ-
16 γύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαί-
χθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖ-
λε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον
17 ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν
18 ὑπὸ ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος, Φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη,
θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, ῥαχὴλ κλαίου-
σα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ
19 εἰσί. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου
20 κατ᾽ ὄναρ φαίνεται τῷ ἰωσὴφ ἐν αἰγύπτῳ | λέγων, Ἐγερ-
θεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πο-
ρεύου εἰς γῆν ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν
21 τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μη-
22 τέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ. ἀκούσας δὲ ὅτι
ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς ἰουδαίας ἀντὶ ἡρώδου τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽
23 ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν
κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

3 ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται ἰωάννης ὁ βα-
2 πτιστὴς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας | καὶ λέ-
γων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
3 νῶν. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέ-
γοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
4 Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ ἰω-

18 θρῆνος καὶ] ` γ

15 Hose. 11, 1. 17. Jer. 31, 15.
III, 1 Marc. 1, 1. Luc. 3, 1. 3. Jesa. 40, 3.

άννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην
δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν
ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.
Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ 5
ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἐβαπτίζον- 6
το ἐν τῷ ἰορδάνῃ ὑπ᾿ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας
αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων 7
ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλού-
σης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας. καὶ 8.9
μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ.
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν 10
ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν βαπτί- 11
ζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βα-
στάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.
οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα 12
αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον ° αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ
δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
ΤΟΤΕ παραγίνεται ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ τὸν 13
ἰορδάνην πρὸς τὸν ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾿ αὐτοῦ. ὁ δὲ 14
ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ
βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς 15
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν,
πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ 16
βαπτισθεὶς ὁ ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ
ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ᾿ αὐτόν· καὶ 17
ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ
ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

8 καρπὸν ἄξιον] καρποὺς ἀξίους ε
° 11 καὶ πυρί] \ ε
12 αὐλοῦ] \ β

13 Marc. 1, 9. Luc. 3, 21.

4 ΤΟΤΕ ὁ ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
2 τος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας ἡμέρας
τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.
3 καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ,
4 εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶ-
πε, Γέγραπται, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.
5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν,
6 καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, | καὶ λέγει
αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται
γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ
χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα
7 σου. Ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπει-
8 ράσεις Κύριον τὸν θεόν σου. Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ
διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας
9 τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει
αὐτῷ, Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς
10 μοι. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὕπαγε σατανᾶ· γέγρα-
πται γὰρ, Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μό-
11 νῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ
ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 ΑΚΟΥΣΑΣ δὲ ° ὁ ἰησοῦς ὅτι ἰωάννης παρεδόθη, ἀνε-
13 χώρησεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν
ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς καπερναοὺμ τὴν παραθαλασ-
14 σίαν, ἐν ὁρίοις ζαβουλὼν καὶ νεφθαλείμ, | ἵνα πληρωθῇ
15 τὸ ῥηθὲν διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Γῆ ζαβουλὼν
καὶ γῆ νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ ἰορδάνου, γα-
16 λιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ ° καθήμενος ἐν σκότει εἶδε

IV. 10 ὕπαγε] ὕπαγε ὀπίσω μου δ
12 ὁ ἰησοῦς] ` β
16 καθήμενος] πορευόμενος γ

IV, 1 Marc. 1, 12. Luc. 4, 1.
4 Deut. 8, 3. 6 Pf. 91, 11.
7 Deut. 6, 16. 10 Deut. 6, 13.
12 Marc. 1, 14. 14 Jefa. 9, 1.

φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου,
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.
Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετα- 17
νοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Περιπατῶν 18
δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς,
σίμωνα τὸν λεγόμενον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἁλιεῖς. καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ 19
ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ 20
δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν 21
ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς
αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν
αὐτούς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα 22
αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν ὁ ἰησοῦς, διδάσκων ἐν 23
ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν 24
συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,
ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζο-
μένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ 25
τῆς γαλιλαίας καὶ δεκαπόλεως, καὶ ἱεροσολύμων καὶ ἰουδαίας,
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου.

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος 5
αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας 2
τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων, Μακάριοι οἱ 3
πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα- 4
νῶν. μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μα- 5. 6
κάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ

18 δὲ] δὲ ὁ ἰησοῦς ε
20 εὐθέως] ` δ
V, 4. 5 μακάριοι uſque γῆν] verſus tranſpoſiti.

18 Marc. 1, 16. Luc. 5, 1.
V, 3 Luc. 6, 20.

7 χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεη-
8 θήσονται· μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν
9 θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ
10 κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
11 ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε, ὅταν
ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα
12 καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε,
ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν
τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.
13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ,
ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι
14 ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε
τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους
15 κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν
16 τῇ οἰκίᾳ. οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι
τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς
18 προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν
γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα
ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν
19 πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων
τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ
καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
20 οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ
δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ
21 εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι
ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ,
22 ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀρ-
γιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ° εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συ-

22 εἰκῇ] \ β

13 Marc. 9, 50. Luc. 14, 34.
15 Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. 11, 33.
18 Luc. 16, 17. 21, 33. 21 Ex. 20, 13.

νεδρίῳ·

νεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν
τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή- 23
ριον, καὶ ἐκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τὶ κατὰ σοῦ·
ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπα- 24
γε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν
πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, 25
ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε παραδῷ ὁ
ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ,
καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλ- 26
θῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη, Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι 27
πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευ- 28
σεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ 29
δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμ-
φέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ 30
σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέ-
ρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

Ἐῤῥέθη δὲ, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω 31
αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ 32
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν
μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις, 33
ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ 34
ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε 35
ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς ἱεροσόλυ-
μα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. μήτε ἐν τῇ κε- 36
φαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέ-
λαιναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναὶ, οὒ οὔ· 37
τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

27 ἐῤῥέθη] ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις ε

25 Luc. 12, 58. 27 Ex. 20, 14.
29 Infr. cap. 18, 8. Marc. 9, 43.
31 Deut. 24, 1. Infr. cap. 19, 7. Marc. 10, 2. Luc. 16, 18.
33 Ex. 20, 7.

38 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη, Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόν-
39 τα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ·
ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ
40 καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶ-
41 νά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγα-
42 ρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε
δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς.
43 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μι-
44 σήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς
ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς
ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπη-
45 ρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει
ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδί-
46 κους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα
μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;
47 καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
48 ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ° τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν
ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέ-
λειός ἐστι.

6 ΠΡοσέχετε τὴν ° ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε,
μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
2 ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου,
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς
ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω
3 ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεη-
μοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου,
4 | ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ° αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

44 εὐλογεῖτε usq. μισοῦσιν ὑμᾶς] \ ε
47 ἀδελφοὺς] φίλους β
¶ τελῶναι] ἐθνικοὶ β
48 ἐν τοῖς οὐρανοῖς] οὐράνιος γ
VI, 1 ἐλεημοσύνην] δικαιοσύνην γ
4 αὐτὸς] \ β
¶ ἐν τῷ φανερῷ] \ γ

38 Ex 21,23. 42 Luc. 6, 30.
43 Lev. 19, 18. 44 Luc. 6, 27. 35.

Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, ὅτι 5
φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν
πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.
σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ 6
κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ
κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ,
ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττο- 7
λογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυ-
λογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· 8
οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰ-
τῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν 9
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ 10
βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμε- 11
ρον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς 12
ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς 13
εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ° ὅτι
σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας ἀμήν. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώ- 14
ματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·
ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, 15
οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν 16
δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί·
ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ 17
πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, 18
ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι.

6 ἐν τῷ φανερῷ] \ β

10 ἐλθέτω κτλ.] γενηθήτω usq. γῆς· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου ε

13 ὅτι usq. αἰῶνας ἀμήν.] \ γ Vid. Ed. major & Gnom.

15 τὰ παραπτώματα αὐτῶν] \ γ

18 σοὶ] σοὶ ἐν τῷ φανερῷ ε

VI, 9 Luc. 11, 2. 14 Marc. 11, 25.

19 ΜΗ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς
καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ
20 κλέπτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε
σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ
21 κλέπτουσιν. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ
22 ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός·
ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτει-
23 νὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά
σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστὶ,
24 τὸ σκότος πόσον; οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς
ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
25 δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μερι-
μνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ
τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι
26 τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ
συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέ-
27 φει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ
28 πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμά-
θετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει.
29 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
30 περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σή-
μερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς
οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι;
31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν,
32 ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ.
οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάν-
33 των. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν
δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.
34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνή-
σει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

21 ὑμῶν bis] σοῦ γ
22 οὖν] \ δ
25 καὶ τί πίητε] \ δ
34 τὰ ἑαυτῆς] ἑαυτῇ β

19 Luc. 12, 33. 22 Luc. 11, 34.
24 Luc. 16, 13. 25 Luc. 12,22.

7

ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί- 2
νετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρη- 3
θήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλ-
μῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κα-
τανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ 4
κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀ-
φθαλμῷ σου; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ 5
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ
τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί· 6
μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων,
μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ
στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· 7
ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ 8
κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν 9
αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν 10
ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ 11
ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ
μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς
αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν 12
οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ
ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης. ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ 13
εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τε- 14
θλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν
οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, 15
οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν
δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε 16
αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ
τριβόλων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς 17

14 ὅτι] τί ε
15 δὲ prius] ` γ

16 Infra, cap. 12, 33. Luc. 6, 43.
VII, 1 Luc. 6, 37. 3 Luc. 6, 41.
7 Luc. 11, 9. 12 Luc. 6, 31.
13 Luc. 13, 24.

ποιεῖ

18 ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται
δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν
19 καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν,
20 ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 ΟΥ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βα-
σιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός
22 μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ,
Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ
ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις
23 πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε
ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνο-
24 μίαν. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ
αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν
25 οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλ-
θον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέ-
26 τραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ
ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε
27 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ
ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.
28 Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
29 ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ
διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

8 ΚΑταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ
2 ὄχλοι πολλοί· καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐ-
τῷ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρί-
3 σαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς λέγων,
Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.
4 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλ᾽ ὕπαγε

29 οἱ γραμματεῖς] οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι γ

21 Luc. 6, 46. 23 Luc. 13, 27.
24 Luc. 6, 47.
VIII, 2 Marc. 1, 40. Luc. 5, 12.
4 Lev. 14, 2.

σεαυτὸν

σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέ-
ταξε μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5
ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν | καὶ λέγων, Κύριε, ὁ 6
παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασα-
νιζόμενος. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύ- 7
σω αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, 8
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μό-
νον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ 9
ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας·
καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ,
Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο,
καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς 10
ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην
πίστιν εὗρον. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 11
δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ
καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βα- 12
σιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. καὶ εἶπεν ὁ 13
ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ, Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω
σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
Καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν πέτρου, εἶδε τὴν πενθε- 14
ρὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, καὶ ἥψατο τῆς χει- 15
ρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ
διηκόνει αὐτῷ.
Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους 16
πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας 17
τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
διὰ ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας
ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

VIII, 8 λόγῳ] λόγον ε
15 αὐτῷ] αὐτοῖς ε

5 Luc. 7, 1. 11 Luc. 13, 28.
12 Inf. c. 13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30.
14 Marc. 1, 29. Luc. 4, 38.
16 Marc. 1, 32. Luc. 4, 40.
17 Jesa. 53, 4.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελ-
19 θεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶ-
πεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.
20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
21 που οὐκ ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀ-
22 πελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυ-
23 τῶν νεκρούς. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολού-
24 θησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας
ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
25 τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. καὶ προσελθόντες οἱ
μαθηταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς,
26 ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε ὀλιγόπιστοι;
τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ
27 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγον-
τες, Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασ-
σα ὑπακούουσιν αὐτῷ;
28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν γερ-
γεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνη-
μείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ πα-
29 ρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες, Τί
ἡμῖν καὶ σοὶ, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βα-
30 σανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ᾽ αὐτῶν ἀγέλη χοίρων
31 πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέ-
γοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς
32 τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε.
οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ
ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ
33 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βό-

25 μαθηταὶ] μαθηταὶ αὐτοῦ δ
28 γεργεσηνῶν] γαδαρηνῶν ε
29 ἰησοῦ] \ ε 32 τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων] τοὺς χοίρους β
¶ τῶν χοίρων alterum] \ β

19 Luc. 9, 57.
23 Marc. 4, 35. Luc. 8, 22.
28 Marc. 5, 1. Luc. 8, 26.

σκοντες

8

σκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν
πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις 34
ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, πα-
ρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΚΑΙ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν 9
ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν 2
ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν,
εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι σου. καὶ ἰδοὺ τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, 3
Οὗτος βλασφημεῖ. καὶ ἰδὼν ὁ ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις 4
αὐτῶν, εἶπεν, Ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί 5
σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ 6
εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς
ἀφιέναι ἁμαρτίας· τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· Ἐγερθεὶς
ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐγερ- 7
θεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ° ἐ- 8
θαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοι-
αύτην τοῖς ἀνθρώποις.
Καὶ παράγων ὁ ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμε- 9
νον ἐπὶ τὸ τελώνιον, ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ,
Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγέ- 10
νετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι
καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ. καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς 11
αὐτοῦ, Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ
διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ 12
χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυ- 13

IX. 4 ἰδὼν] εἰδὼς β
5 σου] σοι δ
8 ἐθαύμασαν] ἐφοβήθησαν β

IX. 1 Marc. 5, 18. Luc. 8, 37.
2 Marc. 2, 3. Luc. 5, 18.
9 Marc. 2, 14. Luc. 5, 27.
13 Hose. 6, 6.

σίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς
° εἰς μετάνοιαν.
14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ἰωάννου λέγοντες,
Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθη-
15 ταί σου οὐ νηστεύουσι; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Μὴ δύνανται
οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ
νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ
16 νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπί-
βλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ
πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.
17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπο-
λοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ
ἀμφότεροι συντηροῦνται.
18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων ἐλθὼν προ-
σεκύνει αὐτῷ λέγων, Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν·
ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.
19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
20 Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπι-
21 σθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν
ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.
22 ὁ δὲ ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε, Θάρσει θύγα-
τερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς
23 ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχον-
τος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,
24 | λέγει αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
25 ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. | ὅτε δὲ ἐξεβλήθη
ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη
26 τὸ κοράσιον. καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν
ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο

13 εἰς μετάνοιαν] ∖ β
18 ἐλθὼν] εἰς ἐλθὼν β
24 αὐτοῖς] ∖ δ

14 Marc. 2, 18. Luc. 5, 33.
18 Marc. 5, 22. Luc. 8, 41.
20 Marc. 5, 25. Luc. 8, 43.

τυφλ

τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς υἱὲ δαυίδ.
λθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ 28
έγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;
έγουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε. | Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν 29
ὐτῶν λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.
αὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐ- 30
τοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων, Ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. οἱ δὲ 31
ξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.
Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον 32
ωφὸν δαιμονιζόμενον. καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλά- 33
ησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Οὐ-
ποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἔλεγον, 34
ν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
Καὶ περιῆγεν ὁ ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, 35
δάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγ-
έλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
αν μαλακίαν. ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ 36
ὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα
ὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ 37
ὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ 38
ρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
10
Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδω-
αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
τὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
ῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος 2
μων ὁ λεγόμενος πέτρος, καὶ ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
κωβος ὁ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
ίλιππος, καὶ βαρθολομαῖος· θωμᾶς, καὶ ματθαῖος ὁ 3
λώνης· ἰάκωβος ὁ τοῦ ἀλφαίου, καὶ λεββαῖος ὁ ἐπι-

33 λέγοντες] λέγοντες, Ὅτι δ
35 μαλακίαν] μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ ε
36 ἐσκυλμένοι] ἐκλελυμένοι ε
¶ ὡσεὶ] ὡς δ
X. 3 ὁ ἐπικληθεὶς θαδδαῖος] ʼ γ

35 Marc. 6, 6. 37 Luc. 10, 2.
X. 1 Marc. 6, 7. Luc. 9, 1.
2 Marc. 3, 14. Luc. 6, 13. Act. 1, 13.

4 κληθεὶς θαδδαῖος· σίμων ὁ κανανίτης, καὶ ἰούδας ἰσκαριώ-
της ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.
5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ ἰησοῦς, παραγγείλας αὐ-
τοῖς λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν
6 σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ
7 πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ. πορευόμενοι δὲ κη-
ρύσσετε λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
8 ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, ° νεκροὺς ἐγεί-
ρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.
9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς
10 ζώνας ὑμῶν, | μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ
ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τρο-
11 φῆς αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,
ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε, ἕως ἂν
12 ἐξέλθητε. εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.
13 καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ'
αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
14 ἐπιστραφήτω. καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ
τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεί-
15 νης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ σοδόμων καὶ γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων·
γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς
εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν
18 ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν
19 ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν
δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε·
20 δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε· οὐ γὰρ

8 νεκροὺς ἐγείρετε] \ δ. pone ante λεπροὺς β
12 αὐτὴν] αὐτὴν, λέγοντες, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ ε

5	Marc. 6, 8.	Luc. 9, 2.	7	Luc. 10, 9.
9	Marc. 6, 8.	Luc. 9, 3.	10	Luc. 10, 7.
11	Marc. 6, 10.	Luc. 9, 4.	16	Luc. 10, 3.
17	Infr. c. 24, 9.		19	Luc. 12, 11.

ὑμεῖς

ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν
τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θά- 21
νατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γο-
νεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ 22
πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
σωθήσεται. Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει 23
ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην °. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκα- 24
λον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθη- 25
τῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς
ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν,
πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς·
οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ 26
κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴ- 27
πατε ἐν τῷ φωτί. καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ
τῶν δωμάτων. καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ 28
σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε
δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν
γεέννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐ- 29
τῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· ὑμῶν 30
δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.
μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 31
Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, 32
ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, 33
ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρα-
νοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· 34

23 ἄλλην.] ἄλλην· κἂν ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς ἑτέραν γ ¶ γὰρ] ` γ `
25 βεελζεβοὺλ] βεελζεβοὺβ, & sic aliis locis. δ
29 γῆν] πάγην δ ¶ ἄνευ] ἄνευ τοῦ θελήματος δ

---

21 Luc. 21,16. 22 Infr. c. 24, 13.
24 Luc. 6,40. Joh. 15,20. 25 Infr. c. 12, 24.
26 Marc. 4,22. Luc. 8,17. 12,2.
27 Luc. 12,3. 30 Luc. 12, 7.
32 Marc. 8,38. Luc. 9,26. 12,8. 34 Luc. 12,51.

35 οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ δι-
χάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κα-
τὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐ-
36 τῆς· καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
37 Ο φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος·
καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος·
38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω
39 μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέ-
σει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ,
40 εὑρήσει αὐτήν. Ο δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται·
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.
41 ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου
λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν
42 δικαίου λήψεται· καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

II Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδε-
κα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ
κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
2 Ο δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ,
3 πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ | εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρ-
4 χόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε
5 καὶ βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι·
λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι· νεκροὶ ἐγείρονται,
6 καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ
7 σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ
ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
8 | ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις

42 ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν] ἀπόληται ὁ μισθὸς ε
XI. 2 χριστοῦ] ἰησοῦ ε ¶ δύο] διὰ β
8 βασιλέων] βασιλείων ε

36 Mich. 7, 6. 38 Infr. c. 16, 24. Luc. 14, 27.
39 Infr. c. 16, 25. Joh. 12, 25.
40 Infr. c. 18, 5. Luc. 10, 16. Joh. 13, 20.
42 Marc. 9, 41. XI. 2 Luc. 7, 18. 5 Jesa. 35, 5. 29, 18.

ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις
τῶν βασιλέων εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; 9
ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτος γάρ ἐστι 10
περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μεί- 11
ζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου 12
τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,
καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται 13
καὶ ὁ νόμος ἕως ἰωάννου προεφήτευσαν· καὶ εἰ θέλετε δέ- 14
ξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὦτα 15
ἀκούειν, ἀκουέτω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; 16
ὁμοία ἐστὶ παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι
τοῖς ἑταίροις αὐτῶν | καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ 17
οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε 18
γὰρ ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων· καὶ λέγουσι, Δαι-
μόνιον ἔχει. ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· 19
καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν
φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν
τέκνων αὐτῆς. Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, 20
ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόη-
σαν. Οὐαί σοι χοραζὶν, οὐαί σοι βηθσαϊδὰν, ὅτι εἰ ἐν τύ- 21
ρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. πλὴν λέγω 22
ὑμῖν, τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, 23
ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν σοδόμοις ἐγένοντο αἱ
δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

13 προεφήτευσαν] προεκήρυξαν δ
16 παιδίοις] παιδαρίοις δ
¶ ἀγοραῖς] ἀγορᾷ δ
19 τέκνων] ἔργων δ
21 βηθσαϊδὰν] βηθσαϊδὰ δ
23 ἡ -- ὑψωθεῖσα] ἣ -- ὑψώθης γ

10 Malach. 3, 1. 13 Luc. 16, 16.
14 Malach, 4, 5. 21 Luc, 10, 13.

24 πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
25 κρίσεως, ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ ἰη-
σοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
26 ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγέ-
27 νετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ
πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πα-
τήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τὶς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ
28 ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρός με
πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω
29 ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ'
ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρή-
30 σετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς,
καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ
τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρ-
2 ξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες
εἶπον αὐτῷ, Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν
3 ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε
4 δαυὶδ, ὅτε ἐπείνασεν ° αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰ-
σῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως
ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ,
5 εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι
τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι,
6 καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν
7 ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν,
8 οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. κύριος γάρ ἐστι τοῦ
σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.
10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώ-

24 ὑμῖν] σοί δ
XII. 3 αὐτὸς] \ β
6 μείζων] μεῖζον δ
8 τοῦ prius] καὶ τοῦ δ

25 Luc. 10, 21. XII. 1 Marc. 2, 23. Luc. 6, 1.
3 1 Sam. 21, 6. 7 Sup. c. 9, 13.
9 Marc. 3, 1. Luc. 6, 6.

τησαν

τησαν αὐτὸν λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν;
ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ 11
ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο
τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;
πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάβ- 12
βασι καλῶς ποιεῖν. τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον 13
τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ
ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἐξελθόντες συμβούλιον ἔλαβον κατ' 14
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς 15
ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, 16
ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν 17
διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέ- 18
τισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θή-
σω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγ-
γελεῖ· οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει· οὐδὲ ἀκούσει τὶς ἐν ταῖς 19
πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κα- 20
τεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει· ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς
νῖκος τὴν κρίσιν. καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι. 21
ΤΟΤΕ προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κω- 22
φός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν
καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι 23
καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς δαυίδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι 24
ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ
ἐν τῷ βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς 25
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία με-
ρισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία
μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς 26
τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν στα-
θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλ- 27
λω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο
αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί· εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐκ- 28
βάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ 29

21 καὶ] καὶ ἐν δ
28 ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ] ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ β

17 Jesa. 42, 1 f. 22 Luc. 11, 14. 24 Marc. 3, 22.

καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν
30 ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὴ ὢν μετ'
ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορ-
31 πίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφη-
μία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος
32 βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ὃς ἐὰν
εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθή-
σεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.
33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν·
ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σα-
34 πρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. γεννήματα
ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ
35 τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς
ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ
ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.
36 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ
ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου κα-
ταδικασθήσῃ.
38 Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων
λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς
σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
40 τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσπερ γὰρ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ
κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ
41 τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει με-
τὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετε-
νόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε.
42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς

31 τοῖς ἀνθρώποις alterum] \ ε
32 τῷ νῦν] τούτῳ τῷ δ
35 θησαυροῦ prius] θησαυροῦ τῆς καρδίας ε ¶ τὰ] \ β

31 Marc. 3, 28. Luc. 12, 10.
33 Supr. c. 7, 16. Luc. 6, 43.
38 Infr. c. 16, 1. Luc. 11, 16. 29.
40 Jon. 2, 1. 42 1 Reg. 10, 1.

ταύ-

12

ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων
τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον
σολομῶνος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα 43
ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζη-
τοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. τότε λέγει, Ἐπιστρέψω 44
εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολά-
ζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ 45
παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχα-
τα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ
τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ 46
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.
εἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω 47
ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ 48
εἰπόντι αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελ-
φοί μου; καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς 49
αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅστις γὰρ 50
ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός
μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13

Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας,
ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς 2
αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα κα-
θῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. Καὶ 3
ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων, Ἰδοὺ ἐξῆλ-
θεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ 4
μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κα-
τέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ 5
εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν
βάθος γῆς· ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ 6
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς 7
ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, 8
ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων 9

47 σοὶ λαλῆσαι] σὲ δ

46 Marc. 3, 31. Luc. 8, 19.
XIII. 1 f. Marc. 4, 1 f. Luc. 8, 4.

ὦτα

10 ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη-
ταὶ εἶπον αὐτῷ, Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ
μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.
12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις
13 δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο
ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι,
14 καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. καὶ ἀναπληροῦται
αὐτοῖς ἡ προφητεία ἡσαΐου ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ
οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε
ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρ-
16 δίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. Ὑμῶν
δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα
17 ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ-
φῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ
18 εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς
19 οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. παντὸς ἀκούον-
τος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται
ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
20 οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ
21 χαρᾶς λαμβάνων αὐτὸν, | οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ· ἀλ-
λὰ πρόσκαιρός ἐστι, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν
22 λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπα-
ρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶ-
νος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ
23 ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς,
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν· ὃς δὴ καρποφο-
ρεῖ, καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

14 αὐτοῖς] ἐπ᾽ αὐτοῖς ε
15 ἰάσωμαι] ἰάσομαι γ
23 ὃ ter] ὁ ε

12 Infr. c. 25, 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. 19, 26.
14 Jesa. 6, 9 f. Joh. 12, 40. Act. 28, 26.
16 Luc. 10, 23.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὡμοιώθη ἡ 24
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν
τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν 25
αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ
ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποί- 26
ησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι 27
τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; | ὁ δὲ 28
ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦ-
λοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;
| ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώ- 29
σητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφό- 30
τερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ
τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε
αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον
συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων, Ὁμοία ἐστὶν 31
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω-
πος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάν- 32
των τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχά-
νων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι- 33
λεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύ-
ρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄ- 34
χλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πλη- 35
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἀνοίξω ἐν πα-

24 σπείροντι] σπείραντι δ
27 ζιζάνια] τὰ ζιζάνια ε
28 οὖν] \ γ
30 εἰς prius] \ δ
32 τῶν alterum] πάντων τῶν δ
33 ἐνέκρυψεν] ἔκρυψεν ε

31 Marc. 4, 30. Luc. 13, 18.
33 Luc. 13, 20. 35 Pſ. 78, 2.

ραβο-

ραβολαῖς τὸ ςόμα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου.
36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ ἰησοῦς·
ϗ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Φράσον
37 ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐςὶν ὁ
38 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐςὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ κα-
λὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζι-
39 ζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐ-
τὰ, ἐςὶν ὁ διάβολος. ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶ-
40 νός ἐςιν· οἱ δὲ θερισαὶ, ἄγγελοί εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέ-
γεται τὰ ζιζάνια, ϗ πυρὶ καίεται· οὕτως ἔςαι ἐν τῇ
41 συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. ἀποςελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, ϗ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐ-
42 τοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα ϗ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ϗ
βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔςαι ὁ
43 κλαυθμὸς ϗ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. τότε οἱ δίκαιοι
ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
44 Πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κε-
κρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε· ϗ
ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει ϗ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ,
ϗ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
45 Πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμ-
46 πόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτι-
μον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, ϗ
ἠγόρασεν αὐτόν.
47 Πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βλη-
θείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, ϗ ἐκ παντὸς γένους συναγαγού-
48 σῃ· ἣν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν,
ϗ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ
49 σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔςαι ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶ-
νος. ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, ϗ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς
50 ἐκ μέσου τῶν δικαίων, ϗ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον

36 ὁ ἰησοῦς] \ γ
40 καίεται] κατακαίεται δ ¶ τούτου] \ γ
44 τῷ] \ β

τοῦ

τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. Λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέ- 51
γουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε. Ο δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο 52
πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ
θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύ- 53
τας, μετῆρεν ἐκεῖθεν· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα 54
αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήτ-
τεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ
αἱ δυνάμεις; | οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ 55
μήτηρ αὐτοῦ λέγεται μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἰάκω-
βος καὶ ἰωσῆς καὶ σίμων καὶ ἰούδας; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐ- 56
τοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα
πάντα; | καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν 57
αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι
αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις 58
πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν 14
ἀκοὴν ἰησοῦ, | καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν 2
ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ο γὰρ ἡρώδης 3
κρατήσας τὸν ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ,
διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. 4
καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς 5
προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ ἡρώδου, 6
ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε
τῷ ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν 7
αἰτήσηται. Η δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, 8

51 λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς] ˋ δ
52 εἰς τὴν βασιλείαν] τῇ βασιλείᾳ β
54 τῇ συναγωγῇ] ταῖς συναγωγαῖς δ
XIV: 3 φιλίππου] ˋ δ

54 Marc. 6. 1. Luc. 4, 16. 57 Joh. 4, 44.
XIV. 1 Marc. 6, 14. Luc. 9, 7. 3 Marc. 6, 17.

Δὸς

Δός μοι φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ
9 βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ
10 τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι· καὶ πέμψας ἀπεκε-
11 φάλισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ
αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ
12 μητρὶ αὐτῆς. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν
τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν
13 τῷ ἰησοῦ. Καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν
ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ
ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
14 ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ-
χνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν.
15 Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλ-
θεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώ-
16 μας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα-
17 γεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε
18 ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.
19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λα-
βὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς
20 τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάν-
τες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλα-
21 σμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄν-
δρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ
23 ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη
εἰς τὸ ὄρος κατ᾽ ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενο-
24 μένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θα-
λάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ

14 & 22 & 25 ὁ ἰησοῦς] ` β
22 αὐτοῦ] ` β

13 Marc. 6, 32. Luc. 9, 10. Joh. 6, 1.
15 Marc. 6, 35. Luc. 9, 12. Joh. 6, 5.
22 Marc. 6, 45. Joh. 6, 15.

ἐναν-

14

ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς 25
ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.
καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπα- 26
τοῦντα, ἐταράχθησαν λέγοντες, Ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ
ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς 27
λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ 28
αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός
σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. καὶ κατα- 29
βὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα,
ἐλθεῖν πρὸς τὸν ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, 30
ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε λέγων,
Κύριε σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, 31
ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδί-
στασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ 32
ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, 33
λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν γεννησαρέτ. 34
καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν 35
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον 36
ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο,
διεσώθησαν.

15

Τότε προσέρχονται τῷ ἰησοῦ οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων γραμ-
ματεῖς καὶ φαρισαῖοι λέγοντες, Διατί οἱ μαθηταί σου 2
παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτον-
ται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὁ δὲ ἀποκρι- 3
θεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντο-
λὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ θεὸς ἐνετεί- 4
λατο λέγων, Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ ὁ
κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς 5
δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐὰν
ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ 6

28 αὐτῷ] \ β
XV. 3 καὶ] \ δ
4 ἐνετείλατο λέγων] εἶπε γ

35 Marc. 6, 54. XV. 1 Marc. 7, 1.
4 Ex. 20, 12. 21, 17.

ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ
7 διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσε
8 περὶ ὑμῶν ἡσαΐας λέγων, ° Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ
στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία
9 αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονταί με, δι-
10 δάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. Καὶ
προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ
11 συνίετε. οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ
12 τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λό-
13 γον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία,
ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.
14 ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ
15 τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀ-
ποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
16 βολὴν ταύτην. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνε-
17 τοί ἐστε; οὔπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στό-
μα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;
18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρ-
19 χεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας
ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
20 κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτά ἐστι τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοι-
νοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 ΚΑΙ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
22 τύρου καὶ σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν
ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα, Ἐλέη-
σόν με κύριε υἱὲ δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.
23 | ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν,
24 ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπε-
στάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.
25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ λέγουσα, Κύριε βοήθει μοι.

8 ἐγγίζει usq. καὶ] ὁ λαὸς οὗτος β

7 Jesa. 29, 13. 14 Luc. 6, 39.
21 Marc. 7, 24.

δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι ° καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον 26
τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ 27
κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι-
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκρι- 28
θεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ω γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις·
γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης.

ΚΑΙ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασ- 29
σαν τῆς γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκά-
θητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες 30
μεθ᾽ ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς καὶ ἑτέρους
πολλοὺς, καὶ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτοὺς, | ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέπον- 31
τας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦν-
τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν ἰσραήλ.
Ο δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ 32
εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς
προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. καὶ ἀπολῦσαι
αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρη- 33
μίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ λέ- 34
γει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον, Ἑ-
πτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπε- 35
σεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰ- 36
χθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ 37
ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων,
ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι 38
ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

ΚΑΙ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ 39
ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια μαγδαλά. Καὶ 16
προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι, πειράζοντες

26 καλὸν] \ δ   31 κυλλοὺς ὑγιεῖς] \ ε
32 ἡμέρας] ἡμέραι ε
39 ἀνέβη] ἐνέβη ε ¶ μαγδαλὰ] μαγεδὰν δ

29 Marc. 7, 31.   32 Marc. 8, 1.
XVI. 1 Marc. 8, 11. Supr. c. 12, 38.

ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ° Ὀψίας γενομένης λέγετε,
3 Εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός. καὶ πρωῒ, Σήμερον χει-
μών· πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ
μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα
4 τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς ση-
μεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς,
ἀπῆλθε.

5 ΚΑΙ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελά-
6 θοντο ἄρτους λαβεῖν. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶ-
τε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδ-
7 δουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες, Ὅτι ἄρ-
8 τους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί δια-
λογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;
9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντα-
10 κισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
11 τους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς
οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς
12 ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων; τότε συνῆκαν, ὅτι
οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς
διδαχῆς τῶν φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων.

13 ΕΛΘΩΝ δὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη καισαρείας τῆς φιλίπ-
που, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων, Τίνα ° με
14 λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον,
Οἱ μὲν ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ ἠλίαν· ἕτεροι δὲ
15 ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ
16 τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ σίμων πέτρος εἶπε,
17 Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ σίμων βὰρ ἰωνᾶ, ὅτι
σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν
18 τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δὲ σοὶ λέγω, ὅτι σὺ εἶ πέτρος, καὶ

XVI. 2. 3 ὀψίας usq. οὐ δύνασθε] ⸌ ε   3 ὑποκριταὶ] ⸌ γ
11 προσέχειν] προσέχετε ε   13 με] ⸌ β

2 Luc. 12, 54.   5 Marc. 8, 14.
6 Luc. 12, 1.   13 Marc. 8, 27. Luc. 9, 18.

ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς 19
τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς,
ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε διεστεί- 20
λατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός
ἐστιν ° ἰησοῦς ὁ χριστός.

Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 21
ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ
ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ 22
προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ
λέγων, Ἵλεώς σοι κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Ὁ δὲ 23
στραφεὶς εἶπε τῷ πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, σκάν-
δαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀν-
θρώπων. Τότε ὁ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις 24
θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ 25
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφε- 26
λεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ
ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι 27
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ
τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω 28
ὑμῖν, εἰσί τινες τῶν ὧδε ° ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσων-
ται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

ΚΑΙ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέ- 17
τρον καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

19 δώσω σοι] σοὶ δώσω γ
20 ἰησοῦς] \ β 28 ἑστηκότων] ἑστῶτες β

19 Infra cap. 18, 18.
21 Marc. 8, 31. Luc. 9, 22. Infr. c. 17, 12. 22. 20, 18.
24 Supr. c. 10, 38. 25 Supr. c. 10, 39. Marc. 8, 35 Luc. 9, 24. 17, 33. Joh. 12, 25.
XVII. 1 Marc. 9, 2. Luc. 9, 28.

2 καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ μετε-
μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.
3 καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς μωσῆς καὶ ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλ-
4 λαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπε τῷ ἰησοῦ, Κύριε,
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς
5 σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ μωσῇ μίαν, καὶ μίαν ἠλίᾳ. ἔτι
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς·
καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
6 μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκού-
σαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφο-
7 βήθησαν σφόδρα. καὶ προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν,
8 καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐ-
τοῖς ὁ ἰησοῦς λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ
10 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέ-
11 γουσιν, ὅτι ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστή-
12 σει πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ
ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν·
οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.
13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ
15 ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν | καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν
μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλά-
κις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.
16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθη-
17 σαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ
γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ'
ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ
δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.
19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον

14 Marc. 9, 14. Luc. 9, 37.

Δια

Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ ἰησοῦς 20
εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω
ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει
τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ
οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, 21
εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς 22
ὁ ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
ἀνθρώπων, | καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ 23
ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ 24
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ πέτρῳ, καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος
ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; | λέγει, Ναί. καὶ ὅτε εἰ- 25
σῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ ἰησοῦς λέγων,
Τί σοὶ δοκεῖ σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβά-
νουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλ-
λοτρίων; | λέγει αὐτῷ ὁ πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη 26
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ μὴ 27
σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε
ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοί-
ξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς
αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ ἰησοῦ λέ- 18
γοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν; καὶ προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ 2
ἐν μέσῳ αὐτῶν | καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στρα- 3
φῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ 4
παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-
νῶν. καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί 5
μου, ἐμὲ δέχεται. Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν 6
μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ,

26 ὁ πέτρος] ' γ   27 ἀναβάντα] ἀναβαίνοντα δ

20 Infr. c. 21, 21. Luc. 17, 6. 22 Marc. 9, 30. Luc. 9, 44.
XVIII. 2 Marc. 9, 36. Luc. 9, 47. 3 Infr. c. 19, 14.
5 Supr. c. 10, 40. Luc. 10, 16. Joh. 13, 20.
6 Marc. 9, 42. Luc. 17, 1.

ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
7 καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ
κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ
σκάνδαλα. πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ τὸ σκάν-
8 δαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει
σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πό-
9 δας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ
ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυ-
10 ρός. Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων·
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παν-
τὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
11 ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα,
καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα,
13 ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένη-
ται εὑρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ
μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.
14 οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν
15 οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων. Ἐὰν
δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἔλεγξον αὐ-
τὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας
16 τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ
ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν
17 σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ
18 ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δή-
σητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.
19 πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ

XVIII. 6 ἐπὶ] εἰς δ   7 ἐκείνῳ] \ β
10 med. ἐν οὐρανοῖς] \ γ   15 καὶ prius] \ β
19 πάλιν] πάλιν ἀμὴν δ

8 Supr. c. 5, 29. Marc. 9, 43.
11 Luc. 19, 10.   12 Luc. 15, 4.
15 Luc. 17, 3.   18 Supr. c. 16, 19.

τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενή-
σεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ 20
εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ
ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπε, Κύριε, ποσάκις 21
ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως
ἑπτάκις; λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Οὐ, λέγω σοι, ἕως ἑπτά- 22
κις, ἀλλ᾽ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ 23
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶ-
ραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συ- 24
ναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος 25
αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ
πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προ- 26
σεκύνει αὐτῷ λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ
πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου 27
ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.
Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, 28
ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν
ἔπνιγε λέγων, Ἀπόδος μοι εἴ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ 29
σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν λέ-
γων, Μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι.
ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, 30
ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ 31
τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφη-
σαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκαλε- 32
σάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ,
πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·
οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε 33
ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς 34
βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω 35
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε
ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν ° τὰ πα-
ραπτώματα αὐτῶν.

28 μοι] ' δ ¶ εἴ τι] ὅ τι ε
29 πάντα] ' δ
35 τὰ παραπτώματα αὐτῶν] ' γ

19 ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, με-
τῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς
2 ἰουδαίας πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
3 πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλ-
θον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες
° αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
4 κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ
ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίη-
5 σεν αὐτούς; καὶ εἶπεν, Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται τῇ
6 γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκ
ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία· ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν,
7 ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν μωσῆς
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;
8 λέγει αὐτοῖς, Ὅτι μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς
9 δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ, μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην,
10 μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. Λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ
11 ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ᾽ οἷς
12 δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεν-
νήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυ-
τοὺς, διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν,
χωρείτω.
13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ
αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐ-
14 τοῖς· ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κω-
λύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βα-

XIX. 3 αὐτῷ] ' β
5 προσκολληθήσεται] κολληθήσεται δ 9 μὴ] εἰ μὴ

XIX. 1 Marc. 10, 1. 5 Gen. 2, 24.
7 Deut. 24, 1. Supr. c. 5, 31. Marc. 10, 2.
Luc. 16, 18.
13 Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. 14 Supr. c. 18, 3.

σιλεία

σιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπο- 15
ρεύθη ἐκεῖθεν.
Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, 16
τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, 17
Τί με ° λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.
λέγει αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε, Τὸ, οὐ φονεύσεις· 18
οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· | τίμα 19
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα 20
ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; | ἔφη αὐτῷ 21
ὁ ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ
ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, 22
ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.
Ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 23
ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον 24
διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 25
ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;
ἐμβλέψας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο 26
ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.
Τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφή- 27
καμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;
ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ 28
ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ
ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς, 29
ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνε-
κεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ

16 ἀγαθὲ] ∖ ε
17 λέγεις usq. θεός.] ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός. β
20 ἐκ νεότητός μου] ∖ δ   25 αὐτοῦ] ∖ β
29 οἰκίας] οἰκίαν β

16 Marc. 10, 17. Luc. 18, 18   18 Ex. 20, 12 f.

ζωὴν

30 ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχα-
20 τοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλ-
θεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα
2 αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν
3 ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ
ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγο-
4 ρᾷ ἀργούς. καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
5 ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλ-
θον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν, ἐποίη-
6 σεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν
ἄλλους ἑστῶτας ἀργοὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε
7 ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς
ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
8 ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. ὀψίας δὲ γενο-
μένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ,
Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρ-
9 ξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες
10 οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ἐλθόν-
τες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται· καὶ
11 ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
12 κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ¦ λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν
ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστά-
13 σασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου
14 συνεφώνησάς μοι; ¦ ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω δὲ τού-
15 τῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι
ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι
16 ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ
πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκ-
λεκτοί.
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς

XX. 4 ἀμπελῶνα] ἀμπελῶνά μου δ
7 καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε] \ ε
15 ἐν τοῖς ἐμοῖς] \ δ ¶ εἰ] ἢ δ

30 cap. 20, 16. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30.
XX. 16 cap. 19, 30. 22, 14. 17 Marc. 10, 32. Luc. 18, 31.

δώδε-

δώδεκα μαθητὰς κατ᾽ ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 18
παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κα-
τακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς 19
ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου μετὰ 20
τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ᾽ αὐτοῦ.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθί- 21
σωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐω-
νύμων σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, 22
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ
μέλλω πίνειν, ° ἢ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι; λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. ˈ καὶ λέγει αὐτοῖς, 23
Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ
ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται
ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανά- 24
κτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος 25
αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυ-
ριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας 26
γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν 27
εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος· ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 28
που οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ ἱεριχώ, ἠκολούθησεν αὐ- 29
τῷ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ 30
τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες,
Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε υἱὸς δαυίδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν 31
αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον λέγοντες, Ἐλέ-
ησον ἡμᾶς, κύριε υἱὸς δαυίδ. καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς ἐφώνησεν 32

22 ἢ τὸ usq. βαπτισθῆναι] ˋ γ
23 καὶ τὸ usq. βαπτισθήσεσθε] ˋ β
¶ μου ante οὐκ] ˋ γ
31 Ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε] Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς γ

20 Marc. 10, 35. 26 c. 23, 11.
29 Marc. 10, 46. Luc. 18, 35.

αὐτοὺς

33 αὐτοὺς καὶ εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ,
34 Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. σπλαγχνισθεὶς
δὲ ὁ ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέ-
βλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 ΚΑΙ ὅτε ἤγγισαν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς βηθφα-
γῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ ἰησοῦς ἀπέ-
2 στειλε δύο μαθητὰς | λέγων αὐτοῖς, Πορεύθητε εἰς τὴν
κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδε-
μένην, καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.
3 καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε, Ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν
4 χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστέλλει αὐτούς. Τοῦτο δὲ °ὅλον
γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,
5 | Εἴπατε τῇ θυγατρὶ σιὼν, Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι,
πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέ-
7 ταξεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, | ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ
ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν
8 ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δέν-
9 δρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες
καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες, ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ὡσαννὰ ἐν
τοῖς ὑψίστοις.
10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ
11 πόλις λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος; οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός
ἐστιν ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ° τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέ-
βαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς κα-

34 αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ] \ δ
XXI. 3 ἀποστέλλει] ἀποστελεῖ δ   4 ὅλον] ʼ γ
7 ἐπεκάθισεν] ἐπεκάθισαν ε   12 τοῦ θεοῦ] ʼ γ

XXI. 1 Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. Joh. 12, 12.
4 Zach. 9, 9.   12 Marc. 11, 11. 15. Luc. 19, 45.

θέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς· καὶ λέγει αὐτοῖς, 13
Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται·
ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. καὶ προσῆλθον 14
αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ 15
ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας,
Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ δαυὶδ, ἠγανάκτησαν, | καὶ εἶπον αὐτῷ, 16
Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί.
οὐδέποτε ἀνέγνωτε, Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόν-
των κατηρτίσω αἶνον; καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω 17
τῆς πόλεως εἰς βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.]

ΠΡωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε· 18
καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτὴν, 19
καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐ-
τῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ
ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ 20
ἐθαύμασαν λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν 21
ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι καὶ βλή-
θητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἐὰν 22
αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψεσθε.

ΚΑΙ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδά- 23
σκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες, Ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς 24
κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. τὸ βάπτισμα ἰωάννου πόθεν ἦν; 25
ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ᾽ ἑαυτοῖς
λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί οὖν
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; | ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· φο- 26
βούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν ἰωάννην ὡς προ-
φήτην. καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ εἶπον, Οὐκ οἴδαμεν. 27

---

13 Jesa. 56, 7. Jer. 7, 11 — 16 Psalm. 8, 3.
17 Marc. 11, 11. — 18 Marc. 11, 12,
21 Supr. c, 17, 20. — 23 Marc. 11, 27. Luc. 20, 1.

ἔφη

ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
28 σίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχε
τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε
29 σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,
30 Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. καὶ προ-
σελθὼν τῷ ° δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,
31 Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ
θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ
32 πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ἦλθε
γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύ-
σατε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ.
ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι
αὐτῷ.
33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπό-
της, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ πε-
ριέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύρ-
34 γον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ
ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ
35 πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ· καὶ λαβόντες
οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτει-
36 ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους
πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.
37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων,
38 Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν,
εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀπο-
κτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέ-
40 κτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποι-

28 μου] \ δ

29 ſeq. οὐ θέλω uſq. οὐκ ἀπῆλθε] Ὑπάγω κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. προσελθὼν δὲ τῷ ἑτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε δ

30 δευτέρῳ] ἑτέρῳ α   31 πρῶτος] ἔσχατος δ

35 ἔδειραν] ἔδηραν ε

33 Marc. 12, 1. Luc. 20, 9.

ήσει

ήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς 41
ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωρ-
γοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς
αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς 42
γραφαῖς; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Διὰ τοῦτο λέγω 43
ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ
δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν 44
ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 45
οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν
λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς 46
ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22

ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παρα-
βολαῖς, λέγων, Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν 2
ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ 3
ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς
γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δού- 4
λους λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου
ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ
πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες 5
ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν
αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν 6
καὶ ἀπέκτειναν. ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ 7
πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους,
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, 8
Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.
πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρητε, 9
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι 10
εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ
ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰσελθὼν 11
δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρω-
πον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑταῖ- 12
ρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφι-
μώθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐ- 13

42 Ps. 118, 22. 44 Luc. 20, 18.

τοὺς πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκό-
τος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
14 τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως
16 αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς
μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν, λέγοντες, Διδά-
σκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν
ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενὸς, οὐ γὰρ
17 βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοὶ δο-
18 κεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον καίσαρι, ἢ οὔ; ¦ γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν
19 πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, Τί με πειράζετε ὑποκριταί; ἐπιδεί-
ξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ
20 δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ
21 ἡ ἐπιγραφή; ¦ λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. τότε λέγει αὐ-
τοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος, καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ,
22 τῷ θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν
ἀπῆλθον.
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι, οἱ λέ-
24 γοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν ¦ λέγον-
τες, Διδάσκαλε, μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων
τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
25 καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν
ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ
μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ
26 αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν
27.28 ἑπτά. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν
ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον
29 αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε,
30 μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. ἐν γὰρ
τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγ-
31 γελοι τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν
νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος,
32 Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς
33 ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. καὶ

XXII. 32 ὁ θεὸς ante θεὸς] \ β

XXII. 14 c. 20, 16. 15 Marc. 12, 13. Luc. 20, 20.
23 Marc. 12, 18. Luc. 20, 27.
24 Deut. 25, 5. 31 Ex. 3, 6.

ἀκού-

ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδδουκαίους, 34
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, | καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομι- 35
κὸς, πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων, Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ 36
μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις 37
Κύριον τὸν θεόν σου, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ 38
μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν 39
πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς 40
ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.
Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς 41
λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; 42
λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ δαυίδ. λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν δαυὶδ 43
ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων, | Εἶπεν ὁ Κύριος 44
τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. εἰ οὖν δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύ- 45
ριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκρι- 46
θῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ᾿ ἐκείνης τῆς ἡμέρας
ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23

Τότε ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ | λέγων, Ἐπὶ τῆς μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ 2
γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν 3
ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι γὰρ 4
φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς
ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κι-
νῆσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ 5
θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι ° δὲ τὰ φυλακτήρια
αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν·

37 τῇ tria] primum & ſecundum dele. β
40 καὶ οἱ προφῆται κρέμανται] κρέμαται, καὶ οἱ προ-
φῆται γ. Vid. Gnom.
XXIII. 3 ὑμῖν τηρεῖν] ` δ  4 γὰρ] ` γ
5 δὲ] γὰρ β ¶ τῶν ἱματίων αὐτῶν] ` δ

34 ſ. Marc. 12, 28. Luc. 10, 25. 37 Deut. 6, 5.
39 Lev. 19, 18. 41 Marc. 12, 35. Luc. 20, 41. 43 Pſ. 110, 1.
XXIII. 4 &c. Luc. 11, 46. &c. 5 Marc. 12, 38. Luc. 20, 46.

6 φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρω-
7 τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν
ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββὶ
8 ῥαββί. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν
ὁ ° καθηγητής, ὁ χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ° ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ
10 ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μηδὲ κληθῆτε κα-
θηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητής, ὁ χριστός.
11 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει
12 ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν,
ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι
κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
πων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
14 ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ
Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν,
καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε πε-
15 ρισσότερον κρίμα. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φα-
ρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε
16 αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν
ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν
ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ
18 ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; καὶ ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυ-
σιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ
19 ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τί γὰρ μεῖζον,
20 τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν
ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι

7 ῥαββὶ, bis] ῥαββὶ, ſemel. γ
8 καθηγητὴς] διδάσκαλος α ¶ ὁ χριστὸς] ʽ β
9 ὑμῶν] ὑμῖν γ
13. 14 κλείετε uſq. εἰσελθεῖν. & κατεσθίετε uſq. κρίμα] Tranſponuntur hæc. γ
14 οὐαὶ uſq. κρίμα] ʽ γ ¶ μακρὰ] μακρᾷ γ

11 c. 20, 26. 12 Luc. 14, 11. 18, 14.
14 Marc. 12, 40. Luc. 20, 47.

τοῦ

τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐ- 21
τῷ καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν· καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ 22
οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ
ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι 23
ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον
καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν
κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι,
κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν 24
κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν 25
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ
ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον 26
πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται
καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν γραμ- 27
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις
κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν
δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ 28
ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν
δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν 29
γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς
τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων
καὶ λέγετε, Εἰ ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, 30
οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.
ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς 31
προφήτας· καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων 32
ὑμῶν. ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς 33
κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω 34
πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ
αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώ-
σετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς
πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνό- 35
μενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου,
ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε με-
ταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι 36

23 ἔδει] δὲ ἔδει γ   25 ἀκρασίας] ἀδικίας γ
26 καὶ τῆς παροψίδος] ' γ   ¶ αὐτῶν] ' γ

34 Luc. 11, 49.

37 ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσα-
λὴμ ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθο-
βολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ
38 νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; ἰδοὺ
39 ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ
μή με ἴδητε ἀπ᾽ ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

24 ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προ-
σῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκο-
2 δομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε πάν-
τα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ
3 λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν,
λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;
4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς
5 πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.
6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε
μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι. ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶ τὸ
7 τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ,
8 καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.
9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς·
καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά
10 μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλήλους πα-
11 ραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ ψευδοπρο-
12 φῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς· καὶ διὰ τὸ
πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολ-
13 λῶν· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

XXIV. 1 ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ] ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, ἐπορεύε-
το β Vid. Gnom.
2 ἰησοῦς] \ γ ¶ οὐ prius] \ β ¶ ὃς οὐ] ὃς οὐ μὴ ε

37 Luc. 13, 34.
XXIV. 1 Marc. 13, 1. Luc. 21, 5. 9 Supr. c. 10, 17.
13 Supr. c. 10, 22. Marc. 13, 13. Luc. 21, 17.

καὶ

καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ 14
τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ τότε ἥξει
τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- 15
μώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ἐν τόπῳ
ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοείτω· | τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευ- 16
γέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω 17
ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπι- 18
στρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν 19
γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶ- 20
νος, μηδὲ σαββάτῳ. Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, 21
οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ᾽ οὐ μὴ γέ-
νηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν 22
ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ
ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ χρι- 23
στὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχρι- 24
στοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ
τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ 25
προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ 26
ἐστί· μὴ ἐξέλθητε. Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιστεύσητε.
ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται 27
ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 28
Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος 29
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ
οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρα-
νῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ 30
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς. καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ
δόξης πολλῆς· καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλ- 31

18 τὰ ἱμάτια] τὸ ἱμάτιον ε
20 μηδὲ] μηδὲ ἐν ε   27 καὶ alterum] ' δ

14 Marc. 13, 10.
15 Marc. 13, 14. Luc. 21, 20. Dan. 9, 27.
23 Marc. 13, 21. Luc. 17, 23.   28 Luc. 17, 37.
29 Marc. 13, 24. Luc. 21, 25.

πιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐ-
τοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων
32 αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφυῇ,
33 γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε
34 ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα
35 ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ° παρελεύσονται, οἱ
36 δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ
37 πατήρ μου μόνος. Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε,
38 οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὥσπερ γὰρ
ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγον-
τες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέ-
39 ρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, | καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως
ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ ἡ
40 παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο ἔσονται
ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται.
41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ
μία ἀφίεται.
42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν
43 ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης
ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ
44 ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς
γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
45 ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνι-
μος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐ-
46 τοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα
47 οὕτως. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐ-
48 τοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖ-

33 ταῦτα πάντα] πάντα ταῦτα ε
35 παρελεύσονται] παρελεύσεται β
36 καὶ] καὶ τῆς δ ¶ εἰ] οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ ε Vid. ed. major. ¶ πατήρ μου] πατὴρ δ

32 Marc. 13, 28. Luc. 21, 28. 37 Luc. 17, 26.
42 Marc. 13, 33. Luc. 12, 35. 21, 34.

νος

νος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· καὶ 49
ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ
τῶν μεθυόντων· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ 50
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει 51
αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρ- 25
θένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον
εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου°. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρό- 2
νιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί. αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς 3
λαμπάδας αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ 4
φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν
λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν 5
πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον· μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, 6
Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν 7
τὰς λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, 8
Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέν-
νυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι, Μήποτε οὐκ 9
ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε° δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πω-
λοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν 10
ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ'
αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρ- 11
χονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι, Κύριε κύριε, ἄνοι-
ξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα 12
ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν 13
ὥραν,° ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δού- 14
λους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ ᾧ 15
μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἑκάστῳ κα-
τὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευθεὶς 16
δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ
ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, 17

49 ἐσθίειν --- πίνειν] ἐσθίῃ --- πίνῃ β
XXV. 1 νυμφίου] νυμφίου καὶ τῆς νύμφης δ
9 δὲ] ` β 13 ἐν ᾗ usq. ἔρχεται ] ` β
16 ἐποίησεν] ἐκέρδησεν β

XXV. 14 Marc. 13, 34. Luc. 19, 12.

18 ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελ-
θὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου
19 αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δού-
20 λων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ᾽ αὐτῶν λόγον. καὶ προσελ-
θὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε
τάλαντα λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας·
21 ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς. ἔφη δὲ
αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλί-
γα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
22 χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα
λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
23 ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύ-
ριος αὐτοῦ, Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου
24 σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε,
Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου
25 οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φο-
βηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε
26 ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ,
Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
27 καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀρ-
γύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην
28 ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον,
29 καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι
παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
30 ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ τὸν
ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ,
καὶ πάντες οἱ ° ἅγιοι ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ· τότε καθίσει
32 ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ
πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ
33 ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει
τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύ-

20 ἐπ᾽ αὐτοῖς] ⸌ δ   22 λαβὼν] ⸌ ε   ¶ ἐπ᾽ αὐτοῖς] ⸌ ε
26 πονηρὲ δοῦλε] δοῦλε πονηρὲ γ
29 ἔχει] δοκεῖ ἔχειν ε   31 ἅγιοι] ⸌ β

29 Supr. c. 13. 12.

μων.

μων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, 34
Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν
ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπεί- 35
νασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτί-
σατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· | γυμνὸς, 36
καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν
φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται 37
αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα,
καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν· | πότε δέ σε 38
εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλο-
μεν; πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθο- 39
μεν πρός σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν 40
λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου
τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς 41
ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ᾽ ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ
πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέ-
λοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· 42
ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· | ξένος ἤμην, καὶ οὐ συ- 43
νηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενὴς,
καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθή- 44
σονται καὶ αὐτοὶ, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πει-
νῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυ-
λακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς 45
λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ᾽ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων
τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗ- 46
τοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26
ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους
τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ 2
δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα-
ραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. τότε συνήχθησαν οἱ 3
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς
τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου καϊάφα, καὶ συνεβου- 4

41 τὸ ἡτοιμασμένον] ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου δ
44 ἀποκρ.] ἀποκρ. αὐτῷ δ
XXVI. 1 πάντας] \ ε 3 καὶ οἱ γραμματεῖς] \ δ

XXVI. 1 Marc. 14, 1. Luc. 22, 1.

λεύ-

λεύσαντο ἵνα τὸν ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσι, καὶ ἀποκτείνωσιν.
5 ἔλεγον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν
τῷ λαῷ.
6 Τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ
7 λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βα-
ρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.
8 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν λέγοντες, Εἰς τί
9 ἡ ἀπώλεια αὕτη; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μῦρον πραθῆναι
10 πολλοῦ, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν
11 εἰργάσατο εἰς ἐμέ. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ'
12 ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ
μῦρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με
13 ἐποίησεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται, καὶ ὃ ἐποίησεν
αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
14 Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ἰούδας ἰσκα-
15 ριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, | εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι,
κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριά-
16 κοντα ἀργύρια· καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν
παραδῷ.

17 ΤΗ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ
ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι
18 φαγεῖν τὸ πάσχα; ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς
τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ
καιρός μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μα-
19 θητῶν μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.
21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ
22 ὑμῶν παραδώσει με. καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέ-
23 γειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι κύριε; ὁ δὲ ἀ-

9 τὸ μῦρον] ` β    17 αὐτῷ ] ` ε

---

6 Marc. 14, 3.   14 Marc. 14, 10. Luc. 22, 3.
17 Marc. 14, 12. Luc. 22, 7.
20 Marc. 14, 17. Luc. 22, 14.

ποκρι-

ποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν
χεῖρα, οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπά- 24
γει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν
αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς 25
δὲ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε, Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί;
λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λα- 26
βὼν ὁ ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ
σῶμά μου. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδω- 27
κεν αὐτοῖς λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι 28
τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυ-
νόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ 29
πίω ἀπ᾽ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς
ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30
τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε 31
ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γὰρ, Πατάξω τὸν
ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.
μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν. 32
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ καὶ πάντες σκαν- 33
δαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη 34
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ,
πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. λέγει αὐτῷ ὁ 35
πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνή-
σωμαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον 36
γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ,
ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. καὶ παραλαβὼν τὸν πέ- 37
τρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδη-
μονεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου 38
ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ. καὶ 39

26 εὐλογήσας] εὐχαριστήσας ε 33 καὶ] ʽ β
35 καὶ] δὲ καὶ δ 38 αὐτοῖς] αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς δ

30 Marc. 14, 26. Luc. 22, 39. Joh. 18, 1.
31 Marc.14,27.Zach.13,7. 36 Marc.14,32.Luc.22,40.

προελ-

προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμε-
νος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω
ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
40 ὡς σύ. καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς
καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε
41 μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύ-
χεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα
42 πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν ἐκ δευτέρου
ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦ-
το τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γε-
43 νηθήτω τὸ θέλημά σου. καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν
καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημέ-
44 νοι. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν, προσηύ-
45 ξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. τότε ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοι-
πὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
46 ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε
ἄγωμεν. ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε,
καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
48 ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ παρα-
διδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω,
49 αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ
50 ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ὁ δὲ
ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, ἐφ' ᾧ πάρει; Τότε προσελ-
θόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν
51 αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν
52 δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. τότε λέγει
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς. πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ
53 ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν
πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας
54 ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτως δεῖ

50 ᾧ] ὃ • 52 ἀπολοῦνται] ἀποθανοῦνται δ

47 Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Joh. 18, 2.
51 Marc. 14, 47. Luc. 22, 49. Joh. 18, 10.

γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ ἰησοῦς τοῖς 55
ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμην δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. τοῦτο δὲ ὅλον 56
γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε
οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

ΟΙ δὲ κρατήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς καϊάφαν 57
τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
συνήχθησαν. Ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, 58
ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο
μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζή- 59
τουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ ἰησοῦ, ὅπως θανατώσωσιν αὐτόν.
καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ 60
εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες | εἶπον, Οὗ- 61
τος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐ- 62
τῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; | ὁ δὲ 63
ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορ-
κίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ
εἶ ὁ χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Σὺ εἶ- 64
πας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε τὰ ἱμά- 65
τια αὐτοῦ λέγων, Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχο-
μεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.
τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἔνοχος θανάτου 66
ἐστί. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολά- 67
φισαν αὐτὸν, οἱ δὲ ἐῤῥάπισαν, | λέγοντες, Προφήτευσον 68
ἡμῖν χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

59 καὶ οἱ πρεσβύτεροι] ∖ δ
60 med. οὐχ εὗρον] ∖ δ

55 Marc. 14, 48. Luc. 22, 52.
57 Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Joh. 18, 12.
58 Marc. 14, 54. Luc. 22, 54. Joh. 18, 15.
59 Marc. 14, 55.
63 Marc. 14, 61. Luc. 22, 67.

69 Ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσῆλθεν
αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ ἰησοῦ τοῦ
70 γαλιλαίου. ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων, Οὐκ
71 οἶδα τί λέγεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυ-
λῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος
72 ἦν μετὰ ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου. καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ᾽ ὅρ-
73 κου, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν δὲ
προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ
74 ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. τότε
ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
75 θρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. | καὶ ἐμνήσθη ὁ
πέτρος τοῦ ῥήματος ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω
ἔκλαυσε πικρῶς.

27 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ ἰησοῦ,
2 ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον, καὶ
3 παρέδωκαν αὐτὸν ποντίῳ πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε
ἰδὼν ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμελη-
θεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
4 τοῖς πρεσβυτέροις | λέγων, Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον.
5 οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. | καὶ ῥίψας τὰ ἀρ-
γύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο.
6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον, Οὐκ ἔξεστι
βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.
7 συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ
8 κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς
9 ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπλη-
ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ ° ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος, Καὶ
ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου,
10 ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ· καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν

74 καταθεματίζειν] καταναθεματίζειν ε
XXVII. 9 ἱερεμίου] ` β Vid. ed. major.
10 ἔδωκαν] ἔδωκα δ

69 Marc. 14, 66. Luc. 22, 56. Joh. 18, 25.
XXVII. 1 f. Marc. 15, 1 f. Luc. 22, 66. 23, 1. Joh. 18, 28.
9 Zach. 11, 12.

ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος. Ὁ δὲ 11
ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν
ὁ ἡγεμὼν λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἰη-
σοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν 12
ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
Τότε λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου κατα- 13
μαρτυροῦσι; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε 14
θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ 15
δέσμιον, ὃν ἤθελον. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λε- 16
γόμενον βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ 17
πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ ἰησοῦν
τὸν λεγόμενον χριστόν; ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν 18
αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέ- 19
στειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ
δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι'
αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν 20
τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν βαραββᾶν, τὸν δὲ ἰησοῦν
ἀπολέσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα 21
θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραβ-
βᾶν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω ἰησοῦν τὸν λε- 22
γόμενον χριστόν; λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω.
Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισ- 23
σῶς ἔκραζον λέγοντες, Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ πιλάτος, 24
ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν
ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων, Ἀ-
θῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.
καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς 25
καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραβ- 26
βᾶν· τὸν δὲ ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν 27
ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖ-

13 ἀκούεις] ἀκούεις; β   16 εἶχον] εἶχε γ

11 Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Joh. 18, 33.   12 Marc. 15, 3.
15 Marc. 15, 6. Luc. 23, 17. Joh. 18, 39.
26 Marc. 15, 15. Luc. 23, 24. Joh. 19, 1.
27 Marc. 15, 16. Joh. 19, 2.

28 ραν· καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα
29 κοκκίνην· καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ° ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐ-
τοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ
30 λέγοντες, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· καὶ ἐμπτύσαν-
τες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν
31 κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυ-
σαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια
32 αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. Ἐξερχόμε-
νοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον κυρηναῖον, ὀνόματι σίμωνα· τοῦτον
ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον γολγοθᾶ, ὅ ἐστι, λε-
34 γόμενος κρανίου τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χο-
35 λῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. Σταυ-
ρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
λοντες κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου,
Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισ-
36 μόν μου ἔβαλον κλῆρον. καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν
αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
38 δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταὶ, εἷς
39 ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευ-
όμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
40 | καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
ραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατά-
41 βηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζον-
42 τες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον, Ἄλλους

29 ἐπὶ τὴν δεξιὰν] ἐν τῇ δεξιᾷ β
34 ὄξος] οἶνον δ 35 βάλλοντες] βαλόντες γ
¶ ἵνα usq. κλῆρον] \ δ 37 ἰησοῦς] \ ε
41 πρεσβυτέρων] πρεσβυτέρων καὶ φαρισαίων δ

31 Marc. 15, 20. Luc. 23, 26. Joh. 19, 16.
33 Marc. 15, 22. Luc. 23, 33. Joh. 19, 17.
35 Marc. 15, 24. Luc. 23, 34. Joh. 19, 23. Pſ. 22, 19.
37 Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. Joh. 19, 19.
38 Marc. 15, 27. Luc. 23, 32. 39 Marc. 15, 29. Luc. 23, 35.

ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστι,
καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ᾽ αὐτῷ.
πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν· ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. 43
εἶπε γὰρ, Ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. | Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ 44
οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν 45
ἕως ὥρας ἐνάτης· περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ ἰη- 46
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων, Ηλὶ ἠλὶ, λαμὰ σαβαχθανί;
τοῦτ᾽ ἔστι, Θεέ μου θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; | Τινὲς δὲ 47
τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον, Ὅτι ἠλίαν φωνεῖ οὗτος.
καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, 48
πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. οἱ 49
δὲ λοιποὶ ἔλεγον, Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας σώσων αὐτόν.

Ο δὲ ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ 50
πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη 51
εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι
ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ 52
σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη, καὶ ἐξελθόντες 53
ἐκ τῶν μνημείων, μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς
τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

Ο δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τὸν 54
ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν
σφόδρα λέγοντες, Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, 55
αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, διακονοῦσαι
αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἡ τοῦ 56
ἰακώβου καὶ ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν ζεβεδαίου.

Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ 57
ἀριμαθαίας, τοὔνομα ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε

42 σῶσαι.] σῶσαι; β
43 νῦν] ` δ

44 Marc. 15, 32. Luc. 23, 39.
45 f. Marc. 15, 33. f. Luc. 23, 44. 46 Pf. 22, 2.
48 Marc. 15, 36. Joh. 19, 28. 50 Marc. 15, 37.
Luc. 23, 46. Joh. 19, 30. 51 Marc. 15, 38. Luc. 23, 45.
54 Marc. 15, 39. Luc. 23, 47.
57 Marc. 15, 42. Luc. 23, 50. Joh. 19, 38.

58 τῷ ἰησοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶ-
μα τοῦ ἰησοῦ. τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶ-
59 μα. καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σιν-
60 δόνι καθαρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ
ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν
61 τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. ἦν δὲ ἐκεῖ μαρία ἡ μαγ-
δαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.
62 ΤΗ δὲ ἐπαύριον ἥτις ἐςὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχ-
θησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς πιλάτον
63 | λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος
64 εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον
οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήπο-
τε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπω-
σι τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔςαι ἡ ἐσχά-
65 τη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ πιλάτος,
66 Ἔχετε κουςωδίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. οἱ δὲ
πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λί-
θον μετὰ τῆς κουςωδίας.

28 ΟΨΕ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ-
βάτων, ἦλθε μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη
2 μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς
ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ,
προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκά-
3 θητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀςραπὴ, καὶ
4 τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου
αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.
5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξὶ, Μὴ φο-
βεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι ἰησοῦν τὸν ἐςαυρωμένον ζητεῖ-
6 τε. | οὐκ ἔςιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. δεῦτε ἴδε-
7 τε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος. καὶ ταχὺ
πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὅτι ἠγέρθη
ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν γαλι-
8 λαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. Καὶ
ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς

64 κλέψωσιν] νυκτὸς, κλέψωσιν δ 65 δὲ] \ δ

XXVIII, 1 Marc. 16, 1. Luc. 24, 1. Joh. 20, 1.

μεγά-

μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.
° ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ 9
ἰδοὺ ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς λέγων, Χαίρετε. αἱ δὲ
προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνη-
σαν αὐτῷ. τότε λέγει αὐταῖς ὁ ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· 10
ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν
εἰς τὴν γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται.

Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόν- 11
τες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα
τὰ γενόμενα. καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, 12
συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρα-
τιώταις | λέγοντες, Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 13
νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. καὶ 14
ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν,
καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύ- 15
ρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λό-
γος οὗτος παρὰ ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν γαλιλαίαν, 16
εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. καὶ ἰδόντες 17
αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προ- 18
σελθὼν ὁ ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶ-
σα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. πορευθέντες μαθητεύ- 19
σατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, διδάσκοντες 20
αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος.

XXVIII. 9 ὡς usq. μαθηταῖς αὐτοῦ] ' β
10 κἀκεῖ] καὶ ἐκεῖ β
19 πορευθέντες] πορευθέντες οὖν ε

19 Marc. 16, 15.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ
ΜΑΡΚΟΝ.

2 ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Ὡς
γέγραπται ἐν ° τοῖς προφήταις, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλ-
λω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκε-
3 υάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς
4 τρίβους αὐτοῦ· ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κη-
5 ρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ
ἐξεπορεύοντο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ
ἱεροσολυμῖται °· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ ἰορδάνῃ
ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
6 ἦν δὲ ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην
δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ
7 μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότε-
ρός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, κύψας λῦσαι τὸν
8 ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς
ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν ἰησοῦς ἀπὸ να-
ζαρὲτ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ ἰωάννου εἰς
10 τὸν ἰορδάνην. καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε
σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν κα-
11 ταβαῖνον ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν,
12 Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ
13 εὐθέως τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. καὶ ἦν
ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος

Marc. I. 2 τοῖς προφήταις] ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ β vid. Gnom. ¶ ἔμπροσθέν σου] \ ε
5 ἐξεπορεύοντο] ἐξεπορεύετο δ
¶ καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες] πάντες· καὶ ἐβαπτίζοντο β 11 ᾧ] σοὶ δ

Marc.I. 1 Matth 3,1. Luc.3,1. 2 Malach.3,1. 3 Jes.40,3.
9 Matth.3,13. Luc.3,21. 12 Matth.4,1. Luc.4,1.

ὑπὸ

ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγε-
λοι διηκόνουν αὐτῷ.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς 14
εἰς τὴν γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα-
σιλείας τοῦ θεοῦ | καὶ λέγων, Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, 15
καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύε-
τε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, 16
εἶδε σίμωνα καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ σίμωνος,
βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω 17
ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ 18
δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς 19
ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρ-
τίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ 20
ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

Καὶ εἰσπορεύονται εἰς καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάβ- 21
βασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε. καὶ ἐξε- 22
πλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς
ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι 23
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε | λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν καὶ 24
σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς
εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέ- 25
γων, Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν 26
αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ,
ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζη- 27
τεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας, Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ
ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκα-

15 init. καὶ] ` β    16 τοῦ σίμωνος] ` ε
¶ βάλλοντας] ἀμφιβάλλοντας β
22 γραμματεῖς] γραμματεῖς αὐτῶν ε

14 Matth. 4, 12.   16 Matth. 4, 18. Luc. 5, 1.
21 Luc. 4, 31.

28 θάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ
ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς γαλιλαίας.
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς
τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ ἀνδρέου, μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου.
30 ἡ δὲ πενθερὰ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως
31 λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν,
κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρε-
τὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς
αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·
33 καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. καὶ
34 ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ
δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμό-
νια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.
35 Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν
36 εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξαν
37 αὐτὸν ὁ σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ εὑρόντες αὐτὸν,
38 λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε. καὶ λέγει αὐτοῖς,
Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω·
39 εἰς τοῦτο γὰρ ° ἐξελήλυθα. καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συ-
ναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμό-
νια ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν
καὶ γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων αὐτῷ, Ὅτι ἐὰν θέλῃς,
41 δύνασαί με καθαρίσαι. ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω,
42 καθαρίσθητι. καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ'
43 αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ ἐμβριμησάμενος
44 αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτὸν, | καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα
μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ,
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε μω-
45 σῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν
πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνα-

37 ζητοῦσί σε] σὲ ζητοῦσι δ 38 ἐξελήλυθα] ἐλήλυθα β

29 Matth. 8, 14. Luc. 4, 38.
32 Matth. 8, 16. Luc. 4, 40. 35 Luc. 4, 42.
40 Matth. 8, 2. Luc. 5, 12.

θαι

θαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ᾽ ἔξω ἐν ἐρήμοις
τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς καπερναοὺμ δι᾽ ἡμερῶν· καὶ 2
ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι, | καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολ- 2
λοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ
ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, πα- 3
ραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. καὶ μὴ 4
δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν
στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον,
ἐφ᾽ ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πί- 5
στιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφέωνταί σοι
αἱ ἁμαρτίαι σου. ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ κα- 6
θήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Τί 7
οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρ-
τίας, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ ἰησοῦς τῷ 8
πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς,
εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφέων- 9
ταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ ἆρόν σου τὸν
κράββατον, καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν 10
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας·
λέγει τῷ παραλυτικῷ, | Σοὶ λέγω, ἔγειραι καὶ ἆρον τὸν 11
κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη 12
εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάν-
των· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν, λέγον-
τας, Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.
Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ 13
ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ πα- 14
ράγων εἶδε λευῒν τὸν τοῦ ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώ-
νιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκο-
λούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν 15
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνα-
νέκειντο τῷ ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολ-

II. 1 δι᾽] δι᾽ ὀκτὼ ε 2 εὐθέως] ˋ γ 8 αὐτοὶ] ˋ ε
9 σοι] σου δ 11 καὶ prius] ˋ β 14 λευῒν] λευὶ ε

II. 3 Matth. 9, 2. Luc. 5, 18. 14 Matth. 9, 9. Luc. 5, 27.

16 λοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ ο
Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁ-
μαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελω-
17 νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; καὶ ἀκούσας ὁ ἰησοῦς λέγ
αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ᾽ οἱ κακῶ
ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς ° εἰ
18 μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ τῶν
Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ,
Διατί οἱ μαθηταὶ ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσι,
19 οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς,
Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ᾽
αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔχουσι τὸ
20 νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅ-
ταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσι
21 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ° καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀ-
γνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἴρει τὸ πλη-
ρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται
22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ
ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ ο
ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέο

23 ΚΑὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν
σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν
24 τίλλοντες τοὺς στάχυας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε
25 τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασιν, ὃ οὐκ ἔξεστι; καὶ αὐτὸς ἔλε-
γεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε δαυὶδ, ὅτε
26 χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; πῶς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως,
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖ
27 εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,
28 οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

17 εἰς μετάνοιαν] \ α
18 τῶν Φαρισαίων prius] Φαρισαῖοι β
20 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις] ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ β
21 init. καὶ] \ β ¶ αὐτοῦ] \ β 26 τοῦ alterum] \ β

18 Matth. 9, 14. Luc. 5, 33. 23 Matth. 12, 1. Luc. 6, 1
25 1 Sam. 21, 6.

3

Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρω- 1
πος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ 2
τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, 3
Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστι τοῖς σάβ- 4
βασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀ-
ποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς 5
μετ᾽ ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας
αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ
ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ° ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.
Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν ἡρωδια- 6
νῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

ΚΑΙ ὁ ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς 7
τὴν θάλασσαν. καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς γαλι-
λαίας ἠκολούθησεν αὐτῷ· καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, | καὶ ἀπὸ 8
ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ ἰορδά-
νου, καὶ οἱ περὶ τύρον καὶ σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαν-
τες ὅσα ἐποίει ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπε τοῖς μαθη- 9
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄ-
χλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, 10
ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μά-
στιγας· καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐ- 11
θεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε λέγοντα, Ὅτι σὺ
εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ 12
αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.
Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθε- 13
λεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησε δώδε- 14
κα, ἵνα ὦσι μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσ-
σειν, | καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλ- 15
λειν τὰ δαιμόνια· καὶ ἐπέθηκε τῷ σίμωνι ὄνομα πέτρον· 16
καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ 17
ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα βοανεργὲς, ὅ ἐστιν,

III. 5 ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη] ʼ β
7 ἠκολούθησεν] ἠκολούθησαν δ   10 ὅσοι] καὶ ὅσοι δ
11 προσέπιπτεν] προσέπιπτον β ¶ ἔκραζε] ἔκραζον β

III. 1 Matth. 12, 9. Luc. 6, 6. 13 Luc. 6, 12.
14 Matth. 10, 2. Luc. 6, 13. Act. 1, 13.

υἱοὶ

18 υἱοὶ βροντῆς· καὶ ἀνδρέαν, καὶ φίλιππον, καὶ βαρθολο-
μαῖον, καὶ ματθαῖον, καὶ θωμᾶν, καὶ ἰάκωβον τὸν τοῦ
19 ἀλφαίου, καὶ θαδδαῖον, καὶ σίμωνα τὸν κανανίτην, | καὶ
ἰούδαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.
20 Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὄ-
21 χλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. καὶ
ἀκούσαντες οἱ παρ᾽ αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν. ἔλε-
22 γον γάρ, ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ ἱεροσο-
λύμων καταβάντες ἔλεγον, ὅτι βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι
23 ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς,
24 Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ ἐὰν βασι-
λεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία
25 ἐκείνη· καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται στα-
26 θῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη· καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυ-
τὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.
27 οὐδεὶς δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ
28 τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
29 πων, καὶ ° βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν· ὃς δ᾽
ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφε-
30 σιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ᾽ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ° κρίσεως· ὅτι
31 ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. Ἔρχονται οὖν οἱ
ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς
32 αὐτὸν φωνοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν·
εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω
33 ζητοῦσί σε. καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Τίς ἐστιν ἡ μή-
34 τηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς
περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει, Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀ-

27 διαρπάσει] διαρπάσῃ δ ζ   28 καὶ] καὶ αἱ α
29 κρίσεως] ἁμαρτίας β Vid. ed. major.
31 οἱ — αὐτοῦ] ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ δ
32 ἔξω] καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω δ   34 ἴδε] ἰδοὺ γ

22 Matth. 12, 24. Luc. 11. 15.
28 Matth. 12, 31. Luc. 12, 10.
31 Matth. 12, 46. Luc. 8, 19.

δελφοί μου. ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος 35
ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστί.
ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ 4
συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμ-
βάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. καὶ ἐδίδασκεν 2
αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ δι-
δαχῇ αὐτοῦ, | Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι· 3
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, 4
καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. ἄλλο δὲ ἔπε- 5
σεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέ-
ως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ἡλίου δὲ ἀνα- 6
τείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξη-
ράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν 7
αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.
καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀνα- 8
βαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξή-
κοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. καὶ ἔλεγεν, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, 9
ἀκουέτω.

Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ 10
αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. καὶ ἔλε- 11
γεν αὐτοῖς, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασι-
λείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ
πάντα γίνεται· ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· 12
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέ-
ψωσι, καὶ ° ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. καὶ 13
λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ
πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; ὁ σπείρων, τὸν 14
λόγον σπείρει. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπεί- 15
ρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ σα-
τανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν. καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρό- 16
μενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς

35 μήτηρ] μήτηρ μου ε
IV. 4 πετεινὰ] πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ε
12 ἀφεθῇ] ἀφεθήσεται β

IV. 1 f. Matth. 13, 1. Luc. 8, 4.

λαμβά-

17 λαμβάνουσιν αὐτόν, | καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς· ἀλ-
λὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ
18 τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς
19 τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, | καὶ
αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου,
καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνί-
20 γουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ
ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λό-
γον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα,
21 καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τε-
θῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
22 | οὐ γάρ ἐστί τι κρυπτόν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο
23 ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. εἴ τις ἔχει
24 ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε
τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ
25 προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσε-
ται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
26 Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς
27 ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ
28 καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ
καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σῖ-
29 τον ἐν τῷ στάχυϊ. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀ-
ποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.
30 Καὶ ἔλεγε, Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ;
31 ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; | ὡς κόκκῳ
σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων
32 τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀ-
ναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ
ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ
33 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις παραβ

18 οἱ τὸν] οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν ε   24 τοῖς ἀκούουσιν] ' γ
32 σπαρῇ] φυῇ δ

21 Matth. 5, 15. Luc. 8, 16. 11, 33.
22 Matth. 10, 26. Luc. 8, 17. 25 Matth. 13, 12.
Luc. 8, 18. 30 Matth. 13, 31. Luc. 13, 18.

λαῖς

λαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀ-
κούειν· | χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ᾽ ἰδίαν 34
δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

ΚΑΙ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης, 35
Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, 36
παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ
πλοιάρια ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγά- 37
λη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ
ἤδη γεμίζεσθαι. καὶ ἦν αὐτὸς ° ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ 38
προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέ-
γουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσ- 39
σῃ, Σιώπα πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγέ-
νετο γαλήνη μεγάλη. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε 40
οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; | καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέ- 41
γαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι
καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

ΚΑΙ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν 5
τῶν γαδαρηνῶν. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, 2
εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύ-
ματι ἀκαθάρτῳ, ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασι· 3
καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι, | διὰ τὸ αὐτὸν 4
πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ᾽
αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι, καὶ οὐ-
δεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέ- 5
ρας ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατα-
κόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, 6
ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, | καὶ κράξας φωνῇ με- 7
γάλῃ εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψί-
στου; ὁρκίζω σε τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς· | ἔλεγε γὰρ 8
αὐτῷ, Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, Τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη λέγων, 9

38 ἐπὶ] ἐν γ
V. 1 γαδαρηνῶν] γεργεσηνῶν γ
9 ἀπεκρίθη λέγων] λέγει αὐτῷ β

35 Matth. 8, 23. Luc. 8, 22.
V. 1 Matth. 8, 28. Luc. 8, 26.

Λεγεὼν

10 Λεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. καὶ παρεκάλει αὐ-
11 τὸν πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. ἦν
δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·
12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες λέγοντες, Πέμ-
13 ψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν· καὶ
ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύ-
ματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρ-
μησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
14 δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. Οἱ δὲ
βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πό-
λιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γε-
15 γονός· καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν
δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα,
16 °τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. καὶ διηγήσαν-
το αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ
17 τῶν χοίρων. καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ
18 τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον,
19 παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ᾖ μετ᾽ αὐτοῦ. ὁ δὲ
ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε εἰς τὸν
οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ κύριος
20 πεποίηκε, καὶ ἠλέησέ σε. καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσ-
σειν ἐν τῇ δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· καὶ
πάντες ἐθαύμαζον.

21 ΚΑΙ διαπεράσαντος τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ
πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἦν
22 παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυ-
ναγώγων, ὀνόματι ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς
23 τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων,
Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς
αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ καὶ ζήσεται. καὶ ἀπῆλθε
24 μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συ-
νέθλιβον αὐτόν.

11 τῷ ὄρει] τὰ ὄρη ε   12 πάντες] ∖ ε
15 τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα] ∖ δ
19 ὁ δὲ ἰησοῦς] καὶ β   22 ἰδοὺ] ∖ β

18 Matth. 9, 1. Luc. 8, 37.   21 Luc. 8, 40.
22 Matth. 9, 18. Luc. 8, 41.
24 Matth. 9, 20. Luc. 8, 42.

Καὶ

Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, 25
καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα 26
τὰ παρ᾽ ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ
μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα· ἀκούσασα περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἐλ- 27
θοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγε 28
γάρ, Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι.
καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω 29
τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. καὶ εὐθέως ὁ ἰη- 30
σοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπι-
στραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων;
καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον 31
συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο; καὶ περιεβλέ- 32
πετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ 33
τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ᾽ αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπε-
σεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ εἶπεν 34
αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρή-
νην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου 35
λέγοντες, Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν
διδάσκαλον; ὁ δὲ ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμε- 36
νον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.
καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ πέτρον 37
καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν ἰακώβου. καὶ ἔρχεται 38
εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, καὶ
κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. καὶ εἰσελθὼν λέγει 39
αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθα-
νεν, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβα- 40
λὼν πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν
μητέρα καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ
παιδίον ἀνακείμενον. καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, 41
λέγει αὐτῇ, Ταλιθὰ κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Τὸ
κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειραι. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κορά- 42
σιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν
ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μη- 43
δεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

26 ἑαυτῆς] αὐτῆς α΄
38 ἔρχεται] ἔρχονται δ΄

1 ΚΑὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ·
καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ γενο-
2 μένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολ-
λοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα;
καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ; καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ
3 τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς
μαρίας, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου καὶ ἰωσῆ καὶ ἰούδα καὶ σίμω-
νος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ
4 ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ὅτι
οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ
5 ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἠδύνατο
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπι-
6 θεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπι-
στίαν αὐτῶν· καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

7 ΚΑΙ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀπο-
στέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμά-
8 των τῶν ἀκαθάρτων. καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν
αἴρωσιν εἰς ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρ-
9 τον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ἀλλ᾽ ὑποδεδεμένους σανδά-
10 λια· καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς,
Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε
11 ἐκεῖθεν. καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν
ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑπο-
κάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται σοδόμοις ἢ γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρί-
12 σεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα
13 μετανοήσωσι· | καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλει-
φον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 ΚΑΙ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἔλεγεν, Ὅτι ἰωάννης ὁ βαπτίζων
ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν

VI. 11 ἀμὴν usq. ἐκείνῃ] ` δ 14 ἔλεγεν] ἔλεγον δ

VI. 1 Matth. 13, 54. Luc. 4, 16.
7 Matth. 10, 1. Luc. 9, 1. 8 Matth. 10, 9. Luc. 9, 3.
10 Matth. 10, 11. Luc. 9, 4. 12 Luc. 9, 6.
14 Matth. 14, 1. Luc. 9, 7.

αὐτῷ. ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι ἠλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, 15
Ὅτι προφήτης ἐστίν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ ὁ 16
ἡρώδης εἶπεν, Ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην, οὗτός ἐστιν·
αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης 17
ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλα-
κῇ, διὰ ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. ἔλεγε γὰρ ὁ ἰωάννης τῷ ἡρώδῃ, Ὅτι 18
οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἡ δὲ ἡρω- 19
διὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ
ἠδύνατο. ὁ γὰρ ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν 20
ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας
αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε. καὶ γενομέ- 21
νης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον
ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώ-
τοις τῆς γαλιλαίας, καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς 22
τῆς ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ ἡρώδῃ
καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, Αἴ-
τησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί· καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, 23
Ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας
μου. ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; 24
ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ εἰσελ- 25
θοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέ-
γουσα, Θέλω ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν
ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, 26
διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν
ἀθετῆσαι. καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτω- 27
ρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν 28
ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ
τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες 29
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ
ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ ἀπήγ- 30
γειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

15 ὡς] ἢ ὡς ε   16 οὗτός ἐστιν· αὐτὸς] οὗτος δ
20 ἀκούσας] ἀκούων δ   23 ἐάν με] ἐὰν δ
30 καὶ tertium] ` δ

30 Luc. 9, 10.

31 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχό-
μενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
32 καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν
αὐτὸν πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδρα-
μον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.
34 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ
35 ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολ-
λῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέ-
γουσιν, Ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·
36 ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ
κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ
37 ἔχουσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δη-
38 ναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ὁ δὲ λέ-
γει αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ
39 γνόντες λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. καὶ ἐπέταξεν
αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλω-
40 ρῷ χόρτῳ. καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν
41 καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ
κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα
42 παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. καὶ
43 ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν κλασμάτων
44 δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. καὶ ἦσαν
45 οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ
εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖ-
ον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς
46 ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

32 ἀπῆλθον] ἀπῆλθεν e
44 πεντακισχίλιοι] ὡσεὶ πεντακισχίλιοι a

32 Matth. 14, 13. Luc. 9, 10. Joh. 6, 1.
45 Matth. 14, 22.
46 Matth. 14, 23. Joh. 6, 15.

Καὶ

Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσ- 47
σης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βα- 48
σανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται
πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε
παρελθεῖν αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς 49
θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· πάν- 50
τες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως ἐλά-
λησε μετ᾽ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι,
μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκό- 51
πασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,
καὶ ἐθαύμαζον. οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ 52
αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

ΚΑΙ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν γεννησαρὲτ, καὶ 53
προσωρμίσθησαν. καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, 54
εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν, | περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχω- 55
ρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχον-
τας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. καὶ ὅπου ἂν εἰσε- 56
πορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτί-
θουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καί ὅσοι ἂν ἥπτοντο
αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

ΚΑὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι, καί τινες τῶν 7
γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ ἱεροσολύμων, | καὶ ἰδόν- 2
τες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνί-
πτοις, ἐσθίοντας ἄρτους ° ἐμέμψαντο· οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ 3
πάντες οἱ ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ
ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ 4
ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα
πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ
ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν· ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν 5
οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ
περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ° ἀ-
νίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; Ο δὲ ἀποκριθεὶς 6

VII. 2 ἐμέμψαντο] ` α   5 ἀνίπτοις] κοιναῖς β

VI. 53 Matth. 14, 34. Joh. 6, 21.
VII. 1 Matth. 15, 1.

εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν ἠσαΐας περὶ ὑμῶν
τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεί-
λεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
7 μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλμα-
8 τα ἀνθρώπων. ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖ-
τε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ πο-
9 τηρίων, καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα
10 τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ ὁ κακολογῶν πα-
11 τέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε,
Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν, ὅ
12 ἐστι, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐ-
13 τὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυ-
ροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκα-
τε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀκούε-
15 τέ μου πάντες, καὶ συνίετε. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου
εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ
τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄν-
16 θρωπον. εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε
17 εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθη-
18 ταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω
καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπο-
ρευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι;
19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-
λίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάν-
20 τα τὰ βρώματα. Ἔλεγε δὲ, Ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀν-
21 θρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἔσωθεν
γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ
22 ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, | κλοπαὶ, πλεο-
νεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς,
23 βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ
πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
24 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια τύρου καὶ

14 πάντα] πάλιν δ   22 ἀσέλγεια] ἀσέλγειαι ε

6 Jesa.29,13. 10 Ex.20,12. 21,17. 24 Matth.15,21.

σιδῶ-

σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι,
καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, 25
ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα
προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἦν δὲ ἡ γυνὴ ἑλληνὶς, 26
συροφοίνισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον
ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, 27
Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστι λα-
βεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ 28
ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, Ναὶ κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνά-
ρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παι-
δίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε· 29
ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. καὶ ἀπελ- 30
θοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς,
καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

ΚΑΙ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων τύρου καὶ σιδῶνος, 31
ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον
τῶν ὁρίων δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλά- 32
λον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.
καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε 33
τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο
τῆς γλώσσης αὐτοῦ, | καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέ- 34
ναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Εφφαθὰ, ὅ ἐστι διανοίχθητι. καὶ 35
εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς
τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο 36
αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλε-
το, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξε- 37
πλήσσοντο λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κω-
φοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ 8
μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ ἰησοῦς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· 2

30 τὸ usq. κλίνης] τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. β. Vid. Gnom.
32 μογιλάλον] μογίλαλον β
VIII. 1 ὁ ἰησοῦς] ⸌ β ⸆ αὐτοῦ] ⸌ γ

31 Matth. 15, 29.
VIII. 1 Matth. 15, 32.

ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φά-
3 γωσι. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν,
ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκου-
4 σι. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν τού-
5 τους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας; καὶ
ἐπηρώτα αὐτοὺς, Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά.
6 καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λα-
βὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.
7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι
8 καὶ αὐτά. ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν πε-
9 ρισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας. ἦσαν δὲ οἱ φα-
γόντες, ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.
10 Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
11 ἦλθεν εἰς τὰ μέρη δαλμανουθά. καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ
ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ᾽ αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ
12 τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύ-
ματι αὐτοῦ, λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ;
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.
13 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς
τὸ πέραν.
14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ
15 εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέ-
γων, Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
16 τῆς ζύμης ἡρώδου. καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες,
17 Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί
διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίε-
18 τε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; | ὀφθαλ-
μοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ
19 οὐ μνημονεύετε; ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεν-
τακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; λέ-
20 γουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχι-
λίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; οἱ
21 δὲ εἶπον, Ἑπτά. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς οὐ συνίετε;
22 Καὶ ἔρχεται εἰς βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν,

2 ἡμέρας] ἡμέραι α
21 οὐ] οὔπω ε 22 ἔρχεται] ἔρχονται γ

11 Matth. 16, 1. 13 Matth. 16, 4.

καὶ

καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. καὶ ἐπιλαβόμε- 23
νος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης.
καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐ-
τῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει; καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, 24
Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.
εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, 25
καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ
ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν 26
οἶκον αὐτοῦ λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴ-
πῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.

ΚΑΙ ἐξῆλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώ- 27
μας καισαρείας τῆς φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώ-
τα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν
οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτι- 28
στήν· καὶ ἄλλοι ἠλίαν· ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν. καὶ 29
αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστός. καὶ ἐπετί- 30
μησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.
Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- 31
που πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκταν-
θῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ παῤῥησίᾳ 32
τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ
πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν 33
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ πέτρῳ λέγων, Ὕπαγε
ὀπίσω μου σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν
ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν 34
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅστις θέλει ὀπίσω μου
ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν 35
αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ
ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν.

24 ὅτι & ὁρῶ] ' β   25 ἅπαντας] ἅπαντα γ
34 ἀκολουθεῖν] ἐλθεῖν δ   35 οὗτος] ' β

27 Matth. 16, 13. Luc. 9, 18. 31 Matth. 16, 21. Luc. 9, 22.
35 Matth. 16, 25. Luc. 9, 24. 17, 33. Joh. 12, 25.

36 τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον,
37 καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀν-
38 τάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ
τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρ-
τωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν
ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν
9 ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται
θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν
ἐν δυνάμει.
2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ἰησοῦς τὸν πέτρον
καὶ τὸν ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος
ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-
3 τῶν, | καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν
ὡς χιὼν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.
4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς ἠλίας σὺν μωσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
5 τῷ ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰησοῦ, Ῥαββὶ,
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς,
6 σοὶ μίαν, καὶ μωσεῖ μίαν, καὶ ἠλίᾳ μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει
7 τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπι-
σκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγου-
σα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ ἀκούετε.
8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν
ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.
9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐ-
τοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ
10 ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς
11 ἑαυτοὺς συζητοῦντες, τί ἐστι ° τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ
ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι
12 ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠ-
λίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέ-
γραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ

IX. 3 ἐγένετο] ἐγένοντο δ
6 λαλήσῃ] λαλήσαι β 7 λέγουσα] ‵ β
10 °τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι] ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ β

38 Matth. 10, 32. Luc. 9, 26. 12, 8.
IX. 2 Matth. 17, 1. Luc. 9, 28.

ἐξουδενωθῇ; ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ 13
ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· καθὼς γέγραπται ἐπ'
αὐτόν.
Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ 14
αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. καὶ εὐθέως 15
πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες
ἠσπάζοντο αὐτόν. καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς, Τί συ- 16
ζητεῖτε πρὸς αὐτούς; καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε, 17
Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα
ἄλαλον. καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν, καὶ 18
ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ
εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυ-
σαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ° αὐτῷ λέγει, Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως 19
πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε
αὐτὸν πρός με. καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν 20
αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτὸν, καὶ πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέ- 21
ρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ
εἶπε, Παιδιόθεν. καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβα- 22
λε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι,
βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν 23
αὐτῷ, Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύον-
τι. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων 24
ἔλεγε, Πιστεύω κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ 25
ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ
ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κω-
φὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰ-
σέλθῃς εἰς αὐτόν. καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐ- 26
τὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν
ὅτι ἀπέθανεν. ὁ δὲ ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγει- 27
ρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.
Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπη- 28
ρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβα-
λεῖν αὐτό; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύ- 29

19 αὐτῷ] αὐτοῖς β   20 ἰδὼν] ἰδὸν ε
24 κύριε] ˋ ε   25 ὄχλος] ὁ ὄχλος β

14 Matth. 17, 14. Luc. 9, 37.

30 ναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ
ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ
31 οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ. ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκταν-
32 θεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα,
καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.
33 ΚΑΙ ἦλθεν εἰς καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώ-
34 τα αὐτοὺς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; οἱ δὲ ἐσιώ-
35 πων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. καὶ
καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.
36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ
37 ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιού-
των παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ
ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστεί-
38 λαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ἰωάννης λέγων,
Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμό-
νια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι
39 οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν.
οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ
40 δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ'
41 ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον
ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι χριστοῦ ἐστὲ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
42 οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ
ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλόν ἐστιν αὐτῷ
μᾶλλον, εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον
43 αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκαν-
δαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοι ἐστὶ
κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα

38 ἐκβάλλοντα] ἐκβάλλοντα τὰ γ
40 ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν] ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ε
41 ὀνόματί μου] ὀνόματι ε 42 ἕνα] ἕνα τούτων ε

30 f. Matth. 17, 22. Luc. 9, 44. 33 Luc. 9, 46.
36 Matth. 18, 2. Luc. 9, 47. 38 Luc. 9, 49.
41 Matth. 10, 42. 42 Matth. 18, 6. Luc. 17, 1.
43 Matth. 5, 29. 18, 8.

ἀπελ-

ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, | ὅπου ὁ 44
σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. καὶ 45
ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστί
σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, | ὅπου ὁ 46
σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. καὶ 47
ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν
σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ
δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς,
| ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυ- 48
ται. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ 49
ἁλισθήσεται. καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γέ- 50
νηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ
εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

ΚΑΙ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας, 10
διὰ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ συμπορεύονται πά-
λιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν
αὐτούς. Καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐ- 2
τὸν, Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι· πειράζοντες αὐ-
τόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο 3
μωσῆς; οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου 4
γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 5
τοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντο-
λὴν ταύτην· ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ 6
ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεός. ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 7
τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται
πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, | καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα 8
μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. | ὃ οὖν ὁ θεὸς 9
συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ ἐν τῇ 10
οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν
αὐτόν. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 11

50 ἀρτύσετε] ἀρτύσεται ε
X. 1 διὰ τοῦ] ` δ

44 Jesa. 66, 24. 50 Matth. 5, 13. Luc. 14, 34.
X. 1 Matth. 19, 1. 2 Matth. 5, 31. 19, 7. Luc. 16, 18.
4 Deut. 24, 1. 7 Gen. 2, 24.

αὐτοῦ

12 αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· καὶ ἐὰν
γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοι-
χᾶται.
13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ
14 δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. ἰδὼν δὲ ὁ ἰησοῦς,
ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι
πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βα-
15 σιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτά,
εὐλόγει αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς καὶ
γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτὸν, Διδάσκαλε ἀγαθὲ,
18 τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ
19 θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς·
μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· μὴ ἀποστερήσῃς· τί-
20 μα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός
21 μου. ὁ δὲ ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον,
καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ
22 δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ
τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα
23 πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ ἰησοῦς, λέγει τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
24 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται· οἱ δὲ μαθηταὶ
ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιν ἀπο-
κριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πε-
ποιθότας ἐπὶ χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελ-
25 θεῖν; εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥα-
φίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰ-
26 σελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυ-
27 τούς, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ ἰη-

25 διελθεῖν] εἰσελθεῖν δ

13 Matth. 19, 13. Luc. 18, 15.
17 Matth. 19, 16. Luc. 18, 18.

σοῦς

σοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ θεῷ·
πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἤρξατο 28
ὁ πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ
ἠκολουθήσαμέν σοι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν λέ- 29
γω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελ-
φὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ
ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου· ἐὰν μὴ λά- 30
βῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀ-
δελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ° καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς,
μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. 31

ΗΣαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν 32
προάγων αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες
ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐ-
τοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· Ὅτι ἰδοὺ ἀνα- 33
βαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνε-
σι, | καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ 34
ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης οἱ υἱοὶ 35
ζεβεδαίου λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσω-
μεν, ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί 36
με ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου 37
καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ ἰη- 38
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι,
βαπτισθῆναι; | οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦς 39
εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε· καὶ
τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ κα- 40
θίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων ° μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν

28 init. καὶ] ` β    29 δὲ] ` β
30 καὶ] καὶ πατέρας καὶ β vid. Gnom.
40 μου alterum] ` β

32 Matth. 20, 17. Luc. 18, 31.
35 Matth. 20, 20.

δοῦναι,

41 δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέ-
42 κα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. ὁ δὲ ἰη-
σοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι
οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ
43 οἱ μεγάλοι αὐτῶν, κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτω δὲ
ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν,
44 ἔσται διάκονος ὑμῶν· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶ-
45 τος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς
τιμαίου βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν
47 προσαιτῶν. καὶ ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξα-
το κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς δαυὶδ ἰησοῦ, ἐλέησόν με.
48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλ-
49 λον ἔκραζεν, Υἱὲ δαυὶδ, ἐλέησόν με. καὶ στὰς ὁ ἰησοῦς
εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγον-
50 τες αὐτῷ, Θάρσει· ἔγειραι, φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν
51 τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ ἀπο-
κριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Τί θέλεις ποιήσω σοί; ὁ δὲ
52 τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββουνὶ, ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ εὐ-
θέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

11 ΚΑΙ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς ἱερουσαλὴμ, εἰς βηθφαγὴ καὶ
βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο
2 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, | καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν
κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς
αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων
3 κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑμῖν
εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο, εἴπατε, Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν
4 ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε. ἀπῆλθον δὲ, καὶ

52 τῷ ἰησοῦ] αὐτῷ β
XI. 1 εἰς βηθφαγὴ καὶ] καὶ εἰς γ
2 οὐδεὶς] οὔπω οὐδεὶς γ   3 ἀποστελεῖ] ἀποστέλλει δ

46 Matth. 20, 29. Luc. 19, 35.
XI. 1 Matth. 21, 1. Luc. 19, 29. Joh. 12, 12.

εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου,
καὶ λύουσιν αὐτόν. καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐ- 5
τοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς κα- 6
θὼς ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. καὶ ἤγαγον 7
τὸν πῶλον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια
αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐ- 8
τῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ
τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. καὶ οἱ προάγον- 9
τες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες, Ὡσαννά· εὐλο-
γημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. εὐλογημένη ἡ 10
ἐρχομένη βασιλεία ° ἐν ὀνόματι Κυρίου,' τοῦ πατρὸς ἡμῶν
δαυίδ· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς 11
ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς, εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος
πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.
Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ βηθανίας, ἐπεί- 12
νασε· καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν 13
εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν
εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. καὶ ἀποκρι- 14
θεὶς ° ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα
μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ 15
ἔρχονται εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν,
ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ·
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν
πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις 16
διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, 17
Οὐ γέγραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθή-
σεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαι-
ον λῃστῶν. Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, 18
καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν,

4 εὗρον] εὗρον τὸν δ
6 ἐνετείλατο] ἐνετείλατο αὐτοῖς δ
10 ἐν ὀνόματι Κυρίου,] \ β   11 ὁ ἰησοῦς] \ γ
¶ εἰς τὸ] καὶ εἰς τὸ δ   14 ὁ ἰησοῦς] \ β

11 Matth. 21, 10. 17.   12 Matth. 21, 18.
15 Matth. 21, 12. Luc. 19, 45.
17 Jesa. 56, 7. Jer. 7, 11.

19 ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ
ὅτε ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.
20 Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην
21 ἐκ ῥιζῶν. καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ πέτρος λέγει αὐτῷ, Ῥαββὶ,
22 ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰη-
23 σοῦς λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν θεοῦ. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν,
ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλ-
λὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ.
24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτῆσθε,
25 πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε· καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στή-
κητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα
καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παρα-
26 πτώματα ὑμῶν. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 ΚΑΙ ἔρχονται πάλιν εἰς ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ
περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
28 ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγουσιν
αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξου-
29 σίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ
ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀπο-
31 κρίθητέ μοι. καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Ἐὰν
εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 ˈ ἀλλ᾽ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαν-
33 τες γὰρ εἶχον τὸν ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. καὶ
ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ ἰησοῦς
ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12 ΚΑὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, Ἀμπελῶ-
να ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν,

19 ἐξεπορεύετο] ἐξεπορεύοντο δ 26 τὰ] ὑμῖν τὰ γ
31 οὖν] ˈ ε 32 ἀλλ᾽] ˈ ε ¶ εἴπωμεν] ἐὰν εἴπωμεν δ

20 Matth. 21, 20. 25 Matth. 6, 14.
27 Matth. 21, 23. Luc. 20, 1.
XII. 1 Matth. 21, 33. Luc. 20, 9.

καὶ

καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέ-
δοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. καὶ ἀπέστειλε πρὸς 2
τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ
ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδει- 3
ραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐ- 4
τοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν,
καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· 5
κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες,
τοὺς δὲ ἀποκτένοντες. ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐ- 6
τοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, Ὅτι
ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς 7
ἑαυτοὺς, Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος. δεῦτε ἀποκτείνωμεν
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐ- 8
τὸν ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. Τί οὖν 9
ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οὐδὲ τὴν 10
γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ Κυρίου 11
ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· 12
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέν-
τες αὐτὸν, ἀπῆλθον.

Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν 13
ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. οἱ δὲ ἐλθόντες λέ- 14
γουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ
μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστι
κῆνσον καίσαρι δοῦναι ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; | ὁ δὲ εἰ- 15
δὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε;
φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. | οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει 16
αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπον
αὐτῷ, Καίσαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, 17
Ἀπόδοτε τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

XII. 4 λιθοβολήσαντες] ' γ

10 Ps. 118, 22. 13 Matth. 22, 15. Luc. 20, 20.

18 Καὶ ἔρχονται σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀ-
19 νάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες, Διδά-
σκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο-
θάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα
λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ
20 σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ
πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρ-
21 μα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ
22 οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· | καὶ
ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη
23 πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀνα-
στῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν
24 γυναῖκα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ
διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύ-
25 ναμιν τοῦ θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦ-
σιν, οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρα-
26 νοῖς. περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν
τῇ βίβλῳ μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς
λέγων, Ἐγὼ ὁ θεὸς ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ, καὶ ὁ
27 θεὸς ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ θεὸς ζώντων·
ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συ-
ζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν
29 αὐτὸν, Ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή; ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπε-
κρίθη αὐτῷ, Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, ἰσραήλ·
30 Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι. καὶ ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς
31 ἰσχύος σου. αὕτη πρώτη ἐντολή. | καὶ δευτέρα ὁμοία αὐ-
τη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων
32 ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Κα-

23 οὖν] \ ε 27 ἀλλὰ θεὸς] ἀλλὰ β
28 πασῶν] πάντων δ 29 τῶν ἐντολῶν] ἐντολὴ β
31 αὕτη] αὐτῇ β

18 Matth. 22, 23. Luc. 20, 27. 19 Deut. 25, 5.
26 Ex. 3, 6. 28 Matth. 22, 34. Luc. 10, 25.
29 Deut. 6, 4. 31 Lev. 19, 18.

λῶς

λῶς διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι, καὶ οὐκ
ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης 33
τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλη-
σίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων
καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρί- 34
θη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.
καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, 35
Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ χριστὸς υἱός ἐστι δαυίδ;
αὐτὸς γὰρ δαυὶδ εἶπεν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, Λέγει ὁ Κύριος 36
τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθροὺς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. αὐτὸς οὖν δαυὶδ λέγει αὐτὸν 37
κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ 38
τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς 39
συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. οἱ κατε- 40
σθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προ-
σευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθίσας ὁ ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώ- 41
ρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.
καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· | καὶ ἐλθοῦσα μία χή- 42
ρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. καὶ προσ- 43
καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέ-
βληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. πάντες γὰρ ἐκ 44
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως
αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λί- 13

32 ἐστὶ] ἐστὶ θεὸς δ   36 λέγει] εἶπεν ε

35 Matth. 22, 41. Luc. 20, 41.   36 Pſ. 110, 1.
38 Matth. 23, 5. Luc. 20, 46.
40 Matth. 23, 14. Luc. 20, 47.   41 Luc. 21, 1.
XIII. 1 Matth. 24, 1. Luc. 21, 5.

2 θοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. καὶ ὁ ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφε-
3 θῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ κα-
θημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ,
ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάν-
4 νης καὶ ἀνδρέας, | Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ
5 σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; ὁ δὲ ἰησοῦς
ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς
6 πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
7 λέγοντες, Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ὅταν
δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ
8 γὰρ γενέσθαι. ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔ-
θνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται
σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί.
9 | ° ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς. πα-
ραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρή-
σεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,
10 εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον
11 κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παρα-
διδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε·
ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ
γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.
12 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέ-
κνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώ-
13 σουσιν αὐτούς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνο-
μά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ° τὸ ῥηθὲν
ὑπὸ δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων
15 νοείτω· τότε οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· | ὁ δὲ
ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰ-
16 σελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν
ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

XIII. 9 ἀρχαὶ] ἀρχὴ β 11 ἀγάγωσιν] ἄγωσιν β
14 τὸ ῥηθὲν usq. προφήτου] ⸌ δ

9 Luc. 21. 12. 10 Matth. 24, 14.
13 Matth. 24, 13. Luc. 21, 17.
14 Matth. 24, 15. Luc. 21, 20. Dan. 9, 27.

καὶ

οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί- 17
ναις ταῖς ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ 18
ὑμῶν χειμῶνος. ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, 19
οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτισεν ὁ θεὸς,
ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολό- 20
βωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ
τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. Καὶ 21
τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστὸς, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ
πιστεύσητε. ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆ- 22
ται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν,
εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ 23
προείρηκα ὑμῖν πάντα. Ἀλλ᾽ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ- 24
ραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐ- 25
ρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- 26
που ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.
καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς 27
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρου γῆς
ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παρα- 28
βολήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται, καὶ
ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· οὕ- 29
τω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε ὅτι
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πα- 30
ρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐ- 31
ρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ πα-
ρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας, 32
οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ
ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· 33
οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. ὡς ἄνθρωπος ἀπόδη- 34
μος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν
ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετεί-

18 ἡ φυγὴ ὑμῶν] ` γ
31 παρελεύσονται] παρελεύσεται δ 32 καὶ] ἢ β

21 Matth. 24, 23. 24 Matth. 24, 29. Luc. 21, 25.
28 Matth. 24, 32. Luc. 21, 28. 33 Matth. 24, 42. Luc. 21, 34.
34 Matth. 25, 14. Luc. 19, 12.

35 λατο ἵνα γρηγορῇ. γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ
κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτο-
36 ροφωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς κα-
37 θεύδοντας. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

14 ΗΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας·
καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς
2 αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· ἔλεγον δὲ, Μὴ
ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.
3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ σίμωνος τοῦ λε-
πρου, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέ-
4 χεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες
πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ
5 μύρου γέγονεν; ἠδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω τριακο-
σίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶν-
6 το αὐτῇ. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κό-
7 πους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο ἐν ἐμοί. πάντοτε
γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε,
8 δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ὃ ἔσχεν
αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν
9 ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη,
10 λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Καὶ ὁ ἰου-
δας ὁ ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρ-
11 χιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχά-
ρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει
πῶς εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ.

12 ΚΑΙ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθυον,
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελ-
13 θόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει
δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς

XIV. 5 τοῦτο] τοῦτο τὸ μύρον β   8 αὕτη,], αὕτη ε

XIV. 1 Matth. 26, 1 f. Luc. 22,1. 3 Matth. 26, 6.
10 Matth. 26, 14. Luc. 22, 3.
12 Matth. 26, 17. Luc. 22, 7.

τὴν

τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, 14
εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι
τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φά-
γω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγαιον μέγα ἐστρωμένον ἕτοι- 15
μον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐ- 16
τοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐ-
τοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα· 17
καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν 18
λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾽
ἐμοῦ. οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθεῖς, 19
Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 20
αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾽ ἐμοῦ εἰς
τὸ τρυβλίον. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ- 21
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεν-
νήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, 22
λαβὼν ὁ ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐ-
τοῖς καὶ εἶπε, Λάβετε φάγετε. τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.
καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ 23
ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷ- 24
μά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνό-
μενον. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γεν- 25
νήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐ-
τὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 26
καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν 27
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποι-
μένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. ἀλλὰ μετὰ 28
τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν. ὁ δὲ 29
πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽

15 ἀνώγαιον] ἀνάγαιον β ¶ ἕτοιμον] ` β
22 φάγετε] ` γ

17 Matth. 26, 20. Luc. 22, 14.
26 Matth. 26, 30. Luc. 22, 39. Joh. 18, 1.
27 Matth. 26, 31. Zach. 13, 7.

30 οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι
σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φω-
31 νῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον,
Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσωμαι. ὡ-
σαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 ΚΑΙ ἔρχονται εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα γεθσημανῆ· καὶ
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε ἕως προ-
33 σεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν πέτρον καὶ ἰάκωβον καὶ
ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ. καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημο-
34 νεῖν. καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως
35 θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προ-
ελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα
36 εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα· καὶ ἔλεγεν,
Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι. παρένεγκε τὸ ποτή-
ριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.
37 καὶ ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ
πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγο-
38 ρῆσαι; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.
39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον
40 εἰπών. καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας·
ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί
41 αὐτῷ ἀποκριθῶσι. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέ-
γει αὐτοῖς, Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἀπέχει,
ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς
42 χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παρα-
διδούς με ἤγγικε.
43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται ἰούδας,
εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμ-
44 ματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐ-
τὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι·

32 προσεύξωμαι] προσεύξομαι δ
40 βεβαρημένοι] καταβαρυνόμενοι β

32 Matth. 26, 36.
43 Matth. 26, 47. Luc. 22, 47. Joh. 18, 2.

κρα-

κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν, 45
εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει, Ῥαββὶ ῥαββί· καὶ κα-
τεφίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας 46
αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Εἷς δέ τις τῶν πα- 47
ρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ
ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Καὶ ἀπο- 48
κριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε με-
τὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἤμην 49
πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με·
ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ ἀφέντες 50
αὐτὸν πάντες ἔφυγον. καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐ- 51
τῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐ-
τὸν οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυ- 52
γεν ἀπ' αὐτῶν.

ΚΑΙ ἀπήγαγον τὸν ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρ- 53
χονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
καὶ οἱ γραμματεῖς. καὶ ὁ πέτρος ἀπὸ μακρόθεν 54
ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ
ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος
πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον 55
ἐζήτουν κατὰ τοῦ ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν·
καὶ οὐχ εὕρισκον. πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, 56
καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. καί τινες ἀναστάντες ἐψευ- 57
δομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν 58
αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν
χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰ-
κοδομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 59
Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον, ἐπηρώτησε τὸν ἰησοῦν, 60
λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;
ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς 61
ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς

51 οἱ νεανίσκοι] ˋ δ 53 αὐτῷ] ˋ δ

47 Matth. 26, 51. Luc. 22, 49. Joh. 18, 10.
48 Matth. 26, 55. Luc. 22, 52. 50 Matth. 26, 56.
53 Matth. 26, 57. Luc. 22, 54. Joh. 18, 12.
54 Matth. 26, 58. Luc. 22, 54. Joh. 18, 15.
55 Matth. 26, 59. 61 Matth. 26, 63. Luc. 22, 67.

τοῦ

62 τοῦ εὐλογητοῦ; | ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. καὶ ὄψεσθε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως,
63 καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ δὲ ἀρχιε-
ρεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει, Τί ἔτι χρείαν
64 ἔχομεν μαρτύρων; | ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαί-
νεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.
65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύ-
πτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέ-
γειν αὐτῷ, Προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν
αὐτὸν ἔβαλλον.
66 Καὶ ὄντος τοῦ πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν
67 παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον θερμαινόμε-
νον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ
68 ἰησοῦ ἦσθα. ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων, Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι
τί σὺ λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ
69 ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν,
ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.
70 | ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶ-
τες ἔλεγον τῷ πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ γα-
71 λιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. ὁ δὲ ἤρξατο ἀνα-
θεματίζειν καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν
72 λέγετε. | καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη
ὁ πέτρος τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὅτι πρὶν ἀλέ-
κτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν
ἔκλαιε.

15 ΚΑΙ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρ-
χιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων,
καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ
2 παρέδωκαν τῷ πιλάτῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ πιλάτος,
Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ,
3. 4 Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· ὁ
δὲ πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, Οὐκ ἀποκρί-

71 ὀμνύειν] ὀμνύναι β

66 Matth. 26, 69. Luc. 22, 56. Joh. 18, 25.
XV. 1 f. Matth. 26, 1 f. Luc. 22, 66. 23, 1. Joh. 18, 28.
3 Matth. 27, 12.

νῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. ὁ δὲ ἰησοῦς οὐκέτι 5
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν πιλάτον.
Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὅνπερ ἠτοῦν- 6
το. ἦν δὲ ὁ λεγόμενος βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν 7
δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. καὶ ἀ- 8
ναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐ-
τοῖς. ὁ δὲ πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Θέλετε ἀπο- 9
λύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ 10
φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς 11
ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν βαραββᾶν ἀπολύσῃ
αὐτοῖς. ὁ δὲ πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί 12
οὖν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν ἰουδαίων; οἱ δὲ 13
πάλιν ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ πιλάτος ἔλεγεν 14
αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκρα-
ξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ πιλάτος βουλόμενος 15
τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν βαραββᾶν·
καὶ παρέδωκε τὸν ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι 16
πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, | καὶ ἐνδύ- 17
ουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες
ἀκάνθινον στέφανον, | καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν, Χαῖ- 18
ρε βασιλεῦ τῶν ἰουδαίων· καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν 19
καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προ-
σεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν 20
αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ
ἴδια.
Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν· | καὶ ἀγ- 21
γαρεύουσι παράγοντά τινα σίμωνα κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ'
ἀγροῦ, τὸν πατέρα ἀλεξάνδρου καὶ ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυ-
ρὸν αὐτοῦ· καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι 22
μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐ- 23
τῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. Καὶ 24

XV. 8 ἀναβοήσας] ἀναβὰς δ

6 Matth. 27, 15. Luc. 23, 17. Joh. 18, 39.
16 Matth. 27, 27. Joh. 19, 2.
20 Matth. 27, 31. Joh. 19, 16.
22 Matth. 27, 33. Luc. 23, 33. Joh. 19, 17.

σταυ-

σαυρώσαντες αὐτὸν, διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
25 λοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ. ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ
26 ἐσαύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰ-
τίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σαυροῦσι δύο λῃσὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν
28 καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέ-
γουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.
29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κε-
φαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες, Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
30 τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν· σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ
31 σαυροῦ. ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους με-
τὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύ-
32 ναται σῶσαι. ὁ χρισὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ καταβάτω
νῦν ἀπὸ τοῦ σαυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πισεύσωμεν. καὶ οἱ συ-
νεσαυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.
33 Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν
34 γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης· καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ ἰη-
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἐλωῒ ἐλωῒ, λαμὰ σαβαχθα-
νί; ὅ ἐσι μεθερμηνευόμενον, Ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί
35 με ἐγκατέλιπες; καὶ τινὲς τῶν παρεσηκότων ἀκούσαντες,
36 ἔλεγον, Ἰδοὺ ἠλίαν φωνεῖ. δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας
σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτὸν, λέ-
γων, Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.
37 Ὁ δὲ ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε.
38 καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν
ἕως κάτω.
39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεσηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι

31 σῶσαι.] σῶσαι; β   34 μου prius] ' δ

24 Matth. 27, 35. Luc. 23, 34. Joh. 19, 23.
26 Matth. 27, 37. Luc. 23, 38. Joh. 19, 19.
28 Jesa. 53, 12.   29 Matth. 27, 39.
32 Matth. 27, 44. Luc. 23, 39.
33 s. Matth. 27, 45 s. Luc. 23, 44.
36 Matth. 27, 48. Joh. 19, 28.
37 Matth. 27, 50. Luc. 23, 46. Joh. 19, 30.
38 Matth. 27, 51. Luc. 23, 45.
39 Matth. 27, 54. Luc. 23, 47.

οὕτω

οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος
υἱὸς ἦν θεοῦ. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν 40
θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν μαρία ἡ μαγδαληνὴ, καὶ μαρία ἡ τοῦ
ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ ἰωσῆ μήτηρ, καὶ σαλώμη, | αἳ καὶ 41
ὅτε ἦν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐ-
τῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ, αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς ἱεροσό-
λυμα.
Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστι προ- 42
σάββατον, | ἦλθεν ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βου- 43
λευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ ἰησοῦ. ὁ δὲ πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· 44
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ
πάλαι ἀπέθανε· καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσα- 45
το τὸ σῶμα τῷ ἰωσήφ. καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθε- 46
λὼν αὐτὸν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι. καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν
μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλι-
σε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ἡ δὲ μαρία ἡ μαγδα- 47
ληνὴ καὶ μαρία ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

ΚΑΙ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, μαρία ἡ μαγδαληνὴ 16
καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου καὶ σαλώμη ἠγόρασαν
ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. καὶ λίαν πρωῒ 2
τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαν-
τος τοῦ ἡλίου. καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτὰς, Τίς ἀποκυλίσει 3
ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; καὶ ἀναβλέψα- 4
σαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας
σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον 5
καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν·
καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. 6
ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ
ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλ᾽ ὑπάγετε 7
εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ πέτρῳ, ὅτι προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν

XVI. 1 τοῦ post ἡ] \ β

42 Matth. 27, 57. Luc. 23, 50. Joh. 19, 38.
XVI. 1 Matth. 28, 1. Luc. 24, 1. Joh. 20, 1.

ὑμῖν.

8 ὑμῖν. καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ
αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφο-
βοῦντο γάρ.
9 Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον μαρίᾳ
10 τῇ μαγδαληνῇ, ἀφ᾽ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη
πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι
11 καὶ κλαίουσι. κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽
12 αὐτῆς, ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐ-
τῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις
13 εἰς ἀγρόν. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς·
14 οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. Ὕστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς
τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ
σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ
ἐπίστευσαν.

15 ΚΑΙ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα,
16 κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ πιστεύσας
καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσε-
17 ται. σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν
τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι
18 καιναῖς· ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ
αὐτοὺς βλάψῃ· ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ κα-
19 λῶς ἕξουσιν. Ὁ μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι
αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν
20 τοῦ θεοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυ-
ρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπα-
κολουθούντων σημείων.

8 ἐξελθοῦσαι] ἐξελθοῦσαι ταχὺ ε
9-20 ἀναστὰς usq. σημείων] ˋ ε

9 Joh. 20, 11 f.
10 Luc. 24, 9 f. Joh. 20, 18.
12 Luc. 24, 13.
14 Luc. 24, 36. Joh. 20, 19.
15 Matth. 28, 18 f.
19 Luc. 24, 50.

ΕΥ-

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν 1
περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ 2
ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου· ἔδοξε κἀμοὶ, παρηκολουθη- 3
κότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοὶ γράψαι κράτιστε
θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν 4
ἀσφάλειαν.

ΕΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς ἰου- 5
δαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας
ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρὼν, καὶ τὸ
ὄνομα αὐτῆς ἐλισάβετ. ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον 6
τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώ-
μασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, κα- 7
θότι ἡ ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερα- 8
τεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ,
κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελ- 9
θὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν 10
προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. ὤφθη δὲ αὐ- 11
τῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυ-
μιάματος· καὶ ἐταράχθη ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐ- 12
πέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ 13
φοβοῦ ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή
σου ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἰωάννην. καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ 14
ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώ- 15
πιον Κυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύμα-

Luc. I. 8 ἔναντι] ἐναντίον β
10 τοῦ λαοῦ ἦν] ἦν τοῦ λαοῦ β 14 γεννήσει] γενέσει γ

16 τοῦ ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. καὶ
πολλοὺς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν θεὸν αὐ-
17 τῶν, καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι
καὶ δυνάμει ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα,
καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν
18 κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπε ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγ-
γελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης,
19 καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι γαβριὴλ ὁ
παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός
20 σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦ-
τα· ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρω-
21 θήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς
προσδοκῶν τὸν ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν
22 αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς·
καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐ-
23 τὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. καὶ ἐγένετο ὡς
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς
24 τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συ-
νέλαβεν ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν
25 μῆνας πέντε, λέγουσα, Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν
ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 ΕΝ δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος γαβριὴλ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς γαλιλαίας ᾗ ὄνομα ναζα-
27 ρέτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα ἰωσήφ,
28 ἐξ οἴκου δαυίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, μαριάμ. καὶ
εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε, Χαῖρε κεχαριτω-
μένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.
29 ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζε-
30 το ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ
ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν πα-
31 ρὰ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν,
32 καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας,
καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ
33 θεὸς τὸν θρόνον δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
τὸν οἶκον ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
34 οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγε-
λον,

λον, πῶς ἔσαι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; καὶ ἀποκρι- 35
θεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ
σὲ, καὶ δύναμις ὑψίσου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμε-
νον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. καὶ ἰδοὺ ἐλισάβετ ἡ συγ- 36
γενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς· καὶ
οὗτος μὴν ἕκτος ἐσὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ σείρᾳ· ὅτι οὐκ 37
ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ πᾶν ῥῆμα. εἶπε δὲ μαριὰμ, Ἰδοὺ 38
ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλ-
θεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Ἀνασᾶσα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύ- 39
θη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν ἰούδα, | καὶ εἰ- 40
σῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλισά-
βετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς 41
μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ
ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φω- 42
νῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐ-
λογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦ- 43
το, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; ἰδοὺ γὰρ ὡς 44
ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτη-
σεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μα- 45
καρία ἡ πισεύσασα, ὅτι ἔσαι τελείωσις τοῖς λελαλημένοις
αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

Καὶ εἶπε Μαριὰμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, 46
καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου· 47
| ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ 48
γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποί- 49
ησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐ- 50
τόν. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπε- 51
ρηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. καθεῖλε δυνάσας ἀπὸ θρό- 52
νων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς. πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, 53
καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέσειλε κενούς. ἀντελάβετο ἰσραὴλ παι- 54
δὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, | καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς 55

35 γεννώμενον] γεννώμενον ἐκ σοῦ δ

42 ἀνεφώνησε] ἀνεβόησε γ

50 γενεὰς γενεῶν] γενεὰν καὶ γενεὰν δ

πατέρας ἡμῶν, τῷ ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ° εἰς
56 τὸν αἰῶνα. Ἔμεινε δὲ μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς·
καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 ΤΗ δὲ ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν,
58 καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ
συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ
59 μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο
ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ
ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ζαχαρίαν.
60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κλη-
61 θήσεται ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, Ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν
62 τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. ἐνένευον
63 δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. καὶ
αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε λέγων, Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα
64 αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐ-
τοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν
65 τὸν θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας
αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς ἰουδαίας διελαλεῖτο πάν-
66 τα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο
67 ἔσται; καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ζαχα-
ρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προε-
68 φήτευσε λέγων, Εὐλογητὸς Κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ, ὅτι
69 ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ ἤγει-
ρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·
70 καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος
71 προφητῶν αὐτοῦ· σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς
72 πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν
73 πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, | ὅρκον
ὃν ὤμοσε πρὸς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν· τοῦ δοῦναι ἡμῖν,
74 | ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρε-
75 ύειν αὐτῷ | ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας
76 τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ παιδίον,
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου

55 εἰς τὸν αἰῶνα] ἕως αἰῶνος β
75 τῆς ζωῆς] ` β

Luc. I. 73. Gen. 22, 16.

Κυρίου

Κυρίȣ, ἑτοιμάσαι ὁδȣ̀ς αὐτȣ̃, | τȣ̃ δȣ̃ναι γνῶσιν σωτηρίας 77
τῷ λαῷ αὐτȣ̃, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν· διὰ σπλάγχνα 78
ἐλέȣς θεȣ̃ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψȣς,
| ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτȣ καθημένοις, τȣ̃ 79
κατευθῦναι τȣ̀ς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ 80
δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιȣ̃το πνεύματι· καὶ ἦν ἐν
ταῖς ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτȣ̃ πρὸς τὸν ἰσραήλ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα πα- 2
ρὰ καίσαρος αὐγȣ́στȣ, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰ-
κȣμένην. αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος 2
τῆς συρίας κυρηνίȣ. καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, 3
ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ ἰωσὴφ 4
ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ἐκ πόλεως ναζαρὲτ, εἰς τὴν ἰȣδαίαν,
εἰς πόλιν δαυὶδ ἥτις καλεῖται βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐ-
τὸν ἐξ οἴκȣ καὶ πατριᾶς δαυὶδ, ἀπογράψασθαι σὺν μαριὰμ 5
τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ, ȣ̎σῃ ἐγκύῳ. Ἐγέ- 6
νετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτȣ̀ς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τȣ̃
τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, 7
καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ·
διότι ȣ̓κ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ 8
ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ, ἀγραυλȣ̃ντες καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. καὶ 9
ἰδȣ̀ ἄγγελος Κυρίȣ ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα °Κυρίȣ περιέ-
λαμψεν αὐτȣ́ς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν 10
αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ἰδȣ̀ γὰρ εὐαγγελίζομαι
ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέ- 11
χθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὅς ἐστι χριστὸς κύριος, ἐν πόλει
δαυίδ. καὶ τȣ̃το ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐ- 12
σπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης 13
ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς ȣ̓ρανίȣ, αἰνȣ́ντων
τὸν θεὸν καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς 14
εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. Καὶ ἐγένετο, ὡς 15
ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν ȣ̓ρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄν-
θρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλȣς, Διέλθωμεν δὴ ἕως

II. 9 κυρίου] θεȣ̃ γ 14 εὐδοκία] εὐδοκίας ε

II. 7 Matth. 1, 25.

βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύ-
16 ριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον
τήν τε μαριὰμ καὶ τὸν ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν
17 τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ
18 λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ
ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποι-
19 μένων πρὸς αὐτούς. ἡ δὲ μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥή-
20 ματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέ-
στρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ
πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 ΚΑΙ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν,
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ
τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 ΚΑΙ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
κατὰ τὸν νόμον μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς ἱεροσό-
23 λυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, | καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ
Κυρίου, Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ
24 κληθήσεται· καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν
νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.
25 Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα συ-
μεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσ-
δεχόμενος παράκλησιν τοῦ ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον
26 ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύ-
ματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν χριστὸν
27 Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν
τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐ-
28 τοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς
ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν
29 θεὸν, καὶ εἶπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα, κα-
30 τὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ
31 σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν
32 λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου
33 ἰσραήλ. Καὶ ἦν ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες

21 αὐτὸν] τὸ παιδίον ε 22 αὐτῶν] \ β. Vid. Gnom.
33 ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ β

23 Ex. 13, 2. 24 Lev. 12, 8.

ἐπὶ

ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς συ- 34
μεὼν, καὶ εἶπε πρὸς μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ οὗτος
κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ
εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διε- 35
λεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν
καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν ἄννα προφῆτις, θυγά- 36
τηρ φανουὴλ, ἐκ φυλῆς ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέ-
ραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρ-
θενίας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσά- 37
ρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λα-
τρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπι- 38
στᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶ-
σι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν ἱερουσαλήμ.
Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑ- 39
πέστρεψαν εἰς τὴν γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ναζαρέτ.
Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πλη- 40
ρούμενον σοφίας· καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ᾽ αὐτό.

ΚΑΙ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ᾽ ἔτος εἰς ἱερουσαλὴμ 41
τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, 42
ἀναβάντων αὐτῶν εἰς ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,
καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, 43
ὑπέμεινεν ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ οὐκ ἔγνω ἰωσὴφ
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶ- 44
ναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγ-
γενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν, ὑπέστρε- 45
ψαν εἰς ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο 46
μεθ᾽ ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν
μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερω-
τῶντα αὐτούς. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ 47
τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες 48
αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶ-
πε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀ-
γὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί ὅτι 49
ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί

38 ἐν ἱερουσαλὴμ] ἱερουσαλὴμ δ. τοῦ ἰσραὴλ ε
40 πνεύματι] \ ε
43 ἔγνω ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ] ἔγνωσαν οἱ γονεῖς ε

50 με; καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.
51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς ναζαρέτ· καὶ ἦν
ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα
52 τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἰησοῦς
προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ
ἀνθρώποις.

3 ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας τιβερίου καίσα-
ρος, ἡγεμονεύοντος ποντίου πιλάτου τῆς ἰουδαίας, καὶ
τετραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας ἡρώδου, φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς ἰτουραίας καὶ τραχωνίτιδος χώ-
2 ρας, καὶ λυσανίου τῆς ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, | ἐπὶ ἀρ-
χιερέως ἄννα καὶ καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην
3 τὸν τοῦ ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν
τὴν περίχωρον τοῦ ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας
4 εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων ἡσαΐου
τοῦ προφήτου λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοι-
μάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐ-
5 τοῦ. πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βου-
νὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ
6 αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
7 σωτήριον τοῦ θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
8 ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς
ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς,
Πατέρα ἔχομεν τὸν ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύνα-
ται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ.
9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν
οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ
10 βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγον-
11 τες, Τί οὖν ποιήσομεν; ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων
δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώ-
12 ματα, ὁμοίως ποιείτω. ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆ-

III. 1 δὲ primum] ⸌ ε ¶ ἡγεμονεύοντος] ἐπιτροπεύοντος γ
2 ἀρχιερέως] ἀρχιερέων ε ¶ τοῦ] ⸌ α 8 ἐν ἑαυτοῖς] ⸌ δ
9 τῶν δένδρων] τοῦ δένδρου ε 10.12.14 ποιήσομεν] ποιήσωμεν δ

III. 1 Matth. 3, 1. Marc. 1, 1. 4 Jes. 40, 3.

καὶ,

ναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;
ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμέ- 13
νον ὑμῖν πράσσετε. ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι 14
λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς,
Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε
τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ 15
διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστὸς, | ἀπεκρίνατο ὁ ἰωάννης ἅ- 16
πασι λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ
ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν
ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ
καὶ πυρί. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ 17
τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν 18
οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· ὁ δὲ ἡρώ- 19
δης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ περὶ ἡρωδιάδος
τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίη-
σε πονηρῶν ὁ ἡρώδης, | προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ 20
κατέκλεισε τὸν ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν, καὶ ἰη- 21
σοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,
καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ πε- 22
ριστερὰν ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι λέγουσαν,
Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ εὐδόκησα. Καὶ 23
αὐτὸς ἦν ὁ ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς
ἐνομίζετο, υἱὸς ἰωσὴφ, τοῦ ἡλεὶ, | τοῦ ματθὰτ, τοῦ λε- 24
υῒ, τοῦ μελχὶ, τοῦ ἰαννὰ, τοῦ ἰωσὴφ, | τοῦ ματταθίου, 25
τοῦ ἀμὼς, τοῦ ναοὺμ, τοῦ ἐσλὶ, τοῦ ναγγαὶ, | τοῦ μαὰθ, 26
τοῦ ματταθίου, τοῦ σεμεῒ, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰούδα, | τοῦ ἰωα- 27
νὰν, τοῦ ῥησὰ, τοῦ ζοροβάβελ, τοῦ σαλαθιὴλ, τοῦ νηρὶ, | τοῦ 28
μελχὶ, τοῦ ἀδδὶ, τοῦ κωσὰμ, τοῦ ἐλμωδὰμ, τοῦ ἢρ, | τοῦ 29
ἰωσὴ, τοῦ ἐλιέζερ, τοῦ ἰωρεὶμ, τοῦ ματθὰτ, τοῦ λευῒ, | τοῦ 30
συμεὼν, τοῦ ἰούδα, τοῦ ἰωσὴφ, τοῦ ἰωνὰν, τοῦ ἐλιακεὶμ,
| τοῦ μελεᾶ, τοῦ μαϊνὰν, τοῦ ματταθὰ, τοῦ ναθὰν, τοῦ 31

16 ἁγίῳ] \ γ 24 τοῦ ματθὰτ, τοῦ λευῒ] \ ε

21 Matth. 3, 13. Marc. 1, 9. 31. 34 Matth. 1, 1.

32 δαυὶδ, | τοῦ ἰεσσαὶ, τοῦ ὠβὴδ, τοῦ βοὸζ, τοῦ σαλμὼν, τοῦ
33 ναασσὼν, | τοῦ ἀμιναδὰβ, τοῦ ἀρὰμ, τοῦ ἐσρὼμ, τοῦ φα-
34 ρὲς, τοῦ ἰούδα, | τοῦ ἰακὼβ, τοῦ ἰσαὰκ, τοῦ ἀβραὰμ, τοῦ
35 θάρα, τοῦ ναχὼρ, | τοῦ σεροὺχ, τοῦ ῥαγαῦ, τοῦ φάλεκ,
36 τοῦ ἕβερ, τοῦ σαλὰ, | τοῦ καϊνὰν, τοῦ ἀρφαξὰδ, τοῦ σὴμ,
37 τοῦ νῶε, τοῦ λάμεχ, | τοῦ μαθουσάλα, τοῦ ἐνὼχ, τοῦ ἰά-
38 ρεδ, τοῦ μαλελεὴλ, τοῦ καϊνὰν, | τοῦ ἐνὼς, τοῦ σὴθ, τοῦ
ἀδὰμ, τοῦ θεοῦ.

4 ΙΗΣΟΥΣ δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον
2 | ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθει-
3 σῶν αὐτῶν, ° ὕστερον ἐπείνασε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβο-
λος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται
4 ἄρτος. καὶ ἀπεκρίθη ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν λέγων, Γέγρα-
πται, Ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ
5 παντὶ ῥήματι θεοῦ. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διά-
βολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασι-
6 λείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διά-
βολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν
αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι
7 αὐτήν· σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πᾶ-
8 σα. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, ° Ὕπαγε ὀπίσω
μου σατανᾶ· Γέγραπται, Προσκυνήσεις Κύριον τὸν θεόν
9 σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐ-
τὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ
ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
10 ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ
11 ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ἐπὶ χειρῶν

36 τοῦ καϊνὰν] \ δ Vid. Gnom.
IV. 2 ὕστερον] \ β   4 ἄνθρωπος] ὁ ἄνθρωπος δ
5 seqq. 9 seqq. καὶ ἀναγαγὼν usq. τὸν θεόν σου] Duo conflictus transponuntur. ε
7 πᾶσα] πάντα ε   8 ὕπαγε usq. σατανᾶ] \ α vid. ed. major. ¶ γέγραπται] γέγραπται γὰρ ε
9 υἱὸς] ὁ υἱὸς ε   11 καὶ] καὶ ὅτι ε

IV. 1 Matth. 4, 1. Marc. 1, 12.   4 Deut. 3, 8.
8 Deut. 6, 13.   10 Ps. 91, 11.

ἄρουσί

ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. καὶ 12
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὅτι εἴρηται, Οὐκ ἐκπει-
ράσεις Κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα 13
πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

ΚΑΙ ὑπέστρεψεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς 14
τὴν γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς πε-
ριχώρου περὶ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγω- 15
γαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν 16
εἰς τὴν ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ
εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγω-
γὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον 17
ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν
τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον, | Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ· οὗ εἵ- 18
νεκεν ἔχρισέ με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰά-
σασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν· κηρύξαι αἰχμα-
λώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ἀποστεῖλαι τε-
θραυσμένους ἐν ἀφέσει· κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. 19
Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· 20
καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες
αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι σήμερον πε- 21
πλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες 22
ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάρι-
τος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλε-
γον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἰωσήφ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, 23
Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρὲ θεράπευ-
σον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ καπερναοὺμ,
ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Εἶπε δὲ, Ἀμὴν λέ- 24
γω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐ-
τοῦ. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν 25
ταῖς ἡμέραις ἡλίου ἐν τῷ ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ
ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν

18 ἰάσασθαι usq. καρδίαν] \ ε   20 δεκτόν.] δεκτὸν, καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως β. Vid. Gnom.
23 τῇ prius] \ β

12 Deut. 6, 16.   16 Matth. 13, 54. Marc. 6, 1.
17 Jes. 61, 1.   25 1 Reg. 17, 1. 9. 18, 44.

τὴν

26 τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη ἠλίας, εἰ μὴ
27 εἰς σάρεπτα τῆς σιδῶνος πρὸς γυναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ
λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ ἰσραήλ· καὶ
28 οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ νεεμὰν ὁ σύρος. Καὶ
ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.
29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον
αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμη-
30 το, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν· αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 ΚΑΙ κατῆλθεν εἰς καπερναοὺμ πόλιν τῆς γαλιλαίας· καὶ
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἐξεπλήσ-
σοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐ-
33 τοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων
πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,
34 λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπο-
35 λέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετί-
μησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ
αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν
36 ἀπ᾽ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ
πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Τίς ὁ
λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκα-
37 θάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος
περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.
38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν σί-
μωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ με-
39 γάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστὰς ἐπά-
νω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· πα-
40 ραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνοντος δὲ
τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤ-
γαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖ-
41 ρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμό-
νια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι
ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

41 κράζοντα] κραυγάζοντα ε ¶ ὁ χριστὸς] ' γ

27 2 Reg. 5, 14. 31 Marc. 1, 21.
38 Matth. 8, 14. Marc. 1, 29. 40 Matth. 8, 16. Marc. 1, 32.

Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, 42
ϗ οἱ ὄχλοι ἐζήτȣν αὐτὸν, ϗ ἦλθον ἕως αὐτȣ͂, ϗ κα-
τεῖχον αὐτὸν τȣ͂ μὴ πορεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς 43
αὐτȣ̀ς, Ὅτι ϗ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με
δεῖ τὴν βασιλείαν τȣ͂ θεȣ͂· ὅτι εἰς τȣ͂το ἀπέσταλμαι. ϗ 44
ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας.

ΕΓένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τȣ͂ ἀκȣ́ειν 5
τὸν λόγον τȣ͂ θεȣ͂, ϗ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λί-
μνην γεννησαρέτ· ϗ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· 2
οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τȣ͂ σίμωνος, ἠρώτησεν αὐ- 3
τὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· ϗ καθίσας ἐδίδα-
σκεν ἐκ τȣ͂ πλοίȣ τȣ̀ς ὄχλȣς. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λα- 4
λῶν, εἶπε πρὸς τὸν σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος,
ϗ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. ϗ ἀποκριθεὶς 5
ὁ σίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιά-
σαντες, ȣ̓δὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σȣ χαλάσω τὸ
δίκτυον. ϗ τȣ͂το ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων 6
πολύ· διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν, | ϗ κατένευσαν 7
τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τȣ͂ ἐλθόντας συλ-
λαβέσθαι αὐτοῖς· ϗ ἦλθον, ϗ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ
πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ σίμων πέτρος, προ- 8
σέπεσε τοῖς γόνασιν ἰησȣ͂ λέγων, Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμȣ͂, ὅτι
ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι κύριε. θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐ- 9
τὸν ϗ πάντας τȣ̀ς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
ᾗ συνέλαβον· ὁμοίως δὲ ϗ ἰάκωβον ϗ ἰωάννην υἱȣ̀ς ζε- 10
βεδαίȣ, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς
τὸν σίμωνα ὁ ἰησȣ͂ς, Μὴ φοβȣ͂· ἀπὸ τȣ͂ νῦν ἀνθρώπȣς
ἔσῃ ζωγρῶν. ϗ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, 11
ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολȣ́θησαν αὐτῷ.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, ϗ 12
ἰδȣ̀ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ϗ ἰδὼν τὸν ἰησȣ͂ν, πεσὼν
ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτȣ͂ λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο 13

42 ἐζήτȣν] ἐπεζήτȣν ε

42 Marc. 1,35.
V. 1 Matth. 8,2. Marc. 1,40.

αὐτȣ͂

αὐτοῦ εἰπὼν, Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
14 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προ-
σένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε μωσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συ-
νήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ
16 ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς
ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδά-
σκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά-
σκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλι-
λαίας καὶ ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς
18 τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄν-
θρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγ-
19 κεῖν καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰ-
σενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα,
διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ
20 μέσον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶ-
πεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.
21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας;
22 τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; | ἐπι-
γνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε
23 πρὸς αὐτοὺς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί
ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου·
24 ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; | ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξου-
σίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας,
εἶπε τῷ παραλελυμένῳ, Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ
25 κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ παραχρῆμα
ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν
26 εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. καὶ ἔκστασις ἔλα-
βεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου
λέγοντες, Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνό-

19 ποίας] διὰ ποίας ε

14 Lev. 14, 2. 18 Matth. 9, 2. Marc. 2, 3.
27 Matth. 9, 9. Marc. 2, 13.

ματι λευὶν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Ἀκολούθει μοι. καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολού- 28
θησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην λευὶς αὐτῷ ἐν 29
τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων
οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι. καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμ- 30
ματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέ-
γοντες, Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε
καὶ πίνετε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Οὐ 31
χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες.
οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετά- 32
νοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Διατί οἱ μαθηταὶ 33
ἰωάννου νηστεύουσι πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ
οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; | ὁ δὲ εἶ- 34
πε πρὸς αὐτοὺς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ
ὁ νυμφίος μετ᾽ αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται 35
δὲ ἡμέραι καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε
νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ἔλεγε δὲ καὶ παρα- 36
βολὴν πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπι-
βάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ καινὸν
σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. καὶ 37
οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε,
ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλη- 38
τέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν 39
εὐθέως θέλει νέον· λέγει γὰρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός
ἐστιν.

Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐ- 6
τὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς
στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Τινὲς δὲ τῶν φα- 2
ρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς
σάββασι; καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ ἰησοῦς, Οὐδὲ 3
τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε δαυίδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ
οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ 4
τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε

30 αὐτῶν] ˋ δ   36 τὸ ἀπὸ] ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ ε

33 Matth. 9, 14. Marc. 2, 18.
VI. 1 Matth. 12, 1. Marc. 2, 23. 3 1 Sam. 21, 6.

καὶ τοῖς μετ' αὐτȣ͂, ȣ͂ς ȣ̓κ ἔξεςι φαγεῖν εἰ μὴ μόνȣς τȣ̀ς
5 ἱερεῖς; καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι κύριός ἐςιν ὁ υἱὸς τȣ͂
6 ἀνθρώπȣ καὶ τȣ͂ σαββάτȣ. Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ
σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν·
καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτȣ͂ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
7 παρετήρȣν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαβ-
8 βάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτȣ͂. αὐτὸς
δὲ ᾔδει τȣ̀ς διαλογισμȣ̀ς αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι καὶ ςῆθι εἰς τὸ μέσον.
9 ὁ δὲ ἀναςὰς ἔςη. | εἶπεν ȣ͂ν ὁ ἰησȣ͂ς πρὸς αὐτȣ̀ς, Ἐπερω-
τήσω ὑμᾶς, τί ἔξεςι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κα-
10 κοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; | καὶ περιβλεψάμε-
νος πάντας αὐτȣ̀ς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σȣ.
ὁ δὲ ἐποίησε. καὶ ἀποκατεςάθη ἡ χεὶρ αὐτȣ͂ ὑγιὴς ὡς ἡ
11 ἄλλη. αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλȣν
πρὸς ἀλλήλȣς, τί ἂν ποιήσειαν τῷ ἰησȣ͂.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προ-
13 σευχῇ τȣ͂ θεȣ͂. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τȣ̀ς
μαθητὰς αὐτȣ͂· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, ȣ̔ς
14 καὶ ἀποςόλȣς ὠνόμασε, σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε πέτρον,
καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτȣ͂, ἰάκωβον καὶ ἰωάννην, φί-
15 λιππον καὶ βαρθολομαῖον, | ματθαῖον καὶ θωμᾶν, ἰάκω-
βον τὸν τȣ͂ ἀλφαίȣ καὶ σίμωνα τὸν καλȣ́μενον ζηλωτὴν,
16 | ἰȣ́δαν ἰακώβȣ, καὶ ἰȣ́δαν ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προ-
17 δότης· καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔςη ἐπὶ τόπȣ πε-
δινȣ͂· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτȣ͂, καὶ πλῆθος πολὺ τȣ͂
λαȣ͂ ἀπὸ πάσης τῆς ἰȣδαίας καὶ ἱερȣσαλὴμ, καὶ τῆς πα-

VI. 5 σαββάτȣ.] σαββάτȣ. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τȣ͂ νόμȣ ε
7 δὲ] δὲ αὐτὸν ε 9, τί] τι δ
10 αὐτῷ] τῷ ἀνθρώπῳ ε ¶ ὑγιὴς] \ β
13 ὠνόμασε] ἐκάλεσε ε

6 Matth. 12, 9. Marc. 3, 1. 12 Marc. 3, 13.
13 Matth. 10, 2. Marc. 3, 14. Act. 1, 13.

ραλίȣ

ραλίας τύρου καὶ σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰα-
θῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευ- 18
μάτων ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος 19
ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο,
καὶ ἰᾶτο πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθη- 20
τὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορ- 21
τασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.
μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν 22
ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα
ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάρητε ἐν 23
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις
οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· 24
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλη- 25
σμένοι· ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι
πενθήσετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι 26
° πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλ᾽ ὑμῖν λέγω 27
τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε
τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, ˈ εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προ- 28
σεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ 29
τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός
σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. παντὶ δὲ τῷ 30
αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαί-
τει. καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ 31
ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶν- 32
τας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς 33
ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁ-
μαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. καὶ ἐὰν δανείζητε παρ᾽ ὧν ἐλ- 34
πίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ ἁμαρτω-
λοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. πλὴν 35

26 οὐαὶ] οὐαὶ ὑμῖν ε ¶ πάντες] ˈ δ

VI. 20 Matth. 5, 3. 27 Matth. 5, 44.
29 Matth. 5, 39. 30 Matth. 5, 42. 31 Matth. 7, 12.

ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζε-
τε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς,
καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχα-
36 ρίστους καὶ πονηρούς. γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ
37 πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ
οὐ μὴ κριθῆτε. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικα-
38 σθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· | δίδοτε, καὶ δο-
θήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευ-
μένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ
γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.
39 Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν
40 ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; | οὐκ ἔστι
μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ
41 πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος
τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ
42 ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελ-
φῷ σου, Ἀδελφὲ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀ-
φθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέ-
πων; ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
43 ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστι δένδρον κα-
λὸν, ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρ-
44 πὸν καλόν. ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκε-
ται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου
45 τρυγῶσι σταφυλήν. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θη-
σαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονη-
ρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-
46 δίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε
47 Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός
με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω
48 ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰ-
κίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν
πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς

37 Matth. 7, 1. 39 Matth. 15, 14.
40 Matth. 10, 24. Joh. 15, 20. 41 Matth. 7, 3.
43 Matth. 7, 16. 12, 33.
46 Matth. 7, 21. 47 Matth. 7, 24.

τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμε-
λίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, 49
ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χω-
ρὶς θεμελίου· ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσε,
καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7

ΕΠεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀ-
κοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς καπερναοὺμ. ἑκατοντάρ- 2
χου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν
αὐτῷ ἔντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς 3
αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως
ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς 4
τὸν ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες, Ὅτι
ἄξιός ἐστιν ᾧ ° παρέξει τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, 5
καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. ὁ δὲ ἰησοῦς 6
ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος
ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους,
λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα
ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός 7
σε ἐλθεῖν· ἀλλ᾽ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων 8
ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ
πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ
μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς 9
ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ
εἶπε, Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.
καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν 10
ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην 11
ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκα-
νοὶ, καὶ ὄχλος πολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πό- 12
λεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μη-
τρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκα-
νὸς σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ 13
αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν ἥψα- 14

VII. 4 παρέξει] παρέξῃ α   11 τῷ] τῇ δ ¶ ἱκανοὶ] ` γ
12 αὐτὴ] αὕτη ἦν δ   13 κύριος] ἰησοῦς δ

VII. 1 Matth. 8, 5.

το τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν· καὶ εἶπε, Νεα-
15 νίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ
16 ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε
δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες, Ὅτι
προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν· καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο
17 ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν
ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 Καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων
19 τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν ἰησοῦν λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρ-
20 χόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; παραγενόμενοι δὲ πρὸς
αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς
πρός σε λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;
21 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μα-
στίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρί-
22 σατο τὸ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ° ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι
τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρί-
ζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
23 λίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν
24 ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξα-
το λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ ἰωάννου, Τί ἐξεληλύθατε εἰς
τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;
25 | ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματί-
οις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ
26 ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύ-
θατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
27 προφήτου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλ-
λω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν
28 ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννη-
τοῖς γυναικῶν προφήτης ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ
δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.
29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν
30 θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ἰωάννου· οἱ δὲ Φαρισαῖοι
καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ

22 ὁ ἰησοῦς] \ β   28 προφήτης] \ δ

18 Matth. 11, 2.   27 Malach. 3, 1.

βαπτι-

βαπτισθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ. τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς 31
γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοί εἰσι παιδίοις 32
τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ
λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσα-
μεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ ἰωάννης ὁ βα- 33
πτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε,
Δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ 34
πίνων· καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία 35
ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.
Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐ- 36
τοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη.
καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα 37
ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβα-
στρον μύρου, καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίου- 38
σα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς
θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς
πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος 39
ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Οὗτος εἰ ἦν
προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις ἅπτε-
ται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 40
ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ
φησι, Διδάσκαλε εἰπέ. Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ 41
τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντή-
κοντα. μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχα- 42
ρίσατο. τίς οὖν ° αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον 43
ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας. ˈ καὶ στρα- 44
φεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην
τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν· ὕδωρ ἐπὶ τοὺς
πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου
τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.
φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέ- 45
λιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου 46
οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας. οὗ χά- 47

31 τίνι οὖν] εἶπε δὲ ὁ κύριος, τίνι οὖν ε   35 πάντων] ˋ ε
37 ἐπιγνοῦσα] καὶ ἐπιγνοῦσα β   42 αὐτῶν, εἰπὲ,] ˋ β
44 τῆς κεφαλῆς] ˋ γ   45 εἰσῆλθον] εἰσῆλθεν ε

ριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί,
ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
48 εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ
49 συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁ-
50 μαρτίας ἀφίησιν; εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου
σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ
πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος
2 τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, | καὶ γυ-
ναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονη-
ρῶν καὶ ἀσθενειῶν, μαρία ἡ καλουμένη μαγδαληνή, ἀφ᾽ ἧς
3 δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ ἰωάννα γυνὴ χουζᾶ ἐπιτρό-
που ἡρώδου, καὶ σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διη-
κόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπο-
5 ρευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς, Ἐξῆλθεν ὁ
σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ
6 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν
ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμά-
7 δα. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυ-
8 εῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ
τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοντα-
πλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
9 ἀκουέτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέ-
10 γοντες, τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέ-
δοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· τοῖς δὲ
λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ
11 ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· ὁ σπό-
12 ρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν, εἰσὶν οἱ
ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀ-
13 πὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ
ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται
τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πι-
14 στεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς

VIII. 3 αὐτῷ] αὐτοῖς δ 8 ἐπὶ] εἰς β

VIII. 4 Matth. 13, 1 f. Marc. 4, 1.

ἀκάν-

ἀκάνθας πεσὸν, ἦτοί εἰσιν οἱ ἀκήσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν
καὶ πλήτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ
οὐ τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες 15
ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκήσαντες, τὸν λόγον κατέ-
χουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύ- 16
χνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τί-
θησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
βλέπωσι τὸ φῶς. οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσε- 17
ται· οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν
ἔλθῃ. βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσε- 18
ται αὐτῷ· καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ- 19
τοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. καὶ 20
ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, Η μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί
σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε 21
πρὸς αὐτοὺς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς 22
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς,
Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν.
πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε. καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου 23
εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. προ- 24
σελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες, Ἐπιστάτα ἐπιστάτα,
ἀπολλύμεθα· ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ
κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύ- 25
μασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι
καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν
αὐτῷ;

21 αὐτὸν] ' β 24 ἐπιστάτα] ' δ

16 Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Infr. c. 11, 33.
17 Matth. 10, 26. Marc. 4, 22. Infr. c. 12, 2.
18 Matth. 13, 12. Marc. 4, 25. Infr. c. 19, 26.
19 Matth. 12, 46. Marc. 3, 31.
22 Matth. 8, 23. Marc. 4, 35.

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν γαδαρηνῶν, ἥτις
27 ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν
γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαι-
μόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ
28 ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μνήμασιν. ἰδὼν δὲ τὸν
ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγά-
λῃ εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου;
29 δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς
γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ
πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαῤῥήσσων τὰ δεσμὰ, ἠλαύ-
30 νετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐ-
τὸν ὁ ἰησοῦς λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών·
31 ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλει
αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.
32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ
παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν.
33 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. | ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀ-
γέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.
34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον, ἔφυγον, καὶ ἀπήγ-
35 γειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν
τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμε-
νον τὸν ἄνθρωπον ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματι-
σμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ· καὶ
36 ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς
37 ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆ-
θος τῆς περιχώρου τῶν γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν,
ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ
38 πλοῖον, ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει
λύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ
39 ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα
ἐποίησέ σοι ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν
κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς.

26 γαδαρηνῶν] γεργεσηνῶν ε   33 εἰσῆλθεν] εἰσῆλθον β
37 γαδαρηνῶν] γεργεσηνῶν ε

26 Matth. 8, 28. Luc. 8, 26. 37 Matth. 9, 1. Marc. 5, 18.

Ἐγέ-

ΕΓένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐ- 40
τὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα ἰάειρος, καὶ αὐτὸς 41
ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·
ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη 42
ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον
αὐτόν.

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις 43
ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδε-
νὸς θεραπευθῆναι, | προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρα- 44
σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ
αἵματος αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; 45
ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ,
Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέ-
γεις, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μου 46
τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοῦσα 47
δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα
αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώ-
πιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν 48
αὐτῇ, Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
εἰρήνην.

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώ- 49
γου, λέγων αὐτῷ, Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλ-
λε τὸν διδάσκαλον. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ 50
λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. ἐλθὼν 51
δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ πέ-
τρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς
καὶ τὴν μητέρα. ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. 52
ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.
καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ ἐκ- 53
βαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώ- 54
νησε λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα 55
αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆ-
ναι φαγεῖν. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγ- 56
γειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

51 ἰωάννην καὶ ἰάκωβον] ἰάκωβον καὶ ἰωάννην δ

40 Marc. 5, 21.

1 ΣΥγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν
καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θερα-
2 πεύειν· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ
3 θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς,
Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν,
μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.
4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν
5 ἐξέρχεσθε. καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι
ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν
6 ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερ-
χόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι
καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.
7 Ἤκουσε δὲ ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ
πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, Ὅτι
8 ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ὑπό τινων δὲ, Ὅτι ἡλίας ἐ-
φάνη· ἄλλων δὲ, Ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
9 καὶ εἶπεν ἡρώδης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν
οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐ-
ποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς
11 τόπον ἔρημον ° πόλεως καλουμένης βηθσαϊδά. οἱ δὲ ὄχλοι
γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλά-
λει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν
12 ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. Η δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προ-
σελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον,
ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς κατα-
λύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
13 ἐσμέν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες

3 ῥάβδους] ῥάβδον β 10 πόλεως καλουμένης] ʼ β

IX. 1 Matth. 10, 1. Marc. 6, 7.
3 Matth. 10, 9. Marc. 6, 8.
4 Matth. 10, 11. Marc. 6, 10.
6 Marc. 6, 12. 7 Matth. 14, 1. Marc. 6, 14.
10 Marc. 6, 30. 12 Matth. 14, 15. Marc. 6, 35.
Joh. 6, 3 f.

δύο,

δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν
λαὸν τοῦτον βρώματα· ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. 14
εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς
κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα· καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν 15
ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, 16
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ κατέ-
κλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.
καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισ- 17
σεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, 18
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς
λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέν- 19
τες εἶπον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ ἠλίαν· ἄλλοι
δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπε δὲ αὐτοῖς, 20
Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ πέτρος εἶπε,
Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, πα- 21
ρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο | εἰπὼν, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ 22
ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρε-
σβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
ναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Ἔλεγε δὲ 23
πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησά-
σθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ° καθ' ἡμέραν,
καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 24
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελεῖται ἄν- 25
θρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας
ἢ ζημιωθείς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λό- 26
γους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλ-
θῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέ-
λων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, 27

21 εἰπεῖν] λέγειν β
23 ἐλθεῖν] ἔρχεσθαι β ¶ καθ' ἡμέραν] \ ε

18 Matth. 16, 13. Marc. 8, 27.
22 Matth. 16, 21. Marc. 8, 31.
24 Matth. 16, 25. Marc. 8, 35. Infr. c. 17, 33. Joh. 12, 25.
26 Matth. 10, 32. Marc. 8, 38. Infr. c. 12, 8.

οἳ οὐ

οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ.
28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ,
καὶ παραλαβὼν πέτρον καὶ ἰωάννην καὶ ἰάκωβον, ἀ-
29 νέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύ-
χεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ
30 ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο
31 συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν μωσῆς καὶ ἠλίας· οἳ ὀφθέν-
τες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν
32 ἐν ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βε-
βαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ,
33 καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ πέτρος πρὸς
τὸν ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ
ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ μίαν μωσεῖ, καὶ
34 μίαν ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος,
ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν
35 τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ
τῆς νεφέλης λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς,
36 αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ ἰη-
σοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.
37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ
38 τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου,
39 ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι· καὶ
ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ
σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐ-
40 τοῦ, συντρίβον αὐτόν. καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα
41 ἐκβάλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰη-
σοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε
42 τὸν υἱόν σου. ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ
δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ ἰησοῦς τῷ

28 ἰωάννην καὶ ἰάκωβον] ἰάκωβον καὶ ἰωάννην δ
33 ὁ] \ β

28 Matth. 17, 1. Marc. 9, 2.
37 Matth. 17, 14. Marc. 9, 14.

πνεύματι

πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέ-
δωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ 43
τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.
Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς,
εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα 44
ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα 45
τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴ-
σθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥή-
ματος τούτου.
Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μεί- 46
ζων αὐτῶν. ὁ δὲ ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας 47
αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ 48
ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέ-
χεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν
ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ 49
ὁ ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου
ἐκβάλλοντα δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀ-
κολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, Μὴ 50
κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ᾽ ° ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀνα- 51
λήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε
τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ 52
προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην σαμα-
ρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, 53
ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς ἱερουσαλήμ. ἰδόν- 54
τες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης, εἶπον, Κύ-
ριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἀναλῶσαι αὐτοὺς, ° ὡς καὶ ἠλίας ἐποίησε; στραφεὶς δὲ ἐπε- 55

43 εἶπε] Vid. Gnom.
47 ἰδὼν] εἰδὼς ε   48 ἔσται] ἐστὶ δ
50 ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν] ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν α
54 ὡς καὶ ἠλίας ἐποίησε] \ ε

44 Matth. 17, 22. Marc. 9, 30. 46 Marc. 9, 33. f.
47 Matth. 18, 2. Luc. 9, 47. 49 Marc. 9, 38.

τίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε
56 ὑμεῖς; ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων
ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν
κώμην.
57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρός
58 αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ κύριε. καὶ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετει-
νὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
59 ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον,
Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι
60 πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελ-
61 θὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπε δὲ καὶ
ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι
62 ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς
αὐτόν, Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον,
καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ.

10 ΜΕτὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομή-
κοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώ-
που αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρ-
2 χεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς
πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ
θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
3 Ὑπάγετε· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύ-
4 κων. μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδή-
5 ματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν
δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ
6 τούτῳ. καὶ ἐὰν ᾖ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ'
αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.
7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ'
αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι· μὴ
8 μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν

55 ὑμεῖς;] \ γ 56 ὁ usq. σῶσαι] \ δ ¶ γὰρ] \ δ
X. 1 ἑβδομήκοντα] ἑβδομήκοντα δύο δ

57 Matth. 8, 19. X. 2 Matth. 9, 37.
3 Matth. 10, 16. 7 Matth. 10, 10.

εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα
ὑμῖν, | καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε 9
αὐτοῖς, Ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. εἰς ἣν δ᾽ 10
ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες
εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν 11
κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν °, ἀπομασσόμεθα
ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ° ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. λέγω ὑμῖν, ὅτι σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί- 12
νῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. οὐαί σοι χοραζίν, 13
οὐαί σοι βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ
δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. πλὴν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἀνε- 14
κτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ καπερναοὺμ, 15
ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ο ἀ- 16
κούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθε-
τεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέ- 17
στρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες, Κύριε,
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστρα- 18
πὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν 19
τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν 20
ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται·
χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ ἰη- 21
σοῦς καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν,
καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐ-
γένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ 22
πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ

11 ὑμῶν] ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν β ¶ ἐφ᾽ ὑμᾶς] ` β
13 καθήμεναι] καθήμενοι γ 14 ἐν τῇ κρίσει] ` δ
17 ἑβδομήκοντα] ἑβδομήκοντα δύο ε
21 τῷ πεύματι] τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ε
22 πάντα] καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, πάντα δ

9 Matth. 10, 7. 13 Matth. 11, 21.
16 Matth. 10, 40. Joh. 13, 20. 21 Matth. 11, 25.

πατὴρ,

πατὴρ, ϗ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, ϗ ᾧ ἐὰν
23 βȣ́ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. ϗ στραφεὶς πρὸς τȣ̀ς μα-
θητὰς κατ᾽ ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
24 τες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται ϗ
βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, ϗ ȣ̓κ εἶδον·
ϗ ἀκȣ̃σαι ἃ ἀκȣ́ετε, ϗ ȣ̓κ ἤκȣσαν.
25 Καὶ ἰδȣ̀ νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, ϗ λέ-
γων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;
26 | ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς
27 ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
θεόν σȣ, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σȣ ϗ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
σȣ, ϗ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σȣ ϗ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας
28 σȣ· ϗ τὸν πλησίον σȣ ὡς σεαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρ-
29 θῶς ἀπεκρίθης· τȣ̃το ποίει, ϗ ζήσῃ. ὁ δὲ θέ-
λων δικαιȣ̃ν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν ἰησȣ̃ν, Καὶ τίς ἐστί μȣ
30 πλησίον; ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἰησȣ̃ς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέ-
βαινεν ἀπὸ ἱερȣσαλὴμ εἰς ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν,
οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον,
31 ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς
τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπα-
32 ρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τό-
33 πον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. σαμαρείτης δέ τις
ὁδεύων, ἦλθε κατ᾽ αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη·
34 καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτȣ̃, ἐπιχέων ἔ-
λαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
35 ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτȣ̃. καὶ
ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ
πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτȣ̃· καὶ ὅ
τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω
36 σοι. τίς ȣ̓̃ν τȣ́των τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τȣ̃
37 ἐμπεσόντος εἰς τȣ̀ς λῃστάς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ
ἔλεος μετ᾽ αὐτȣ̃. εἶπεν ȣ̓̃ν αὐτῷ ὁ ἰησȣ̃ς, Πορεύȣ, καὶ
σὺ ποίει ὁμοίως.

35 ἐξελθὼν] ` ε

23 Matth. 13, 16. 25 Matth. 22, 35. Marc. 12, 28.
27 Deut. 6, 5. Lev. 19, 18.
28 Lev. 18, 5.

Ἐγένετο

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν 38
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξα-
το αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλου- 39
μένη μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰη-
σοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ 40
πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι
ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐ-
τῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰη- 41
σοῦς, Μάρθα μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά·
| ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, 42
ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχό- 11
μενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
πρὸς αὐτὸν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς
καὶ ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτοῖς, 2
Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ° ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γε-
νηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ 3
ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν 4
παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα-
σμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Καὶ εἶπε 5
πρὸς αὐτοὺς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς
αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι
τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, 6
καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκρι- 7
θεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλει-
σται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει 8
αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον· διά γε τὴν ἀναί-
δειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. κἀγὼ ὑμῖν 9
λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρή-

39 τὸν λόγον] τῶν λόγων δ
XI.2.4 ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· & γενηθήτω usq. γῆς· & ἀλλὰ usq.
πονηροῦ] ∖ γ vid. ed. major. 5 εἴπῃ] ἐρεῖ α
6 μου] ∖ ε 8 λέγω] Vid. Gnom. ¶ ὅσων] ὅσον ▪

XI. 2 Matth. 6, 9. 9 Matth. 7, 7.

10 σετε· κρȣ́ετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν
λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ κρȣ́οντι ἀνοιγήσεται.
11 τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον
ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπι-
12 δώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ
13 σκορπίον; εἰ ȣ̓͂ν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε ἀγαθὰ
δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ
ἐξ ȣ̓ρανȣ͂, δώσει πνεῦμα ° ἅγιον τοῖς αἰτȣ͂σιν αὐτόν;
14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγέ-
νετο δὲ τȣ͂ δαιμονίȣ ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ
15 ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν βεελ-
16 ζεβȣ̀λ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἕτεροι
δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ᾽ αὐτȣ͂ ἐζήτȣν ἐξ ȣ̓ρανȣ͂.
17 Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐ-
τοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημȣ͂ται·
18 καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ᾽
ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σαθήσεται ἡ βασιλεία αὐτȣ͂; ὅτι
19 λέγετε, ἐν βεελζεβȣ̀λ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ
ἐγὼ ἐν βεελζεβȣ̀λ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν
20 τίνι ἐκβάλλȣσι; διὰ τȣ͂το κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. εἰ
δὲ ἐν δακτύλῳ θεȣ͂ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
21 ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τȣ͂ θεȣ͂. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλι-
σμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτȣ͂ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐςὶ τὰ ὑπάρ-
22 χοντα αὐτȣ͂· ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτȣ͂ ἐπελθὼν νικήσῃ
αὐτὸν, τὴν πανοπλίαν αὐτȣ͂ αἴρει, ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ
23 τὰ σκύλα αὐτȣ͂ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ᾽ ἐμȣ͂, κατ᾽ ἐμȣ͂
24 ἐςί· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ᾽ ἐμȣ͂, σκορπίζει. Ὅταν
τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τȣ͂ ἀνθρώπȣ, διέρχεται
δι᾽ ἀνύδρων τόπων, ζητȣ͂ν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
25 λέγει, Ὑποςρέψω εἰς τὸν οἶκόν μȣ, ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ
26 ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύε-
ται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
ἑαυτȣ͂, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχα-
τα τȣ͂ ἀνθρώπȣ ἐκείνȣ χείρονα τῶν πρώτων.

10 ἀνοιγήσεται] ἀνοιχθήσεται β
13 ἀγαθὰ δόματα] δόματα ἀγαθὰ δ ¶ ἅγιον] ἀγαθὸν δ

14 Matth. 12, 22. 15 Marc. 3, 22.
16 Matth. 12, 38.

Ἐγένετο

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ 27
φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βα-
στάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε, Με- 28
νοῦν γε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσ-
σοντες αὐτόν. Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξα- 29
το λέγειν, Η γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι· σημεῖον ἐπιζητεῖ,
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ ° τοῦ
προφήτου. καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευΐταις, 30
οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασί- 31
λισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ
πλεῖον σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες νινευὶ ἀναστήσονται ἐν τῇ 32
κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν·
ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ
ὧδε. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς κρυπτὴν τίθησιν, 33
οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευ-
όμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν 34
ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ
σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά
σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος 35
ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τι μέρος 36
σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστρα-
πῇ φωτίζῃ σε.
Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις ὅπως 37
ἀριστήσῃ παρ᾽ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ φαρισαῖος 38
ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε 39
δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν, Νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν
τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ 40

28 αὐτὸν] \ γ   29 πονηρά] γενεὰ πονηρά β
¶ ἐπιζητεῖ] ζητεῖ ε ¶ τοῦ προφήτου] \ β
32 ἄνδρες usq. ὧδε] \ ε ¶ νινευὶ] νινευῖται β
33 δὲ] \ ε ¶ κρυπτὴν] κρυπτὸν δ· κρύπτην β
34 ὅλον] καὶ ὅλον δ

33 Matth. 5, 15. Marc. 4, 21. Supr. 8, 16.
34 Matth. 6, 22. 39 &c. Matth. 23, 25. &c.

41 ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε
42 ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ' οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ
τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ
43 ἀφιέναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν
πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν
44 ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν ° γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
κριταὶ, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρω-
45 ποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ
τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων
46 καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ,
ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐ-
τοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ
48 δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν
ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα.
49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς
προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκ-
50 διώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν,
τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς
51 ταύτης, | ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος ζα-
χαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου.
ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.
52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ-
σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύ-
53 σατε. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρ-
ξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ
54 ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν,
ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγο-
ρήσωσιν αὐτοῦ.

42 ἔδει] δὲ ἔδει δ

44 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ] \ β

53 ἀποστοματίζειν] ἀποστομίζειν ε

49 Matth. 23, 34.

Ἐν

ΕΝ οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε 12
καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον 2
ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθή-
σεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ 3
ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις,
κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς 4
φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα,
καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. ὑπο- 5
δείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀπο-
κτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέ-
γω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται 6
ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι 7
ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμ- 8
προσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει
ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός 9
με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγ-
γέλων τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 10
θρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα
βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς 11
ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε· τὸ γὰρ 12
ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.
Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀ- 13
δελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶ- 14
πεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν
ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Ὁρᾶτε καὶ φυ- 15
λάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τι-

XII. 15 τῆς] πάσης δ

XII. 1 Matth. 16, 6. 2 Supr. c. 8, 17.
3 Matth. 10, 27. 7 Matth. 10, 30. Infr. c. 21, 18.
8 Matth. 10, 32. Marc. 9, 38. Supr. c. 9, 26.
10 Matth. 12, 31. Marc. 3, 28.
11 Matth. 10, 19. Infr. c. 21, 12.

16 νὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπε
δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου
17 εὐφόρησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί
18 ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶ-
πε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μεί-
ζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά
19 μου καὶ τὰ ἀγαθά μου, | καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχὴ,
ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου,
20 φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς, Ἄφρον,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ
21 ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ
μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώ-
23 ματι, τί ἐνδύσησθε. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ
24 τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι
οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀπο-
θήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς δια-
25 φέρετε τῶν πετεινῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται
26 προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; εἰ οὖν οὔτε ἐλά-
27 χιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσα-
τε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω
δὲ ὑμῖν, οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
28 ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα,
καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέν-
29 νυσι· πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ ζη-
τεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.
30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ
31 ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασι-
32 λείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ
φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν
33 δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα
ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια
μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον, ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
34 ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. ὅπου γάρ ἐστιν
35 ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔστωσαν

15 αὐτοῦ alterum] αὐτῷ β   31 πάντα] \ δ

22 Matth. 6, 25.   33 Matth. 6, 19.

ὑμῶν

ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυ- 36
τῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρού-
σαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖ- 37
νοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελ-
θὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυ- 38
λακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μα-
κάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει 39
ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν
ἂν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς 40
οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἔρχεται.

Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς 41
τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; εἶπε δὲ 42
ὁ κύριος, Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος,
ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι
ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν 43
ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀληθῶς λέ- 44
γω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει
αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ 45
αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύ-
πτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν
καὶ μεθύσκεσθαι· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ 46
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομή-
σει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυ- 47
ρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλη-
μα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς· ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ 48
ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ,
πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ,
περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν 49
εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ 50
ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ; δοκεῖ- 51
τε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω

36 ἀναλύσει] ἀναλύσῃ γ 48 αἰτήσουσιν] ἀπαιτήσουσιν ε

51 Matth. 10, 34.

52 ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέν-
τε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο
53 ἐπὶ τρισί. διαμερισθήσεται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ
πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί·
πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πεν-
θερὰν αὐτῆς.
54 Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνα-
τέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, Ὄμβρος ἔρχεται·
55 καὶ γίνεται οὕτω. καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ὅτι
56 καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς
γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον
57 πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δί-
58 καιον; ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα,
ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε
κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ
59 πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ βάλῃ σε εἰς φυλακήν. λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν
ἀποδῷς.

13 ΠΑρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες
αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα πιλάτος
2 ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ πα-
ρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν;
3 | οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύ-
4 τως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν
ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε
ὅτι οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς
5 κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ; | οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν
6 μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε
δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν, Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι
αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ,
7 καὶ οὐχ εὗρεν. εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν, Ἰδοὺ τρία ἔτη
ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω·
8 ἔκκοψον αὐτὴν, ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; | ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος,

XIII. 5 μετανοῆτε] μετανοήσητε β

54 Matth. 16, 2. 58 Matth. 5, 25.

ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω κόπρια· κἂν μὲν 9
ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.
Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι· 10
καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ 11
ὀκτὼ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς
τὸ παντελές. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε καὶ εἶ- 12
πεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέ- 13
θηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, 14
ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε
τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύ-
ταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
βάτου. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκρι- 15
ταὶ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ
τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην 16
δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα
καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡ-
μέρᾳ τοῦ σαββάτου; καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνον- 17
το πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν
ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ. Ἔλε- 18
γε δὲ, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώ-
σω αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω- 19
πος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς
δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν
τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασι- 20
λείαν τοῦ Θεοῦ; ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν 21
εἰς ° ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

ΚΑΙ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ 22
πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. εἶπε δέ τις αὐτῷ, 23
Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τοὺς, | Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολ- 24
λοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

15 ὑποκριταὶ] ὑποκριτὰ β   20 πάλιν] καὶ πάλιν ε
21 ἐνέκρυψεν] ἔκρυψεν δ
¶ ἀλεύρου σάτα τρία] ἄλευρον δ. Vid. Gnom.

18 Matth. 13, 31. Marc. 4, 30.
20 Matth. 13, 33. 24 Matth. 7, 13.

25 Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύ-
ραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες,
Κύριε κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ
26 οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώ-
πιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.
27 καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε
28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυ-
θμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε ἀβραὰμ καὶ
ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ
29 τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω· καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνα-
τολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βοῤῥᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσον-
30 ται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσον-
ται πρῶτοι, καί εἰσι πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.
31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες
αὐτῷ, Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι ἡρώδης θέλει σε
32 ἀποκτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῇ
ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ
33 σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. πλὴν δεῖ
με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ
34 ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ
ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτένουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνά-
ξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ
35 τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶ-
κος ὑμῶν ° ἔρημος· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μή με ἴδητε
ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι Κυρίου.

14 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν
ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον,
2 καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός
3 τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς
εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστι τῷ
4 σαββάτῳ θεραπεύειν; οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος

35 ἔρημος] \ β ¶ λέγω δὲ] ἀμὴν δὲ λέγω ε

27 Matth. 7, 23. 28 Matth. 8, 11.
30 Matth. 19, 30. 34 Matth. 23, 37.

ἰάσατο

ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε. καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς 5
εἶπε, Τίνος ὑμῶν ° ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ
οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;
καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. 6
Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς 7
τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, Ὅταν 8
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρω-
τοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ,
καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ 9
τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ᾽ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κα-
τέχειν. ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχα- 10
τον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φί-
λε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσαί σοι δόξα ἐνώπιον
τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινω- 11
θήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.
Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν, Ὅταν ποιῇς ἄριστον 12
ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου,
μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε
καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα.
ἀλλ᾽ ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, 13
τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί 14
σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, 15
Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ 16
εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκά-
λεσε πολλούς· καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεί- 17
πνου, εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι
πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάν- 18
τες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀ-
νάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με πα-
ρῃτημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, 19
καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃ-
τημένον. καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο 20

XIV. 5 ὄνος] υἱὸς δ
12 γένηται] γενήσεται γ
15 ἄρτον] ἄριστον δ

11 Matth. 23, 12.

οὐ δύ-

21 οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀ-
πήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ
οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς
πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀνα-
22 πήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν ὁ
δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.
23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ
φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.
24 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλη-
μένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.
25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε
26 πρὸς αὐτοὺς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πα-
τέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέ-
κνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν
27 ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. καὶ ὅστις οὐ
βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύνα-
28 ται εἶναί μου μαθητής. τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων
πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δα-
29 πάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε θέντος
αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ
30 θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ | λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ
ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.
31 ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς
πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν
ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομέ-
32 νῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι πόῤῥω αὐτοῦ ὄντος, πρε-
33 σβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. οὕτως οὖν πᾶς ἐξ
ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ
34 δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν
35 δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν,
οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

15 ΗΣαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ
2 ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυζον οἱ Φα-

21 ἐκεῖνος] \ γ   28 θέλων] ὁ θέλων δ   ¶ πρὸς] εἰς δ
34 δὲ] δὲ καὶ δ   XV. 1 πάντες] \ δ

26 Matth. 10, 37.   34 Matth. 5, 13. Marc. 9, 50.

ρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες, Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς
προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπε δὲ πρὸς 3
αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ 4
ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν,
οὐ καταλείπει τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πο-
ρεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό; καὶ εὑρὼν ἐπιτί- 5
θησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶ- 6
κον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς,
Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρ- 7
τωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ
χρείαν ἔχουσι μετανοίας. ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχου- 8
σα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον,
καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ;
καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέ- 9
γουσα, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλε-
σα. οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέ- 10
λων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπε 11
δὲ, Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐ- 12
τῶν τῷ πατρὶ, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς
οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. | καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς 13
ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς
χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὑτοῦ, ζῶν
ἀσώτως. δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυ- 14
ρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· 15
καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὑτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ 16
ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὑτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν
ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυ- 17
τὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύου-
σιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ ° λιμῷ ἀπόλλυμαι; ἀναστὰς πορεύσο- 18
μαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρ-
τον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. ° καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος 19

12 ἐπιβάλλον] ἐπιβάλλον μοι γ
14 ὑστερεῖσθαι] τοῦ ὑστερεῖσθαι δ
17 ἐγὼ δὲ] ἐγὼ δὲ ὧδε β 19 καὶ ˋ α

4 Matth. 18, 12.

κληθῆ-

20 κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. καὶ
ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ
μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγ-
χνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
21 κατεφίλησεν αὐτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, ἥμαρ-
τον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
22 κληθῆναι υἱός σου. εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ,
Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν,
καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα
23 εἰς τοὺς πόδας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύ-
24 σατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου
νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.
25 καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ
πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ,
26 ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα
27 τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,
Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μό-
28 σχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. ὠργί-
σθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ
29 ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πα-
τρὶ, Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ
30 τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ κατα-
φαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν
31 μόσχον τὸν σιτευτόν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάν-
32 τοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. εὐφραν-
θῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.
16 Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄνθρωπός
τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διε-
2 βλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ
φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπό-
δος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκο-
3 νομεῖν. εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ

21 καὶ Secundum] ‘ δ
22 ἐξενέγκατε] ταχέως ἐξενέγκατε δ
24 καὶ Secundum] ‘ ε
32 καὶ ἀπολωλὼς ἦν] ἀπολωλὼς ε

κύριός

κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν
οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. ἔγνων τί ποιήσω· ἵνα 4
ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους
ἀυτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλε- 5
τῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις
τῷ κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. καὶ εἶ- 6
πεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως
γράψον πεντήκοντα. ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφεί- 7
λεις; ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. καὶ λέγει αὐτῷ,
Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. καὶ ἐπήνε- 8
σεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποί-
ησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς
υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. κἀγὼ ὑμῖν 9
λέγω, ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας,
ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.
Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· 10
καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. εἰ οὖν 11
ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς
ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, 12
τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ 13
κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑ- 14
πάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 15
Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ
θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψη-
λὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προ- 16
φῆται ἕως ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγε-
λίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται· εὐκοπώτερον δέ ἐστι 17
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν
πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα ἀυτοῦ καὶ γαμῶν 18
ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς
γαμῶν, μοιχεύει. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, 19
καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ'
ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, 20

13 Matth. 6, 24. 16 Matth. 11, 13.
17 Matth. 5, 18. 18 Matth. 5, 31. 19, 7. Marc. 10, 2.

ὃς

21 ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος | καὶ ἐπι-
θυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέ-
22 λειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν
πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν
κόλπον ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.
23 καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν
βασάνοις, ὁρᾷ τὸν ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ λάζαρον ἐν
24 τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ ἀβρα-
ὰμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ
ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν
25 γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. εἶπε δὲ
ἀβραὰμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν
τῇ ζωῇ σου, καὶ λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε
26 παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις με-
ταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ
θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ
27 ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δὲ, Ἐρωτῶ οὖν
σε πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου,
28 | ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς,
ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασά-
29 νου. λέγει αὐτῷ ἀβραὰμ, Ἔχουσι μωσέα καὶ τοὺς προφή-
30 τας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχὶ πάτερ ἀβρα-
ὰμ· ἀλλ᾽ ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, με-
31 τανοήσουσιν. εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ μωσέως καὶ τῶν προφητῶν
οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθή-
σονται.

17 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ
ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται.
2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τρά-
χηλον αὐτοῦ, καὶ ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκαν-
3 δαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. | προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν
δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ

25 ἀπέλαβες] ἀπέλαβες σὺ δ
26 ἔνθεν] ἐντεῦθεν ε
XVII. 3 δὲ] \ ε ¶ εἰς σὲ] \ β

XVII. 1 Matth. 18,6. Marc. 9,42. 3 Matth. 18,15.

ἐὰν

ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέ- 4
ρας ἁμάρτῃ εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ
σὲ, λέγων, Μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ.
Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 5
εἶπε δὲ ὁ κύριος, Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέ- 6
γετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθη-
τι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ 7
ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελ-
θόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ, Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε· ἀλλ' 8
οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμε-
νος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα
φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, 9
ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ. οὕτω καὶ ὑμεῖς, 10
ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, Ὅτι
δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιή-
καμεν.

ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ 11
αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου σαμαρείας καὶ γαλιλαίας.
καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέ- 12
κα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόῤῥωθεν· καὶ αὐτοὶ ἦραν φω- 13
νὴν λέγοντες, Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶ- 14
πεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι· καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. εἷς δὲ ἐξ αὐ- 15
τῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δο-
ξάζων τὸν θεόν· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας 16
αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης. ἀπο- 17
κριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ
δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ 18
θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς 19
πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.
Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βα- 20
σιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ 21

4 εἰς σὲ] \ ε ¶ ἐπὶ σὲ] \ δ
6 εἴχετε] ἔχετε ε 8 ἕως] ἕως ἂν γ
9 διαταχθέντα] διαταχθέντα αὐτῷ δ 10 ὅτι prius] \ ε

6 Matth. 17, 20.

ὧδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ. ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν
22 ἐστίν. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέ-
ραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου
23 ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἢ ἰδοὺ
24 ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστρα-
πὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμ-
πει· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
26 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς
ἡμέραις νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
27 θρώπου· ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς
ἡμέρας εἰσῆλθε νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατα-
28 κλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ὁμοίως καὶ ὡς
ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον,
29 ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε λὼτ
ἀπὸ σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώ-
30 λεσεν ἅπαντας· κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
31 θρώπου ἀποκαλύπτεται. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς
ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ
καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπι-
32 στρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. μνημονεύετε τῆς γυναικὸς λώτ.
33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ
34 ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει αὐτήν. λέγω ὑμῖν,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραλη-
35 φθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. δύο ἔσονται ἀλήθου-
σαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα
36 ἀφεθήσεται. ° δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραλη-
37 φθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. καὶ ἀποκριθέντες
λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶ-
μα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

18 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
2 προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν, | λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν

21 ἢ] ` δ 23 ἢ] ` β 24 ὁ] καὶ ὁ ε
36 δύο usq. ἀφεθήσεται] ` δ ¶ ὁ εἷς] εἷς γ
37 οἱ] καὶ οἱ ε

23 Matth. 24, 23. 26 Matth. 24, 37.
33 Supr. c. 9, 24. Joh. 12, 25. 37 Matth. 24, 28.

τινι

τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐν-
τρεπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο 3
πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυ- 4
τῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέ-
πομαι· διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, 5
ἐκδικήσω αὐτὴν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με.
εἶπε δὲ ὁ κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 6
ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν 7
βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν
ἐπ᾽ αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν 8
τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν
ἐπὶ τῆς γῆς;
Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι 9
εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν
ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· 10
ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ὁ Φαρισαῖος στα- 11
θεὶς, πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ θεὸς, εὐχαριστῶ
σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες,
ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. νηστεύω δὶς τοῦ 12
σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. καὶ ὁ τελώνης 13
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρα-
νὸν ἐπᾶραι· ἀλλ᾽ ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ
θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη 14
οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος. ὅτι
πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυ-
τὸν, ὑψωθήσεται.

Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτη- 15
ται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, Ἄφετε τὰ παι- 16
δία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ

XVIII. 4 ἠθέλησεν] ἤθελεν δ
7 μακροθυμῶν] μακροθυμεῖ β Vid. Gnom.
8 λέγω] καὶ λέγω ε 9 καὶ prius] ˋ ε
14 ἢ] ἤπερ β

XVIII, 15 Matth. 19, 13. Marc. 10, 13.

17 τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ
εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε
19 ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐ-
τῷ ὁ ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ
20 εἷς ὁ θεός. τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φο-
νεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν
21 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα
22 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις, πώλη-
σον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
23 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος
24 ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ ἰη-
σοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
25 Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος
εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι πα-
28 ρὰ τῷ θεῷ. Εἶπε δὲ πέτρος, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
29 πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ
ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ
30 θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ,
καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ ἀνα-
βαίνομεν εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ
32 γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. παρα-
δοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρι-
33 σθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, | καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτε-
34 νοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. καὶ
αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμ-
μένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

20 fin. σου] \ ε   25 med. εἰσελθεῖν] διελθεῖν γ

18 Matth. 19, 16. Marc. 10, 17. 20 Ex. 20, 12. f.
31 Matth. 20, 17. Marc. 10, 32.

Ἐγέ-

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς ἱεριχὼ, τυφλός τις 35
ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν· ἀκούσας δὲ ὄχλου δια- 36
πορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐ- 37
τῷ, ὅτι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος παρέρχεται· καὶ ἐβόησε λέγων, 38
Ἰησοῦ υἱὲ δαυὶδ, ἐλέησόν με. καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων 39
αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ
δαυὶδ, ἐλέησόν με. σταθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν 40
ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐ-
τὸν | λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, 41
ἵνα ἀναβλέψω. καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ 42
πίστις σου σέσωκέ σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκο- 43
λούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδω-
κεν αἶνον τῷ θεῷ.

Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν ἱεριχώ· | καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνό- 19
ματι καλούμενος ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, 2
καὶ οὗτος ἦν πλούσιος· καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν ἰησοῦν τίς ἐστι, 3
καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.
καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ 4
αὐτόν· ὅτι ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ 5
τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτὸν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν
τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπε- 6
δέξατο αὐτὸν χαίρων. καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέ- 7
γοντες, Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.
Σταθεὶς δὲ ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν κύριον, Ἰδοὺ 8
τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτω-
χοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετρα-
πλοῦν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἰησοῦς, Ὅτι σήμερον σωτηρία 9
τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς ἀβραάμ
ἐστιν. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ 10
ἀπολωλός.
Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, 11
διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι

38 ἰησοῦ] \ ε
XIX. 2 καλούμενος] \ δ   4 ἐκείνης] δι' ἐκείνης ε
5 γὰρ] \ γ   8 κύριον] ἰησοῦν γ

35 Matth. 20, 29. s. Marc. 10, 46.
XIX. 10 Matth. 18, 11.

12 παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι· εἶπεν
οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν,
13 λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας δὲ δέ-
κα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς
14 αὐτοὺς, Πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. οἱ δὲ πολῖται αὐ-
τοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ,
λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασι-
λείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδω-
16 κε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. παρε-
γένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργά-
17 σατο δέκα μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι
ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα
18 πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου
19 ἐποίησε πέντε μνᾶς. εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπά-
20 νω πέντε πόλεων. καὶ ἕτερος ἦλθε λέγων, Κύριε, ἰδοὺ ἡ
21 μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ. ἐφοβούμην γάρ
σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θε-
22 ρίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. λέγει αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου
κρινῶ σε πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰ-
23 μι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα· καὶ
διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ
24 ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό; καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶ-
πεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα
25 μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.
26 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ
27 τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. πλὴν
τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι
ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.
28 καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς ἱε-
ροσόλυμα.

29 ΚΑΙ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς βηθφαγὴ καὶ βηθανίαν,
πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο
30 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ | εἰπὼν, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι

12 Matth. 25, 14. Marc. 13, 34.
26 Matth. 25, 29. Supr. c. 8, 18,
29 Matth. 21, 1, Marc. 11, 1.

κώμην·

κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ'
ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγά-
γετε. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖ- 31
τε αὐτῷ, Ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. ἀπελθόντες δὲ 32
οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· λυόντων δὲ αὐ- 33
τῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύε-
τε τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον, Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 34
καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤῥίψαντες ἑαυ- 35
τῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν ἰησοῦν. πο- 36
ρευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει 37
τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθη-
τῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν
εἶδον δυνάμεων | λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βα- 38
σιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν
ὑψίστοις. καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς 39
αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ 40
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπή-
σωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν 41
τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ | λέγων, Ὅτι εἰ ἔγνως καὶ 42
σύ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου·
νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· | ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ 43
σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περι-
κυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, | καὶ ἐδαφιοῦσί σε 44
καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ
λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω- 45
λοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, | λέγων αὐτοῖς, Γέγρα- 46
πται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιε- 47
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶ-
τοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ 48
ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

45 Matth. 21, 12. Marc. 11, 11.
46 Jes. 56, 7.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος
αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν
2 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ
εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
3 ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀπο-
κριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λό-
4 γον, καὶ εἴπατέ μοι· Τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν,
5 ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον-
τες, Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ, Διατί οὖν οὐκ
6 ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων·
πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν ἰω-
7 άννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.
8 καὶ ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην·
Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωρ-
10 γοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστει-
λε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-
λῶνος δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέ-
11 στειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ
κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.
12 καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματί-
13 σαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί
ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον
14 ἰδόντες ἐντραπήσονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, διελο-
γίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.
15 | καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί
16 οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ
ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλ-
17 λοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. | ὁ δὲ ἐμ-
βλέψας αὐτοῖς, εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λί-
θον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κε-

XX. 1 ἐκείνων] \ δ 5 οὖν] \ δ
9 ἄνθρωπος] ἄνθρωπός τις δ 14 δεῦτε] \ ε

XX. 1 Matth. 21, 23. Marc. 11, 27.
9 Matth. 21, 33. Marc. 12, 1. 17 Ps. 118, 22.

φαλὴν

φαλὴν γωνίας; πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα- 18
σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. καὶ ἐζήτη- 19
σαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν
τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους 20
ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ
παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι 21
ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον,
ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν ἡμῖν 22
καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πα- 23
νουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί με πειράζετε; ἐπιδείξατέ 24
μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέν-
τες δὲ εἶπον, Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τοί- 25
νυν τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ 26
οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ·
καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

Προσελθόντες δέ τινες τῶν σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες 27
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν, | λέγοντες, Διδά- 28
σκαλε, μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ
ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος λα- 29
βὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος 30
τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ τρίτος 31
ἔλαβεν αὐτὴν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά· οὐ κατέλιπον τέ-
κνα, καὶ ἀπέθανον· ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυ- 32
νή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ 33
ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 34

19 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς] γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς δ ¶ τὸν λαὸν] ' δ
24 ἐπιδείξατε] δείξατε ε 27 ἀντιλέγοντες] λέγοντες ε
28 ἐξαναστήσῃ] ἐξαναστήσει β
31 αὐτὴν,] αὐτὴν ὡσαύτως, γ .34 ἀποκριθεὶς] ' δ

18 Matth. 21, 44. 20 Matth. 22, 16. Marc. 12, 13.
27 Matth. 22, 23. Marc. 12, 18. 28 Deut. 25, 5.

τοῖς ὁ ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγα-
35 μίσκονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν
καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγα-
36 μίσκονται· | οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι
γάρ εἰσι, καὶ υἱοί εἰσι τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ μωσῆς ἐμήνυσεν
ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον τὸν θεὸν ἀβραὰμ καὶ τὸν
38 θεὸν ἰσαὰκ καὶ τὸν θεὸν ἰακώβ. θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν,
39 ἀλλὰ ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέν-
τες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶ-
40 πας. οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς λέγουσι τὸν χριστὸν υἱὸν δαυὶδ
42 εἶναι; καὶ αὐτὸς δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Εἶπεν
43 ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, | ἕως ἂν θῶ
44 τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. δαυὶδ οὖν κύριον
αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;
45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
46 τοῦ, Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περι-
πατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο-
ραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρω-
47 τοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν
χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. οὗτοι λήψονται
περισσότερον κρίμα.

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ
2 γαζοφυλάκιον πλουσίους· εἶδε δέ τινα καὶ χήραν πε-
3 νιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτὰ, | καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων
4 ἔβαλεν· ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς
ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος
αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ
6 ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε,

34. 35 ἐκγαμίσκονται] ἐκγαμίζονται δ

37 Exod. 3, 6. 41 Matth. 22, 41. Marc. 12, 35.
42 Psal. 110, 1. 46 Matth. 23, 5. Marc. 12, 38.
47 Matth. 23, 14. Marc. 12, 40.
XXI. 1 Marc. 12, 41. 5 Matth. 24, 1. Marc. 13, 1.

ἐλεύ-

ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ,
ὃς οὐ καταλυθήσεται. Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες, 7
Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν
μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύ- 8
σονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ
ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. | ὅταν 9
δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε·
δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, 10
καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ 11
τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ ση-
μεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπι- 12
βαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παρα-
διδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους ἐπὶ βασι-
λεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται 13
δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ 14
προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ 15
σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ
ἀντικείμενοι ὑμῖν. παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ 16
ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ
ὑμῶν· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· 17
καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ 18.19
ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν 20
δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε
γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, 21
φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρεί-
τωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐ-
τήν. ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι 22
πάντα τὰ γεγραμμένα. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ 23
ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγ-
κη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. καὶ 24

XXI. 14 εἰς τὰς καρδίας] ἐν ταῖς καρδίαις γ
19 κτήσασθε] κτήσεσθε β 23 ἐν ante τῷ] ' β.

12 Supr. c. 12, 11. Marc. 13, 9,
16 Matth. 10, 21. 17. 19 Matth. 24, 13. Marc. 13, 13.
18 Matth. 10, 30. 20 Matth. 24, 15. Marc. 13, 14.

πεσοῦν-

πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς
πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν,
25 ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ
καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ° ἐν
26 ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ' ἀποψυχόντων ἀν-
θρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
27 μένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ
τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ με-
28 τὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τού-
των γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν·
29 διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπε παραβολὴν
30 αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα. ὅταν προ-
βάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγ-
31 γὺς τὸ θέρος ἐστίν. οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα γι-
νόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως
33 ἂν πάντα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ
34 δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς,
μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ
καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ
35 ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας
36 τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ἀγρυπνεῖτε
οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν
ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας
ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν.
38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν
αὐτοῦ.

22 Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα·
2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέ-

25 ἐν ἀπορίᾳ, ἠχούσης], ἐν ἀπορίᾳ ἤχους β vid. ed. major.
30 ἤδη alterum] ' γ 34 βαρηθῶσιν] βαρυνθῶσιν ε
36 ⌜ταῦτα] ' δ

25 Matth. 24, 29. Marc. 13, 24.
28 f. Matth. 24, 32. Marc. 13, 28.
34 Matth. 24, 42. Marc. 13, 33. Supr. c. 12, 35.
XXII. 1 Matth. 26, 1. f. Marc. 14, 1.

λωσιν

λωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθε δὲ 3
σατανᾶς εἰς ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ
τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς 4
ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐ-
τοῖς. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 5
καὶ ἐξωμολόγησε, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐ- 6
τὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ 7
πάσχα· καὶ ἀπέστειλε πέτρον καὶ ἰωάννην, εἰπὼν, 8
Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. οἱ 9
δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 10
Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄν-
θρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς
τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται· καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς 11
οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου
τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; κἀκεῖνος ὑμῖν δεί- 12
ξει ἀνώγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. ἀπελθόν- 13
τες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ
πάσχα.
Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστο- 14
λοι σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμη- 15
σα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν·
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου 16
πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. καὶ δεξάμενος ποτήριον, 17
εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς·
λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμ- 18
πέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρ- 19
τον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦ-
τό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε
εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ 20
δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν

XXII. 5 ἀργύριον] ἀργύρια ε 12 ἀνώγαιον] ἀνάγαιον β
18 ἀπὸ] ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ γ

3 Matth. 26, 14. Marc. 14, 10.
7 Matth. 26, 17. Marc. 14, 12.
14 Matth. 26, 20. Marc. 14, 17.

21 τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. Πλὴν
ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.
22 καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον·
23 πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. καὶ αὐτοὶ
ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν
24 ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία
25 ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξου-
26 σιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως·
ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγού-
27 μενος, ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ
ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν
28 ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ
29 ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέ-
30 θετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσησθε ἐπὶ
31 θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. Εἶπε
δὲ ὁ κύριος, Σίμων σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο
32 ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ,
ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρι-
33 ξον τοὺς ἀδελφούς σου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ
ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.
34 ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ,
35 πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου καὶ πήρας καὶ
ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός.
36 εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω, ὁμοί-
ως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον
37 αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοὶ, τὸ, Καὶ
μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.
38 | οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς, Ἱκανόν ἐστι.

30 ἐν τῇ βασιλείᾳ μου] \ ε
¶ καθίσεσθε] καθίσησθε δ 32 ἐκλείπῃ] ἐκλίπῃ δ
36 ἀράτω κτλ.] ἀρεῖ ----- πωλήσει ε
¶ ἀγορασάτω] ἀγοράσει β. Vid. Gnom.

37 Jes. 53, 12.

ΚΑΙ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν 39
ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ 40
εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν 41
ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο | λέγων, 42
Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ᾽ ἐμοῦ·
πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω. ὤφθη δὲ 43
αὐτῷ ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν 44
ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ
ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ 45
ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗ-
ρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, | καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 46
Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε
εἰς πειρασμόν.

Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος 47
ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτοὺς, καὶ ἤγγισε τῷ
ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλή- 48
ματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ 49
οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατά-
ξομεν ἐν μαχαίρᾳ; καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦ- 50
λον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.
| ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ ἁψάμε- 51
νος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς 52
πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς
τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε με-
τὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; καθ᾽ ἡμέραν ὄντος μου μεθ᾽ 53
ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ. ἀλλ᾽
αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

42 βούλει] βούλει, δ ¶ γενέσθω] γινέσθω γ
43. 44 ὤφθη usq. γῆν] \ ε
47 αὐτοὺς] αὐτῶν ε ¶ αὐτόν.] αὐτόν. τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν. ε
49 πατάξομεν] πατάξωμεν δ

39 Matth. 26, 30. Marc. 14, 26.
40 Matth. 26, 36. Marc. 14, 32.
47 Matth. 26, 47. Marc. 14, 43. Joh. 18, 2.
49 Matth. 26, 51. Marc. 14, 47.
52 Matth. 26, 55. Marc. 14, 48.

54 ΣΥΛΛΑΒΟΝΤΕΣ δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς
τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ πέτρος ἠκολούθει μα-
55 κρόθεν. ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθι-
56 σάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενί-
57 σασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνήσα-
58 το αὐτὸν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ
βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ
59 δὲ πέτρος εἶπεν, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστά-
σης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων, Ἐπ᾽
ἀληθείας καὶ οὗτος μετ᾽ αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ γαλιλαῖός
60 ἐστιν. εἶπε δὲ ὁ πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις.
Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν
61 ἀλέκτωρ· | καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ πέτρῳ· καὶ
ὑπεμνήσθη ὁ πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ,
62 Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐξελ-
θὼν ἔξω ὁ πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.
63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ,
64 δέροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ
πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Προφήτευσον,
65 τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλε-
γον εἰς αὐτόν.

66 ΚΑΙ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ
λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον
67 αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν | λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ χρι-
στός; εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ
68 πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι,
69 ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθή-
70 μενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες,
Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέ-
71 γετε· ὅτι ἐγώ εἰμι. οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν
μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

54 αὐτὸν εἰς] εἰς δ

54 f. Matth. 26, 57. f. 69. Marc. 14, 53. f. 66. Joh. 18, 12. 15. 25.
63 Matth. 26, 67. Marc. 14, 65.
66 Matth. 26, 63. Marc. 14, 61.

ΚΑΙ

ΚΑΙ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ 1
τὸν πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· 2
Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα καί-
σαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι.
ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς 3
τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. ὁ δὲ 4
πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν
εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον 5
λέγοντες, Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς
ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε.
Πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρω- 6
πος γαλιλαῖός ἐστι· καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρώ- 7
δου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν
ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ ἡρώδης ἰδὼν 8
τὸν ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν,
διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκα- 9
νοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρ- 10
χιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.
ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, 11
καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμ-
ψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε πιλάτος 12
καὶ ὁ ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρ-
χον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ 13
συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν
λαὸν, | εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον 14
τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον
ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν
κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· | ἀλλ' οὐδὲ ἡρώδης· ἀνέπεμψα 15
γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πε-
πραγμένον αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 16
Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα. 17
ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον 18
δὲ ἡμῖν βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ 19

XXIII. 2 ἔθνος] ἔθνος ἡμῶν β 8 πολλὰ] ' δ

XXIII. 1 Matth. 27, 1 f. Marc. 15, 1 f. Joh. 18, 28.
17 Matth. 27, 15. Marc. 15, 6. Joh. 18, 39.

20 πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν. Πάλιν οὖν ὁ πι-
21 λάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν ἰησοῦν. οἱ δὲ
22 ἐπεφώνουν λέγοντες, Σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ
τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύ-
23 σω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν
σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρ-
24 χιερέων. Ὁ δὲ πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτη-
25 μα αὐτῶν· ἀπέλυσε δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλη-
μένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ ἰησοῦν παρέδω-
κε τῷ θελήματι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνός τινος
κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρόν,
27 φέρειν ὄπισθεν τοῦ ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ
πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρή-
28 νουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ ἰησοῦς εἶπε, Θυγα-
τέρες ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς
29 κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι
ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέν-
30 νησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε
31 ἡμᾶς. ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξη-
32 ρῷ τί γένηται; Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι
σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον,
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δε-
34 ξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ ἄφες
αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ
35 ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν.
Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες,
Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ τοῦ
36 θεοῦ ἐκλεκτός. ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προ-

23 καὶ τῶν ἀρχιερέων] \ e 25 δὲ τὸν] δὲ αὐτοῖς τὸν δ

26 Matth. 27, 31. Marc. 15, 26. Joh. 19, 16.
30 Hos. 10, 8. 32 Matth. 27, 38. Marc. 15, 27.
34 Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Joh. 19, 23.
35 Matth. 27, 39. Marc. 15, 29.

σερ-

σερχόμενοι καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ | καὶ λέγοντες, Εἰ 37
σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Ἦν δὲ καὶ 38
ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ
ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰου-
δαίων.

Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, 39
λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ἀπο- 40
κριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ λέγων, Οὐδὲ φοβῇ σὺ
τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαί- 41
ως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ
οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. καὶ ἔλεγε τῷ ἰησοῦ, Μνήσθητί μου κύ- 42
ριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ 43
ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ πα-
ραδείσῳ.

Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν 44
γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης, | καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος· καὶ ἐσχίσθη 45
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον· καὶ φωνήσας φωνῇ με- 46
γάλῃ ὁ ἰησοῦς εἶπε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ
πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν 47
δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν θεὸν, λέγων,
Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες οἱ συμ- 48
παραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες
τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. εἱστή- 49
κεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες
αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, ὁρῶσαι
ταῦτα.

ΚΑΙ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ 50
ἀγαθὸς καὶ δίκαιος· οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος 51
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν· ἀπὸ ἀριμαθαίας πόλεως
τῶν ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν

38 ἐπιγραφὴ] ἡ ἐπιγραφὴ δ
46 παραθήσομαι] παρατίθεμαι δ 51 ὃς καὶ] ὃς ε

38 Matth. 27, 37. Marc. 15, 36. Joh. 19, 19.
39 Matth. 27, 44. Marc. 15, 32.
44 f. Matth. 27, 45. 51. Marc. 15, 33. 38.
46 Matth. 27, 50. Marc. 15, 37. Joh. 19, 30.
47 Matth. 27, 54. Marc. 15, 39.
50 Matth. 27, 57. Marc. 15, 42. Joh. 19, 38.

52 τοῦ θεοῦ· οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶ-
53 μα τοῦ ἰησοῦ. καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι,
καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω
54 οὐδεὶς κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, σάββατον ἐπέ-
φωσκε.

55 ΚΑΤακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες αἵτινες ἦσαν συνεληλυ-
θυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον,
56 καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν
ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν
24 κατὰ τὴν ἐντολήν· τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων
ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμα-
2 σαν ἀρώματα, καί τινες σὺν αὐταῖς. εὗρον δὲ τὸν λίθον
3 ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ
εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

4 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτού-
5 σαις. ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ
πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτὰς, Τί ζητεῖτε τὸν
6 ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; | οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ᾽ ἠγέρθη· μνή-
7 σθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ | λέγων,
Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ-
8 ρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ·
9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα
10 πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ἦν δὲ ἡ μαγδα-
ληνὴ μαρία καὶ ἰωάννα καὶ μαρία ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ
11 σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ
ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν,
12 καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ὁ δὲ πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ
μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα·
καὶ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν, θαυμάζων τὸ γεγονός.
13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέ-

54 σάββατον] καὶ σάββατον ε   55 δὲ] δὲ καὶ δ
XXIV. 1 καί τινες σὺν αὐταῖς] \ γ
10 ἰακώβου] ἡ ἰακώβου β
12 πρὸς ἑαυτὸν,] , πρὸς ἑαυτὸν δ

XXIV. 1 Matth. 28, 1. Marc. 16, 1. Joh. 20, 11.
13 Marc. 16, 12.

ρα εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ,
ᾗ ὄνομα ἐμμαούς· καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ 14
πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμι- 15
λεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἐγγίσας συνε-
πορεύετο αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ 16
ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, 17
οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυ-
θρωποί; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς ᾧ ὄνομα κλεόπας, εἶπε πρὸς 18
αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς ° ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως
τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν 19
αὐτοῖς, Ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ ἰησοῦ τοῦ ναζω-
ραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λό-
γῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδω- 20
καν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θα-
νάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐ- 21
τός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶ-
σι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ᾽ οὗ ταῦ-
τα ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν 22
ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὑροῦ- 23
σαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέ-
λων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. καὶ ἀπῆλθόν τινες 24
τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ
αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς 25
εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πι-
στεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· οὐχὶ ταῦτα 26
ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφη- 27
τῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ
ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· 28
καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. καὶ παρε- 29
βιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν, ὅτι πρὸς
ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖ-
ναι σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν 30
μετ᾽ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπε-
δίδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέ- 31
γνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν.
Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν 32

18 παροικεῖς] παροικεῖς εἰς β   19 ὃς] ὡς δ

καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς
33 διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ,
ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕν-
34 δεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς | λέγοντας, Ὅτι ἠγέρθη ὁ κύριος
35 ὄντως, καὶ ὤφθη σίμωνι· καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ
ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ
37 αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. πτοηθέντες δὲ
38 καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ; καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀνα-
39 βαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ
τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ
ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ
40 θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς
41 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς
χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσι-
42 μον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ
43 ἀπὸ μελισσίου κηρίου. καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι
ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα
ἐν τῷ νόμῳ μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.
45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ
46 εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν
47 τὸν χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, | καὶ
κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ ἱερουσαλήμ.
48 Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν
49 ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε
ἐν τῇ πόλει ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.
50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς βηθανίαν· καὶ ἐπάρας
51 τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς
52 τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν
53 εἰς ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν διαπαντὸς
ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν. ° ἀμήν.

36 ὑμῖν.] ὑμῖν· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε δ
43 ἔφαγεν] ἔφαγε, καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν αὐτοῖς. δ 53 ἀμήν.] α

36 Marc. 16, 14. Joh. 20, 19. Marc. 16, 19.

ΕΥΑΓ-

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΚΑΤΑ
ΙΩΑΝΝΗΝ.

ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, 1
καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν 2
θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο 3
οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς 4
τῶν ἀνθρώπων, | καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ 5
σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπε- 6
σταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν 7
εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες
πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρ- 8
τυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός· ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει 9
πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ 10
ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν
οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλα- 11
βον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα 12
θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ 13
αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος
ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ λόγος 14
σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν
δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης
χάριτος καὶ ἀληθείας.

Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων, Οὗ- 15
τος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου
γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. ' καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐ- 16
τοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι 17
ὁ νόμος διὰ μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ ἰη-
σοῦ χριστοῦ ἐγένετο. θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς 18
υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ 19
ἰουδαῖοι ἐξ ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν

Joh. I. 16 init. καὶ] ὅτι δ 18 υἱὸς] θεὸς ε
19 λευΐτας] λευΐτας πρὸς αὐτὸν β

20 αὐτὸν, Σὺ τίς εἶ; | καὶ ὡμολόγησε· καὶ οὐκ ἠρνήσατο,
21 καὶ ὡμολόγησεν, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός. καὶ ἠρώ-
τησαν αὐτὸν, Τί οὖν; ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί.
22 Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. | εἶπον οὖν αὐτῷ,
Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέ-
23 γεις περὶ σεαυτοῦ; ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν ἠσαΐας ὁ προφήτης.
24 καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων· καὶ ἠρώτησαν
25 αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ
26 χριστὸς, οὔτε ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
ἰωάννης λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν
27 ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχό-
μενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα
28 λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ταῦτα ἐν βηθα-
βαρᾶ ἐγένετο πέραν τοῦ ἰορδάνου, ὅπου ἦν ἰωάννης βαπτίζων.
29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ° ὁ ἰωάννης τὸν ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς
αὐτὸν, καὶ λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρ-
30 τίαν τοῦ κόσμου. οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου
ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου
31 ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ ἰσραὴλ,
32 διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. καὶ ἐμαρτύ-
ρησεν ἰωάννης λέγων, Ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον
33 ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν· κἀγὼ
οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι,
ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον
καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
34 ἁγίῳ· κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ.
35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθη-
36 τῶν αὐτοῦ δύο· καὶ ἐμβλέψας τῷ ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέ-
37 γει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μα-
38 θηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ ἰησοῦ. στραφεὶς δὲ
ὁ ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐ-
39 τοῖς, | Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, ὃ λέγεται

28 βηθαβαρᾶ] βηθανίᾳ ε   29 ὁ ἰωάννης] \ α
32 ὡσεὶ] ὡς β   38 δὲ] \ ε

JOH. I. 21 Deut. 18, 15.   23 Jes. 40, 3.

ἑρμη-

ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις; | λέγει αὐτοῖς, Ἔρ- 40
χεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ
ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν ἀν- 41
δρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου-
σάντων παρὰ ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὑρίσκει 42
οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον σίμωνα, καὶ λέγει
αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον
χριστός· | καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἰησοῦν. ἐμβλέψας 43
αὐτῷ ὁ ἰησοῦς εἶπε, Σὺ εἶ σίμων ὁ υἱὸς ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ
κηφᾶς· ὃ ἑρμηνεύεται πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ° ὁ ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν γαλι- 44
λαίαν· καὶ εὑρίσκει φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει
μοι. ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως ἀν- 45
δρέου καὶ πέτρου. Εὑρίσκει φίλιππος τὸν ναθαναὴλ, καὶ 46
λέγει αὐτῷ, Ὃν ἔγραψε μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆ-
ται, εὑρήκαμεν, ἰησοῦν τὸν υἱὸν ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ ναζαρέτ.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ναθαναὴλ, Ἐκ ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν 47
εἶναι; λέγει αὐτῷ φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ ἰη- 48
σοῦς τὸν ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ
αὐτοῦ, Ἴδε ἀληθῶς ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. λέ- 49
γει αὐτῷ ναθαναὴλ, Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη ἰησοῦς
καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ
τὴν συκῆν εἶδόν σε. ἀπεκρίθη ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ, 50
Ῥαββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ.
ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν σοι, Εἶδόν σε 51
ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει. καὶ λέγει 52
αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν
ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κα-
ταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν κανᾶ τῆς 2
γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ 2
ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερή- 3
σαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν, Οἶνον

40 ἦν] δὲ ἦν ε   42 μεσσίαν] μεσίαν δ
¶ χριστός·] ὁ χριστός· ε   43 αὐτῷ] δὲ αὐτῷ δ
44 ὁ ἰησοῦς] Hoc repone post αὐτῷ, aut in utroque commate subaudi. β
51 πιστεύεις;] πιστεύεις· δ   52 ἀπ' ἄρτι] \ γ

4 οὐκ ἔχουσι. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ γύναι;
5 οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις,
6 Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθι-
ναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων, χωροῦ-
7 σαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Γε-
μίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.
8 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρι-
9 κλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν. ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ
ὕδωρ οἶνον γεγενημένον· καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διά-
κονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ
10 ἀρχιτρίκλινος, | καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον
τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐ-
11 λάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ταύτην
ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ ἰησοῦς ἐν κανᾶ τῆς γαλι-
λαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 ΜΕτὰ τοῦτο κατέβη εἰς καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μή-
τηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ
13 αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν
τὸ πάσχα τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς.
14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ
15 περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας
φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά
τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ
16 κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ τοῖς τὰς περιστε-
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε
17 τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου
18 καταφάγεταί με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ
εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
19 ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον,
20 καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, Τεσ-

II. 12 ἔμειναν] ἔμεινεν δ
17 καταφάγεται] κατέφαγε e

II. 17 Ps. 69. 10.

σα-

σαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ 21
ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνή- 22
σθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν τῇ
γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν ἐν 23
τοῖς ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
αὐτὸς δὲ ὁ ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν 24
γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τὶς μαρτυ- 25
ρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ.

ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, νικόδημος ὄνομα 3
αὐτῷ, ἄρχων τῶν ἰουδαίων· οὗτος ἦλθε πρὸς ° τὸν 2
ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ
θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα
δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ.
ἀπεκρίθη ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, 3
ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ νικόδημος, Πῶς δύναται ἄν- 4
θρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν
τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ἀπε- 5
κρίθη ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ
ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ. τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· 6
καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι. μὴ 7
θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.
τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, 8
ἀλλ᾽ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς
ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. ἀπεκρίθη νικόδημος 9
καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; ἀπεκρίθη 10
ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ ἰσραὴλ, καὶ
ταῦτα οὐ γινώσκεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν 11
λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυ-
ρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ 12
πιστεύετε· πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

III. 2 τὸν ἰησοῦν] αὐτὸν α
5 Ἀμὴν] καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀμὴν γ
12 πιστεύσετε] πιστεύσητε δ

καὶ

13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
14 καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ
καθὼς μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆ-
15 ναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν,
16 μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. οὕτω γὰρ ἠγάπησεν
ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ
17 ζωὴν αἰώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σωθῇ ὁ κό-
18 σμος δι᾽ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ
μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνο-
19 μα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι
τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρω-
ποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν
20 τὰ ἔργα. πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ
οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φα-
νερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 ΜΕτὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
τὴν ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ᾽ αὐτῶν καὶ
23 ἐβάπτιζεν. ἦν δὲ καὶ ἰωάννης βαπτίζων ἐν αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ
σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ
24 ἐβαπτίζοντο. οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ
25 ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν ἰω-
26 άννου μετὰ ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν
ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ
ἰορδάνου ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάν-
27 τες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ἀπεκρίθη ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ
δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον
28 αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον,
Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστὸς, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμ-
29 προσθεν ἐκείνου. ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ
φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαί-

25 ἰουδαίων] ἰουδαίου δ
27 λαμβάνειν] λαμβάνειν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ γ

III. 14 Num. 21, 8. 9.

ρει

ρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πε-
πλήρωται. ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 30
| ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς 31
γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστὶ, | καὶ ὃ ἑώρακε καὶ 32
ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς
λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν 33
ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς, τὰ ῥή- 34
ματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ θεὸς τὸ
πνεῦμα. ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν 35
τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· 36
ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ᾽ ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
μένει ἐπ᾽ αὐτόν.

ΩΣ οὖν ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι, ὅτι 4
ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ ἰωάν-
νης· καίτοι γε ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ᾽ οἱ μαθη- 2
ταὶ αὐτοῦ· ἀφῆκε τὴν ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν 3
γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς σαμα- 4
ρείας. ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς σαμαρείας λεγομένην συ- 5
χὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν ἰακὼβ ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐ-
τοῦ. | ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ ἰακώβ. ὁ οὖν ἰησοῦς κεκοπιακὼς 6
ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν
ὡσεὶ ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς σαμαρείας ἀντλῆ- 7
σαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Δός μοι πιεῖν. | οἱ γὰρ μα- 8
θηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγο-
ράσωσι. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ ἰου- 9
δαῖος ὢν παρ᾽ ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς σαμαρείτιδος;
οὐ γὰρ συγχρῶνται ἰουδαῖοι σαμαρείταις. ἀπεκρίθη ἰησοῦς 10
καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν
ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ ἔδω-
κεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἄν- 11
τλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ
ὕδωρ τὸ ζῶν; μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἰακὼβ, 12
ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ

31. 32 ἐπάνω πάντων ἐστί. καὶ] \ ε
36 μένει] μενεῖ δ
IV. 1 κύριος] ἰησοῦς ε 3 πάλιν] \ δ

13 υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει
14 πάλιν· ὃς δ᾽ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ
μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ,
γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ,
16 ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει
αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Ὕπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ
17 ἐνθάδε. ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα.
λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·
18 | πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστί σου
19 ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε,
20 θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τού-
τῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν ἱεροσολύμοις
21 ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς,
Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει
22 τούτῳ οὔτε ἐν ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ὑμεῖς
προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν·
23 ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα καὶ
νῦν ἐστὶν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πα-
τρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους
24 ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσ-
25 κυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Οἶδα ὅτι μεσσίας ἔρχεται·
ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν
26 πάντα. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύ-
μασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί
28 ζητεῖς; ἢ τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν
ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέ-
29 γει τοῖς ἀνθρώποις, Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάν-
30 τα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; | ἐξῆλθον οὖν
31 ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ
μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Ῥαββὶ, φά-
32 γε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς
33 οὐκ οἴδατε. ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, Μή τις
34 ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά

25 οἶδα] οἴδαμεν ε ¶ μεσσίας] μεσίας δ 30 οὖν] ' γ

ἐστιν

ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω
αὐτοῦ τὸ ἔργον. οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι, 35
καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι
πρὸς θερισμὸν ἤδη. καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ 36
συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ
χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθι- 37
νὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλ- 38
λοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύ-
θατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν 39
εἰς αὐτὸν τῶν σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρ-
τυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον 40
πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐ-
τοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπί- 41
στευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι 42
οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόα-
μεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου,
ὁ χριστός.

Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν 43
εἰς τὴν γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι 44
προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν 45
εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι, πάντα
ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐ-
τοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

Ἦλθεν οὖν ὁ ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν κανᾶ τῆς γαλιλαίας, 46
ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς
ἠσθένει ἐν καπερναούμ. οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς 47
ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα
αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ
ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, Ἐὰν μὴ σημεῖα 48
καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ 49
βασιλικὸς, Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευ- 50

35 ἔτι] ∖ δ ⁋ τετράμηνος] τετράμηνον ε
42 ὁ χριστὸς] ∖ γ 46 ὁ ἰησοῦς] ∖ β

IV. 44 Matth. 13, 57.

σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπο-
51 ρεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήν-
τησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, Ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.
52 ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε·
καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ
53 πυρετός. ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶ-
πεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐ-
54 τὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον ση-
μεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γα-
λιλαίαν.

5 ΜΕτὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς
2 εἰς ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ
προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βηθεσδὰ,
3 πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ
τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ° ἐκδεχομένων
4 τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέ-
βαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ· ὁ
οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς
5 ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄν-
θρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
6 τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη
7 χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν τα-
ραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ
8 δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ
ὁ ἰησοῦς, Ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπά-
9 τει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν
κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκεί-
10 νῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ,
11 Σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον. ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν,
12 Ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν οὖν αὐ-

V. 2 ἐπὶ τῇ προβατικῇ] προβατικὴ δ
3 πολὺ] ⸌ δ ¶ ξηρῶν] ξηρῶν, παραλυτικῶν δ
3. 4 ἐκδεχομένων usq. νοσήματι] ⸌ ε
4 ἐταράσσετο] ἐτάρασσε δ
8 seqq. κράββατον] κράβαττον β

τὸν

τὸν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν κράββα-
τόν σου, καὶ περιπάτει; | ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ 13
γὰρ ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.
Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶ- 14
πεν αὐτῷ, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ
χεῖρόν τί σοι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγει- 15
λε τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ 16
διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν ἰησοῦν οἱ ἰουδαῖοι, ° καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπε- 17
κρίνατο αὐτοῖς, Ο πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐρ-
γάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖ- 18
οι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ
πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.
ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 19
ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι
βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦ-
τα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, 20
καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων
δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ 21
πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς
θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν 22
κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, 23
καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ
τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 24
ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μετα-
βέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 25
ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς
φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. ὥσπερ 26
γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ
ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν 27
ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι 28
ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς
φωνῆς αὐτοῦ, | καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαν- 29
τες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς
ἀνάστασιν κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐδέν. 30

16 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι] ‘ β

καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι
οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
31 τός με ° πατρός. Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ
32 μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ
34 ἀληθείᾳ· ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβά-
35 νω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ
λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀ-
36 γαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν
μαρτυρίαν μείζω τοῦ ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ
πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρ-
37 τυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε· καὶ ὁ πέμψας
με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐ-
38 τοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε· καὶ τὸν
λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν
39 ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς γρα-
φὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ
40 ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ οὐ θέλετε ἐλ-
41 θεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ
42 λαμβάνω· ἀλλ᾽ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ
43 ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόμα-
44 τι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι,
δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ
45 τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγο-
ρήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, μω-
46 σῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. εἰ γὰρ ἐπιστεύετε μωσεῖ, ἐπι-
47 στεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς
ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πι-
στεύσετε;

6 ΜΕτὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς
2 γαλιλαίας τῆς τιβεριάδος· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ

30 πατρὸς] \ β 35 ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν] πρὸς ὥραν ἀγαλλιαθῆναι γ 45 πατέρα·] πατέρα ; γ

VI. 1. 5 Matth. 14, 13 f. Marc. 6, 32 f. Luc. 9, 10 f.

ὄχλος

ὄχλος πολὺς, ὅτι ἑώρων ° αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ
τῶν ἀσθενούντων. ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ 3
ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα 4
ἡ ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων. ἐπάρας οὖν ὁ ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, 5
καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν,
λέγει πρὸς τὸν φίλιππον, Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα
φάγωσιν οὗτοι; | τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ 6
ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν. ἀπεκρίθη αὐτῷ φίλιππος, Διακο- 7
σίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν
βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 8
ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς σίμωνος πέτρου, Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, 9
ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα
τί ἐστιν εἰς τοσούτους; εἶπε δὲ ὁ ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώ- 10
πους ἀναπεσεῖν· ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσον
οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. ἔλαβε δὲ τοὺς 11
ἄρτους ὁ ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε ° τοῖς μαθηταῖς,
οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα-
ρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη- 12
ταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα
μή τι ἀπόληται. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφί- 13
νους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπε-
ρίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες 14
ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς
ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. ἰησοῦς οὖν γνοὺς 15
ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν
αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.
Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ 16
τὴν θάλασσαν, | καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέ- 17
ραν τῆς θαλάσσης εἰς καπερναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγό-
νει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ ἰησοῦς, | ἥ τε θάλασ- 18
σα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς 19
σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν ἰησοῦν περιπα-
τοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον·

VI. 2 αὐτοῦ] \ β   11 τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ] \ γ   ¶ ἤθελον] ἤθελεν ε
14 ὁ ἰησοῦς] \ γ   15 πάλιν] \ δ

16 Matth. 14, 22. Marc. 6, 45.

20 καὶ ἐφοβήθησαν. ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι· μὴ φο-
21 βεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως
τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.
22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης,
ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ° ἐκεῖνο εἰς ὃ
ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μα-
23 θηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ τιβε-
ριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστή-
24 σαντος τοῦ κυρίου· ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν
ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα,
25 καὶ ἦλθον εἰς καπερναοὺμ, ζητοῦντες τὸν ἰησοῦν. καὶ εὑρόν-
τες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ, πό-
26 τε ὧδε γέγονας; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ'
27 ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ
τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένου-
σαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει·
28 τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
29 τὸν, Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; ἀπε-
κρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ,
30 ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐτῷ,
Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι;
31 τί ἐργάζῃ; | οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν
32 αὐτοῖς φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν
33 ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ
34 οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν,
35 Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. εἶπε δὲ αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός
με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ
36 πώποτε. ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πι-

22 ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] \ β
28 ποιῶμεν] ποιοῦμεν δ

31 Ps. 78, 24.

στεύετε. πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ 37
τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω· ὅτι καταβέβη- 38
κα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα 39
τοῦ πέμψαντός με πατρὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπο-
λέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεω- 40
ρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ
ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον 41
οὖν οἱ ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ
καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ἰησοῦς 42
ὁ υἱὸς ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέ-
ρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;
ἀπεκρίθη οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' 43
ἀλλήλων. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ 44
ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν
τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, 45
Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ θεοῦ. πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας
παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με· οὐχ ὅτι 46
τὸν πατέρα τὶς ἑώρακεν· εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος
ἑώρακε τὸν πατέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς 47
ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 48
οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέ- 49
θανον· οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα 50
τὶς ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ 51
ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ
ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώ-
σω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου
ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους λέγον- 52
τες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; εἶ- 53
πεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίνητε αὐτοῦ
τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν 54

39 πατρὸς] ˈ β ¶ ἐν] ˋ δ 40 δέ] γάρ β
¶ πέμψαντός με] πατρός μου β ¶ τῇ] ἐν τῇ ε
42 ἰησοῦς] ˋ δ 44 ἐν] ˋ δ 45 τοῦ prius] ˋ α ¶ ἀκού-
σας] ἀκούων γ 51 ἣν ἐγὼ δώσω] ˋ γ

45 Jes. 54, 13.

σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ
55 ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σάρξ μου
ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις.
56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ
57 μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ,
κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος
58 ζήσεται δι' ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
βάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀ-
πέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶ-
59 να. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν καπερναούμ.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον,
Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;
61 Εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;
62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν
63 τὸ πρότερον. τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σάρξ οὐκ ὠφε-
λεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ ° λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι
64 καὶ ζωή ἐστιν. ⌈ ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤ-
δει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες,
65 καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο
εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ
66 δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου. Ἐκ τούτου πολλοὶ
ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ'
67 αὐτοῦ περιεπάτουν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ
68 ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ σίμων πέτρος,
Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
69 ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ
70 εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ° τοῦ ζῶντος. ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ
71 ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; ἔλεγε δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκα-
ριώτην· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ
τῶν δώδεκα.

7 ΚΑΙ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ γαλιλαίᾳ·
οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν

55 ἀληθῶς bis] ἀληθὴς ε
63 λαλῶ] λελάληκα β
69 τοῦ ζῶντος] \ γ
71 ἰσκαριώτην] ἰσκαριώτου β
58 ζήσεται] ζήσει δ
64 μὴ] \ δ
70 ὁ ἰησοῦς] \ δ

αὐτὸν

αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ 2
τῶν ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ 3
αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἵνα
καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς 4
γὰρ ἐν κρυπτῷ τὶ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι.
εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ 5
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰη- 6
σοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτε-
ρος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν 7
ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι
τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν 8
ταύτην· ἐγὼ ° οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι
ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, 9
ἔμεινεν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ.

Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη 10
εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ᾽ ὡς ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν ἰου- 11
δαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖ-
νος; καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. 12
οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον, Οὔ·
ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει 13
περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων. Ἤδη δὲ τῆς 14
ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε.
καὶ ἐθαύμαζον οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς οὗτος γράμματα 15
οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν, 16
Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· ἐάν 17
τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδα-
χῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ.
ὁ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζη- 18
τῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι,
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐ μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νό- 19
μον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀπο-
κτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε, Δαιμόνιον ἔχεις· 20
τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 21
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. διὰ τοῦτο μω- 22

VII. 3 σου alterum] ` ε    8 ταύτην prius ] ` γ
¶ οὔπω prius] οὐκ β   9 δὲ] ` γ
¶ αὐτοῖς,], αὐτὸς δ   12 ἄλλοι] ἄλλοι δὲ δ
16 ἀπεκρίθη] ἀπεκρίθη οὖν δ

σῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ μωσέως ἐστὶν,
ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄν-
23 θρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ,
ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος μωσέως· ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄν-
24 θρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν,
25 ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν
ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
26 | καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε
ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ° ἀληθῶς ὁ
27 χριστός; | ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν
28 ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ
διδάσκων ὁ ἰησοῦς καὶ λέγων, Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε
πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀλη-
29 θινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἐγὼ οἶδα αὐτὸν,
30 ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. ἐζήτουν οὖν
αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα,
31 ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ χριστὸς ὅταν ἔλ-
θῃ, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;
32 ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦ-
τα· καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς,
33 ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον
34 μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. ζη-
τήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου ° εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς
35 οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς, Ποῦ οὗ-
τος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ
εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδά-
36 σκειν τοὺς ἕλληνας; τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσε-
τέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν;
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ
ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με
38 καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ,

26 ἀληθῶς] \ β   29 ἐγὼ] ἐγὼ δὲ ε
31 τούτων] \ δ   32 ὑπηρέτας] positum hoc ante ἵνα ε   33 οὖν] οὖν αὐτοῖς ε   34. 36 εἰμὶ] εἰμι β
37. 38 καὶ πινέτω· ὁ] · καὶ πινέτω ὁ ε

38 Zach. 14, 8.

ποτα-

ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.
τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ 39
πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ° ἅγιον, ὅτι
ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες 40
τὸν λόγον, ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. ἄλ- 41
λοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ἄλλοι ἔλεγον, Μὴ γὰρ
ἐκ τῆς γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται; οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, 42
ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος δαυίδ, καὶ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς κώμης
ὅπου ἦν δαυίδ, ὁ χριστὸς ἔρχεται; σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ 43
ἐγένετο δι᾽ αὐτόν. τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτὸν, 44
ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ 45
ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐ-
τοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑ- 46
πηρέται, Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ
ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι, Μὴ καὶ 47
ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς 48
αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; ἀλλ᾽ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γι- 49
νώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι. λέγει νικόδημος πρὸς 50
αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, Μὴ 51
ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ᾽ αὐ-
τοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐ- 52
τῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε,
ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται. ° καὶ ἐπο- 53
ρεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8

ΙΗσοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ὄρθρου 2
δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρ-
χετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγουσι 3
δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐπὶ
μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, | λέ- 4
γουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυ-

39 οὗ] ὃ δ ¶ ἅγιον] ˋ γ 40 πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου] ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν δ 41 med. ἄλλοι] ἄλλοι δὲ ε
52 ἐκ τῆς γαλιλαίας εἶ] γαλιλαῖος εἶ γ
¶ ἐγήγερται] ἐγείρεται γ 53 ἐπορεύθη] ἀπῆλθον β
53 --- VIII. 11 καὶ usq. μηκέτι ἁμάρτανε] ˋ ε Vid. ed. major & Gnom. 3 πρὸς αὐτὸν] ˋ β ¶ ἐπὶ] ἐν ε
4 αὕτη κτλ.] ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένην δ

42 Mich. 5, 1.

5 τοφώρῳ μοιχευομένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ μωσῆς ἡμῖν ἐνετεί-
6 λατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; | τοῦτο
δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ.
ὁ δὲ ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν·
7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐ-
τοὺς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν
8 βαλέτω. καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
9 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν
πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ
10 ἐν μέσῳ οὖσα. ἀνακύψας δὲ ὁ ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασά-
μενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ, Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν
11 ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; | ἡ δὲ εἶπεν,
Οὐδεὶς κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε κατα-
κρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.
12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ
φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν
13 τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ
Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ
14 ἔστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ
μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι
οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε
15 πόθεν ἔρχομαι, ἢ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρί-
16 νετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα· καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρί-
σις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ
17 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ

5 μωσῆς ἡμῖν] ἡμῶν, μωσῆς δ ¶ λιθοβολεῖσθαι] λιθάζειν β
6 κατηγορεῖν] κατηγορίαν κατ' δ ¶ γῆν.] γῆν, μὴ προσποιούμενος ε 7 τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν] ἐπ' αὐτὴν τὸν λίθον β ¶ αὐτὴν] αὐτῇ δ
9 ἀκούσαντες] ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι δ ¶ καθεῖς] καθεὶς γ ¶ πρεσβυτέρων] πρεσβ. ἕως τῶν ἐσχάτων δ ¶ ὁ ἰησοῦς] \ δ ¶ οὖσα] ἑστῶσα ε
10 καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς] \ β ¶ ἡ γυνὴ] \ ε ¶ ἐκεῖνοι] \ β ¶ ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου] \ δ 11 αὐτῇ] \ δ ¶ κατακρίνω] κρινῶ ε ¶ μηκέτι] ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ε
13 μαρτυρεῖς·] μαρτυρεῖς; δ 14 ἢ] καὶ ε

VIII. 5 Lev. 20, 10. Deut. 22, 21. 17 Deut. 19, 15.

γέγρα-

γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.
ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ 18
ὁ πέμψας με πατήρ. ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ 19
σου; ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα
μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν. ταῦτα 20
τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ° ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐλη-
λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητή- 21
σετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ
ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, 22
Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω,
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν 23
κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι 24
ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύ-
σητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, 25
Τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν, | πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λα- 26
λεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι, κἀγὼ ἃ
ἤκουσα παρ᾽ αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνω- 27
σαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰη- 28
σοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε
ὅτι ἐγώ εἰμι· καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς
ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με, 29
μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι ἐγὼ τὰ
ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ 30
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Ἔλεγεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους, 31
Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί
μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευ- 32
θερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, 33
καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐ-
λεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν 34
λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς
ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· 35

20 ὁ ἰησοῦς] ∖ α   25 ὑμῖν,] ὑμῖν. δ Vid. Gnom.
27 αὐτοῖς] αὐτοῦ ε   29 ὁ πατὴρ] ∖ δ

ὁ

36 ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώ-
37 σῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε·
ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ
38 ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ
ὑμεῖς οὖν ° ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.
39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀβραάμ ἐστι.
λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα
40 τοῦ ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄν-
θρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ
41 τοῦ θεοῦ· τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα
τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
42 γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν θεόν. εἶπεν οὖν
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν
ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽
43 ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. διατί τὴν λα-
λιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε, ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον
44 τὸν ἐμόν; ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπι-
θυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρω-
ποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν·
ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ
45 τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ
46 δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν
ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί
47 ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ
ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.
48 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέ-
γομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;
49 ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν
50 πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ
51 τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ
52 θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, Νῦν
ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ
προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ,

38 οὖν] \ β ¶ ὃ ἑωράκατε κτλ.] ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν β
39 ἐποιεῖτε] ἐπ. ἂν ε
42 οὖν] \ δ
44 τὸ ψεῦδος,], τὸ ψεῦδος γ
46 ὑμεῖς] \ β

οὐ μὴ

οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων εἶ 53
τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται
ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; | ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Ἐὰν 54
ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ
μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι θεὸς ° ὑμῶν ἐστι,
| καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴ- 55
πω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ'
οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ἀβραὰμ ὁ πατὴρ 56
ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε
καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα 57
ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ ἀβραὰμ ἑώρακας; εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, 58
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν ἀβραὰμ ° γενέσθαι, ἐγὼ εἰ-
μί. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· ἰησοῦς δὲ ἐκρύ- 59
βη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ
παρῆγεν οὕτως.

Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 9
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Ῥαββί, 2
τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;
ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· 3
ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐρ- 4
γάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχε-
ται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ 5
ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἰπών, ἔπτυσε χαμαί, καὶ 6
ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν
ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, | καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε 7
νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωάμ· ὃ ἑρμηνεύεται,
ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέ-
πων.

Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι 8
τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προ-
σαιτῶν; | ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ, Ὅτι 9
ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. ἐκεῖνος ἔλεγεν, Ὅτι ἐγώ εἰμι. | ἔλε- 10
γον οὖν αὐτῷ, Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ἀπεκρί- 11
θη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος ἰησοῦς, πηλὸν
ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι,

53 σὺ alterum] \ β   54 ὑμῶν] ἡμῶν β
58 γενέσθαι] \ δ   59 διελθὼν usque αὐτῶν] \ β
IX. 8 τυφλὸς] προσαίτης β

Ὕπα-

Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ σιλωὰμ, καὶ νίψαι. ἀ-
12 πελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ
ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει, Οὐκ οἶδα.
13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.
14 ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀ-
15 νέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν
ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.
16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινὲς, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ
ἔστι παρὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλε-
γον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
17 ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσι τῷ τυφλῷ πά-
λιν, Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλ-
18 μούς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ
ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου
19 ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος· καὶ ἠρώτη-
σαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς
20 λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; | ἀπε-
κρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον, Οἴδαμεν ὅτι
21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς
δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρω-
22 τήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γο-
νεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειν-
το οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν, ἀπο-
23 συνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, Ὅτι
24 ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέ-
ρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν
τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός
25 ἐστιν. ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν,
26 οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. εἶπον δὲ
αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλ-
27 μούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε·
τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μα-
28 θηταὶ γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον, Σὺ εἶ μα-
θητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.
29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μωσεῖ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ

15 καὶ οἱ] οἱ γ   28 αὐτὸν] οὖν αὐτὸν ε

οἴδα-

9

οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐ- 30
τοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε
πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. οἴδαμεν δὲ ὅτι 31
ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ,
καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος 32
οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου.
εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 33
ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης 34
ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
Ἤκουσεν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑ- 35
ρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ;
ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, Τίς ἐστι κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς 36
αὐτόν; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ 37
λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω κύριε· 38
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ 39
εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπω-
σι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν 40
Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ
καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ 41
ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέ-
πομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς 10
θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαί-
νων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής· ὁ δὲ εἰ- 2
σερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων.
Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ 3
ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξά-
γει αὐτά· καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν 4
αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι
οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, 5
ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων
τὴν φωνήν. ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· 6
ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.
Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 7
ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. πάντες ὅσοι ἦλθον, 8
κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό-

34 ὅλος] ὅλως ε   36 τίς] καὶ τίς δ
X. 8 ἦλθον] πρὸ ἐμοῦ ἦλθον δ

βατα.

9 βατα. ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σω-
θήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑ-
10 ρήσει. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ
| καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν
11 ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ
12 καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. ὁ μι-
σθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια,
θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ
φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
13 πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ
14 μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ κα-
λὸς, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν,
15 | καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα·
16 καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα
πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με
δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται
17 μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ,
ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
18 οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ'
ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πά-
λιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
19 πατρός μου. Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς ἰουδαίοις διὰ
20 τοὺς λόγους τούτους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον
21 ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; | ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦ-
τα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται
τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 ἘΓένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν·
23 καὶ περιεπάτει ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ σολο-
24 μῶντος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐ-
τῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς,
25 εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Εἶπον
ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόμα-
26 τι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλ' ὑμεῖς
οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, κα-
27 θὼς εἶπον ὑμῖν. τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκού-

14 γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν] γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ γ
16 ἀκούσουσι] ἀκούσωσι γ 26 καθὼς εἶπον ὑμῖν] ` δ

ει,

ει, κἀγὼ γινώσκω αὐτά· καὶ ἀκολουθοῦσί μοι, | κἀγὼ 28
ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν
αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τὶς αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. ὁ πα- 29
τήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύ-
ναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου. ἐγὼ καὶ ὁ 30
πατὴρ ἕν ἐσμεν. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ ἰουδαῖοι, ἵνα 31
λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Πολλὰ καλὰ 32
ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον
λιθάζετέ με; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες, Περὶ 33
καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ
ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ἀπεκρίθη αὐ- 34
τοῖς ὁ ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, Ἐγὼ
εἶπα, θεοί ἐστε; εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ 35
θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πα- 36
τὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε,
Ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ 37
τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, 38
κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε
καὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. ἐζή- 39
τουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτῶν.

ΚΑΙ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου 40
ἦν ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.
καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ἰωάννης μὲν 41
σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ἰωάννης περὶ
τούτου, ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν. 42

ΗΝ δέ τις ἀσθενῶν λάζαρος ἀπὸ βηθανίας, ἐκ τῆς 11
κώμης μαρίας καὶ μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.
ἦν δὲ μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα 2
τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς λάζαρος
ἠσθένει. ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, 3
Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, Αὕ- 4
τη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξης
τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι᾽ αὐτῆς. ἠγάπα δὲ 5

33 λέγοντες] \ β ¶ σὺ] \ δ 42 ἐκεῖ] \ δ

X. 34 Pſ. 82, 6.

ὁ ἰησοῦς τὴν μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζα-
6 ρον. ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν
7 τόπῳ δύο ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς
8 μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν ἰουδαίαν πάλιν. λέγουσιν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ, Ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ ἰουδαῖοι,
9 καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά
εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ
10 προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις
περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν
11 αὐτῷ. Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζα-
ρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυ-
12 πνίσω αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κε-
13 κοίμηται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέ-
14 γει. τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παῤῥησίᾳ, Λάζαρος ἀπέ-
15 θανε· καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην
16 ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. εἶπεν οὖν θωμᾶς ὁ λεγό-
μενος δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς,
ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
17 Ἐλθὼν οὖν ὁ ἰησοῦς, εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη
18 ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. ἦν δὲ ἡ βηθανία ἐγγὺς τῶν ἱεροσο-
19 λύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἰου-
δαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ μάρθαν καὶ μαρίαν, ἵνα
20 παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. ἡ οὖν
μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ·
21 μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. εἶπεν οὖν μάρθα πρὸς τὸν
ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.
22 ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν, δώσει σοι
23 ὁ θεός. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.
24 λέγει αὐτῷ μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται, ἐν τῇ ἀναστάσει
25 ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. εἶπεν αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ
ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζή-
26 σεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθά-
27 νῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; | λέγει αὐτῷ, Ναὶ κύ-
ριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ° ὁ χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ,
28 ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα,
ἀπῆλθε καὶ ἐφώνησε μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰ-

XI. 27 ὁ χριστὸς] \ δ

ποῦσα,

ποῦσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. Ἐκείνη ὡς ἤκου- 29
σεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· οὔπω δὲ ἐλη- 30
λύθει ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ᾽ ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα. οἱ οὖν ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ᾽ αὐ- 31
τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν μα-
ρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ,
λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
ἡ οὖν μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπε- 32
σεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε,
οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν 33
κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ ἰουδαίους κλαίοντας,
ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν, | καὶ εἶ- 34
πε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου
καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι, Ἴδε 35. 36
πῶς ἐφίλει αὐτόν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ ἠδύνατο 37
οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ
οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν 38
ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λί-
θος ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ. λέγει ὁ ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λί- 39
θον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος μάρθα, Κύ-
ριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, 40
Οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;
ἦραν οὖν τὸν λίθον, ° οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. 41
Ὁ δὲ ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχα-
ριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· 42
ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι
σύ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύ- 43
γασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δε- 44
δεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐ-
τοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Λύσατε
αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν μαρίαν, 45
καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.
τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους, καὶ εἶπον 46
αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς. συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 47
οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος

39 γάρ ἐστι.] ἐστί. γ   41 οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος] \ γ
46 ἃ] ὅσα γ

48 ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ; ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω,
πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ ῥωμαῖοι
49 καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. εἷς δέ τις
ἐξ αὐτῶν καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν
50 αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· οὐδὲ διαλογίζεσθε, ὅτι συμφέ-
ρει ἡμῖν, ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον
51 τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ
ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν, ὅτι ἔμελ-
52 λεν ὁ ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ
ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορ-
53 πισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συ-
54 νεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤ-
ῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν
εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς ἐφραῒμ λεγομένην πό-
55 λιν, κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ
πάσχα τῶν ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς
56 χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. ἐζήτουν οὖν τὸν ἰη-
σοῦν, καὶ ἔλεγον μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑ-
57 μῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; | δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ,
ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ Οὖν ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς βη-
θανίαν, ὅπου ἦν λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ
2 νεκρῶν. ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ μάρθα διη-
κόνει· ὁ δὲ λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.
3 Ἡ οὖν μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτί-
μου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν
αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσ-
4 μῆς τοῦ μύρου. λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἰού-
δας σίμωνος ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι,
5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ
6 ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον
7 εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς,

54 ἐκεῖθεν] \ δ   57 καὶ prius] \ β
XII, 1 ἐκ νεκρῶν] ἐκ νεκρῶν ὁ ἰησοῦς γ   4 σίμωνος] \ β

Ἄφες

Ἄφες αὐτήν, ° εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετή-
ρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, 8
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· 9
καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν λάζα-
ρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιε- 10
ρεῖς, ἵνα καὶ τὸν λάζαρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' 11
αὐτὸν ὑπῆγον τῶν ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν ἰησοῦν.

Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀ- 12
κούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ 13
βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ
ἔκραζον, Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου βασιλεὺς τοῦ ἰσραήλ. εὑρὼν δὲ ὁ ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκά- 14
θισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον, Μὴ φοβοῦ θύ- 15
γατερ σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ
πῶλον ὄνου. ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶ- 16
τον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦ-
τα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν λάζαρον 17
ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·
διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο 18
αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς 19
ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀ-
πίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

Ἦσαν δέ τινες ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσ- 20
κυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλθον φιλίππῳ τῷ 21
ἀπὸ βηθσαϊδὰ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες,
Κύριε, θέλομεν τὸν ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται φίλιππος καὶ 22
λέγει τῷ ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν ἀνδρέας καὶ φίλιππος λέγουσι
τῷ ἰησοῦ. ὁ δὲ ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυ- 23

7 εἰς usq. τετήρηκεν] ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ β
13 βασιλεὺς] ὁ βασιλεὺς δ   17 ὅτε] ὅτι ε
18 ἤκουσε] ἤκουσαν β   19 ὠφελεῖτε] ὠφελοῦμεν δ
¶ οὐδέν;] οὐδέν. γ

12 Matth. 21, 1. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29.
13 Ps. 118, 26. 14 Zach. 9, 9.

24 θεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν
ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρ-
25 πὸν φέρει. ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ
ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώ-
26 νιον φυλάξει αὐτήν. ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεί-
τω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·
ᵒ καὶ ἐὰν τὶς ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.
27 Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ
τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύ-
28 την. | πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ
29 οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος
ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. ἄλλοι ἔλε-
30 γον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶ-
πεν, Οὐ δι᾽ ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶς.
31 νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τού-
32 του ἐκβληθήσεται ἔξω· κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάν-
33 τας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ
34 θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος,
Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
35 θρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; | εἶπεν οὖν αὐτοῖς
ὁ ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ᵒ μεθ᾽ ὑμῶν ἐστι. πε-
ριπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλά-
βῃ, καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.
36 ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γέ-
νησθε. ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ᾽
αὐτῶν.
37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν,
38 οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος ἠσαΐου τοῦ προφήτου
πληρωθῇ, ὃν εἶπε, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
39 καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; | διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύ-

26 καὶ] \ β   31 τούτου prius] \ γ
32 πάντας] πάντα ε   34 δεῖ] ὅτι δεῖ ε
35 μεθ᾽ ὑμῶν] ἐν ὑμῖν β

25 Matth. 10, 39.   34 Ps. 110, 4.
38 s. Jesa. 53, 1. 6, 10.

ναντο

ναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν ἡσαΐας, Τετύφλωκεν αὐ- 40
τῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν·
ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ καὶ
ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. Ταῦτα εἶπεν ἡσαΐας, 41
ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ὅμως 42
μέν τοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·
ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγω-
γοι γένωνται· ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλ- 43
λον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστέ- 44
νει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, 45
θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυ- 46
θα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.
καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ 47
οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ'
ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ 48
ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλη-
σα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ 49
ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός
μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ 50
ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴ-
ρηκέ μοι ὁ πατὴρ, οὕτως λαλῶ.

ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυ- 13
θεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς
τέλος ἠγάπησεν αὐτούς· καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ διαβόλου 2
ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἰούδα σίμωνος ἰσκαριώτου,
ἵνα αὐτὸν παραδῷ, | εἰδὼς ὁ ἰησοῦς, ὅτι πάντα δέδωκεν 3
αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε καὶ
πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει· ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι 4
τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν· εἶτα βάλ- 5
λει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν
μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. ἔρ- 6

40 ἰάσωμαι] ἰάσομαι β 41 med. αὐτοῦ] τοῦ θεοῦ ε
47 πιστεύσῃ] φυλάξῃ δ
XIII. 2 ἤδη] \ δ 3 ὁ ἰησοῦς] \ δ

40 Matth. 13, 14. Act. 28, 26.

χεται οὖν πρὸς σίμωνα πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος,
7 Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ
8 ταῦτα. λέγει αὐτῷ πέτρος, Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου
εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε,
9 οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος, Κύ-
ριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
10 τὴν κεφαλήν. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος οὐ χρείαν
ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ
11 ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ᾔδει γὰρ τὸν παρα-
διδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.
12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια
αὑτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίη-
13 κα ὑμῖν; ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος·
14 καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς
πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε
15 ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν,
16 ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ,
17 οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. εἰ ταῦτα οἴ-
18 δατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. οὐ περὶ πάντων ὑμῶν
λέγω, ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πλη-
ρωθῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν
19 πτέρναν αὑτοῦ. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα
20 ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ
δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρ-
τύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν
22 παραδώσει με. ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπο-
23 ρούμενοι περὶ τίνος λέγει. ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς·
24 νεύει οὖν τούτῳ σίμων πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ

12 καὶ ἔλαβε usque ἀναπεσὼν] ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀναπεσὼν δ

23 τῶν] ἐκ τῶν β

18 Ps. 41, 10. 20 Matth. 10, 40.

λέγει. ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ° ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ ἰησοῦ, 25
λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν; ἀποκρίνεται ὁ ἰησοῦς, Ἐκεῖ- 26
νός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας
τὸ ψωμίον δίδωσιν ἰούδᾳ σίμωνος ἰσκαριώτῃ. καὶ μετὰ τὸ 27
ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐ-
τῷ ὁ ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω 28
τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, 29
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς,
Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτω-
χοῖς ἵνα τὶ δῷ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐ- 30
ξῆλθεν· ἦν δὲ νὺξ, ὅτε ἐξῆλθε.

Λέγει ὁ ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ 31
θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ 32
ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
| Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ᾽ ὑμῶν εἰμι. ζητήσετέ με, καὶ 33
καθὼς εἶπον τοῖς ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. ἐντολὴν καινὴν δίδω- 34
μι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς,
ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γνώσονται πάν- 35
τες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
Λέγει αὐτῷ σίμων πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρί- 36
θη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολου-
θῆσαι· ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. λέγει αὐτῷ πέτρος, 37
Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν
μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Τὴν ψυχήν 38
σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ
φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.
Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν 14
θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου 2
μοναὶ πολλαὶ εἰσίν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν, Πορεύομαι
ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω 3

25 δὲ] οὖν β ¶ ἐκεῖνος] ἐκεῖνος οὕτως δ 27 οὖν] ∖ ϛ
30 f. νὺξ, κτλ.] νύξ. Ὅτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει ε
36 ὅπου] ὅπου ἐγὼ ε ¶ μοι alterum] ∖ γ
XIV. 1 μὴ] καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Μὴ ε
2 πορεύομαι] ὅτι πορεύομαι ε
3 καὶ secundum] ∖ ε

33 Cap. 7, 34.

ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
4 ἐμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ ὅπου ἐγὼ
ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.
5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις·
6 καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; | λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς,
Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρ-
7 χεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτέ με,
καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε
αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν.
8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα,
9 καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον
μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς
ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον
10 ἡμῖν τὸν πατέρα; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς
11 ποιεῖ τὰ ἔργα. πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ
πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι.
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει·
13 ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι. καὶ ὅ τι ἂν αἰ-
14 τήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ
πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητε ° ἐν τῷ ὀνόματί μου,
ἐγὼ ποιήσω.
15. 16 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. καὶ
ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
17 ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, | τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεω-
ρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ,
18 ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς
19 ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος
με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ,
20 καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.
21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ
ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ

11 μοι prius] ' δ ¶ μοι alterum] ' δ
12 μου] ' γ 14 αἰτήσητε] αἰτήσητέ με δ

πατρός μου. καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐ-
τῷ ἐμαυτόν.
Λέγει αὐτῷ ἰούδας οὐχ ὁ ἰσκαριώτης, Κύριε, τί γέγονεν 22
ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;
ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν 23
λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ
πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.
ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος 24
ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.
Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παρά- 25 26
κλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ
ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει
ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην 27
τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ
δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.
Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς 28
ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι ° εἶπον, πορεύο-
μαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστί.
καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πι- 29
στεύσητε. Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν. ἔρ- 30
χεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ ° οὐκ ἔχει οὐδέν·
ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ κα- 31
θὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγω-
μεν ἐντεῦθεν.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ 15
γεωργός ἐστι. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, 2
αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα
πλείονα καρπὸν φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε, διὰ τὸν λό- 3
γον ὃν λελάληκα ὑμῖν. μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 4
καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν
μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν
ἐμοὶ μείνητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. 5
ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πο-
λύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μή τις 6

22 τί] καὶ τί δ 28 εἶπον,] ʼ β ¶ πατήρ μου] πατὴρ β
30 κόσμου] κόσμου τούτου ε ¶ οὐκ ἔχει] εὑρήσει β

μείνῃ

μείνῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη,
καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.
7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ
8 ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ἐν τούτῳ ἐδο-
ξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενήσε-
9 σθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ
10 ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἐὰν τὰς
ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· κα-
θὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω
11 αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ
12 ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. αὕτη
ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγά-
13 πησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τὶς
14 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ὑμεῖς φίλοι
15 μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. οὐκέτι ὑμᾶς
λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος·
ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
16 τρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ'
ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπά-
γητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ
τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.
17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑ-
19 μῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον
ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην
20 ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. μνη-
μονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μεί-
ζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν·
21 εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ἀλ-
λὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ
22 οἴδασι τὸν πέμψαντά με. εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐ-
τοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ
23 τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου
24 μισεῖ. εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος
πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ

XV. 7 αἰτήσεσθε] αἰτήσασθε δ 8 γενήσεσθε] γένησθε ε
11 μένῃ] ῇ γ

XV 20 Cap, 13, 16. Matth. 10, 24. Luc. 6, 40.

μεμι-

μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ἀλλ᾽ ἵνα πληρω- 25
θῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, Ὅτι ἐμί-
σησάν με δωρεάν. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν 26
ἐγὼ πέμψω ὑμῖν ° παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρή-
σει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς 27
μετ᾽ ἐμοῦ ἐστε.

Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀπο- 16 2
συναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ
ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. καὶ 3
ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.
ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνη- 4
μονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ
ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν ἤμην. νῦν δὲ ὑπάγω 5
πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ
ὑπάγεις; ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλή- 6
ρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω 7
ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλ-
θω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πο-
ρευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος 8
ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ
περὶ κρίσεως. περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 9
περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ 10
οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κό- 11
σμου τούτου κέκριται.

Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν 12
ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, 13
ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει
ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα
ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λή- 14
ψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, 15
ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ
ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν 16
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

26 παρὰ τοῦ πατρὸς] ˋ δ
XVI. 3 ποιήσουσιν] ποιήσουσιν ὑμῖν ε
7 γὰρ] γὰρ ἐγὼ δ   10 μου] ˋ δ
15 λήψεται] λαμβάνει γ

25 Ps. 69, 5.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστι
τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέ-
18 ρα; | ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ
19 οἴδαμεν τί λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρω-
τᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ᾽ ἀλλήλων,
ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν
20 καὶ ὄψεσθέ με. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ
θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυ-
21 πηθήσεσθε, ἀλλ᾽ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ἡ γυ-
νὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν
δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως,
διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
22 καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι
ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν
23 ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ
οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν
24 αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. ἕως
ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ
25 λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. ταῦτα ἐν
παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι
ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
26 ἀναγγελῶ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου
αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
27 περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς
ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ
28 ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν
κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα.
29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε νῦν παῤῥησίᾳ λα-
30 λεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας
πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ
31 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς,
32 Ἄρτι πιστεύετε. ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα
σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ
33 οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι. ταῦτα λελά-

16 ὅτι] ὅτι ἐγὼ ε   19 οὖν] \ β   25 ἀλλ᾽] \ ε
27 ἐγὼ] \ δ

λῆκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλί-
ψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

ΤΑῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς 17
αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν
ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σέ·
καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέ- 2
δωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ 3
αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν,
καὶ ὃν ἀπέστειλας ἰησοῦν χριστόν. ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς 4
γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· καὶ 5
νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον
πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ 6
ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ
ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου τετηρή-
κασι. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ 7
ἐστιν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· 8
καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ
ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ 9
αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέ-
δωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι· καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ 10
τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ 11
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε
ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου,
οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἤμην μετ' 12
αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου·
οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ
μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· νῦν δὲ 13
πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχω-
σι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. ἐγὼ δέ- 14
δωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς,
ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κό-
σμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα 15
τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, κα- 16
θὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀ- 17

XVII. 1 καὶ post ἵνα] ' γ 2 δώσῃ] δώσει δ
11 οὓς] ᾧ δ ὃ β 12 οὓς] ὃ ε

12 Ps. 109, 17.

ληθείᾳ

18 ληθείᾳ ° σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. καθὼς ἐμὲ
ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
19 κόσμον· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ
20 αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων
δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ
21 λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· | ἵνα πάντες ἓν ὦσι· καθὼς σὺ πά-
τερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν·
22 ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ
τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν κα-
23 θὼς ἡμεῖς ἓν ἐσμέν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα
ὦσι ⌜τετελειωμένοι εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι
σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς⌝ καθὼς ἐμὲ ἠγά-
24 πησας. Πάτερ, · οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου
εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσι μετ᾽ ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν
τὴν ἐμὴν, ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβο-
25 λῆς κόσμου. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω,
ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας·
26 | καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγά-
πη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

18 ΤΑΥΤΑ εἰπὼν ὁ ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆ-
2 πος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ᾔδει
δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι πολλά-
3 κις συνήχθη ὁ ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ὁ οὖν
ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρι-
σαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων
4 καὶ ὅπλων. ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ᾽
5 αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἐγώ
εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ᾽ αὐ-
6 τῶν. ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ

17 σοῦ] \ β 20 πιστευσόντων] πιστευόντων β
23 καὶ, ante ἵνα] \ δ ¶ ἠγάπησας prius] ἠγάπησα ε
24 οὓς] ὃ δ
XVIII. 1 τῶν] \ β

XVIII. 1 Matth. 26, 30. Marc. 14, 26. Luc. 22, 39.
2 Matth. 26, 47. Marc. 14, 43. Luc. 22, 47.

ὀπίσω

ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, 7
Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον. ἀπεκρί- 8
θη ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε,
ἄφετε τούτους ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, 9
Ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.
Σίμων οὖν πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ 10
ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠ-
τίον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ μάλχος. | εἶπεν οὖν 11
ὁ ἰησοῦς τῷ πέτρῳ, Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ
ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;
Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν ἰου- 12
δαίων συνέλαβον τὸν ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν, | καὶ ἀπή- 13
γαγον αὐτὸν πρὸς ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ καϊά-
φα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ καϊάφας 14
ὁ συμβουλεύσας τοῖς ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον
ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ ἰησοῦ σί- 15
μων πέτρος, καὶ ἄλλος μαθητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος
ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ ἰησοῦ εἰς τὴν αὐ-
λὴν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. 16
ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ,
καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν πέτρον. λέγει οὖν 17
ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μα-
θητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. εἱ- 18
στήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες,
ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ πέ-
τρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώ- 19
τησε τὸν ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
χῆς αὐτοῦ. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ἐγὼ παῤῥησίᾳ ἐλά- 20
λησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν ° τῇ συναγωγῇ
καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν

11 μάχαιραν] μάχαιράν σου δ
15 ἄλλος] ὁ ἄλλος δ 20 τῇ] ∖ α
¶ πάντες] πάντοτε δ

9 Cap. 17, 12.
10 Matth. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 49.
12 Matth. 26, 57. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54.
15 Matth. 26, 58. Marc. 14, 54. Luc. 22, 54 f.

21 κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς
ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον
22 ἐγώ. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρε-
στηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ ἰησοῦ, εἰπὼν, Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ
23 ἀρχιερεῖ; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα,
μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;
24 ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ ἄννας δεδεμένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιε-
25 ρέα. Ἦν δὲ σίμων πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος·
εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρ-
26 νήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. Λέγει εἷς ἐκ τῶν
δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε πέτρος τὸ
27 ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ᾽ αὐτοῦ; πάλιν οὖν
ἠρνήσατο ὁ πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον.
ἦν δὲ πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώ-
29 ριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ᾽ ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. ἐξῆλ-
θεν οὖν ὁ πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγο-
30 ρίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶ-
πον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώ-
31 καμεν αὐτόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν
32 αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ
λόγος τοῦ ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
33 ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον
πάλιν ὁ πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐ-
34 τῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς, Ἀφ᾽ ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ
35 ἐμοῦ; ¦ ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος, Μήτι ἐγὼ ἰουδαῖός εἰμι; τὸ
ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίη-
36 σας; ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ,
οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς
37 ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. εἶπεν
οὖν αὐτῷ ὁ πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεύς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ

24 ἀπέστειλεν] ἀπέστειλεν οὖν ε   28 πρωΐα] πρωΐ γ

28 Matth. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1.
32 Cap. 3, 14. 12, 32. f.

ἰησοῦς, Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο
γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει
μου τῆς φωνῆς. λέγει αὐτῷ ὁ πιλάτος, Τί ἐστιν ἀλήθεια; 38
Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἰουδαίους, καὶ λέγει
αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. ἔστι δὲ συ- 39
νήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε
οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; ἐκραύγασαν οὖν 40
πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν βαραββᾶν·
ἦν δὲ ὁ βαραββᾶς λῃστής.

19
Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ πιλάτος τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.
καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθη- 2
καν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
αὐτὸν | καὶ ἔλεγον, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· καὶ 3
ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ 4
πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ 5
ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν
ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. | ὅτε οὖν εἶδον 6
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες,
Σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, Λά-
βετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν
αὐτῷ αἰτίαν. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον 7
ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι
ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ πιλάτος 8
τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, | καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ 9
πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ
ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ πιλά- 10
τος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί
σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; ἀπεκρίθη ἰησοῦς, Οὐκ 11
εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον

40 πάλιν] \ ε
XIX. 3 init. καὶ] καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, καὶ β
4 οὖν] \ β 6 med. αὐτὸν] \ ε
7 υἱὸν θεοῦ] θεοῦ υἱὸν β 10 οὖν] \ β

---

39 Matth. 27, 15. Marc. 15, 6. Luc. 23, 17.
XIX. 1 s. Matth. 27, 26. s. Marc. 15, 15. s.

ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν
12 ἔχει. | ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. Οἱ δὲ
ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φί-
λος τοῦ καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέ-
13 γει τῷ καίσαρι. ὁ οὖν πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον,
ἤγαγεν ἔξω τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς
14 τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθά· ἦν δὲ
παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ° ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς
15 ἰουδαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασαν, Ἆρον
ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, Τὸν
βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ
16 ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα. τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν
αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ.
17 Παρέλαβον δὲ τὸν ἰησοῦν καὶ ἤγαγον· | καὶ βαστάζων τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς
18 λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ· ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ'
αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν ἰησοῦν.
19 Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ
σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς
20 τῶν ἰουδαίων. τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν ἰου-
δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ
ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστὶ, ἑλληνιστὶ, ῥωμαϊστί.
21 ἔλεγον οὖν τῷ πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἰουδαίων, Μὴ γράφε,
Ο βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς
22 εἰμι τῶν ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ πιλάτος, Ο γέγραφα,
23 γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν ἰησοῦν,
ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκά-
στῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρα-
24 φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου· εἶπον οὖν πρὸς ἀλλή-

13 τοῦτον τὸν λόγον] τούτων τῶν λόγων δ
14 δὲ alterum] ἦν β ¶ ἕκτη] τρίτη β
Vid. ed. major. & Gnom.
16 ἤγαγον] ἀπήγαγον ε 21 τῶν ἰουδαίων] \ ε]

16 f. Matth. 27, 31. Marc. 15, 20. Luc. 23, 26.
19 Matth. 27, 37. Marc. 15, 26. Luc. 23, 38.
23 Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34.
24 Ps. 22, 19.

λου, Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τί-
νος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, Διεμερίσαντο
τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· | εἱστή- 25
κεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ
ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μαρία ἡ τοῦ κλωπᾶ, καὶ μαρία
ἡ μαγδαληνή. ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθη- 26
τὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι,
ἴδε ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. 27
καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ
ἴδια.

Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα 28
τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, Διψῶ. σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους 29
μεστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περι-
θέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ 30
ὄξος ὁ ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν,
παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Οἱ οὖν ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα 31
ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη ἡ
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου· ἠρώτησαν τὸν πιλάτον, ἵνα κα-
τεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρα- 32
τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλ-
λου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες, 33
ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέ-
λη· ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυ- 34
ξε, καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑω- 35
ρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ ἐστὶν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία,
κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε.
ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συν- 36
τριβήσεται αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὄψον- 37
ται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

ΜΕτὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν πιλάτον ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ ἀρι- 38

26 ἴδε] ἰδοὺ δ 28 ἤδη] ∖ ε 31 ἐκείνου] ἐκείνη β
35 καὶ post ἵνα] ∖ δ 36 αὐτοῦ] ἀπ᾽ αὐτοῦ δ

28 f. Matth. 27, 48. Marc. 15, 36. Pf. 69, 22.
30 Matth. 27, 50. Marc. 15, 37. Luc. 23, 46.
36 Ex. 12, 46. 37 Zach. 12, 10.
38 Matth. 27, 57. Marc. 15, 42. Luc. 23, 50.

μαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρε-
39 ψεν ὁ πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. | ἦλ-
θε δὲ καὶ νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶ-
τον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν.
40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν
ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἰουδαίοις
41 ἐνταφιάζειν. ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος,
καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.
42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ
μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν ἰησοῦν.

20 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἔρ-
χεται πρωῒ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον·
2 καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. τρέχει οὖν
καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθη-
τὴν ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν κύριον
3 ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. ἐξῆλ-
θεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ
4 μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς
προέδραμε τάχιον τοῦ πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνη-
5 μεῖον, | καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέν-
6 τοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν σίμων πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ,
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμε-
7 να, | καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ
τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα
8 τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν
9 πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν· οὐδέπω
γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία
11 δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε,
12 παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, | καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευ-
κοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς
13 ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. καὶ λέγουσιν αὐτῇ
ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν τὸν
14 κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. καὶ ταῦτα εἰ-

38 τοῦ ἰησοῦ medium] αὐτοῦ δ   40 ἐν] \ ε
XX. 8 ἄλλος] \ δ   11 τὸ μνημεῖον] τῷ μνημείῳ α

XX, 1 Matth. 28, 1. Marc. 16, 1. Luc. 24, 1. 11 f. Marc. 16, 9.

οῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν ἰησοῦν ἑστῶτα·
καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἰησοῦς ἐστί. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Γύναι, 15
τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι,
λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ
ἔθηκας αὐτόν· κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, 16
Μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνί· ὃ λέγε-
ται διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ ἰησοῦς, Μή μου ἅπτου· οὔπω 17
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς
ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. ἔρ- 18
χεται μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς,
ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.
Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββά- 19
των, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ
συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ
ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. καὶ τοῦ- 20
το εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ.
ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. | εἶπεν οὖν αὐ- 21
τοῖς ὁ ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ
πατὴρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε, 22
καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς 23
ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.
Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος δίδυμος, οὐκ 24
ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλ- 25
λοι μαθηταὶ, Ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων,
καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ
βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.
Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ 26
αὐτοῦ, καὶ θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ ἰησοῦς τῶν θυ-
ρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, Εἰρήνη
ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου 27
ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ
βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πι-
στός. καὶ ἀπεκρίθη θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ κύριός 28

17 μου secundum] ' ὁ 25 τύπον alterum] τόπον β

18 Marc. 16,10. 19 Marc. 16,14. Luc. 24,36.

29 μου καὶ ὁ θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, Ὅτι ἑώρακάς
με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαν-
30 τες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ
31 βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι ἰη-
σοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν
ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21 ΜΕτὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ ἰησοῦς
τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς τιβεριάδος·
2 ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ σίμων πέτρος, καὶ θωμᾶς
ὁ λεγόμενος δίδυμος, καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ κανᾶ τῆς γα-
λιλαίας, καὶ οἱ τοῦ ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν
3 αὐτοῦ δύο. λέγει αὐτοῖς σίμων πέτρος, Ὑπάγω ἁλιεύειν.
λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον
καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον ° εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυ-
4 κτὶ ἐπίασαν οὐδέν. πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ ἰησοῦς εἰς
τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι ἰησοῦς ἐστί.
5 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχε-
6 τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε
εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβα-
λον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους
7 τῶν ἰχθύων. λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ ἰη-
σοῦς τῷ πέτρῳ, Ὁ κύριός ἐστί. σίμων οὖν πέτρος, ἀκούσας
ὅτι ὁ κύριος ἐστὶ, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός·
8 καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθη-
ταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς,
ἀλλ᾽ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων· σύροντες τὸ δίκτυον τῶν
9 ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρα-
10 κιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει
αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε
11 νῦν. ἀνέβη σίμων πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς
γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ
12 τοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ
ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν

29 πεπίστευκας] θωμᾶ, πεπίστευκας ε
XXI. 1 τοῖς μαθηταῖς] \ ε 3 ἐνέβησαν] ἀνέβησαν ε
¶ εὐθὺς] \ γ 4 εἰς] ἐπὶ γ 5 οὖν] \ ε
12 τῶν μαθητῶν] \ ε

ἐξετα-

ἐξετάσαι αὐτὸν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριος ἐςίν. ἔρ- 13
χεται ἦν ὁ ἰησῆς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐ-
τοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. τῆτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη 14
ὁ ἰησῆς τοῖς μαθηταῖς αὐτῆ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. Ὅτε 15
ἦν ἠρίςησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησῆς, Σίμων ἰωνᾶ,
ἀγαπᾷς με πλεῖον τῆτων; λέγει αὐτῷ, Ναὶ κύριε· σὺ
οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μȣ. | λέ- 16
γει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει
αὐτῷ, Ναὶ κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ,
Ποίμαινε τὰ πρόβατά μȣ. λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σί- 17
μων ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐ-
τῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ
πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ
ἰησῆς, Βόσκε τὰ πρόβατά μȣ. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε 18
ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπȣ ἤθελες·
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σȣ, καὶ ἄλλος σε
ζώσει, καὶ οἴσει ὅπȣ ȣ̓ θέλεις. τῆτο δὲ εἶπε, σημαίνων 19
ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τῆτο εἰπὼν λέγει αὐ-
τῷ, Ἀκολȣ́θει μοι. Ἐπιςραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει 20
τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησῆς, ἀκολȣθȣ̃ντα, ὃς καὶ ἀνέ-
πεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ ςῆθος αὐτῆ καὶ εἶπε, Κύριε,
τίς ἐςιν ὁ παραδιδȣ́ς σε; τῆτον ἰδὼν ὁ πέτρος λέγει τῷ ἰη- 21
σῆ, Κύριε, ἦτος δὲ τί; λέγει αὐτῷ ὁ ἰησῆς, ἐὰν αὐτὸν 22
θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολȣ́θει μοι.
ἐξῆλθεν ἦν ὁ λόγος ἦτος εἰς τȣ̀ς ἀδελφȣ̀ς, Ὅτι ὁ μαθη- 23
τὴς ἐκεῖνος ȣ̓κ ἀποθνήσκει· καὶ ȣ̓κ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησῆς,
Ὅτι ȣ̓κ ἀποθνήσκει· ἀλλ᾽ ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρ-
χομαι, τί πρός σε;

Οὗτός ἐςιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τȣ́των, καὶ 24
γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐςιν ἡ
μαρτυρία αὐτῆ. ἔςι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ 25
ἰησῆς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἓν, ȣ̓δὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν
κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

16 πρόβατα] ἀρνία ε
23 αὐτῷ] ˋ δ

ΠΡΑΞΕΙΣ
ΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

1 ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων ὦ
θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,
2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύμα-
3 τος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη· οἷς καὶ παρέστησεν
ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμη-
ρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ
4 λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ συναλιζόμενος
παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου·
5 ὅτι ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε
6 ἐν πνεύματι ἁγίῳ, οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ
μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν
τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ ἰσραήλ;
7 εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς
8 οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν,
ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μοι
μάρτυρες ἔν τε ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ σα-
9 μαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν
10 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς
τὸν οὐρανὸν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστή-
11 κεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, οἳ καὶ εἶπον, Ἄνδρες γα-
λιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ
ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύ-
σεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
12 τότε ὑπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαι-
ῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν κα-

ACT. I. 13 Matth. 10, 2. Marc 3, 14. Luc. 6, 13.

ταμέ-

ταμένοντες, ὅ τε πέτρος καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης καὶ ἀν-
δρέας, φίλιππος καὶ θωμᾶς, βαρθολομαῖος καὶ ματθαῖος,
ἰάκωβος ἀλφαίου καὶ σίμων ὁ ζηλωτὴς, καὶ ἰούδας ἰακώβου.
οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ 14
καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ ἰησοῦ,
καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

ΚΑΙ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς πέτρος ἐν μέσῳ 15
τῶν μαθητῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ
αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει πληρωθῆ- 16
ναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ
στόματος δαυὶδ, περὶ ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλα-
βοῦσι τὸν ἰησοῦν· ὅτι κατηριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔ- 17
λαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. οὗτος μὲν οὖν ἐ- 18
κτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος
ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ,
| καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ, ὥστε 19
κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν ἀκελ-
δαμὰ, τουτέστι χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ 20
ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω
ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτε-
ρος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ 21
ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς, ἀρξά- 22
μενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνε-
λήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι
σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. Καὶ ἔστησαν δύο, ἰωσὴφ τὸν κα- 23
λούμενον βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη ἰοῦστος, καὶ ματθίαν. καὶ 24
προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ Κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνά-
δειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα | λαβεῖν τὸν κλῆ- 25
ρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη ἰού-
δας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. καὶ ἔδωκαν κλή- 26
ρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ματθίαν, καὶ συγκα-
τεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

ACT. I. 13 ἰάκωβος καὶ ἰωάννης] ἰωάννης καὶ ἰάκωβος γ
14 καὶ τῇ δεήσει] \ δ 15 μαθητῶν] ἀδελφῶν δ
16 ταύτην] \ δ 17 σὺν] ἐν β

16 Ps. 41, 10. 20 Ps. 69, 26. 109, 8.

καὶ

1 ΚΑΙ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, ἦ-
2 σαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο
ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ
3 ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν
αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐφ'
4 ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος
ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ
5 πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν ἱε-
ρουσαλὴμ κατοικοῦντες ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς
6 ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης,
συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος
7 τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύ-
μαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰ-
8 σιν οἱ λαλοῦντες γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκα-
9 στος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, πάρθοι καὶ
μῆδοι καὶ ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν μεσοποταμίαν,
10 ἰουδαίαν τε καὶ καππαδοκίαν, πόντον καὶ τὴν ἀσίαν, | φρυ-
γίαν τε καὶ παμφυλίαν, αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς λιβύης
τῆς κατὰ κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ῥωμαῖοι, ἰουδαῖοί τε
11 καὶ προσήλυτοι, | κρῆτες καὶ ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων
αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ;
12 ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγον-
13 τες, Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ἕτεροι δὲ χλευάζοντες ἔλε-
γον, Ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί.
14 Σταθεὶς δὲ πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν
αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες ἰουδαῖοι καὶ οἱ κα-
τοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
15 ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνε-
16 τε, οὗτοι μεθύουσιν. ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· | ἀλ-
17 λὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου ἰωήλ, Καὶ ἔσται
ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ
υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν· καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν
ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνια-
18 σθήσονται. καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας
μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου,

II. 7 δὲ] δὲ πάντες δ   17 ἐνύπνια] ἐνυπνίοις β

II. 16 Joel. 2, 31.

καὶ προφητεύσουσι. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, 19
καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη 20
εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην
καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα 21
Κυρίου, σωθήσεται. Ἄνδρες ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς 22
λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ
ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις
οἷς ἐποίησε δι᾽ αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐ-
τοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ 23
θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων προσπήξαντες
ἀνείλετε· ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ ° θα- 24
νάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ.
δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, Προωρώμην τὸν Κύριον 25
ἐνώπιόν μου διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ
σαλευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιά- 26
σατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
ἐπ᾽ ἐλπίδι. ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, 27
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι 28
ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου
σου. ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς 29
ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ
ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας
ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμο- 30
σεν αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ° τὸ κατὰ
σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ,
| προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὐ κα- 31
τελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδε
διαφθοράν. τοῦτον τὸν ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεὸς, οὗ πάντες 32
ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν 33
τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πα-
τρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. οὐ 34

22 καὶ tertium] \ γ 23 λαβόντες] \ ε
24 θανάτου] ᾅδου β
30 τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστὸν] \ α
31 οὐ] οὔτε γ ¶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ] \ β

25 Ps. 16, 8 s. 30 Ps. 89, 4 s.

γὰρ

γὰρ δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτὸς, Εἶπεν ὁ
35 Κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου· ἕως ἂν θῶ
36 τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ἀσφαλῶς οὖν
γινωσκέτω πᾶς οἶκος ἰσραὴλ, ὅτι καὶ κύριον καὶ χριστὸν
αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσαυ-
ρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς
τὸν πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσωμεν, ἄν-
38 δρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς, Μετανοήσατε,
καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ ° χρι-
στοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
39 πνεύματος. ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις
ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται
40 Κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύ-
ρετο καὶ παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς
σκολιᾶς ταύτης.
41 Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβα-
πτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ
42 τρισχίλιαι· ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
προσευχαῖς.

43 ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα
44 καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. πάντες δὲ οἱ
πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινὰ,
45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διε-
46 μέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε· καθ᾽ ἡμέ-
ραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές
τε κατ᾽ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
47 καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χά-
ριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ο δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζο-
μένους καθ᾽ ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

36 ὅτι καὶ] ὅτι ε ¶ καὶ χριστὸν αὐτὸν] αὐτὸν καὶ χριστὸν β
37 λοιποὺς] \ δ 38 ἔφη] \ γ ¶ χριστοῦ] \ δ
41 ἀσμένως] \ ε 47 τῇ -- πέτρος] ἐπὶ τὸ αὐτὸ πέτρος γ

34 Ps. 110, 1.

Ἐπὶ

Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς 1
τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην.
καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβα- 2
στάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν
λεγομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπο-
ρευομένων εἰς τὸ ἱερόν. ὃς ἰδὼν πέτρον καὶ ἰωάννην μέλλον- 3
τας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην. ἀτενίσας δὲ 4
πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς.
ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 5
εἶπε δὲ πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· 6
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
ναζωραίου, ἔγειραι καὶ περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς 7
δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ
βάσεις καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπά- 8
τει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ
ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ 9
λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· ἐπεγίνωσκόν τε 10
αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ
τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκ-
στάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. κρατοῦντος δὲ °τοῦ 11
ἰαθέντος χωλοῦ τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς
αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ σολομῶντος,
ἔκθαμβοι. Ἰδὼν δὲ πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαὸν, Ἄν- 12
δρες ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενί-
ζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν
αὐτόν; ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ, ὁ θεὸς τῶν 13
πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς
παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον πιλάτου,
κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον 14
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, | τὸν 15
δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε· ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνό- 16
ματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ
ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλο-
κληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοὶ, 17

III. 3 ἐλεημοσύνην] ἐλεημοσύνην λαβεῖν δ
11 τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ] αὐτοῦ α
13 ὑμᾶς] ὑμᾶς μὲν β

οἶδα

οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες
18 ὑμῶν· ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων
τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστὸν, ἐπλήρωσεν οὕτω.
19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν
τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προ-
20 σώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν
21 ἰησοῦν χριστὸν, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀπο-
καταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος ° πάν-
22 των τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ° ἀπ᾽ αἰῶνος. μωσῆς μὲν
γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
Κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ
23 ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς· ἔσται δὲ,
πᾶσα ψυχὴ ἥτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολο-
24 θρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ· καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ
σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν
25 τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς
διαθήκης ἧς διέθετο ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων
πρὸς ἀβραὰμ, Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται
26 πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ὑμῖν πρῶτον ὁ θεὸς ἀναστήσας
τὸν παῖδα αὐτοῦ ° ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς,
ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4 ΛΑλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ
ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ σαδδουκαῖοι,
2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ καταγ-
3 γέλλειν ἐν τῷ ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐπέβα-
λον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον·
4 ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον
ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιά-
5 δες πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς
ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς ἱερουσαλὴμ,
6 καὶ ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ καϊάφαν καὶ ἰωάννην καὶ ἀλέξαν-

18 αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστὸν], παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ β
20 προκεχειρισμένον] προκεκηρυγμένον ε Vid. ed. major.
21 πάντων] \ β ¶ ἀπ᾽ αἰῶνος] \ γ 25 υἱοί] οἱ υἱοὶ β
¶ ἡμῶν] ὑμῶν δ 26 ἰησοῦν] \ β
IV. 3 ἔθεντο] ἔθεντο αὐτοὺς δ 5 εἰς] ἐν β

22 Deut. 18, 15. 25 Gen. 12, 3.

δρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ στήσαντες 7
αὐτοὺς ἐν μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ
ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε πέτρος πλησθεὶς 8
πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ
πρεσβύτεροι τοῦ ἰσραὴλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ 9
εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται· γνωστὸν 10
ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνό-
ματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ
θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον
ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ᾽ ὑμῶν 11
τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ 12
οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτε-
ρον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σω-
θῆναι ἡμᾶς.

Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ πέτρου παῤῥησίαν καὶ ἰωάννου, καὶ 13
καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται,
ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ ἰησοῦ ἦσαν·
τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθερα- 14
πευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω 15
τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους | λέγοντες, 16
Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν
σημεῖον γέγονε δι᾽ αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ
φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι· ἀλλ᾽ ἵνα μὴ ἐπὶ 17
πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα αὐ-
τοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.
καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου 18
μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ.
ὁ δὲ πέτρος καὶ ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον, 19
Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ
θεοῦ, κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ ἠκού- 20
σαμεν, μὴ λαλεῖν. οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐ- 21
τοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, διὰ τὸν
λαὸν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἐτῶν 22
γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ᾽ ὃν ἐγεγόνει
τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν 23
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ 24

14 δὲ] τε γ

11 Ps. 118, 22.

ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ εἶ-
πον, Δέσποτα, σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
25 γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ ° διὰ
στόματος δαυὶδ παιδός σου εἰπὼν, Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη;
26 καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά. παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· κατὰ τοῦ
27 Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. συνήχθησαν γὰρ ἐπ᾽
ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου, ἰη-
σοῦν, ὃν ἔχρισας, ἡρώδης τε καὶ πόντιος πιλάτος, σὺν
28 ἔθνεσι καὶ λαοῖς ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ
29 βουλή σου προώρισε γενέσθαι. καὶ τὰ νῦν Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ
τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥη-
30 σίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου
ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι, διὰ
31 τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου ἰησοῦ. καὶ δεηθέντων αὐ-
τῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθη-
σαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.
32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ
ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ
33 ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ᾽ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. καὶ με-
γάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀνα-
στάσεως τοῦ κυρίου ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
34 αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ
κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς
35 τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.
36 Ἰωσῆς δὲ ὁ ἐπικληθεὶς βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ
ἐστι μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, λευίτης, κύ-
37 πριος τῷ γένει, | ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγ-
κε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.
5 Ἀνὴρ δέ τις ἀνανίας ὀνόματι, σὺν σαπφείρῃ τῇ γυ-
2 ναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα, | καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ
τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας

25 ὁ] ὁ πνεύματι ἁγίῳ β ¶ δαυὶδ] τοῦ πατρὸς ἡμῶν δαυὶδ γ
27 ἐν τῇ πόλει ταύτῃ] ` β 30 ἁγίου] ` ε

25 Ps. 2, 1.

μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. εἶπε δὲ 3
πέτρος, Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν
σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ
τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν 4
ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ
πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ.
ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ 5
ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.
ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες 6
ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ 7
γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. ἀπεκρίθη δὲ 8
αὐτῇ ὁ πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε;
ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ τοσούτου. ὁ δὲ πέτρος εἶπε πρὸς αὐτὴν, Τί 9
ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ οἱ
πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοί-
σουσί σε. ἔπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ 10
ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκρὰν,
καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ 11
ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ- 12
ρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν
τῇ στοᾷ σολομῶντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶ- 13
σθαι αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ 14
προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ
γυναικῶν· ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, 15
καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου πέ-
τρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. συνήρχετο δὲ καὶ 16
τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀ-
σθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες
ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα 17
αἵρεσις τῶν σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου, | καὶ ἐπέβαλον 18
τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν
τηρήσει δημοσίᾳ. ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε 19
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε, ˏ Πο- 20
ρεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ

V. 15 αὐτῶν.] Vid. Gnom.

21 ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν
ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρ-
χιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶ-
σαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ
22 δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενό-
μενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀ-
23 πήγγειλαν | λέγοντες, Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν
κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶ-
τας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν.
24 ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς
τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γέ-
25 νοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς,
Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱε-
26 ρῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ
στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας,
27 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ
αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
28 ἀρχιερεὺς | λέγων, Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν
μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ· καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε
τὴν ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν
29 ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀποκριθεὶς δὲ
πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον
30 ἢ ἀνθρώποις. ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν ἰησοῦν, ὃν
31 ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον ὁ θεὸς
ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν
32 τῷ ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ° αὐ-
τοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ
33 ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. Οἱ
δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.
34 ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος, ὀνόματι γαμα-
λιὴλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν
35 ἔξω βραχύ τι τοὺς ° ἀποστόλους ποιῆσαι, εἶπέ τε πρὸς αὐ-
τοὺς, Ἄνδρες ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀν-
36 θρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν
ἡμερῶν ἀνέστη θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν, ᾧ προσε-

23 ἑστῶτας] ἔξω ἑστῶτας ε 24 ἱερεὺς καὶ ὁ] \ β
32 αὐτοῦ] \ β 34 ἀποστόλους] ἀνθρώπους β
36 προσεκολλήθη] προσεκλήθη γ 37 ἱκανὸν] \ γ

κολλη-

κολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη,
καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν καὶ ἐγένοντο
εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦτον ἀνέστη ἰούδας ὁ γαλιλαῖος, ἐν ταῖς 37
ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω
αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐ-
τῷ διεσκορπίσθησαν. καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ 38
τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ
ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·
εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτό, μήποτε 39
καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσ- 40
καλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λα-
λεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ 41
μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ° αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι· πᾶ- 42
σάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδά-
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἰησοῦν τὸν χριστόν.

ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, 6
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους,
ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι
αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν 2
μαθητῶν, εἶπον, Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν 3
ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις πνεύ-
ματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας
ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου 4
προσκαρτερήσομεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ 5
πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο στέφανον ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ
πνεύματος ἁγίου, καὶ φίλιππον, καὶ πρόχορον καὶ νικάνο-
ρα, καὶ τίμωνα καὶ παρμενᾶν, καὶ νικόλαον προσήλυτον
ἀντιοχέα, | οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευ- 6
ξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ 7
ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν ἱερου-
σαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.
ΣΤέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα 8
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δέ τινες 9
τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης λιβερτίνων, καὶ κυρη-

41 αὐτοῦ] ' β VI. 8 πίστεως] χάριτος β
9 τῆς λεγομ.] τῶν λεγομένων δ

ναίων καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ κιλικίας καὶ ἀσίας,
10 συζητοῦντες τῷ στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ
11 καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγον-
τας, Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφη-
12 μα εἰς μωυσῆν καὶ τὸν θεόν· συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ
τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συ-
13 νήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, | ἔστησάν τε
μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται
ῥήματα ° βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ
14 τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἰησοῦς ὁ
ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει
15 τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν μωϋσῆς· καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐ-
τὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7 2 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ
ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς
τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ μεσο-
3 ποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν χαῤῥὰν, | καὶ εἶπε
πρὸς αὐτὸν, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας
4 σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ
γῆς χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν χαῤῥάν· καὶ ἐκεῖθεν μετὰ
τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν
5 γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐ-
τῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγεί-
λατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι
6 αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ἐλάλησε δὲ
οὕτως ὁ θεὸς, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ
ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρα-
7 κόσια. καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγὼ, εἶ-
πεν ὁ θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύ-
8 σουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην
περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν
αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ, καὶ
9 ὁ ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ οἱ πατριάρχαι ζη-

10 ᾧ] ὃ δ 13 βλάσφημα] \ β ¶ ἁγίου] ἁγίου τούτου δ
VII. 5 αὐτῷ δοῦναι] δοῦναι αὐτῷ β 8 οὕτως] οὗτος ε

VII. 2 Gen. 12, 1. 6 Gen. 15, 13.
8 Gen. 17, 10. 9 Gen. 37, 28.

λώσαν.

λώσαντες τὸν ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς
μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐ- 10
τοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραὼ βα-
σιλέως αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ αἴγυ-
πτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ᾽ ὅλην τὴν 11
γῆν αἰγύπτου καὶ χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ
εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ ἰακὼβ 12
ὄντα σῖτα ἐν αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶ-
τον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς 13
αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ φαραὼ τὸ γένος τοῦ ἰωσήφ.
ἀποστείλας δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακὼβ, 14
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε.
κατέβη δὲ ἰακὼβ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ 15
οἱ πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν εἰς συχὲμ, καὶ ἐτέ- 16
θησαν ἐν τῷ μνήματι ὃ ὠνήσατο ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου,
παρὰ τῶν υἱῶν ἐμμὸρ τοῦ συχέμ. Καθὼς δὲ ἤγγιζεν 17
ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν ὁ θεὸς τῷ ἀβραὰμ,
ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν αἰγύπτῳ, | ἄχρις οὗ ἀ- 18
νέστη βασιλεὺς ἕτερος ὃς οὐκ ᾔδει τὸν ἰωσήφ. οὗτος κατα- 19
σοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.
Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ· ὃς 20
ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός. ἐκτεθέντα 21
δὲ αὐτὸν, ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ φαραὼ, καὶ ἀνεθρέ-
ψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. καὶ ἐπαιδεύθη μωϋσῆς πάσῃ 22
σοφίᾳ αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις.
Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρόνος, ἀνέβη 23
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ 24
ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν αἰγύ-
πτιον. ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς 25
διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.
Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλα- 26

14 συγγένειαν] συγγένειαν αὐτοῦ ε
20 πατρὸς] πατρὸς αὐτοῦ ε
22 ἔργοις] ἔργοις αὐτοῦ β

17 Ex. 1, 7. 20 Ex. 2, 2.

σεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς·
27 ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; | ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώ-
σατο αὐτὸν, εἰπὼν, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν
28 ἐφ' ἡμᾶς; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες
29 χθὲς τὸν αἰγύπτιον; ἔφυγε δὲ μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ,
καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.
30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους σινᾶ ἄγγελος Κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου.
31 ὁ δὲ μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασε τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ
32 αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτὸν, Ἐγὼ
ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς ἰσαὰκ
καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος μωϋσῆς οὐκ
33 ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Λῦσον τὸ
ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ
34 ἁγία ἐστίν. ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύ-
πτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέ-
σθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς αἴγυπτον.
35 Τοῦτον τὸν μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν
ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς ° ἄρχοντα καὶ λυτρω-
τὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ
36 βάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ ση-
μεῖα, ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ
37 ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. Οὗτός ἐστιν ὁ μωϋσῆς ὁ εἰπὼν
τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ θεὸς
38 ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· ° αὐτοῦ ἀκούσεσθε. οὗ-
τός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ καὶ τῶν πα-
39 τέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ
ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαν-
40 το, καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς αἴγυπτον, | εἰ-
πόντες τῷ ἀαρὼν, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡ-
μῶν· ὁ γὰρ μωυσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύ-

30 φλογὶ πυρὸς] πυρὶ φλογὸς β
35 ἄρχοντα] ἀρχηγὸν β
37 ὑμῶν prius] \ ε ¶ αὐτοῦ ἀκούσεσθε] \ δ
39 ταῖς καρδίαις] τῇ καρδίᾳ δ

30 Ex. 3, 2. 37 Deut. 18, 15. 38 Ex. 19, 3.
39 f. Ex. 32, 1.

πτου, οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν 41
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἔστρε- 42
ψε δὲ ὁ θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ
τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,
Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκον-
τα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος ἰσραήλ; καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν 43
τοῦ μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥεμφὰν, τοὺς τύπους
οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ-
κεινα βαβυλῶνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πα- 44
τράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ
μωϋσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· ἣν καὶ 45
εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ ἰησοῦ, ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν
πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν δαυίδ· ὃς εὗρε χάριν ἐνώ- 46
πιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ θεῷ ἰακώβ.
σολομὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. Ἀλλ᾽ οὐχ ὁ ὕψιστος 47.48
ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,
Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· 49
ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει Κύριος; ἢ τίς τόπος
τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάν- 50
τα; Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καὶ 51
τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε,
ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐ- 52
δίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν °; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγ-
γείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προ-
δόται καὶ φονεῖς γεγένησθε· οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς 53
διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ 54
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ- 55
ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν θεοῦ, καὶ
ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, | καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ θεωρῶ 56
τοὺς οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ 57

43 ῥεμφὰν] ῥεφὰν γ 44 ἦν] ἦν ἐν δ 48 ναοῖς] \ β
52 ; καὶ ἀπέκτειναν] καὶ ἀπέκτειναν; β

42 Amos 5, 25. 45 Jos. 3, 14. 48 Jes. 66. 1.

58 ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν· καὶ
ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες
ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλου-
59 μένου σαύλου, | καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν στέφανον, ἐπικαλούμενον
60 καὶ λέγοντα, Κύριε ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. θεὶς δὲ
τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσῃς αὐ-
τοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
8 σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο
δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν
τὴν ἐν ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώ-
2 ρας τῆς ἰουδαίας καὶ σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. συ-
νεκόμισαν δὲ τὸν στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποιήσαντο
3 κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκ-
κλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄν-
δρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν
5 λόγον· φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς σα-
6 μαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. προσεῖχόν τε οἱ
ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ
7 ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. πολλῶν γὰρ
τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ
ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύ-
8 θησαν. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι σίμων, προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς σαμαρείας, λέγων εἶναί
10 τινα ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως με-
γάλου, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη.
11 προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξε-
12 στακέναι αὐτούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ φιλίππῳ εὐαγγελιζο-
μένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος ἰησοῦ
13 χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ σίμων
καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ
φιλίππῳ· θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινο-
14 μένας, ἐξίστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν ἱεροσολύμοις ἀπό-
στολοι, ὅτι δέδεκται ἡ σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-

VIII. 10 πάντες] \ ε ‖ ἡ μεγάλη] ἡ καλουμένη μεγάλη ε
13 γινομένας], γινόμενα γ

λαν

λαν πρὸς αὐτȣ̀ς τὸν πέτρον καὶ ἰωάννην· οἵτινες καταβάν- 15
τες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον.
ȣ̓́πω γὰρ ἦν ἐπ᾽ ȣ̓δενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβα- 16
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τȣ̃ κυρίȣ ἰησȣ̃. τότε ἐπε- 17
τίθȣν τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτȣ̀ς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.
Θεασάμενος δὲ ὁ σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν 18
χειρῶν τῶν ἀποςόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσή-
νεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξȣσίαν 19
ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα
ἅγιον. πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τὸ ἀργύριόν σȣ σὺν 20
σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τȣ̃ θεȣ̃ ἐνόμισας διὰ
χρημάτων κτᾶσθαι. ȣ̓κ ἔςι σοι μερὶς ȣ̓δὲ κλῆρος ἐν τῷ 21
λόγῳ τȣ́τῳ. ἡ γὰρ καρδία σȣ ȣ̓κ ἔςιν εὐθεῖα ἐνώπιον τȣ̃
θεȣ̃. μετανόησον ȣ̓̃ν ἀπὸ τῆς κακίας σȣ ταύτης, καὶ δεή- 22
θητι τȣ̃ θεȣ̃, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας
σȣ. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε 23
ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ σίμων εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ 24
ἐμȣ̃ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν εἰ-
ρήκατε.

Οἱ μὲν ȣ̓̃ν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον 25
τȣ̃ κυρίȣ, ὑπέςρεψαν εἰς ἱερȣσαλὴμ, πολλάς τε κώ-
μας τῶν σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο· ἄγγελος δὲ Κυρίȣ 26
ἐλάλησε πρὸς φίλιππον, λέγων, Ἀνάςηθι καὶ πορεύȣ κα-
τὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνȣσαν ἀπὸ ἱερȣ-
σαλὴμ εἰς γάζαν· αὕτη ἐςὶν ἔρημος. καὶ ἀναςὰς ἐπο- 27
ρεύθη· καὶ ἰδȣ̀ ἀνὴρ αἰθίοψ εὐνȣ̃χος δυνάςης κανδάκης
τῆς βασιλίσσης αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐ-
τῆς· ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς ἱερȣσαλὴμ, ἦν τε ὑπο- 28
ςρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τȣ̃ ἅρματος αὐτȣ̃, καὶ ἀνεγί-
νωσκε τὸν προφήτην ἠσαΐαν. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ φιλίπ- 29
πῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τȣ́τῳ. προσδρα- 30
μὼν δὲ ὁ φίλιππος ἤκȣσεν αὐτȣ̃ ἀναγινώσκοντος τὸν προ-
φήτην ἠσαΐαν, καὶ εἶπεν, Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;
ὁ δὲ εἶπε, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; 31
παρεκάλεσέ τε τὸν φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

26 αὕτη ἐςὶν] αὐτή ἐςιν β
28 καὶ alterum] \ δ 33 αὐτȣ̃ primum] \ δ

ἡ δὲ

32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη, Ὡς πρό-
βατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείρον-
33 τος αὐτὸν ἄφωνος· οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν
τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν δὲ γενεὰν αὐ-
τοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ φιλίππῳ εἶπε, Δέομαί σου, πε-
ρὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέ-
35 ρου τινός; ἀνοίξας δὲ ὁ φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξά-
μενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν ἰη-
36 σοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ·
καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆ-
37 ναι; εἶπε δὲ ὁ φίλιππος, Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας °,
ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι
38 τὸν ἰησοῦν χριστόν. καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέ-
βησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος·
39 καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος,
πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν
οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
40 φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγε-
λίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς καισάρειαν.

9 Ὁ Δὲ σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς
μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,
2 ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς δαμασκὸν πρὸς τὰς συνα-
γωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυ-
3 ναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύε-
σθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ δαμασκῷ, καὶ ἐξαίφνης
4 περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν
γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ σαοὺλ, τί με διώ-
5 κεις; | εἶπε δὲ, Τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν, Ἐγώ εἰμι
6 ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν

37 εἶπε δὲ usq. χριστόν.] \ δ ¶, ἔξεστιν] \ γ ¶ χριστόν.] \ β
39 πνεῦμα] πνεῦμα ἅγιον ἔπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον· ἄγγε-
λος δὲ δ
IX. 6 ἀλλὰ] σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. τρέμων τε
καὶ θαμβῶν εἶπε, Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ
ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν ε Vid. ed. major & Gnom.

VIII. 32 Jes. 53, 7. IX. 1 seqq. Cap. 22, 3 ss. Cap. 26, 9 ss.

πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες 7
οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φω-
νῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ἠγέρθη δὲ ὁ σαῦλος ἀπὸ τῆς 8
γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε,
χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς δαμασκόν. καὶ ἦν 9
ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν 10
δέ τις μαθητὴς ἐν δαμασκῷ ὀνόματι ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ
κύριε. ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ 11
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ ἰού-
δα σαῦλον ὀνόματι, ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, | καὶ 12
εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι ἀνανίαν εἰσελθόντα καὶ ἐπι-
θέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. ἀπεκρίθη δὲ ἀνα- 13
νίας, Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα
κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ὧδε ἔχει 14
ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλου-
μένους τὸ ὄνομά σου. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου, 15
ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστὶν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου
ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε ἰσραήλ. ἐγὼ γὰρ 16
ὑποδείξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου πα-
θεῖν. Ἀπῆλθε δὲ ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, 17
καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ
κύριος ἀπέσταλκέ με, ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου,
ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. καὶ εὐ- 18
θέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέ-
βλεψέ τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, | καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνί- 19
σχυσεν. Ἐγένετο δὲ ὁ σαῦλος μετὰ τῶν ἐν δαμασκῷ
μαθητῶν ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς 20
ἐκήρυσσε τὸν ° χριστόν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ἐξίσταν- 21
το δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορ-
θήσας ἐν ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς
ἀρχιερεῖς; σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε 22
τοὺς ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνε- 23

8 οὐδένα] οὐδὲν γ — 17 ἰησοῦς] ' δ
18 τὲ] τὲ παραχρῆμα δ — 19 ὁ σαῦλος] ' β
20 χριστὸν] ἰησοῦν α

βουλεύ-

24 βουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ
ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ
25 νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι· λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθη-
ταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν
σπυρίδι.

26 ΠΑραγενόμενος δὲ ὁ σαῦλος εἰς ἱερουσαλὴμ, ἐπειρᾶτο
κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐ-
27 τὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής. βαρνάβας δὲ ἐπιλα-
βόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο
αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν
αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν δαμασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι
28 τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευό-
μενος ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ παῤῥησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι
29 τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς ἑλληνι-
30 στάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν. ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελ-
φοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐ-
τὸν εἰς ταρσόν.

31 ° Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ᾽ ὅλης τῆς ἰουδαίας καὶ γαλι-
λαίας καὶ σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμεναι καὶ πο-
ρευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου
32 πνεύματος ἐπληθύνοντο. ἐγένετο δὲ πέτρον διερχόμενον
διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦν-
33 τας λύδδαν. εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα αἰνέαν ὀνόματι,
ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλε-
34 λυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πέτρος, Αἰνέα, ἰᾶταί σε
ἰησοῦς ὁ χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως
35 ἀνέστη· καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες λύδδαν καὶ
36 τὸν σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐν ἰόπ-
πῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι ταβιθὰ, ἣ διερμηνευομένη
λέγεται δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεη-
37 μοσυνῶν ὧν ἐποίει. ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθε-
νήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν
38 ὑπερῴῳ. ἐγγὺς δὲ οὔσης λύδδης τῇ ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ
ἀκούσαντες ὅτι πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας

26 ὁ σαῦλος] ` β ¶ εἰς] ἐν ε 28 ἐν prius] εἰς δ
31 αἱ . . .] ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία . . . εἶχεν εἰρ. οἰκοδομου-
μένη καὶ πορευομένη . . . . . ἐπληθύνετο β
35 σαρωνᾶν] ἀσσάρωνα δ σάρωνα β 38 δύο ἄνδρας] ` δ

πρὸς

πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν.
ἀναστὰς δὲ πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀ- 39
νήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ
χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα
ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ δορκάς. ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας 40
ὁ πέτρος, θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας
πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Ταβιθὰ, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν πέτρον, ἀνεκάθισε. δοὺς 41
δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους
καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. γνωστὸν δὲ ἐγένε- 42
το καθ᾽ ὅλης τῆς ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν
κύριον. ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν ἰόππῃ 43
παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ.

ΑΝΗΡ δέ τις ἦν ἐν καισαρείᾳ ὀνόματι κορνήλιος, 10
ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης ἰταλικῆς,
εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, 2
ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ
θεοῦ διαπαντός· εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἐνά- 3
την τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν,
καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμ- 4
φοβος γενόμενος εἶπε, Τί ἐστι κύριε; εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἱ
προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημό-
συνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον εἰς ἰόππην ἄνδρας, 5
καὶ μετάπεμψαι σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος· οὗτος 6
ξενίζεται παρά τινι σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θά-
λασσαν. ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ κορνηλίῳ, 7
φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν
προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, 8
ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγι- 9
ζόντων, ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥ-
ραν ἕκτην. ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· 10
παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἔκστασις,

X. 1-2 ἦν & τὲ] ˋ β   6 θάλασσαν.] θάλασσαν. οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν ε
7 τῷ κορνηλίῳ] αὐτῷ β   10 ἐκείνων] αὐτῶν β

καὶ

11 ˈκαὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ᾽
αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δε-
12 δεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ˈ ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα
τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ
13 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν, Ἀ-
14 ναστὰς πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ὁ δὲ πέτρος εἶπε, Μηδα-
μῶς κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.
15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν, Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθά-
16 ρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ πάλιν
17 ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ
διηπόρει ὁ πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ οἱ
ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν
18 οἰκίαν σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· καὶ φωνήσαν-
τες ἐπυνθάνοντο, εἰ σίμων ὁ ἐπικαλούμενος πέτρος ἐνθάδε
19 ξενίζεται. Τοῦ δὲ πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος,
20 εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦσί σε· ἀλλὰ ἀνα-
στὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμε-
21 νος· διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. καταβὰς δὲ πέτρος
πρὸς τοὺς ἄνδρας ° τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ κορνηλίου πρὸς
αὐτὸν, εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι᾽
22 ἣν πάρεστε; οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δί-
καιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ
ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου,
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα
23 παρὰ σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισε.
Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες
24 τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. καὶ τῇ
ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν καισάρειαν· ὁ δὲ κορνήλιος ἦν
προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ
25 καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν
τὸν πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς
26 πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ πέτρος αὐτὸν ἤγειρε λέγων,

11 ἐπ᾽ αὐτὸν] ˋ β ¶ δεδεμένον καὶ] ˋ γ
12 τῆς γῆς post τετράποδα] τῆς γῆς post ἑρπετὰ β
¶ καὶ τὰ θηρία] ˋ β 19 διενθυμουμένου] ἐνθυμου-
μένου ε ¶ ἄνδρες] ἄνδρες τρεῖς δ
21 τοὺς ἀπεσταλμένους usq. πρὸς αὐτὸν] ˋ α
23 ὁ πέτρος] ἀναστὰς β 25 εἰσελθεῖν] τοῦ εἰσελθεῖν γ

Ἀνά-

Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. καὶ συνομιλῶν αὐ- 27
τῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, | ἔφη 28
τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ ἰου-
δαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς
ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ 29
ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι
λόγῳ μετεπέμψασθέ με; καὶ ὁ κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ 30
τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας, ἤμην νηστεύων,
καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ
ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, καί φησι, 31
Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι
σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς ἰόππην, καὶ 32
μετακάλεσαι σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται πέτρος· οὗτος ξενίζε-
ται ἐν οἰκίᾳ σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παρα-
γενόμενος λαλήσει σοι. ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε· σύ 33
τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς
ἐνώπιον ° τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμέ-
να σοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

Ἀνοίξας δὲ πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, Ἐπ᾽ ἀληθείας κατα- 34
λαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ θεὸς, | ἀλλ᾽ ἐν 35
παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύ-
νην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι· τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς 36
ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, οὗτός ἐστι
πάντων κύριος. ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ᾽ ὅλης 37
τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς γαλιλαίας, μετὰ τὸ βά-
πτισμα ὃ ἐκήρυξεν ἰωάννης· ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ναζαρὲτ, ὡς 38
ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλ-
θεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους
ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς 39
ἐσμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν
ἰουδαίων καὶ ἐν ἱερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ
ξύλου. τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν 40
αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, | οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυ- 41
σι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συ-
νεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ 42

30 νηστεύων καὶ] ` δ 33 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ] ἐνώπιόν σου γ
36 ὃν] ` δ 39 ἐσμὲν] ` δ ¶ καὶ tertium] ` ε

διαμαρτύρασθαι, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
43 κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρ-
τυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
44 πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ πέ-
τρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ
45 πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περι-
τομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη
46 ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· ἤκουον γὰρ αὐτῶν
λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε
47 ἀπεκρίθη ὁ πέτρος, Μήτι τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις
τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλα-
48 βον καθὼς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέ-
ρας τινάς.

11 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ
τὴν ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον
2 τοῦ θεοῦ. καὶ ὅτε ἀνέβη πέτρος εἰς ἱεροσόλυμα, διεκρίνον-
3 το πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς | λέγοντες, Ὅτι πρὸς ἄν-
δρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.
4 ἀρξάμενος δὲ ὁ πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέ-
5 γων, Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον
ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγά-
λην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν
6 ἄχρις ἐμοῦ· εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετρά-
ποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ
7 τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστὰς πέτρε,
8 θῦσον καὶ φάγε. εἶπον δὲ, Μηδαμῶς κύριε· ὅτι πᾶν κοι-
9 νὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ἀπε-
κρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἃ ὁ θεὸς ἐκα-
10 θάρισε, σὺ μὴ κοίνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ πά-
11 λιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ ἐξαυ-
τῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην,
12 ἀπεσταλμένοι ἀπὸ καισαρείας πρός με. εἶπε δέ μοι
τὸ πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον·
ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθο-
13 μεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός, ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε

42 αὐτὸς] οὗτος.

XI. 7 δὲ] δὲ καὶ ὁ 8 πᾶν] [illegible]

τὸν

τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ,
Ἀπόστειλον εἰς ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι σίμωνα τὸν
ἐπικαλούμενον πέτρον, | ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν 14
οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με 15
λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ
ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς 16
ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθή-
σεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐ- 17
τοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν
χριστὸν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; Ἀ- 18
κούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέ-
γοντες, Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδω-
κεν εἰς ζωήν.

ΟΙ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης 19
ἐπὶ στεφάνῳ, διῆλθον ἕως φοινίκης καὶ κύπρου καὶ ἀν-
τιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαίοις·
ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, οἵτινες 20
εἰσελθόντες εἰς ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς ἑλληνιστὰς,
εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον ἰησοῦν. καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' 21
αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύ-
ριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας 22
τῆς ἐν ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν βαρνάβαν
διελθεῖν ἕως ἀντιοχείας. ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν 23
χάριν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει
τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ 24
πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος
ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς ταρσὸν ὁ βαρνάβας ἀ- 25
ναζητῆσαι σαῦλον, καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἀν-
τιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ 26
ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανὸν, χρηματίσαι τε πρῶ-
τον ἐν ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς. Ἐν ταύταις 27
δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ ἱεροσολύμων προφῆται εἰς ἀν-
τιόχειαν. ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι ἄγαβος, ἐσή- 28
μανε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ'
ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ κλαυδίου καίσαρος.

13 ἄνδρας] \ δ   17 χριστὸν] \ δ   ¶ δὲ] \ β
20 εἰσελθόντες] ἐλθόντες γ   ¶ ἑλληνιστὰς] ἕλληνας β
25 ὁ βαρνάβας] \ β   ¶ αὐτὸν εἰς] εἰς β   26 ἐν prius] \ δ
28 καίσαρος] \ γ

29 Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐ-
τῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἀδελ-
30 φοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους
διὰ χειρὸς βαρνάβα καὶ σαύλου.

12 ΚΑΤ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ἡρώδης ὁ βασι-
λεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
2 σίας. ἀνεῖλε δὲ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν ἰωάννου μαχαίρᾳ.
3 καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν
4 καὶ πέτρον· ἦσαν δὲ ° ἡμέραι τῶν ἀζύμων· | ὃν καὶ πιά-
σας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρα-
τιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀνα-
5 γαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ὁ μὲν οὖν πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ
φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλη-
6 σίας πρὸς θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν
προάγειν ὁ ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ πέτρος κοιμώμε-
νος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί, φύ-
7 λακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. καὶ ἰδοὺ
ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι·
πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων,
Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν
8 χειρῶν. εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, Περίζωσαι, καὶ
ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου· ἐποίησε δὲ οὕτω. καὶ λέγει
9 αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ
ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ
10 γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. διελ-
θόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν
πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐ-
τομάτη ἠνοίχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην
11 μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ὁ πέ-
τρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι
ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ
χειρὸς ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων.
12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν μαρίας τῆς μητρὸς ἰωάννου
τοῦ ἐπικαλουμένου μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
13 προσευχόμενοι. Κρούσαντος δὲ τοῦ πέτρου τὴν θύραν
τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι ῥό-

XII. 3 δὲ] δὲ αἱ β   5 ὑπὲρ] περὶ δ
13 τοῦ πέτρου] αὐτοῦ β ‖ προσῆλθε] προῆλθε γ

δη·

δη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς 14
οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι
τὸν πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, 15
Μαίνῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον, Ὁ
ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν. ὁ δὲ πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαν- 16
τες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς 17
τῇ χειρὶ σιγᾷν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξή-
γαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. εἶπε δὲ, Ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ
καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα· καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τό-
πον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρα- 18
τιώταις, τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο. ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν 19
καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι·
καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν καισάρειαν διέτριβεν.
Ἦν δὲ ὁ ἡρώδης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις· ὁμο- 20
θυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες βλάστον
τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ
τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. Τα- 21
κτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ
καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ 22
δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆ- 23
μα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκε
δόξαν τῷ θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν. ὁ 24
δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο.
Βαρνάβας δὲ καὶ σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ ἱερουσαλὴμ, πλη- 25
ρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ ἰωάννην τὸν
ἐπικληθέντα μάρκον.

ΗΣΑΝ δέ τινες ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν 13
προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε βαρνάβας καὶ συ-
μεὼν ὁ καλούμενος νίγερ, καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος, μαναήν
τε ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ σαῦλος. λειτουρ- 2
γούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον, Ἀφορίσατε δή μοι τὸν βαρνάβαν καὶ τὸν σαῦ-
λον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. τότε νηστεύσαντες 3
καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέ-
λυσαν. Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύμα- 4
τος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε

15 μαίνη.] μαίνῃ; γ   20 ὁ ἡρώδης] ˋ β
XIII. 1 δέ τινες] δὲ β

5 ἀπέπλευσαν εἰς τὴν κύπρον· καὶ γενόμενοι ἐν σαλαμῖνι,
κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν ἰου-
6 δαίων· εἶχον δὲ καὶ ἰωάννην ὑπηρέτην· | διελθόντες δὲ τὴν
νῆσον ἄχρι πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην ἰουδαῖον,
7 ᾧ ὄνομα βαριησοῦς, | ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ σεργίῳ παύ-
λῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος βαρνάβαν καὶ
8 σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἀνθίστατο
δὲ αὐτοῖς ἐλύμας ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ
ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πί-
9 στεως. σαῦλος δὲ ὁ καὶ παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος
10 ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν | εἶπεν, Ω πλήρης παντὸς
δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δι-
καιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας·
11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν
12 ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. τό-
τε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός, ἐπίστευσεν, ἐκπλησσό-
13 μενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου. Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ
τῆς πάφου οἱ περὶ τὸν παῦλον, ἦλθον εἰς πέργην τῆς παμ-
φυλίας. ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ᾽ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν
14 εἰς ἱεροσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς πέργης πα-
ρεγένοντο εἰς ἀντιόχειαν τῆς πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς
15 τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. Με-
τὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν
οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτούς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί,
εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.
16 ἀναστὰς δὲ παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρί, εἶπεν, Ἄν-
17 δρες ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. ὁ
θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν· καὶ τὸν
λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ
18 βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· καὶ ὡς τεσσα-
19 ρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ χαναάν, κατεκληρονόμησεν αὐ-

6 τὴν] ὅλην τὴν β ¶ τινὰ] ἄνδρα τινὰ β ¶ βαριησοῦς] βαριησοῦ β
9 καὶ alterum] \ β   10 εὐθείας·] εὐθείας; ε
15 πρὸς τὸν λαόν,], πρὸς τὸν λαὸν ε
17 τούτου] τούτου ἰσραὴλ δ
18 ἐτροποφόρησεν] ἐτροφοφόρησεν γ. Vid. Gnom.

XIII. 17 Jes. 1, 2. 18 Deut. 1, 31.

τοῖς τὴν γῆν αὐτῶν °. καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρα- 20
κοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως σαμουὴλ τοῦ προ-
φήτου· κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ 21
θεὸς τὸν σαοὺλ υἱὸν κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς βενιαμὶν, ἔτη τεσ-
σαράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν δα- 22
υὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον δαυὶδ τὸν
τοῦ ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ
θελήματά μου. Τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ᾽ 23
ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν, προκηρύξαντος 24
ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας
παντὶ τῷ λαῷ ἰσραήλ. ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ ἰωάννης τὸν δρόμον, 25
ἔλεγε, Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ
ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν
λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν 26
ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεὸν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύ-
της ° ἀπεστάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ 27
ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν
προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρί-
ναντες ἐπλήρωσαν· καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, 28
ᾐτήσαντο πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάν- 29
τα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου,
ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 30
ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς 31
γαλιλαίας εἰς ἱερουσαλὴμ, οἵτινές ° εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ
πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς 32
τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκ-
πεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν ἀναστήσας ἰησοῦν· ὡς καὶ 33
ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ πρώτῳ γέγραπται, Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ
σήμερον γεγέννηκά σε. ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 34
μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθορὰν, οὕτως εἴρηκεν,

19. 20 αὐτῶν. καὶ .... πεντήκοντα] αὐτῶν, ὡς ἔτεσι τε-
τρακοσίοις καὶ πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα β
21 ὁ θεὸς] ⸌ δ 23 ἤγειρε] ἤγαγε β ¶ ἰησοῦν] ⸌ ε
26 ἀπεστάλη] ἐξαπεστάλη β 27 ἐν] ⸌ δ
31 οἵτινες] οἵτινες νῦν β 33 τῷ πρώτῳ] τῷ δευτέρῳ δ· ⸌ β

22 1 Sam. 16, 12. 13. 25 Luc. 3, 16.
33 Ps. 2 hodie, v. 7. 34 Jes. 55, 3.

35 Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια δαυὶδ τὰ πιστά. διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ
36 λέγει, Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. δαυὶδ μὲν
γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη,
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν·
37.38 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ἔστω
ὑμῖν ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν
39 καταγγέλλεται· καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ
νόμῳ μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦ-
40 ται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς
41 προφήταις, Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ θαυμάσατε καὶ
ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
42 ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. Ἐ-
ξιόντων δὲ ° ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ
ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα
43 ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ
τῶν ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ παύλῳ καὶ
τῷ βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν
τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.
44 Τῷ τε ° ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνή-
45 χθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἰδόντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺς
ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ παύ-
46 λου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. παῤῥη-
σιασάμενοι δὲ ὁ παῦλος καὶ ὁ βαρνάβας εἶπον, Ὑμῖν ἦν
ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ
ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου
47 ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτω γὰρ ἐντέταλται
ἡμῖν ὁ Κύριος, Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς
48 σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαι-
ρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι
49 ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ
50 κυρίου δι᾽ ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς

41 ἔργον alterum] ˋ δ ¶ ὃ] ᾧ δ
42 ἐκ . . . . ἔθνη εἰς] αὐτῶν παρεκάλουν εἰς β
¶ ταῦτα] ˋ δ
43 προσλαλοῦντες] προσλαλοῦντες αὐτοῖς δ
44 ἐρχομένῳ] ἐχομένῳ β 45 ἀντιλέγοντες καὶ] ˋ γ

35 Pſ. 16, 10. 41 Hab. 1, 5. 47 Jeſ. 49, 6.

σεβο-

σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς
πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν παῦλον καὶ τὸν βαρ-
νάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ 51
ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἦλ-
θον εἰς ἰκόνιον. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύ- 52
ματος ἁγίου·

Ἐγένετο δὲ ἐν ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς 14
εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως
ὥστε πιστεῦσαι ἰουδαίων τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ 2
ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν
ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν 3
παῤῥησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν
χειρῶν αὐτῶν· ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ 4
μὲν ἦσαν σὺν τοῖς ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς 5
δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν
αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, | συνιδόντες κατέ- 6
φυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς λυκαονίας, λύστραν καὶ δέρβην, καὶ
τὴν περίχωρον, κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. 7
Καί τις ἀνὴρ ἐν λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, 8
χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περι-
πεπατήκει. οὗτος ἤκουε τοῦ παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας 9
αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, | εἶπε μεγάλῃ 10
τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλλε-
το καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ παῦ- 11
λος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ
ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς· ἐκάλουν τε 12
τὸν μὲν βαρνάβαν, δία, τὸν δὲ παῦλον, ἑρμῆν, ἐπειδὴ
αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ διὸς τοῦ ὄντος 13
πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυ-
λῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν. Ἀκού- 14
σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι βαρνάβας καὶ παῦλος, διαῤῥήξαντες
τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες
| καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοι- 15
οπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ

50 καὶ primum] ` β ¶ καὶ τὸν] καὶ β
XIV. 13 αὐτῶν] ` β ¶ ἤθελε] ἤθελον β
14 εἰσεπήδησαν] ἐξεπήδησαν ε

14

τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς
ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάν-
16 τα τὰ ἐν αὐτοῖς· ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε
17 πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καί τοι γε
οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ° ἡ-
μῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς
18 καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες,
μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν ¦αὐτοῖς.
19 Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ ἀντιοχείας καὶ ἰκονίου ἰουδαῖοι, καὶ πεί-
σαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν παῦλον, ἔσυρον ἔξω
20 τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. κυκλωσάντων δὲ
αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ
21 τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ βαρνάβᾳ εἰς δέρβην. εὐαγγε-
λισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς,
22 ὑπέστρεψαν εἰς τὴν λύστραν καὶ ἰκόνιον καὶ ἀντιόχειαν· ἐπι-
στηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμ-
μένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰ-
23 σελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. χειροτονήσαντες δὲ αὐ-
τοῖς πρεσβυτέρους κατ᾽ ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νη-
24 στειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ
25 διελθόντες τὴν πισιδίαν, ἦλθον εἰς παμφυλίαν· καὶ λαλή-
26 σαντες ἐν πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς ἀττάλειαν· κἀ-
κεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι
27 τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. παραγενό-
μενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα
ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύ-
28 ραν πίστεως. διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
μαθηταῖς.

15 ΚΑί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς ἰουδαίας, ἐδίδασκον
τοὺς ἀδελφοὺς, Ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει
2 μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. γενομένης οὖν στάσεως καὶ
ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ παύλῳ καὶ τῷ βαρνάβᾳ πρὸς αὐ-
τοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν παῦλον καὶ βαρνάβαν καί τινας ἄλ-
λους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς ἱερου-
3 σαλήμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. οἱ μὲν οὖν προπεμφθέν-

17 ἡμῖν] \ β ¶ ἡμῶν] ὑμῶν β
28 ἐκεῖ] \ ε XV. 2 ζητήσεως] συζητήσεως δ

τες

τες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ σαμά-
ρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν
χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς· παραγενόμενοι δὲ εἰς 4
ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐ-
ποίησε μετ᾽ αὐτῶν. ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέ- 5
σεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες, Ὅτι δεῖ περι-
τέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον μωσέως.
Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν 6
περὶ τοῦ λόγου τούτου. πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀνα- 7
στὰς πέτρος εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπί-
στασθε ὅτι ἀφ᾽ ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο
διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου,
καὶ πιστεῦσαι. καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐ- 8
τοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·
καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει κα- 9
θαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν, 10
ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ
πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς 11
χάριτος τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ᾽ ὃν
τρόπον κἀκεῖνοι. Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον 12
βαρνάβα καὶ παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα
καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι᾽ αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆ- 13
σαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη ἰάκωβος λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοὶ,
ἀκούσατέ μου. συμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς 14
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·
καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέ- 15
γραπται, Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν 16
σκηνὴν δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς
ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν 17
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη,
ἐφ᾽ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽ αὐτούς· λέγει Κύριος
ὁ ποιῶν ταῦτα ° πάντα. γνωστὰ ἀπ᾽ αἰῶνός ἐστι τῷ θεῷ 18
πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς 19

10 τὸν θεὸν] \ γ   11 χριστοῦ] \ β
14 ἐπὶ] \ β   17 πάντα] \ β
18 γνωστὰ usq. ἔργα] γνωστὸν ἀπ᾽ αἰῶνός τῷ θεῷ τὸ ἔργον β

XV. 15 Amos 9, 11.

ἀπὸ

20 ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ
21 τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. μωϋσῆς γὰρ
ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν
ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς
ἀντιόχειαν σὺν παύλῳ καὶ βαρνάβᾳ, ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμε-
νον βαρσαβᾶν, καὶ σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελ-
23 φοῖς, | γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε, Οἱ ἀπόστολοι καὶ
οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν ἀντιόχειαν
καὶ συρίαν καὶ κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν
ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες
25 περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα· ἔδο-
ξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμ-
ψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν βαρνάβᾳ καὶ
26 παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ
27 τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἀπεστάλκαμεν
οὖν ἰούδαν καὶ σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας
28 τὰ αὐτά. ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν
πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπάναγκες τού-
29 των, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ
πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. ἔῤῥωσθε.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς ἀντιόχειαν, καὶ συνα-
31 γαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν· ἀναγνόντες
32 δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. ἰούδας τε καὶ σίλας,
καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν
33 τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀ-
πελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
34. 35 στόλους. ° ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ. παῦλος
δὲ καὶ βαρνάβας διέτριβον ἐν ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐ-
αγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

20 καὶ τοῦ πνικτοῦ] \ γ   23 καὶ οἱ alterum] \ ε
24 λόγοις,], λόγοις γ   ¶ λέγοντες . . . . νόμον] \ δ
28 τούτων] \ δ   29 καὶ πνικτοῦ] \ γ
33 ἀποστόλους] ἀποστείλαντας αὐτοὺς β
34 ἔδοξε usque αὐτοῦ] \ δ Vid. Gnom.

Μετὰ

15

ΜΕτὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε παῦλος πρὸς βαρνάβαν, 36
Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν
κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ
κυρίου, πῶς ἔχουσι. βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλα- 37
βεῖν τὸν ἰωάννην τὸν καλούμενον μάρκον· παῦλος δὲ ἠξίου, 38
τὸν ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας, καὶ μὴ συνελ-
θόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον. ἐγέ- 39
νετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλή-
λων, τόν τε βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν μάρκον ἐκπλεῦ-
σαι εἰς κύπρον· παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος σίλαν ἐξῆλθε 40
παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. διήρχε- 41
το δὲ τὴν συρίαν καὶ κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16

Κατήντησε δὲ εἰς δέρβην καὶ λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθητής τις
ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι τιμόθεος υἱὸς γυναικός τινος ἰουδαίας
πιστῆς, πατρὸς δὲ ἕλληνος· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν λύ- 2
στροις καὶ ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτον ἠθέλησεν ὁ παῦλος σὺν 3
αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς ἰου-
δαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαν-
τες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι ἕλλην ὑπῆρχεν. ὡς δὲ διεπο- 4
ρεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα
τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν
ἐν ἱερουσαλήμ.

ΑΙ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον 5
τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν· διελθόντες δὲ τὴν φρυγίαν 6
καὶ τὴν γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἐλθόντες κατὰ τὴν 7
μυσίαν ἐπείραζον ° κατὰ τὴν βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ
εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα. παρελθόντες δὲ τὴν μυσίαν, κα- 8
τέβησαν εἰς τρωάδα. καὶ ὅραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ 9
παύλῳ· ἀνήρ τις ἦν μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ
λέγων, Διαβὰς εἰς μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ὡς δὲ τὸ 10
ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν μακεδο-
νίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγ-
γελίσασθαι αὐτούς. Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς τρωάδος εὐθυ- 11
δρομήσαμεν εἰς σαμοθρᾴκην, τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς νεάπολιν,
| ἐκεῖθέν τε εἰς φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς 12
μακεδονίας πόλις κολωνία.

36 ἡμῶν] \ β XVI. 1 τινὸς] \ γ 7 κατὰ] εἰς α
¶ πνεῦμα] πνεῦμα ἰησοῦ 8

Ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς,
13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως πα-
ρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες
14 ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. Καί τις γυνὴ ὀνόματι
λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως θυατείρων, σεβομένη τὸν
θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν
15 τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ παύλου. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ
οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν
τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε·
16 καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν
εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος
ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις
17 αὐτῆς, μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα τῷ παύλῳ
καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ
θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ° ἡμῖν ὁδὸν σω-
18 τηρίας. | τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς
δὲ ὁ παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, Πα-
ραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐ-
19 τῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι
αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλα-
βόμενοι τὸν παῦλον καὶ τὸν σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν
20 ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας· καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατη-
γοῖς, εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν
21 πόλιν, ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ
22 ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, ῥωμαίοις οὖσι. καὶ
συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιῤῥή-
23 ξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν· πολλάς τε
ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγεί-
24 λαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς πα-
ραγγελίαν τοιαύτην εἰληφὼς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέ-
ραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύ-
25 λον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον παῦλος καὶ σίλας προ-
σευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.
26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέ-
λια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι
27 πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ἔξυπνος δὲ γενό-

13 πόλεως] πύλης β   16 πύθωνος] πύθωνα ε
17 ἡμῖν] ὑμῖν β

με-

μενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς
φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν,
νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγά- 28
λῃ ὁ παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαν-
τες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ 29
ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ·
καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν 30
ἵνα σωθῶ; οἱ δὲ εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ 31
σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον 32
τοῦ κυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ παραλα- 33
βὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν
πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παρα-
χρῆμα· ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθη- 34
κε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ θεῷ.
Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥα- 35
βδούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. ἀπήγ- 36
γειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν παῦλον,
Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν
οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ παῦλος ἔφη πρὸς 37
αὐτούς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους
ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα
ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξα-
γαγέτωσαν. ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ 38
ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰ-
σι, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠ- 39
ρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς 40
εἰσῆλθον πρὸς τὴν λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, πα-
ρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν ἀμφίπολιν καὶ ἀπολλωνίαν, ἦλ- 17
θον εἰς θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν ἰου-
δαίων. κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, 2
καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,
διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν 3
καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ἰησοῦς
ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, 4
καὶ προσεκληρώθησαν τῷ παύλῳ καὶ τῷ σίλᾳ, τῶν τε σε-
βομένων ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων

31 ἰησοῦν] ἰησοῦν χριστὸν δ

5 οὐκ ὀλίγαι. ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες ἰουδαῖοι, καὶ προσ-
λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποι-
ήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ ἰά-
6 σονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· μὴ εὑρόντες
δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον τὸν ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πο-
λιτάρχας, βοῶντες, Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες,
7 οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, | οὓς ὑποδέδεκται ἰάσων· καὶ
οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαρος πράσσουσι,
8 βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, ἰησοῦν. ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄ-
9 χλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες
τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ·ἀπέλυσαν αὐ-
10 τούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν
τόν τε παῦλον καὶ τὸν σίλαν εἰς βέροιαν· οἵτινες παραγε-
11 νόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπήεσαν τῶν ἰουδαίων. οὗτοι δὲ
ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν
λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἀνακρίνον-
12 τες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ
αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχη-
13 μόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς
θεσσαλονίκης ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ βεροίᾳ κατηγγέλη
ὑπὸ τοῦ παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες
14 τοὺς ὄχλους. εὐθέως δὲ τότε τὸν παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀ-
δελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ τε
15 σίλας καὶ ὁ τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν παῦ-
λον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν
πρὸς τὸν σίλαν καὶ τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς
αὐτὸν, ἐξῄεσαν.
16 Ἐν δὲ ταῖς ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ παύλου, πα-
ρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντι κατείδωλον
17 οὖσαν τὴν πόλιν. διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰου-
δαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν
18 ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας· τινὲς δὲ τῶν ἐπικουρεί-
ων καὶ τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες
ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ,

XVII. 5 ζηλώσαντες usq. προσλαβόμενοι] προσλαβόμενοι δὲ οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες δ ¶ ἀπειθοῦντες] ' β
13 σαλεύοντες] σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες δ
14 ὡς] ἕως δ   18 δὲ prius] δὲ καὶ γ

ξένων

Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν ἰησοῦν
καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο. ἐπιλαβόμενοί τε 19
αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα
γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; ξε- 20
νίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα
οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. ἀθηναῖοι δὲ πάντες 21
καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν
τὶ καὶ ἀκούειν καινότερον. Σταθεὶς δὲ ὁ παῦλος ἐν 22
μέσῳ τοῦ ἀρείου πάγου, ἔφη, Ἄνδρες ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα
ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀ- 23
ναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπε-
γέγραπτο, Ἀγνώστῳ θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦ-
τον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον 24
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρ-
χων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, | οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν 25
ἀνθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶ-
σι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵμα- 26
τος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς, ὁρίσας προτεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας
τῆς κατοικίας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν ° κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλα- 27
φήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκά-
στου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα 28
καὶ ἐσμέν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι,
Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, 29
οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγμα-
τι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.
Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς, τανῦν πα- 30
ραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· διότι 31
ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιο-
σύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ 32
μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ
τούτου. καὶ οὕτως ὁ παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 33
τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ 34

25 καὶ τὰ] κατὰ δ 26 αἵματος] ` γ
¶ προτεταγμένους] προστεταγμένους γ
27 κύριον] θεὸν β ¶ καίτοιγε] καίγε δ
28 ποιητῶν] ` γ

διονύσιος ὁ ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι δάμαρις, καὶ
ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.
18 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ παῦλος ἐκ τῶν ἀθηνῶν
2 ἦλθεν εἰς κόρινθον· καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον ὀνό-
ματι ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα
ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ
διατεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς ἰουδαίους ἐκ
3 τῆς ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶ-
ναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνο-
4 ποιοὶ τὴν τέχνην. διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν
5 σάββατον, ἔπειθέ τε ἰουδαίους καὶ ἕλληνας. Ὡς δὲ κα-
τῆλθον ἀπὸ τῆς μακεδονίας ὅ τε σίλας καὶ ὁ τιμόθεος,
συνείχετο τῷ ° πνεύματι ὁ παῦλος, διαμαρτυρόμενος
6 τοῖς ἰουδαίοις τὸν χριστὸν ἰησοῦν. ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν
καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς
αὐτοὺς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς
7 ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. καὶ μεταβὰς
ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ἰούστου, σεβομένου τὸν
8 θεὸν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. κρίσπος δὲ
ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐ-
τοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβα-
9 πτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ
10 παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς· διότι
ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί
11 σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἐκάθι-
σέ τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον
12 τοῦ θεοῦ. Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς ἀχαΐας,
κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ ἰουδαῖοι τῷ παύλῳ, καὶ ἤγαγον
13 αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα | λέγοντες, Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος
14 ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. μέλλοντος δὲ
τοῦ παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ γαλλίων πρὸς τοὺς ἰου-
δαίους, Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρὸν ὦ
15 ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν· εἰ δὲ ζήτημά ἐστι
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε
16 αὐτοί· κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπή-
17 λασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες °
οἱ ἕλληνες σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν

XVIII. 5 πνεύματι] λόγῳ β
17 οἱ ἕλληνες] ˋ β

τȣ͂ βήματος· καὶ ȣ̓δὲν τȣ́των τῷ γαλλίωνι ἔμελεν.
Ὁ Δὲ παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελ- 18
φοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν συρίαν, καὶ σὺν
αὐτῷ πρίσκιλλα καὶ ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν
κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. κατήντησε δὲ εἰς ἔφεσον, καὶ 19
ἐκείνȣς κατέλιπεν αὐτȣ͂· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συνα-
γωγὴν, διελέχθη τοῖς ἰȣδαίοις· ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20
πλείονα χρόνον μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς, ȣ̓κ ἐπένευσεν, ˈἀλλ᾽ 21
ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν, ° Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν
τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω
πρὸς ὑμᾶς, τȣ͂ θεȣ͂ θέλοντος. καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς ἐφέ-
σȣ· καὶ κατελθὼν εἰς καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασά- 22
μενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς ἀντιόχειαν. καὶ ποιήσας 23
χρόνον τινὰ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν γαλατικὴν
χώραν καὶ φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τȣ̀ς μαθητάς.
Ἰȣδαῖος δέ τις ἀπολλὼς ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 24
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς
γραφαῖς. ȣ͂τος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τȣ͂ κυρίȣ, καὶ 25
ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ
τȣ͂ ° κυρίȣ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα ἰωάννȣ· ȣ͂τός 26
τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκȣ́σαντες δὲ
αὐτȣ͂ ἀκύλας καὶ πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀ-
κριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τȣ͂ θεȣ͂ ὁδόν. Βȣλομένȣ 27
δὲ αὐτȣ͂ διελθεῖν εἰς τὴν ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελ-
φοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παρα-
γενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάρι-
τος· εὐτόνως γὰρ τοῖς ἰȣδαίοις διακατηλέγχετο, δημοσίᾳ 28
ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν χριστὸν ἰησȣ͂ν.
Ἐ Γένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἀπολλὼ εἶναι ἐν κορίνθῳ, παῦλον 19
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς ἔφεσον·
καὶ εὑρών τινας μαθητὰς, ˈ εἶπε πρὸς αὐτȣ̀ς, Εἰ πνεῦμα 2
ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν, Ἀλλ᾽
ȣ̓δὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἠκȣ́σαμεν. εἶπέ τε πρὸς αὐτȣ̀ς, 3
Εἰς τί ȣ͂ν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπον, Εἰς τὸ ἰωάννȣ βάπτι-
σμα. εἶπε δὲ παῦλος, Ἰωάννης ° μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα 4

21 δεῖ usque δὲ] πάλιν δ 25 κυρίȣ] ἰησȣ͂ β
27 διὰ τῆς χάριτος] ˋ ε
XIX. 2 εἶπον] ˋ γ 4 μὲν] ˋ β

μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ᾽ αὐτὸν
5 ἵνα πιστεύσωσι, τουτέστιν εἰς τὸν χριστὸν ἰησοῦν. ἀκούσαντες δὲ
6 ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ· καὶ ἐπιθέντος
αὐτοῖς τοῦ παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
7 ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφήτευον. ἦσαν δὲ
8 οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ
9 πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσκλη-
ρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ
πλήθους, ἀποστὰς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ᾽
10 ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ τυράννου τινός. τοῦτο δὲ
ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου ° ἰησοῦ, ἰουδαίους τε καὶ ἕλλη-
11 νας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν
12 χειρῶν παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ
τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ᾽ αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ
13 ἐξέρχεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. Ἐπεχείρησαν δέ τινες ἀπὸ τῶν
περιερχομένων ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας
τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ, λέγοντες,
14 Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν ἰησοῦν ὃν ὁ παῦλος κηρύσσει. ἦσαν
δέ τινες υἱοὶ σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες.
15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε, Τὸν ἰησοῦν γινώ-
16 σκω, καὶ τὸν παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; | καὶ
ἐφαλλόμενος ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ
πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ᾽ αὐτῶν,
ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου
17 ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλη-
σι τοῖς κατοικοῦσι τὴν ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάν-
τας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ.
18 Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
19 καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ
περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον
ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ
20 εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος
τοῦ κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

4 χριστὸν] \ β 10 ἰησοῦ] \ β 13 ἀπὸ] καὶ β
14 τινὲς] τινὸς β 16 καὶ κατακυριεύσας] κατακυ-
ριεῦσαν ε ¶ αὐτῶν ἀμφοτέρων β

ΩΣ δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ παῦλος ἐν τῷ πνεύ- 21
ματι, διελθὼν τὴν μακεδονίαν καὶ ἀχαΐαν πορεύεσθαι
εἰς ἱερουσαλὴμ, εἰπὼν, Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαί με ἐκεῖ, δεῖ
με καὶ ῥώμην ἰδεῖν. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν μακεδονίαν δύο 22
τῶν διακονούντων αὐτῷ, τιμόθεον καὶ ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε
χρόνον εἰς τὴν ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐ- 23
κεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. δημήτριος γάρ 24
τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς ἀρτέμιδος,
παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην· οὓς συναθροί- 25
σας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες,
ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι·
καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν 26
πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν
ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ 27
μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ-
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν ἀρτέμιδος εἰς
οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειό-
τητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. Ἀ- 28
κούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες,
Μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη τῆς 29
συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συ-
ναρπάσαντες γάϊον καὶ ἀρίσταρχον μακεδόνας, συνεκδήμους
παύλου. τοῦ δὲ παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, 30
οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν ὄν- 31
τες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦ-
ναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν 32
γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν,
τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν· ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν 33
ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων· ὁ δὲ ἀλέξαν-
δρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
ἐπιγνόντες δὲ ὅτι ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, 34
ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ ἄρτεμις ἐφεσίων.
Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν, Ἄν- 35
δρες ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν ἐφε-
σίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης ° θεᾶς ἀρτέμιδος
καὶ τοῦ διοπετοῦς; ἀναντιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν 36
ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσ-

25 ἡμῶν] ἡμῖν γ   35 θεᾶς] \ β

37 σειν. ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε
38 βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν. εἰ μὲν οὖν δημήτριος καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄ-
γονται, καὶ ἀνθύπατοι εἰσίν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις·
39 εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐ-
40 πιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως
περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνη-
σόμεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης· καὶ ταῦτα εἰ-
πὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

20 ΜΕτὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον προσκαλεσάμε-
νος ὁ παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἀσπασάμενος
2 ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν μακεδονίαν. διελθὼν δὲ τὰ μέ-
ρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν
3 εἰς τὴν ἑλλάδα· ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ
ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν συ-
4 ρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας. συνεί-
πετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς ἀσίας σώπατρος βεροιαῖος· θεσ-
σαλονικέων δὲ ἀρίσταρχος καὶ σεκοῦνδος· καὶ γάϊος δερ-
βαῖος καὶ τιμόθεος· ἀσιανοὶ δὲ, τυχικὸς καὶ τρόφιμος.
5. 6 οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν τρωάδι· ἡμεῖς δὲ ἐξε-
πλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ φιλίππων,
καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέν-
7 τε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν
σαββάτων, συνηγμένων ° τῶν μαθητῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ
παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον,
8 παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· ἦσαν δὲ λαμ-
9 πάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθήμενος
δέ τις νεανίας ὀνόματι εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφε-
ρόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ παύλου ἐπὶ πλεῖον,
κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω,
10 καὶ ἤρθη νεκρός. καταβὰς δὲ ὁ παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ,

40 οὗ] οὗ οὐ α ¶ δοῦναι] ἀποδοῦναι δ

XX. 1 καὶ] καὶ παρακαλέσας, β

4 σώπατρος] σώπατρος πύῤῥου δ

¶ τυχικὸς] τύχικος α. Et sic aliis locis.

7 τῶν μαθητῶν] ἡμῶν α

9 καθήμενος] καθεζόμενος β

καὶ

καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐ-
τοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσά- 11
μενος, ἐφ᾽ ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλ-
θεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ 12
μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνή- 13
χθημεν εἰς τὴν ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν
παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πε-
ζεύειν. ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν ἄσσον, ἀναλαβόντες 14
αὐτὸν ἤλθομεν εἰς μιτυλήνην· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, 15
τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ χίου. τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρε-
βάλομεν εἰς σάμον· καὶ μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχο-
μένῃ ἤλθομεν εἰς μίλητον. ἔκρινε γὰρ ὁ παῦλος παρα- 16
πλεῦσαι τὴν ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι
ἐν τῇ ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέ-
ραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα.
Ἀπὸ δὲ τῆς μιλήτου πέμψας εἰς ἔφεσον, μετεκαλέσατο 17
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς 18
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας
ἀφ᾽ ἧς ἐπέβην εἰς τὴν ἀσίαν, πῶς μεθ᾽ ὑμῶν τὸν πάντα
χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινο- 19
φροσύνης καὶ ° πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμ-
βάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπε- 20
στειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ
διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους, διαμαρτυρόμενος 21
ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν, καὶ πί-
στιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν. καὶ νῦν ἰδοὺ 22
ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς ἱερουσαλήμ,
τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, | πλὴν ὅτι τὸ πνεῦ- 23
μα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον, Ὅτι
δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. ἀλλ᾽ οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, 24
οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι τὸν
δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ
τοῦ κυρίου ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος
τοῦ θεοῦ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ 25

19 πολλῶν] \ β   21 ἡμῶν] \ ε
¶ χριστὸν] \ γ   23 μοι] \ ε
24 ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω] ἔχω, οὐδὲ ποιοῦμαι β ¶ ὡς] ὥστε γ
¶ μετὰ χαρᾶς] \ γ   25 ἰδοὺ] \ β

πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν
26 βασιλείαν τοῦ θεοῦ. διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
27 ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ
ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ
28 θεοῦ. προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν
ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν
τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ° θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵ-
29 ματος. ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου·
30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμ-
31 μένα, τοῦ ἀποσπᾷν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. διὸ γρη-
γορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ
32 ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. καὶ τα-
νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς ἀδελφοὶ, τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς
χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν
33 κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀργυρίου ἢ χρυ-
34 σίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι
ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖ-
35 ρες αὗται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ
ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων
τοῦ κυρίου ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδό-
36 ναι ἢ λαμβάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐ-
37 τοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. Ἱκανὸς δὲ ἐγένετο
κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ
38 παύλου, κατεφίλουν αὐτόν· ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λό-
γῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεω-
ρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ᾽ αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν κῶν, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς
2 τὴν ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς πάταρα. καὶ εὑρόντες πλοῖον δια-
3 περῶν εἰς φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν· ἀναφανέντες δὲ
τὴν κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν
εἰς συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ

28 οὖν] \ ε ¶ θεοῦ] κυρίου δ. κυρίου καὶ θεοῦ ε Vid. ed. major & Gnom. 29 γὰρ & τοῦτο] \ ε
32 ἀδελφοὶ] \ γ 34 αὐτοὶ] αὐτοὶ δὲ δ
35 τῶν λόγων] τοῦ λόγου δ
XXI. 1 κῶν] κῶ β

πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. καὶ ἀνευρόντες μαθη- 4
τάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ παύλῳ
ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλήμ.
ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόν- 5
τες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ
καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν προσηυξάμεθα. καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους 6
ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ τύρου κατηντήσα- 7
μεν εἰς πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείνα-
μεν ἡμέραν μίαν παρ᾽ αὐτοῖς. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες 8
ἤλθομεν εἰς καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον φι-
λίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ᾽
αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφη- 9
τεύουσαι. Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ 10
τις ἀπὸ τῆς ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι ἄγαβος· καὶ ἐλ- 11
θὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ παύλου, δήσας τε
αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε, Τάδε λέγει τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν
ἐν ἱερουσαλὴμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντό- 12
πιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ. ἀπεκρίθη 13
τε ὁ παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθα-
νεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυ-
ρίου ἰησοῦ. μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, 14
Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω. Μετὰ δὲ τὰς ἡμέ- 15
ρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς ἱερουσαλήμ. συ- 16
νῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄ-
γοντες παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν, μνάσωνί τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ
μαθητῇ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡ- 17
μᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ παῦλος σὺν 18
ἡμῖν πρὸς ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.
καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποί- 19

8 ἤλθομεν] οἱ περὶ τὸν παῦλον ἦλθον ε
15 ἐπισκευασάμενοι] ἀποσκευασάμενοι ε

20 ησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ
ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Κύριον· εἰπόν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς
ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων·
21 καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι. κατηχήθησαν
δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ μωσέως τοὺς κατὰ
τὰ ἔθνη πάντας ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ
22 τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστι; πάντως
23 δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦ-
το οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες
24 εὐχὴν ἔχοντες ἐφ᾽ ἑαυτῶν· τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι
σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν
κεφαλὴν, καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ
οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.
25 περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρί-
ναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐ-
τοὺς τό τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ
πορνείαν.
26 Τότε ὁ παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡ-
μέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων
τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ ἕως οὗ προσηνέχθη
27 ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ
ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς ἀσίας ἰουδαῖοι θεα-
σάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ
28 ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτὸν | κράζοντες, Ἄνδρες ἰσραη-
λῖται, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων·
ἔτι τε καὶ ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκε
29 τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. ἦσαν γὰρ ἑωρακότες τρόφιμον
τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
30 ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ παῦλος. ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ
ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ παύλου,
εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύ-
31 ραι. ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χι-
32 λιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται ἱερουσαλήμ· ὃς
ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέ-
δραμεν ἐπ᾽ αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς

20 κύριον] θεὸν β — 21 πάντας] \ β
24 γνῶσι] γνώσονται β — 25 μηδὲν... εἰ μὴ] \ β

στρα-

στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν παῦλον. ἐγγίσας δὲ 33
ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύ-
σεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιη-
κώς. ἄλλοι δὲ ἄλλό τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος 34
δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι
αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβα- 35
θμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ 36
κράζον, Αἶρε αὐτόν. Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν πα- 37
ρεμβολὴν ὁ παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστί μοι εἰ-
πεῖν πρός σε; ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; | οὐκ ἄρα σὺ 38
εἶ ὁ αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ
ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικα-
ρίων; εἶπε δὲ ὁ παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι ἰου- 39
δαῖος ταρσεὺς, τῆς κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέο-
μαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπι- 40
τρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν
κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης,
προσεφώνησε τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων, Ἄνδρες ἀδελ- 22
φοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπο-
λογίας. Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει 2
αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καί φησιν, | Ἐγὼ μέν 3
εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν ταρσῷ τῆς κιλικίας, ἀ-
νατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας γα-
μαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,
ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμε-
ρον· ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων 4
καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ 5
ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ᾽
ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς δαμα-
σκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς
ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ 6
καὶ ἐγγίζοντι τῇ δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· ἔπεσά τε εἰς τὸ 7
ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ σαοὺλ, τί
με διώκεις; | ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ κύριε; εἶπέ τε πρός 8
με, Ἐγώ εἰμι ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ σὺν 9

33 δὲ] ' γ

ἐμοὶ

ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο·
10 τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. εἶπον δὲ, Τί
ποιήσω κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπε πρός με, Ἀναστὰς πορεύου
εἰς δαμασκόν· κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέ-
11 τακταί σοι ποιῆσαι. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ
φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλ-
12 θον εἰς δαμασκόν. ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ
τὸν νόμον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἰου-
13 δαίων, | ἐλθὼν πρός με καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαοὺλ ἀδελφὲ,
14 ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ
εἶπεν, Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι
τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν
15 ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας
16 ἀνθρώπους, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις;
ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικα-
17 λεσάμενος τὸ ὄνομα ° τοῦ κυρίου. Ἐγένετο δέ μοι ὑπο-
στρέψαντι εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ,
18 γενέσθαί με ἐν ἐκστάσει, | καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι,
Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παρα-
19 δέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ εἶπον, Κύριε,
αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ
20 τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο
τὸ αἷμα στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς
καὶ συνευδοκῶν ° τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, φυλάσσων τὰ ἱμάτια
21 τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. καὶ εἶπε πρός με, Πορεύου, ὅτι
22 ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. Ἤκουον δὲ αὐτοῦ
ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγον-
τες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν
23 ζῆν. κραζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ
24 κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρ-
χος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζε-
σθαι αὐτὸν, ἵνα ἐπιγνῷ δι᾽ ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.
25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα
ἑκατόνταρχον ὁ παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατά-
26 κριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος,
προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων, Ὅρα τί μέλλεις

XXII. 9 καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο] ⸌δ 16 τοῦ κυρίου] αὐτοῦ β
20 τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ] ⸌β 25 προέτειναν] προέτεινεν ε

ποιεῖν·

ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστι. προσελθὼν 27
δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, σὺ ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ
ἔφη, Ναί. ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφα- 28
λαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ παῦλος ἔφη,
Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ 29
μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη,
ἐπιγνοὺς ὅτι ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

ΤΗ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί 30
κατηγορεῖται παρὰ τῶν ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ
τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ
συνέδριον ° αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

Ἀτενίσας δὲ ὁ παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελ- 23
φοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ
ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἀνανίας ἐπέταξε 2
τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. τότε ὁ 3
παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε
κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, 4
Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ παῦλος, Οὐκ ᾔδειν 5
ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ, Ἄρχοντα
τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. Γνοὺς δὲ ὁ παῦλος ὅτι τὸ 6
ἓν μέρος ἐστὶ σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν
ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς
Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνο-
μαι. τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φαρι- 7
σαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. σαδ- 8
δουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον
μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. ἐγέ- 9
νετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες γραμματεῖς τοῦ
μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν
εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν
αὐτῷ ἢ ἄγγελος, ° μὴ θεομαχῶμεν. πολλῆς δὲ γενομέ- 10
νης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ παῦ-

27 σὺ] εἰ σὺ β 30 ἐλθεῖν] συνελθεῖν β °αὐτῶν] ˋ β
XXIII. 6 Φαρισαίου] Φαρισαίων β
7 τῶν alterum] ˋ β 9 μὴ θεομαχῶμεν] ˋ β

5 Ex. 22, 28.

λος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβῆναι καὶ ἁρ-
πάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν·

11 ΤΗ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπε, Θάρ-
σει παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς ἱε-
12 ρουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς ῥώμην μαρτυρῆσαι. Γενο-
μένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν ἰουδαίων συστροφὴν,
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν
13 ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκον-
14 τα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες· οἵτινες προσελ-
θόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον, Ἀναθέ-
ματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀ-
15 ποκτείνωμεν τὸν παῦλον. νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χι-
λιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ
πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ
αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ
16 ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς παύλου τὸ
ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν,
17 ἀπήγγειλε τῷ παύλῳ. προσκαλεσάμενος δὲ ὁ παῦλος ἕνα
τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς
18 τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. ὁ μὲν οὖν
παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν,
Ὁ δέσμιος παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε, τοῦτον
19 τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι· ἐπι-
λαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρή-
σας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;
20 εἶπε δὲ, Ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως
αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν παῦλον, ὡς μέλλον-
21 τές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. σὺ οὖν μὴ πει-
σθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους
τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν
μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι
22 προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλί-
αρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆ-
23 σαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με· καὶ προσκαλεσάμε-
νος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώ-
τας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως καισαρείας, καὶ ἱππεῖς

11 παῦλε] \ γ 15 αὔριον] \ γ

ἑβδο-

ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας
τῆς νυκτός· κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν 24
παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· γράψας ἐπι- 25
στολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· Κλαύδιος λυσίας τῷ 26
κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλη- 27
φθέντα ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐ-
τῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν
ὅτι ῥωμαῖός ἐστι. βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνε- 28
κάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν 29
εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν
δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα. μηνυθείσης 30
δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν ἰου-
δαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς
κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔῤῥωσο. Οἱ 31
μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλα-
βόντες τὸν παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀντιπα-
τρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν 32
αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες εἰσελθόντες 33
εἰς τὴν καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι,
παρέστησαν καὶ τὸν παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν, 34
καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι
ἀπὸ κιλικίας, Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγο- 35
ροί σου παραγένωνται. ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ
ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

ΜΕτὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς ἀνανίας 24
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος τερτύλλου τι-
νὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ παύλου. κλη- 2
θέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ τέρτυλλος λέγων,
Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γι- 3
νομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντη τε καὶ
πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐ-
χαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ 4
ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ 5

23 δεξιολάβους διακοσίους] Vid. Gnom.
29 δὲ] \ δ — 30 ἔῤῥωσο] \ β
33 εἰσελθόντες] ἐλθόντες ε — 34 ὁ ἡγεμὼν] \ β
XXIV. 3 πάντη τε καὶ πανταχοῦ,], πάντη τε καὶ πανταχοῦ δ

τὸν

τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινοῦντα στάσιν πᾶσι τοῖς ἰουδαί-
οις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν ναζω-
6 ραίων αἱρέσεως· ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι, ὃν
καὶ ἐκρατήσαμεν ° καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσα-
7 μεν κρίνειν. παρελθὼν δὲ λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ πολ-
8 λῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας τοὺς κα-
τηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνα-
κρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν
9 αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα
10 οὕτως ἔχειν· Ἀπεκρίθη δὲ ὁ παῦλος, νεύσαντος αὐ-
τῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν
τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ
11 ἀπολογοῦμαι· δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡ-
μέραι δεκαδύο, ἀφ᾽ ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν ἱερουσαλήμ·
12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπι-
σύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ
13 τὴν πόλιν· οὔτε παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νῦν κατη-
14 γοροῦσί μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν
λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων
πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ° προφήταις γεγραμμέ-
15 νοις, | ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέ-
χονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ
16 ἀδίκων. ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν
17 ἔχων πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. δι᾽ ἐτῶν
δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος
18 μου καὶ προσφοράς· ἐν οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ,
οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς ἀσίας
19 ἰουδαῖοι, οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν
20 πρός με. ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, τί εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκη-
21 μα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, | ἢ περὶ μιᾶς ταύτης
φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, Ὅτι περὶ ἀναστάσεως
22 νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ᾽ ὑμῶν. Ἀκούσας δὲ
ταῦτα ὁ φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ
τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν, Ὅταν λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσο-

5 στάσιν] στάσεις β 6. 7. 8 καὶ κατὰ usq. ἐπὶ σέ·] ∖δ
10 εὐθυμότερον] εὐθύμως β 13 με δύνανται] δύνανταί σοι β
14 καὶ τοῖς] καὶ τοῖς ἐν τοῖς α 16 δὲ] δὲ καὶ β
¶ ἔχων] ἔχειν β 19 δεῖ] ἔδει β

μαι

μαι τὰ καθ᾽ ὑμᾶς· διαταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τη- 23
ρεῖσθαι τὸν παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν
τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.
Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ φῆλιξ σὺν δρου- 24
σίλλῃ τῇ γυναικὶ ° αὐτοῦ οὔσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν
παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. δια- 25
λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ φῆ-
λιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν
μετακαλέσομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα 26
δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ
καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ.
Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ φῆλιξ πόρ- 27
κιον φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ
φῆλιξ, κατέλιπε τὸν παῦλον δεδεμένον.

25

Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀ-
νέβη εἰς ἱεροσόλυμα ἀπὸ καισαρείας. ἐνεφάνισαν δὲ 2
αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ παύ-
λου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, | αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, 3
ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ, ἐνέδραν ποιοῦντες
ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν φῆστος ἀπεκρίθη, 4
τηρεῖσθαι τὸν παῦλον ἐν καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν
τάχει ἐκπορεύεσθαι· οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκα- 5
ταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐ-
τοῦ· διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, κατα- 6
βὰς εἰς καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
ἐκέλευσε τὸν παῦλον ἀχθῆναι. παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, πε- 7
ριέστησαν οἱ ἀπὸ ἱεροσολύμων καταβεβηκότες ἰουδαῖοι, πολλὰ
καὶ βαρέα αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ παύλου, ἃ οὐκ
ἴσχυον ἀποδεῖξαι, | ἀπολογουμένου αὐτοῦ, Ὅτι οὔτε εἰς τὸν 8
νόμον τῶν ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς καίσαρα τὶ ἥ-
μαρτον. ὁ φῆστος δὲ τοῖς ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέ- 9
σθαι, ἀποκριθεὶς τῷ παύλῳ εἶπε, Θέλεις εἰς ἱεροσόλυμα

23 τὸν παῦλον] αὐτὸν β ¶ ἢ προσέρχεσθαι] ` β
24 αὐτοῦ] ` α 25 μεταλαβὼν] λαβὼν β
26 ἅμα] ἅμα δὲ δ ¶ ὅπως λύσῃ αὐτὸν] ` β 27 τε] δὲ β
XXV. 5 τούτῳ] ` β 6 πλείους] οὐ πλείους ὀκτὼ β.

10 ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ᾽ ἐμοῦ; εἶπε δὲ ὁ παῦ-
λος, Ἐπὶ τοῦ βήματος καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ
κρίνεσθαι. ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγι-
11 νώσκεις· εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι,
οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατη-
γοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. καίσα-
12 ρα ἐπικαλοῦμαι. τότε ὁ φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμ-
βουλίου, ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ καίσαρα
πορεύσῃ.
13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ
βερνίκη κατήντησαν εἰς καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν φῆστον.
14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ φῆστος τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν παῦλον λέγων, Ἀνήρ τις ἐστὶ κατα-
15 λελειμμένος ὑπὸ φήλικος δέσμιος, | περὶ οὗ, γενομένου
μου εἰς ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
16 τεροι τῶν ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ δίκην· πρὸς οὓς
ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄν-
θρωπον ° εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ
πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι πε-
17 ρὶ τοῦ ἐγκλήματος. συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀνα-
βολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βή-
18 ματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ σταθέντες οἱ
19 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγώ· ζητή-
ματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν,
καὶ περί τινος ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ παῦλος ζῆν.
20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βού-
λοιτο πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλὴμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.
21 τοῦ δὲ παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ σε-
βαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω
22 αὐτὸν πρὸς καίσαρα. ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν φῆστον ἔφη,
Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. ὁ δὲ, Αὔριον,
φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.
23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατή-
ριον, σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ᾽ ἐξοχὴν
οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ φήστου, ἤχθη ὁ παῦ-
24 λος. καί φησιν ὁ φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες

11 καὶ] ἢ ε   12 συλλαλήσας] λαλήσας δ
16 εἰς ἀπώλειαν [͵ β

 25

οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ
πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε ἱεροσολύμοις καὶ ἐν-
θάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. ἐγὼ δὲ 25
καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ
αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν
αὐτόν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ 26
προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ βασιλεῦ
ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψαι.
ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' 27
αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.
Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ 26
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν
χεῖρα, Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βασιλεῦ ἀ- 2
γρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολο-
γεῖσθαι σήμερον· μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ 3
ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαί σου, μακροθύ-
μως ἀκοῦσαί μου. τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, 4
τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν ἱεροσολύμοις, ἴσα-
σι πάντες οἱ ἰουδαῖοι, | προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλω- 5
σι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέ-
ρας θρησκείας ἔζησα φαρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς 6
πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἕστηκα
κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα 7
καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος
ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὑπὸ ἰουδαίων. τί ἄπιστον 8
κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; ἐγὼ μὲν οὖν ἔδο- 9
ξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου δεῖν πολλὰ
ἐναντία πρᾶξαι· ὃ καὶ ἐποίησα ἐν ἱεροσολύμοις, καὶ πολ- 10
λοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν
ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγ-
κα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τι- 11
μωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμ-
μαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.
ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ 12
ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, | ἡμέρας μέσης, κατὰ 13
τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα

XXVI. 6 πατέρας] πατέρας ἡμῶν β
8 τί] τί; δ 12 καὶ prius] ` γ

τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομέ-
14 νους. πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα
φωνὴν λαλοῦσαν πρός με καὶ λέγουσαν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ,
Σαοὺλ σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτί-
15 ζειν. ἐγὼ δὲ εἶπον, Τίς εἶ κύριε; ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι
16 ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πό-
δας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπη-
17 ρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαι-
ρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγώ σε ἀπο-
18 στέλλω, | ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκό-
τους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεὸν, τοῦ
λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγια-
19 σμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν βασιλεῦ ἀγρίππα, οὐκ
20 ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ἀλλὰ τοῖς ἐν δα-
μασκῷ πρῶτον καὶ ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν
τῆς ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελλον μετανοεῖν, καὶ
ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσ-
21 σοντας. ἕνεκα τούτων με οἱ ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱε-
22 ρῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς πα-
ρὰ τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρό-
μενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ
23 προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ μωσῆς, εἰ πα-
θητὸς ὁ χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλ-
24 λει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα
δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη,
Μαίνῃ παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περι-
25 τρέπει. ὁ δὲ, Οὐ μαίνομαί φησι, κράτιστε φῆστε, ἀλλὰ
26 ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπίστα-
ται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζό-
μενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι
27 οὐδέν. οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. | πιστεύεις
28 βασιλεῦ ἀγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. ὁ δὲ
ἀγρίππας πρὸς τὸν παῦλον ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χρι-
29 στιανὸν γενέσθαι. ὁ δὲ παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ,
καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ, οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγὼ εἰ-
μὶ, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

14 καὶ λέγουσαν] \ β   17 ἐγὼ] νῦν ἐγὼ β   28 ἔφη] \ β
29 εἶπεν] \ β

Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγε- 30
μὼν, ἥ τε βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς. καὶ ἀνα- 31
χωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Ὅτι οὐδὲν θα-
νάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ἀγρίππας 32
δὲ τῷ φήστῳ ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
εἰ μὴ ἐπικέκλητο καίσαρα.

ΩΣ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν ἰταλίαν, πα- 27
ρεδίδουν τόν τε παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας
ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι ἰουλίῳ, σπείρης σεβαστῆς. ἐπιβάντες 2
δὲ πλοίῳ ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν ἀ-
σίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν ἀριστάρχου μακε-
δόνος θεσσαλονικέως. τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς σιδῶνα· 3
φιλανθρώπως τε ὁ ἰούλιος τῷ παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε
πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. κἀκεῖθεν 4
ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους
εἶναι ἐναντίους. τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν κιλικίαν καὶ 5
παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς μύρα τῆς λυ-
κίας. Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξαν- 6
δρῖνον πλέον εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.
ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι 7
κατὰ τὴν κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύ-
σαμεν τὴν κρήτην κατὰ σαλμώνην· μόλις τε παραλεγό- 8
μενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμέ-
νας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις λασαία. Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενο- 9
μένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν
νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ παῦλος | λέγων αὐ- 10
τοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας
οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν
ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ- 11
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ
παύλου λεγομένοις. ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος 12
πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι
κἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα παρα-
χειμάσαι, λιμένα τῆς κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ

XXVII. 1 ἡμᾶς] ` β ¶ παρεδίδουν] παρεδίδου γ
2 μέλλοντες] μέλλοντι β 8 λασαία] ἄλασσα ε
12 κἀκεῖθεν] ἐκεῖθεν γ

13 κατὰ χῶρον. ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέ-
σεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρελέγοντο τὴν κρήτην.
14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ κα-
15 λούμενος εὐροκλύδων. συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ
μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμε-
16 θα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον κλαύδην, μόλις
17 ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης· ἣν ἄραντες,
βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε
μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕ-
18 τως ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς
19 ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
20 πλοίου ἐῤῥίψαμεν· μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόν-
των ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμέ-
νου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ παῦ-
λος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μὲν ὦ ἄνδρες, πειθαρχή-
σαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν
22 ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς
εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν,
23 πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἄγγε-
24 λος τοῦ θεοῦ, οὗ εἰμὶ, ᾧ καὶ λατρεύω, | λέγων, Μὴ
φοβοῦ παῦλε, καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρι-
25 σταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυ-
μεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν
26 τρόπον λελάληταί μοι. εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπε-
27 σεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφερο-
μένων ἡμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν
28 οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες
εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν
29 βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε· φοβούμενοί τε μήπως
εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύ-
30 ρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. τῶν δὲ ναυτῶν
ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκά-
φην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων
31 ἀγκύρας ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑ-

14 εὐροκλύδων] εὐρακύλων δ Vid. ed. major.
29 ἐκπέσωμεν] ἐκπέσωσιν ε

μεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ 32
σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ 33
οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ παῦλος ἅπαντας
μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον
ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβό-
μενοι. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ 34
πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν
θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται. εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λα- 35
βὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλά-
σας ἤρξατο ἐσθίειν. εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐ- 36
τοὶ προσελάβοντο τροφῆς· ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι 37
ψυχαὶ, διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς, 38
ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασ-
σαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· 39
κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν ἐβουλεύ-
σαντο, εἰ δυνατὸν, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας 40
περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευ-
κτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα, τῇ
πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. περιπεσόντες δὲ εἰς 41
τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα
ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς
βίας τῶν κυμάτων. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα 42
τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ.
ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι τὸν παῦλον, ἐκώ- 43
λυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους
κολυμβᾶν, ἀποῤῥίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, | καὶ 44
τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ
πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.
Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι μελίτη ἡ νῆσος 28
καλεῖται. Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φι- 2
λανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο
πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦ-
χος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ παύλου φρυγάνων πλῆθος, 3
καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελ-
θοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι 4

34 προσλαβεῖν] μεταλαβεῖν β

XXVIII. 1 ἐπέγνωσαν] ἐπέγνωμεν β

3 πλῆθος] τι πλῆθος β ¶ ἐκ] ἀπὸ β

κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλ-
λήλους, Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασω-
5 θέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. ὁ μὲν οὖν
6 ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· οἱ δὲ
προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω
νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων
μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον
7 θεὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑ-
πῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι ποπλίῳ, ὃς
8 ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ἐγέ-
νετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συ-
νεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ παῦλος εἰσελθὼν, καὶ
προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.
9 τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ
10 νήσῳ, προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· οἳ καὶ πολλαῖς τι-
μαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς
τὴν χρείαν.
11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
12 κότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ διοσκούροις· καὶ
καταχθέντες εἰς συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς·
13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν
ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς ποτιόλους·
14 οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι
15 ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν ῥώμην ἤλθομεν. κἀκεῖθεν
οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντη-
σιν ἡμῖν ἄχρις ἀππίου φόρου καὶ τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν
ὁ παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε
τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ παύλῳ ἐπε-
τράπη μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρα-
17 τιώτῃ. Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι
τὸν παῦλον τοὺς ὄντας τῶν ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων
δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν
ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος
18 ἐξ ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν ῥωμαίων· οἵ-
τινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν

16 ἤλθομεν] εἰσήλθομεν β ¶ ὁ usque δὲ] τῷ β
17 τὸν παῦλον] αὐτὸν β

αἰτίαν

αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων δὲ τῶν ἰου- 19
δαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους
μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρε- 20
κάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπί-
δος τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς 21
αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆς ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγει-
λεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ 22
ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνω-
στόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ 23
αὐτῷ ἡμέραν, ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς
ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων
τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου μωσέως καὶ τῶν
προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο 24
τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς 25
ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ παύλου ῥῆμα ἕν, Ὅτι
καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ ἠσαΐου τοῦ προφήτου
πρὸς τοὺς πατέρας ° ἡμῶν | λέγον, πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν 26
τοῦτον καὶ εἰπὲ, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ
βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ 27
καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι καὶ
ἐπιστρέψωσι, καὶ ° ἰάσωμαι αὐτούς. γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, 28
ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀ-
κούσονται. καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ ἰουδαῖοι, 29
πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.
Ἔμεινε δὲ ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, 30
καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν, | κη- 31
ρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάσης παῤῥησίας ἀκωλύτως.

23 τὰ] \ δ   25 ἡμῶν] ὑμῶν β
27 ἰάσωμαι] ἰάσομαι β
29 καὶ usq. συζήτησιν] \ ε
30 ὁ παῦλος] \ β   31 χριστοῦ] \ δ

XXVIII. 25 Jes. 6, 9 f.
26 Matth. 13, 14. Joh. 12, 40.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ

ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀ-
2 φωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλα-
το διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,
3 | περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος δαυίδ, κα-
4 τὰ σάρκα, | τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ
πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ
5 κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπα-
κοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐ-
6. 7 τοῦ, | ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ ἰησοῦ χριστοῦ· πᾶσι
τοῖς οὖσιν ἐν ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ
9 κόσμῳ· μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ
πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλεί-
10 πτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι, πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελή-
11 ματι τοῦ θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν
ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ
12 στηριχθῆναι ὑμᾶς, | τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν
13 ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ· οὐ θέ-
λω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν
14 σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. ἕλ-

Rom. I. 4 ὁρισθέντος] προορισθέντος ε

λησί

λησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·
οὕτω τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγε- 15
λίσασθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον ° τοῦ χρι- 16
στοῦ· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύον-
τι, ἰουδαίῳ τε ° πρῶτον καὶ ἕλληνι. δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ 17
ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέ-
γραπται, Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶ- 18
σαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν
ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν 19
ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε· | τὰ γὰρ ἀό- 20
ρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα κα-
θορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶ-
ναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. διότι γνόντες τὸν θεὸν, οὐχ ὡς 21
θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς
διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρ-
δία· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν 22.23
τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀν-
θρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. διὸ καὶ 24
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐ-
τῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
ἑαυτοῖς. Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν 25
τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει πα-
ρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.
διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε 26
γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν
παρὰ φύσιν, ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄῤῥενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν 27
χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς
ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμε-
νοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυ-
τοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν 28
θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκι-

16 τοῦ χριστοῦ] ' β ¶ πρῶτον] ' δ
19 γὰρ θεὸς] θεὸς γὰρ α 25 ἀμὴν] ' γ

Rom. I. 17 Hab. 2, 4.

μον

29 μον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, | πεπληρωμένους πάσῃ
ἀδικίᾳ, ° πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς
30 φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψιθυριστάς,
καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευ-
31 ρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, | ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόρ-
32 γους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ
ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν,
οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσι.

2 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ
γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ
2 αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ
3 ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. Λογί-
ζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας
4 καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ
πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μα-
κροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς
5 μετάνοιάν σε ἄγει, κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμε-
τανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς
6 καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ; ὃς ἀποδώσει
7 ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου
ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώ-
8 νιον· τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ,
9 πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ· θυμὸς καὶ ὀργή, | θλίψις καὶ
στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου
10 τὸ κακόν, ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ ἕλληνος· δόξα δὲ καὶ τι-
μὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, ἰουδαίῳ τε
πρῶτον καὶ ἕλληνι.
11. 12 Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ. ὅσοι γὰρ
ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νό-
13 μῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ
τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δι-
14 καιωθήσονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα
φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς
15 εἰσι νόμος· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνει-
δήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων

29 πορνείᾳ] ` δ  II. 5 καὶ tertium] ` ε
8 θυμὸς καὶ ὀργὴ] ὀργὴ καὶ θυμὸς β

ἢ καὶ

ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυ- 16
πτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ ἰησοῦ χρι-
στοῦ. Εἰ δὲ σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ 17
νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ, | καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, 18
καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου·
πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν 19
σκότει, | παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα 20
τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ·
| ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις· ὁ κηρύσσων 21
μὴ κλέπτειν, κλέπτεις· ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις· 22
ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς· ὃς ἐν νόμῳ καυ- 23
χᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις.
τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι᾽ ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνε- 24
σι, καθὼς γέγραπται. Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν 25
νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή
σου ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα 26
τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν
λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον 27
τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην
νόμου. οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ 28
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· ἀλλ᾽ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖος, 29
καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔ-
παινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ θεοῦ. Τί οὖν τὸ 3
περισσὸν τοῦ ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; πολὺ, 2
κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ
λόγια τοῦ θεοῦ. τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία 3
αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; | μὴ γένοιτο· γινέ- 4
σθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς
γέγραπται, Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νι-
κήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιο- 5
σύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων
τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς 6
κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ 7
ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀ-
γὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι, καὶ μὴ καθὼς βλασφημού- 8

17 εἰ δὲ] ἴδε e

II. 24 Jesa. 52, 5. III. 4 Ps. 116, 11. 51, 6.

μεθα,

μεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ
9 κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι. Τί
οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ ἰουδαίους
10 τε καὶ ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, καθὼς γέγρα-
11 πται, Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς· οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ
12 ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώ-
13 θησαν. οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. | τά-
φος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
14 ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· | ὧν τὸ στό-
15 μα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι
16 αἷμα, σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·
17. 18 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέ-
19 ναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος
λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ
20 ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. διότι ἐξ ἔργων
νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ
νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυ-
22 ρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· δικαιοσύνη δὲ θεοῦ
διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πι-
23 στεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή· | πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ
24 ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐ-
τοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ
αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν
26 τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων | ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ,
πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ
27 εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως ἰησοῦ. Ποῦ
οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη· διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων;
28 οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. λογιζόμεθα ° οὖν, πίστει δι-
29 καιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ ἰουδαίων ὁ θεὸς
30 μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. ἐπείπερ εἷς ὁ
θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν
31 διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως;
μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν.

III. 28 οὖν] γὰρ β

III. 10 Ps. 14, 1 ss. 13 Ps. 5, 10. 140, 4.
14 Ps. 10, 7. 15 ss. Jesa. 59, 7-8. 18 Ps. 36, 2.

Τί οὖν ἐροῦμεν ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ 1
σάρκα; εἰ γὰρ ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύ- 2
χημα, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὸν θεόν. τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; 3
Ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δι-
καιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ 4
χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πι- 5
στεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις
αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. καθάπερ καὶ δαυὶδ λέγει τὸν μα- 6
καρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην,
χωρὶς ἔργων, Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν 7
ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λο- 8
γίσηται Κύριος ἁμαρτίαν. Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, 9
ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ
ὅτι ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην· πῶς οὖν ἐ- 10
λογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτο-
μῇ, ἀλλ᾽ ἐν ἀκροβυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, 11
σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ·
εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι᾽ ἀκρο-
βυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην· καὶ 12
πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ
τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ
πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία 13
τῷ ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν
εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ γὰρ οἱ ἐκ 14
νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ
ἐπαγγελία· | ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ 15
οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα 16
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ
τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ
πίστεως ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν· καθὼς γέ- 17
γραπται, Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε· κατέ-
ναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκρούς, καὶ κα-
λοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὃς παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλ- 18
πίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν,
κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμά σου· καὶ μὴ 19

IV. 5 δικαιοσύνην] Vid. Gnom.
11 περιτομῆς] περιτομὴν δ 19 ἤδη] ᾽ ε

IV. 3 Gen. 15,6. 6 Ps. 32,1.
17 Gen. 17,5. 18 Gen. 15,5. ἀσθενή-

ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενε-
κρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς
20 μήτρας σάῤῥας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ᾽ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ
21 θεῷ, | καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι
22 καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι᾽ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·
24 ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ
25 τὸν ἐγείραντα ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδό-
θη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δι-
καίωσιν ἡμῶν.

5 ΔΙκαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν
2 θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι᾽ οὗ καὶ τὴν προσα-
γωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκα-
3 μεν· καὶ καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. οὐ
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες
4 ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκι-
5 μὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, | ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει· ὅτι
ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύ-
6 ματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν· ἔτι γὰρ χριστὸς ὄντων ἡμῶν
7 ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε· μόλις γὰρ
ὑπὲρ δικαίου τὶς ἀποθανεῖται, ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα
8 τὶς καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην
εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸς
9 ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε· πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν
ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς·
10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα
11 ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ
θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, δι᾽ οὗ νῦν τὴν καταλ-
λαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι᾽ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν
κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ
οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ᾽ ᾧ πάν-
13 τες ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁ-

V. 1 ἔχομεν] ἔχωμεν ε 6 ἀσθενῶν] ἀσθενῶν ἔτι δ
9 οὖν] \ δ 11 καυχώμενοι] καυχώμεθα β

μαρ-

5

μαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευ- 14
σεν ὁ θάνατος ἀπὸ ἀδὰμ μέχρι μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ
ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως ἀδὰμ,
ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτω- 15
μα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώ-
ματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ εἰς
τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος, 16
τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα,
τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ 17
γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ
τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ
τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύ-
σουσι διὰ τοῦ ἑνὸς ἰησοῦ χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παρα- 18
πτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτως
καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαί-
ωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώ- 19
που ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτως καὶ διὰ τῆς
ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νό- 20
μος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ
δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· ἵνα 21
ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ
χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις 6
πλεονάσῃ; | μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁ- 2
μαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐ- 3
βαπτίσθημεν εἰς χριστὸν ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβα-
πτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ, διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς 4
τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς
δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπα-
τήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι 5
τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, | τοῦ- 6
το γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυ-
ρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέ-
τι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίω- 7
ται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χριστῷ, πι- 8

14 μὴ] \ , ¶ ἐπὶ τῷ] ἐν τῷ δ

9 σεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι χριστὸς ἐγερ-
θεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι
10 κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ·
11 ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νε-
κροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ, ἐν χριστῷ
12 ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν
τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς
13 ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα
ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ
ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύ-
14 νης τῷ θεῷ. ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε
ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν.
15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽
16 ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυ-
τοὺς δούλους εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρ-
17 τίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; χάρις δὲ τῷ
θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρ-
18 δίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς· ἐλευθερωθέντες δὲ
19 ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνθρώ-
πινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ
παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη
20 ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε
21 τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρ-
πὸν εἴχετε τότε, ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος
22 ἐκείνων, θάνατος. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρ-
τίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς
23 ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὀψώνια
τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰ-
7 ώνιος, ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Ἢ ἀγνοεῖτε,
ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ· ὅτι ὁ νόμος κυρι-
2 εύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ; ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ
τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κα-
3 τήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀν-
δρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν
δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ

VI. 11 εἶναι] ˋ γ ¶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν] ˋ β
12 αὐτῇ ἐν] ˋ β ¶ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ] ˋ ε

εἶναι

εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὥστε ἀδελ- 4
φοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος
τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερ-
θέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ 5
σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηρ-
γεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θα-
νάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες, 6
ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύμα-
τος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ 7
τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπι-
θυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμή-
σεις· ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία, διὰ τῆς ἐντολῆς κα- 8
τειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρ-
τία νεκρά· | ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ. ἐλθούσης δὲ 9
τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, | ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ 10
εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. ἡ γὰρ 11
ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα, διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με,
καὶ δι᾽ αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ 12
ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν, 13
ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα
φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον,
ἵνα γένηται καθ᾽ ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς
ἐντολῆς. Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· 14
ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὃ 15
γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο
πράσσω· ἀλλ᾽ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦ- 16
το ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ 17
κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶ- 18
δα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀ-
γαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζε-
σθαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω. οὐ γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· 19
ἀλλ᾽ ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ, 20
τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦ-
σα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι 21
ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. συν- 22

VII. 6 ἀποθανόντες] ἀποθανόντος *
18 οὐχ εὑρίσκω.] οὐ. δ

νήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·
23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον
τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ
24 τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος
ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θα-
25 νάτου τούτου; εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡ-
μῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ·
τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.
8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, μὴ κατὰ
2 σάρκα περιπατοῦσιν, ° ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ὁ γὰρ νόμος
τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με
3 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύ-
νατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν
ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ πε-
4 ρὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ, ἵνα τὸ
δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα
5 περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα
ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ
6 πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ
7 δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρό-
νημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ
8 οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες,
9 θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ,
ἀλλ᾽ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ
10 τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ
χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι᾽ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ
11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραν-
τος ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν χριστὸν
ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ
τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.
12 Ἄρα οὖν ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κα-
13 τὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀπο-
θνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις ° τοῦ σώματος θα-
14 νατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται,

23 τῷ med.] ἐν τῷ β   25 εὐχαριστῶ] χάρις δὲ δ
VIII. 1 ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα] \ β
11 τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα] τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος δ
13 τοῦ σώματος] τῆς σαρκὸς γ

οὗτοι

οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν 15
εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν,
Ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύ- 16
ματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κλη- 17
ρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ·
εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Λογίζομαι 18
γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλ-
λουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαρα- 19
δοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέ-
χεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, 20
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, | ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ 21
κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν
ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. οἴδαμεν γὰρ ὅτι 22
πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· οὐ μό- 23
νον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχο-
ντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκ-
δεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ 24
γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς·
ὃ γὰρ βλέπει τὶς, τί καὶ ἐλπίζει; | εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, 25
ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ 26
τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν. τὸ
γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ
τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν, στεναγμοῖς ἀλαλή-
τοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύ- 27
ματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. Οἴδαμεν 28
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθὸν,
τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ 29
προώρισε, συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώ- 30
ρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε. καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδι-
καίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν 31
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;
ὅσγε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν 32
πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάν-
τα ἡμῖν χαρίσεται; τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; 33

14 εἰσὶν υἱοὶ θεοῦ] υἱοὶ θεοῦ εἰσιν β
23 αὐτοὶ prius] αὐτοὶ οἱ δ
26 προσευξώμεθα] προσευξόμεθα δ

34 θεὸς ὁ δικαιῶν, | τίς ὁ κατακρίνων; χριστὸς
ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν
35 δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν· τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία,
ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαι-
36 ρα; καθὼς γέγραπται, Ὅτι ἕνεκα σοῦ θανατούμεθα ὅλην
37 τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν
38 τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. πέ-
πεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι οὔτε
39 ἀρχαὶ, οὔτε ° δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, | οὔτε
ὕψωμα οὔτε βάθος, οὔτε τὶς κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς
χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

9 Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυ-
ρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ·
2 ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρ-
3 δίᾳ μου· ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ
χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρ-
4 κα· οἵτινές εἰσιν ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα,
καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ
5 ἐπαγγελίαι, | ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κα-
τὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας
6 ἀμήν. οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.
7 οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ ἰσραὴλ, οὗτοι ἰσραήλ· | οὐδ' ὅτι εἰσὶ
σπέρμα ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' ἐν ἰσαὰκ κληθήσε-
8 ταί σοι σπέρμα. τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα
τέκνα τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογίζεται
9 εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν
10 καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ σάρρᾳ υἱός. οὐ μόνον
δὲ, ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα ἰσαὰκ τοῦ πα-

35 χριστοῦ] θεοῦ δ
38 οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα,] οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δύναμις γ
IX. 5 ἀμὴν] ' γ

VIII. 36 Ps. 44, 23.
IX. 7 Gen. 21, 12. 9 Gen. 18, 10.

πρὸς

τρὸς ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τὶ 11
ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ᾽ ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μέ-
νῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ καλοῦντος, ¹ἐῤῥήθη αὐτῇ, 12
Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι· καθὼς γέγραπται; 13
Τὸν ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ ἡσαῦ ἐμίσησα.
Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. 14
τῷ γὰρ μωσῇ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω 15
ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχον- 16
τος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ φα- 17
ραὼ, Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν
σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, σκλη- 18
ρύνει. Ἐρεῖς οὖν μοι, Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι 19
αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; μενοῦν γε ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀντα- 20
ποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι,
Τί με ἐποίησας οὕτως; ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ 21
πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν
σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι 22
τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ
μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· καὶ 23
ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, ἐπὶ σκεύη ἐλέους,
ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν· οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μό- 24
νον ἐξ ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· ὡς καὶ ἐν τῷ ὠσηὲ 25
λέγει, Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠ-
γαπημένην, ἠγαπημένην. καὶ ἔσαι ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐῤῥήθη 26
αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ
ζῶντος. ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ ἰσραὴλ, Ἐὰν ᾖ ὁ ἀρι- 27
θμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κα-
τάλειμμα σωθήσεται· λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων 28
ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ
τῆς γῆς. καὶ καθὼς προείρηκεν ἠσαΐας, Εἰ μὴ Κύριος σα- 29
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενήθη-

11 κακὸν] φαῦλον δ ¶ πρόθεσις τοῦ θεοῦ] τοῦ θεοῦ πρόθεσις ε
23 καὶ] ` ε

12 Gen. 25, 23. 13 Malach. 1, 2. 3.
15 Ex. 33, 19. 17 Ex. 9, 16. 25 Hos. 2, 25.
27 s. Jesa. 10, 22 s. 29 Jesa. 1, 9.

30 μεν, καὶ ὡς γόμοῤῥα ἂν ὡμοιώθημεν. Τί οὖν ἐροῦμεν;
ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην,
31 δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιο-
32 σύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε· | διατί; ὅτι οὐκ
ἐκ πίστεως, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ ἔργων νόμου. προσέκοψαν γὰρ τῷ
33 λίθῳ τοῦ προσκόμματος, | καθὼς γέγραπται, Ἰδοὺ τίθη-
μι ἐν σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου·
καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται.

10 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ
δέησις ἡ πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ ° τοῦ ἰσραήλ ἐστιν εἰς
2 σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ᾽
3 οὐ κατ᾽ ἐπίγνωσιν. ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην,
καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ
4 θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δικαιο-
5 σύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιο-
σύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος,
6 ζήσεται ἐν αὐτοῖς· ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει,
Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρα-
7 νόν; τοῦτ᾽ ἔστι χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ τίς καταβήσεται εἰς
8 τὴν ἄβυσσον; τοῦτ᾽ ἔστι χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ
τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ
ἐν τῇ καρδίᾳ σου. τοῦτ᾽ ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσ-
9 σομεν. ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον ἰησοῦν,
καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ
10 νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην,
11 στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γρα-
12 φή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται. οὐ γὰρ
ἐστι διαστολὴ ἰουδαίου τε καὶ ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος
13 πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. Πᾶς
14 γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. Πῶς

32 νόμου] \ γ

X. 1 τοῦ ἰσραὴλ] αὐτῶν β   3 δικαιοσύνην alterum] \ ε
5 τὴν δικαιοσύνην - - ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζή-
σεται ἐν αὐτοῖς] ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νό-
μου ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ δ

33 Jes. 28, 16. 8, 14.
X. 5 Lev. 18, 5. 6 Deut. 30, 14. 11 Jes. 28, 16.
13 Joel. 2, 32.

οὗ ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν
οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; | πῶς 15
δὲ κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται, Ὡς
ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγε-
λιζομένων τὰ ἀγαθά. Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ 16
εὐαγγελίῳ· ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ
ἡμῶν; ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ. 17
ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦν γε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν 18
ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκου-
μένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ ἔγνω ἰσρα- 19
ήλ; πρῶτος μωϋσῆς λέγει, Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ'
οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. ἡσαΐας δὲ 20
ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμ-
φανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι· πρὸς δὲ τὸν ἰσραὴλ 21
λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς
λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

Λέγω οὖν, Μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ 11
γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρ-
ματος ἀβραάμ, φυλῆς βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς 2
τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν ἠλίᾳ τί λέ-
γει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ ἰσραήλ, λέ-
γων, Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυ- 3
σιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ
ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου. ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματι- 4
σμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ
ἔκαμψαν γόνυ τῇ βάαλ. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ 5
λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκ 6
ἔτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις. ° εἰ δὲ
ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔρ-
γον. Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ ἰσραήλ, τούτου οὐκ ἐπέτυχεν, 7

17 θεοῦ] χριστοῦ ε XI. 2 λέγων] \ β
6 εἰ δὲ ἐξ usque οὐκέτι ἐστὶν ἔργον] \ δ
7 τούτου] τοῦτο δ

15 Jesa. 52, 7. 16 Jesa. 53, 1.
18 Ps. 19, 5. 19 Deut. 32, 21. 20 s. Jes. 65, 1 s.
XI. 1. Ps. 94, 14. 2. 1 Reg. 19, 10. 4. 1 Reg. 19, 18.

8 ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, | καθὼς
γέγραπται, Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως
9 τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ δαυὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τρά-
πεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον
10 καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγ-
11 καμψον. Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γέ-
νοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνε-
12 σιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐ-
τῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν·
13 πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν; Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς
ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν δια-
14 κονίαν μου δοξάζω, | εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ
15 σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλα-
16 γὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; | εἰ δὲ
ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία,
17 καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ
δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς
18 τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατα-
καυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν
19 βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι,
20 ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν,
21 σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· | εἰ
γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μή πως
22 οὐδὲ σοῦ φείσεται. Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ·
ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σέ, χρηστότητα,
23 ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. καὶ
ἐκεῖνοι δὲ ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται·
24 δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. εἰ γὰρ
σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν
ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον· πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ
25 φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ θέλω
ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ'

9 αὐτῶν] αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν δ
12 πλοῦτος prius] σωτηρία δ 21 φείσεται] φείσηται δ

8 Deut. 29, 3. Jesa. 29, 10. 9 Ps. 69, 23. f.

ἑαυ-

ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ ἰσραὴλ γέγο-
νεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, | καὶ οὕτω 26
πᾶς ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται, Ἥξει ἐκ σιὼν
ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ἰακώβ· καὶ αὕ- 27
τη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· 28
κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμετα- 29
μέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. Ὥσπερ 30
γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε
τῇ τούτων ἀπειθείᾳ· οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν, τῷ ὑμε- 31
τέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς 32
τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. Ὦ 33
βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύ-
νητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. τίς 34
γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; | ἢ 35
τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ 36
αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα
εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἀδελφοὶ, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ 12
θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν,
ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· καὶ 2
μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ
ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέ-
λημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέ- 3
γω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι
ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν
εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.
Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη 4
πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν· οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά 5
ἐσμεν ἐν χριστῷ, ὁ δὲ καθεὶς ἀλλήλων μέλη, | ἔχοντες δὲ 6
χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴ-

30 καὶ] ' δ
31 τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει,], τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει δ
XII. 2 ὑμῶν] ' δ

26 Jesa. 59, 20 f. Jer. 31, 33. f.
34 Jesa. 40, 13. 35 Job. 41, 2.

7 τε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε δια-
κονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·
8 | εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει. ὁ μεταδιδοὺς, ἐν
ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλα-
9 ρότητι. Η ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πο-
10 νηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ, εἰς ἀλλή-
11 λους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· | τῇ σπου-
δῇ μὴ ὀκνηροὶ, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες·
12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ
13 προσκαρτεροῦντες· ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν
14 φιλοξενίαν διώκοντες· | εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλο-
15 γεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ
16 κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες·
μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι.
17 μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ᾽ ἑαυτοῖς. | μηδενὶ κακὸν ἀντὶ
κακοῦ ἀποδιδόντες. προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώ-
18 πων· εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων
19 εἰρηνεύοντες. μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοὶ, ἀλλὰ δότε
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γὰρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀν-
20 ταποδώσω, λέγει Κύριος. Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. τοῦτο γὰρ ποιῶν,
21 ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. μὴ νι-
κῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13 ΠΑσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ
γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξου-
2 σίαι, ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος
τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστη-
3 κότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ
φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. θέλεις δὲ
μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαι-
4 νον ἐξ αὐτῆς· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστι, σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν.
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν

11 κυρίῳ] καιρῷ ε Vid. ed. major. 20 οὖν] \ δ
XIII. 1 ἀπὸ] ὑπὸ β ¶ ἐξουσίαι] \ δ
3 τῶν ἀγαθῶν usq. κακῶν] τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ β

XII. 19 Deut. 32, 35. 20 Prov. 25, 21. f.

Φο-

φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κα-
κὸν πράσσοντι. διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν 5
ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φό- 6
ρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες. Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φό- 7
ρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον,
τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμήν. Μηδενὶ μηδὲν 8
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν
ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. τὸ γὰρ, Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φο- 9
νεύσεις, οὐ κλέψεις, ° οὐ ψευδομαρτυρήσεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις,
καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται,
ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἡ ἀγάπη 10
τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

ΚΑΙ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ 11
ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία,
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. 12
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ
ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, 13
μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ
ἔριδι καὶ ζήλῳ· ἀλλ᾽ ἐνδύσασθε τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, 14
καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς 14
διακρίσεις διαλογισμῶν. Ὃς μὲν πιστεύει φα- 2
γεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ 3
ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ
κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρί- 4
νων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει, ἢ πίπτει, στα-
θήσεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς στῆσαι αὐτόν. Ὃς 5
μὲν κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν.
ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. ὁ φρονῶν τὴν ἡμέ- 6
ραν, κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ
οὐ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ

9 οὐ ψευδομαρτυρήσεις] \ β
XIV. 1 διαλογισμῶν] λογισμῶν δ

XIII, 9 Ex. 20, 13 f. Lev. 19, 18.

θεῷ

θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ
7 θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνή-
8 σκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνή-
σκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν
9 τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς
καὶ ἀπέθανε ° καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ
10 ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ
καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστη-
11 σόμεθα τῷ βήματι τοῦ χριστοῦ. γέγραπται γάρ, Ζῶ ἐγώ,
λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα
12 γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν
13 περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους
κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρό-
14 σκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν
κυρίῳ ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ
15 τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός
σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ χριστὸς ἀπέθανε.
16. 17 Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ
ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύ-
18 νη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτοις
δουλεύων τῷ χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς
19 ἀνθρώποις. ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς
20 οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. ¦Μὴ ἕνεκεν βρώματος κα-
τάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν
21 τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· καλὸν τὸ μὴ
φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου
22 προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν ἔχεις; κα-
τὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρίνων
23 ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κα-
τακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως,
ἁμαρτία ἐστίν.

9 καὶ ἀνέστη] \ α ¶ ἔζησεν] ἀνέζησεν ε
15 δὲ] γὰρ δ
16 ὑμῶν] ἡμῶν δ
21 ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ] \ ε

XIV. 11 Jesa. 45, 23.

Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα 1
τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν·
ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰ- 2
κοδομήν. καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς 3
γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ'
ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν 4
προεγράφη· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλή-
σεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπο- 5
μονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
ἀλλήλοις κατὰ χριστὸν ἰησοῦν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόμα- 6
τι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χρι- 7
στὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ. λέγω δὲ, χριστὸν 8
ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς
τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη 9
ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεὸν, καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦ-
το ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψα-
λῶ. καὶ πάλιν λέγει, Εὐφράνθητε ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ 10
αὐτοῦ. καὶ πάλιν, Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, 11
καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. καὶ πάλιν ἠσαΐας 12
λέγει, Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν
ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος 13
πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν,
εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

ΠΕΠΕΙΣΜΑΙ δὲ ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, 14
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι
πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. τολμη- 15
ρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀδελφοὶ, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμι-

XV. 2 ἕκαστος] ἕκαστος γὰρ ε ¶ ἡμῶν] ὑμῶν δ
4 προεγράφη alterum] ἐγράφη δ
5 χριστὸν ἰησοῦν] ἰησοῦν χριστὸν γ 7 ὑμᾶς] ἡμᾶς δ
8 χριστὸν ἰησοῦν] χριστὸν vel ἰησοῦν χριστὸν δ
11 med. καὶ] ' δ 14 ἀλλήλους] ἄλλους δ
15 ἀδελφοὶ] ' δ

XV. 3 Pſ. 69, 10. 9 Pſ. 18, 50. 10 Deut. 32, 43.
11 Pſ. 117, 1. 12 Jeſa. 11, 10.

μνήσκων

μνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τȣ͂
16 θεȣ͂, εἰς τὸ εἶναί με λειτȣργὸν ἰησȣ͂ χριςȣ͂ εἰς τὰ ἔθνη,
ἱερȣργȣ͂ντα τὸ εὐαγγέλιον τȣ͂ θεȣ͂, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ
τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
17.18 ἔχω ȣ͂ν καύχησιν ἐν χριςῷ ἰησȣ͂ τὰ πρὸς τὸν θεόν· ȣ̓ γὰρ
τολμήσω λαλεῖν τι ὧν ȣ̓ κατειργάσατο χριςὸς δι' ἐμȣ͂, εἰς
19 ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, | ἐν δυνάμει σημείων καὶ
τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεȣ͂· ὥςε με ἀπὸ ἱερȣσα-
λὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τȣ͂ ἰλλυρικȣ͂ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγ-
20 γέλιον τȣ͂ χριςȣ͂· ȣ̔́τω δὲ φιλοτιμȣ́μενον εὐαγγελίζεσθαι,
ȣ̓χ ὅπȣ ὠνομάσθη χριςὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον
21 οἰκοδομῶ· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, Οἷς ȣ̓κ ἀνηγγέλη πε-
22 ρὶ αὐτȣ͂, ὄψονται· καὶ οἳ ȣ̓κ ἀκηκόασι, συνήσȣσι. Διὸ
23 καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τȣ͂ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ
μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τȣ́τοις, ἐπιποθίαν δὲ
24 ἔχων τȣ͂ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν· ὡς ἐὰν πο-
ρεύομαι εἰς τὴν σπανίαν, ° ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐλπίζω
γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προ-
πεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρȣς ἐμπλησθῶ.
25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς ἱερȣσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις.
26 εὐδόκησαν γὰρ μακεδονία καὶ ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσα-
27 σθαι εἰς τȣ̀ς πτωχȣ̀ς τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερȣσαλήμ· εὐδόκη-
σαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν. εἰ γὰρ τοῖς πνευμα-
τικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλȣσι καὶ ἐν τοῖς σαρ-
28 κικοῖς λειτȣργῆσαι αὐτοῖς. τȣ͂το ȣ͂ν ἐπιτελέσας, καὶ σφρα-
γισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τȣ͂τον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν
29 εἰς τὴν σπανίαν. οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν
πληρώματι εὐλογίας τȣ͂ εὐαγγελίȣ τȣ͂ χριςȣ͂ ἐλεύσομαι.
30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, διὰ τȣ͂ κυρίȣ ἡμῶν ἰησȣ͂
χριςȣ͂, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τȣ͂ πνεύματος, συναγωνίσασθαί
31 μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμȣ͂ πρὸς τὸν θεόν· ἵνα ῥυσθῶ
ἀπὸ τῶν ἀπειθȣ́ντων ἐν τῇ ἰȣδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μȣ
32 ἡ εἰς ἱερȣσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις· ἵνα ἐν
χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεȣ͂, καὶ συναναπαύσω-

24 ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ] ἐλπίζω β
29 τȣ͂ εὐαγγελίȣ τȣ͂] \ δ

21 Jesa. 52, 15.

παύσω-

παύσωμαι ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν 33
ἀμήν.

ΣΥνίστημι δὲ ὑμῖν φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν 16
διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν κεγχρεαῖς· ἵνα αὐτὴν προσ- 2
δέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν
ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις
πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε πρίσκαν καὶ 3
ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ· οἵτινες ὑπὲρ τῆς 4
ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μό-
νος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·
| καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ἐπαίνετον 5
τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς ° ἀχαΐας εἰς χρι-
στόν. ἀσπάσασθε μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. 6
ἀσπάσασθε ἀνδρόνικον καὶ ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναι- 7
χμαλώτους μου· οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις,
οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε ἀμπλίαν 8
τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε οὐρβανὸν τὸν συνερ- 9
γὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ, καὶ στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπά- 10
σασθε ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
ἀριστοβούλου. | ἀσπάσασθε ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπά- 11
σασθε τοὺς ἐκ τῶν ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε 12
τρύφαιναν καὶ τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσα-
σθε περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ.
ἀσπάσασθε ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα 13
αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε ἀσύγκριτον, φλέγοντα, ἑρμᾶν, 14
πατρόβαν, ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ἀσπάσα- 15
σθε φιλόλογον καὶ ἰουλίαν, νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ,
καὶ ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. | ἀσπά- 16
σασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ
ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, σκο- 17
πεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδα-
χὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐ-

33 ἀμὴν] \ β

XVI. 5 ἀχαΐας] ἀσίας β

14 ἑρμᾶν, πατρόβαν, ἑρμῆν] ἑρμῆν, πατροβᾶν, ἑρμᾶν -δ

16 ἐκκλησίαι] ἐκκλησίαι πᾶσαι δ

18 τῶν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ οὐ δουλεύου-
σιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ
19 εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν
ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· χαίρω οὖν τὸ ἐφ᾽ ὑμῖν· θέ-
λω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ
20 εἰς τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν
ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰη-
21 σοῦ χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν. Ἀσπάζονται ὑμᾶς τιμόθεος ὁ
συνεργός μου, καὶ λούκιος καὶ ἰάσων καὶ σωσίπατρος οἱ
22 συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ τέρτιος ὁ γράψας τὴν
23 ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. ἀσπάζεται ὑμᾶς γάϊος ὁ ξένος μου
καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἔραστος ὁ οἰκο-
24 νόμος τῆς πόλεως, καὶ κούαρτος ὁ ἀδελφός. Ἡ χάρις
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν.
25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
καὶ τὸ κήρυγμα ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου
26 χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν διά ° τε
γραφῶν προφητικῶν, κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς
27 ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σο-
φῷ θεῷ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρεαις εκκλησιας.

18 ὑμῶν] \ δ ¶ ἰησοῦ] \ δ
20 συντρίψει] συντρίψαι δ
24 ἡ usq. ὑμῶν] \ γ ¶ ἀμὴν] \ β
26 διά τε] διὰ γ

Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

ΠΑῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, διὰ θελήμα- 1
τος θεοῦ, καὶ σωσθένης ὁ ἀδελφός· τῇ ἐκκλησίᾳ 2
τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνο-
μα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν τε
καὶ ἡμῶν· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν 3
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

ΕΥχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χά- 4
ριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὅτι ἐν 5
παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώ-
σει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 6
ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομέ- 7
νους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὃς καὶ βε- 8
βαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. πιστὸς ὁ θεὸς, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰς κοι- 9
νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυ- 10
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ
μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ
νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν 11
ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι· λέ- 12
γω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μέν εἰμι παύλου,
ἐγὼ δὲ ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. Μεμέ- 13
ρισται ὁ χριστός; μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς
τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδένα 14
ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ κρίσπον καὶ γάϊον· ἵνα μή τις εἴπῃ 15
ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ° ἐβάπτισα. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν 16
στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

1 Cor. I. 15 ἐβάπτισα] ἐβαπτίσθη δ

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ᾽ εὐαγγελίζε-
σθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ
18 χριστοῦ. ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις
19 μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστι. γέ-
γραπται γὰρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύ-
20 νεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς;
ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν
21 σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ
οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεὸν, εὐδόκησεν ὁ
θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας·
22 ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι ° σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ ἕλληνες σοφίαν ζη-
23 τοῦσιν· ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοις
24 μὲν σκάνδαλον, ° ἕλλησι δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη-
τοῖς ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι, χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ
25 σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ, σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων
ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων
26 ἐστί. Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν ἀδελφοὶ, ὅτι οὐ
πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐ-
27 γενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα
τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξα-
28 το ὁ θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ° καὶ τὰ μὴ
29 ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶ-
30 σα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ
31 ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις· ἵνα καθὼς γέγραπται, Ὁ
2 καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Κἀγὼ ἐλθὼν
πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ᾽ ὑπεροχὴν λόγου ἢ σο-
2 φίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρι-
να τοῦ εἰδέναι τὶ ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ ἰησοῦν χριστὸν καὶ τοῦτον
3 ἐσταυρωμένον. καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρό-
°

18 ἡμῖν] \ δ 20 fin. τούτου] β
22 σημεῖον] σημεῖα α 23 ἕλλησι] ἔθνεσι γ
28 καὶ] \ β 29 τοῦ θεοῦ] αὐτοῦ ε
II. 1 μαρτύριον] μυστήριον ε

1 Cor. I. 19 Jes. 29, 14. 20 Jes. 33, 18.
31 Jer. 9, 23.

μῳ

μῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ 4
κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ° ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις,
ἀλλ᾽ ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις 5
ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει θεοῦ.
Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ 6
αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν
καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν 7
ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς
δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνω- 8
κεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρω-
σαν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ 9
οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοί-
μασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἡμῖν δὲ ὁ θεὸς ἀπε- 10
κάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα
ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ 11
τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ;
οὕτω καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ.
ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα 12
τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡ-
μῖν. Ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σο- 13
φίας λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν ° διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου· πνευ-
ματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος 14
οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος ° τοῦ θεοῦ, μωρία γὰρ αὐτῷ
ἐστι· καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.
ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ᾽ οὐδε- 15
νὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει 16
αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.

3

ΚΑὶ ἐγὼ ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευμα-
τικοῖς, ἀλλ᾽ ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ. γάλα 2
ὑμᾶς ἐπότισα, ° καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε, ἀλλ᾽
οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· ¦ ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν 3
ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε,
καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ 4

4 ἀνθρωπίνης] ˋ γ 13 διδακτοῖς] διδαχῇ γ ¶ ἁγίου ˋ β
14 τοῦ θεοῦ] ˋ β
III. 2 καὶ] ˋ α ¶ οὔτε] οὐδὲ β

II. 9 Jesa. 64, 3. 16 Jesa. 40, 13.

μέν εἰμι παύλου· ἕτερος δὲ, Ἐγὼ ἀπολλώ· οὐχὶ σαρκι-
5 κοί ἐστε; Τίς οὖν ἐστι παῦλος, τίς δὲ ἀπολλῶς, ἀλλ᾽ ἢ
διάκονοι, δι᾽ ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδω-
6 κεν; ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ᾽ ὁ θεὸς ηὔξα-
7 νεν· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ᾽ ὁ
8 αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκα-
στος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.
9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.
10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχι-
τέκτων θεμέλιον τέθεικα· ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος
11 δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς
δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν ἰησοῦς χριστός.
12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσὸν, ἄρ-
13 γυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην· ἑκάστου
τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι
ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι,
14 τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον ° μένει, ὃ ἐπῳκοδό-
15 μησε, μισθὸν λήψεται. εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται,
ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.
16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰ-
17 κεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον
ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν,
19 ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστι. γέ-
γραπται γὰρ, Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ
20 αὐτῶν. καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν
21 σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀν-
22 θρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, | εἴτε παῦλος εἴτε ἀπολ-
λῶς, εἴτε κηφᾶς εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος,
23 εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἐστιν· | ὑμεῖς
4 δὲ, χριστοῦ· χριστὸς δὲ, θεοῦ. Οὕτως ἡμᾶς λογι-
ζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυ-
2 στηρίων θεοῦ· ὃ δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα

5 τίς οὖν κτλ.] τί οὖν ἐστιν ἀπολλῶς, τί δὲ παῦλος; διάκονοι δ 11 ἰησοῦς χριστὸς] χριστὸς ἰησοῦς δ
14 μένει] μενεῖ α IV. 2 ὃ δὲ] ὧδε ε

III. 19 Job 5, 13. 20 Ps. 94, 11.

πιστός

πιστός τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν 3
ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν
ἀνακρίνω· | οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ 4
δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, κύριός ἐστιν. ὥστε μὴ 5
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτί-
σει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν
καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
Ταῦτα δὲ ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ 6
ἀπολλὼ δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγρα-
πται ° φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ
τοῦ ἑτέρου. τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; 7
εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; Ἤδη κεκο- 8
ρεσμένοι ἐστὲ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε·
καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβα-
σιλεύσωμεν. δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά- 9
τους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ χρι- 10
στὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς
δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι 11
ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ
κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, | καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμε- 12
νοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι,
ἀνεχόμεθα· | βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περι- 13
καθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως
ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς τέκνα 14
μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε 15
ἐν χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ διὰ
τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, 16
μιμηταί μου γίνεσθε. Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν τιμό- 17
θεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς
ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριστῷ, καθὼς παντα-
χοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου 18
πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς 19
ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον
τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ 20
βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει. τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ 21
ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πρᾳότητος;

6 φρονεῖν] \ γ

1 ΟΛΩΣ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία,
ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ° ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκα
2 τινὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ
οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ° ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ
3 τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι,
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω
4 τοῦτο κατεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν
5 τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦ-
τον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν
6 τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν.
οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;
7 ἐκκαθάρατε ° οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα,
καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν
8 ἐτύθη, χριστός. ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ,
μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλι-
κρινείας καὶ ἀληθείας.
9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις.
10 καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέ-
κταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα
11 ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμί-
γνυσθαι· ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεο-
νέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρ-
12 παξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω
13 κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; ⌐ τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς
° κρίνει· καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6 ΤΟλμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρί-
2 νεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; ° οὐκ
οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνε-
3 ται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴ-
4 δατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά; βιωτικὰ
μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλη-
5 σίᾳ, τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως
οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ

V. 1 ὀνομάζεται] \ β 2 ἐξαρθῇ] ἀρθῇ β
7 οὖν] \ β ⌐ ὑπὲρ ἡμῶν] \ ε
10 καὶ] \ γ 12 καὶ] \ β 13 κρίνει] κρινεῖ α
VI. 2 οὐκ] ἢ οὐκ β

μέσον

μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρί- 6
νεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; Ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα 7
ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; | ἀλλὰ 8
ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀδελφούς. ἢ οὐκ 9
οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλα-
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε
μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται, | οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέ- 10
κται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν
θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. καὶ ταῦτά τινὲς ἦτε· ἀλλὰ ἀπελού- 11
σασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι 12
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. τὰ βρώ- 13
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς
καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ
τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι·
ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς 14
δυνάμεως αὐτοῦ· Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη 15
χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέ-
λη; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, 16
ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ φησιν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·
ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι. Φεύγετε 17. 18
τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς
τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρ-
τάνει. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν 19
ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;
| ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι 20
ὑμῶν, ° καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ θεοῦ.

ΠΕΡΙ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς 7
μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ 2
γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. Τῇ 3
γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ° ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω· ὁμοίως

7 ὑμῖν] ἐν ὑμῖν ε   20 καὶ usq. θεοῦ] ' α
VII. 3 ὀφειλομένην εὔνοιαν] ὀφειλὴν α

VI. 16 Gen. 2, 24.

4 δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξου-
σιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώμα-
5 τος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους,
εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάζητε ° τῇ
νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ° συνέρ-
χησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν
6 ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν.
7 θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ'
ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ
8 οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν
9 αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται,
γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.
10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ
11 κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· ἐὰν δὲ καὶ
χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω·
12 καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέ-
γω, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον,
καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν·
13 καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰ-
14 κεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν. ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ
ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν
τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ
15 ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δε-
δούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰ-
16 ρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν
17 ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; Εἰ
μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ θεὸς, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ κύριος,
οὕτως περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις
18 διατάσσομαι. Περιτετμημένος τὶς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπά-
19 σθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ τὶς ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ πε-
ριτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρη-
20 σις ἐντολῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύ-

5 τῇ νηστείᾳ καὶ] \ β ¶ συνέρχησθε] ἦτε δ· συνέρ-
χησθε β 9 γαμῆσαι] γαμεῖν γ
13 ἥτις] εἴτις δ ¶ αὐτὸν] τὸν ἄνδρα δ
17 θεὸς] κύριος ε ¶ κύριος] θεὸς ε

VII. 10 Matth. 5, 32.

τῇ

τῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ 21
καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ 22
ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως
καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι χριστοῦ. τιμῆς ἠγορά- 23
σθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλή- 24
θη ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ. Περὶ δὲ τῶν 25
παρθένων, ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς
ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν, τοῦτο καλὸν 26
ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ
οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι 27
ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμης, οὐχ 28
ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλί-
ψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.
Τοῦτο δέ φημι ἀδελφοὶ, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν 29
ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι· καὶ 30
οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ
χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες· | καὶ 31
οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι. παρά-
γει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμε- 32
ρίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέ-
σει τῷ κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς 33
ἀρέσει τῇ γυναικί. Μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθέ- 34
νος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ
σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κό-
σμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν 35
συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς
τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δέ 36
τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέ-
ρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιείτω,
οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ 37
καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου
θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τη-
ρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ. ὥστε καὶ ὁ ἐκγα- 38
μίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.
Γυνὴ δέδεται ° νόμῳ ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· 39

29 συνεσταλμένος] συνεσταλμένος· ε
30 ὡς tertium] ὡς μὴ ἀγοράζοντες· καὶ οἱ κατέχοντες, ὡς ε
35 εὐπάρεδρον] εὐπρόσεδρον δ 38 ἐκγαμίζων bis] γαμίζων β
39 νόμῳ] ` β

ἐὰν

ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆ-
40 ναι, μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ,
κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8 ΠΕΡΙ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν· ὅτι πάντες γνῶσιν
2 ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ· εἰ
δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τὶ, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶ-
3 ναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεὸν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ·
4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν
εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς.
5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ
° τῆς γῆς· ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί·
6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς
εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος ἰησοῦς χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα,
7 καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ
τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι,
8 καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. Βρῶ-
μα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγω-
μεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.
9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γέ-
10 νηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ, τὸν ἔχοντα
γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
11 ἐσθίειν; καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ° ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ
12 γνώσει, δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς
τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦ-
13 σαν, εἰς χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλί-
ζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα
μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9 ΟΥΚ εἰμὶ ° ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ ἰησοῦν
χριστὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς
2 ἐστε ἐν κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν

VIII. 2 δὲ] ⸌ γ ¶ οὐδέπω] οὔπω β ¶ οὐδὲν] ⸌ δ
4 ἕτερος] ⸌ β 5 τῆς] ⸌ α
7 συνειδήσει] συνηθείᾳ δ 9 ἀσθενοῦσιν] ἀσθενέσιν β
11 ἀδελφὸς] ⸌ ita, ut ante δι' inseras ὁ ἀδελφὸς γ
IX. 1 ἀπόστολος -- ἐλεύθερος] ἐλεύθερος -- ἀπόστολος β
2 ἐν κυρίῳ] ⸌ β

εἰμι

εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ° ἐν
κυρίῳ, ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν αὕτη ἐστί. 3
Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχο- 4.5
μεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ
ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου, καὶ κηφᾶς; ἢ μόνος 6
ἐγὼ καὶ βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;
Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶ- 7
να, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποί-
μνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κα- 8
τὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέ-
γει; ἐν γὰρ τῷ νόμῳ μωσέως γέγραπται, Οὐ φιμώσεις 9
βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ, ˡ ἢ δι' ἡμᾶς 10
πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφεί-
λει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ
μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί- 11
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι 12
τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ' οὐκ
ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν,
ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. Οὐκ 13
οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν· οἱ
τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζον-
ται; οὕτω καὶ ὁ κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγ- 14
γέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην 15
τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί.
καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα
τὶς κενώσῃ. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστί μοι καύχη- 16
μα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοι ἐστὶν ἐὰν μὴ
εὐαγγελίζωμαι. εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· 17
εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. Τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μι- 18
σθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ

6 τοῦ] ˋ γ   7 ἐκ τοῦ καρποῦ] τὸν καρπὸν β ¶ ἢ] ˋ δ
8 οὐχὶ usq. ταῦτα] καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ γ
10 τῆς .... ἐλπίδι] ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν β
18 τοῦ χριστοῦ] ˋ γ   20 νόμον medium] νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον β

IX. 9 Deut. 25, 4.

εὐαγ-

19 εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυ-
20 τὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς
ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον
21 ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς
ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεῷ, ἀλλ' ἔννομος χριστῷ, ἵνα
22 κερδήσω ἀνόμους. ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα
τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα
23 πάντως τινὰς σώσω. τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα
24 συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἐν στα-
δίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ
25 βραβεῖον; οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε· πᾶς δὲ ὁ ἀγω-
νιζόμενος, πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρ-
26 τὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτως
τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτως πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων·
27 ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις
κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

10 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες
ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες
2 διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, καὶ πάντες εἰς τὸν μωϋσῆν ἐβα-
3 πτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ πάντες τὸ
4 αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πό-
μα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολου-
5 θούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς
πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν
6 τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ
μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύ-
7 μησαν. μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν·
ὥσπερ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ
8 ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν
ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.
9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν χριστόν, καθὼς καί τινες αὐτῶν

22 πάντως τινὰς σώσω] πάντας κερδήσω γ 23 τοῦτο] πάντα δ
X. 1 δὲ] γὰρ β 2 ἐβαπτίσαντο] ἐβαπτίσθησαν δ
9 χριστὸν] θεὸν ε· κύριον ε Vid. ed. major. ¶ καὶ prius] ' δ

X. 1 f. Ex. 13, 21. 14, 22. 3 Ex. 16, 15.
4 Ex. 17, 6. 6 Num. 11, 4. 7 Ex. 32, 6.
8 Num. 25, 1. 9. 9 Num. 21, 4 ff.

ἐπείρα-

ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. μηδὲ γογγύζε- 10
τε, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ
τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· 11
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων
κατήντησεν. ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ. 12
Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς 13
δὲ ὁ θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε,
ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνα-
σθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν. Διόπερ ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ 14
τῆς εἰδωλολατρείας. ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὅ 15
φημι· τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινω- 16
νία τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ
κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστιν; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶ- 17
μα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέ-
χομεν. βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίον- 18
τες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; τί οὖν φημι; 19
ὅτι εἴδωλον τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστιν; | ἀλλ' ὅτι ἃ 20
θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει καὶ οὐ θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς
κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου 21
πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου με-
τέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; 22
μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ 23
πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδο-
μεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ° ἕκα- 24
στος. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνα- 25
κρίνοντες, διὰ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ 26
πλήρωμα αὐτῆς. εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ 27
θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μη-
δὲν ἀνακρίνοντες, διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, 28
Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι· μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύ-
σαντα καὶ τὴν συνείδησιν. συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυ- 29

10 καὶ prius] ʼ β   11 τύποι] τυπικῶς γ
13 ὑμᾶς tertium] ʼ ε   16 χριστοῦ alterum] κυρίου γ
19 εἴδωλον --- εἰδωλόθυτον] εἰδωλόθυτον --- εἴδωλον β
20 τὰ ἔθνη] ʼ ε   23 μοι alterum] ʼ δ   24 ἕκαστος] ʼ γ
28 εἰδωλόθυτον] ἱερόθυτον γ   ¶ συνείδησιν.] συνείδησιν. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς δ

X. 10 Num. 14, 2. 36.   26 Ps. 24, 1.

τοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρί-
30 νεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί
31 βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε,
εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ
32 ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι
33 καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ· καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέ-
σκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολ-
11 λῶν, ἵνα σωθῶσι. μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ
χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε,
καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.
3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χρι-
στός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ χριστοῦ,
4 ὁ θεός. πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κε-
5 φαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. πᾶσα δὲ γυ-
νὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφα-
λῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ
6 αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ
κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι, ἢ ξυρᾶ-
7 σθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατα-
καλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων·
8 γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν· οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλ-
9 λὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυ-
10 ναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ
11 ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους. πλὴν
οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν κυρίῳ·
12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς
13 γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνα-
τε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύ-
14 χεσθαι; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν
15 ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστιν· γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα
αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται ° αὐτῇ.
16 εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖτ-

XI. 14 ἢ] ʽ β   15 fin. αὐτῇ] ʽ ε
17 παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ] παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν β

τον,

τον, ἀλλ᾽ εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ συνερ- 18
χομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν
ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω· δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν 19
ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. συ- 20
νερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον
φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ 21
φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας 22
οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ
καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν
εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. Ἐγὼ γὰρ 23
παρέλαβον ἀπὸ ˥τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος
ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον, | καὶ εὐ- 24
χαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε, Λάβετε φάγετε, τοῦτό μου
ἐστὶ ˥τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· ˥τοῦτο ποιεῖτε εἰς ˥τὴν
ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ 25
δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν
ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν
ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, 26
καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου κα-
ταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρ- 27
τον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος
ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. δοκιμαζέτω 28
δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ ˥τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ
τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρί- 29
μα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ κυ-
ρίου. διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄῤῥωστοι, καὶ 30
κοιμῶνται ἱκανοί. εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινό- 31
μεθα· κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ 32
σὺν ˥τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὥστε ἀδελφοί μου, συνερ- 33
χόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε· εἰ δέ τις πει- 34
νᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ
δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν πνευματικῶν ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς 12
ἀγνοεῖν· οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα 2

18 ˥τῇ] \γ 24 λάβετε φάγετε] \β ¶ κλώμενον] \β
26 τοῦτο] \δ ¶ ἂν post οὗ] \β 27 τοῦτον] \β ¶ ἢ] καὶ [mark]
29 ἀναξίως] \ε 34 εἰ δέ τις] εἴ τις γ XII. 2 ὅτε] \ε

3 τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι
οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα ἰησοῦν· καὶ
οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριον ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.
4. 5 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ
6 διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέ-
σεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ
πάντα ἐν πᾶσιν.
7 Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ
8 συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος
σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·
9 ǀ ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσμα-
10 τα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα
δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμά-
των, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν·
11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν
ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.
12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλά,
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνός, πολλὰ ὄντα, ἕν
13 ἐστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ χριστός. καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι
ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε ἰουδαῖοι εἴτε
ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες ° εἰς ἓν
14 πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος,
15 ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ
ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος.
16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ
τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος.
17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή,
18 ποῦ ἡ ὄσφρησις; νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον
19 αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ πάν-
20 τα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν
21 δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, Χρεί-
αν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί, Χρείαν
22 ὑμῶν οὐκ ἔχω. ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ
23 σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· καὶ ἃ δο-
κοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσο-

3 ἰησοῦν] ἰησοῦς ε ǀ κύριον ἰησοῦν,] Κύριος ἰησοῦς, β
6 ἐστὶ] \ β 10 διακρίσεις] διάκρισις ε 12 τοῦ ἑνὸς] \ γ
13 εἰς] \ β 21 δὲ] \ δ

τέραν

τέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην
περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει. 24
ἀλλ' ὁ θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέ-
ραν δοὺς τιμὴν, | ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ 25
τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη· καὶ εἴτε πά- 26
σχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζε-
ται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. ὑμεῖς δέ ἐστε 27
σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ 28
θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας,
τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰα-
μάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν °· μὴ 29
πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδά-
σκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; | μὴ πάντες χαρίσματα ἔχου- 30
σιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες
διερμηνεύουσι; | ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ 31
ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγ- 13
γέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν
ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον· καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ 2
τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶ-
σαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
οὐθέν εἰμι. καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ 3
ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ
ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· 4
ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ. ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, | οὐκ 5
ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ
κακὸν, | οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀλη- 6
θείᾳ, | πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάν- 7
τα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ 8
προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται·
εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. ἐκ μέρους ° γὰρ γινώσκομεν, 9
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, 10
τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς 11
νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζό-
μην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

26 συμπάσχει] συμπάσχῃ δ ‖ συγχαίρει] συγχαίρῃ δ
27 μέρους] μέλους ε 28 γλωσσῶν] γλωσσῶν, ἑρμηνείας γλωσσῶν γ XIII. 9 γὰρ] δὲ γ

12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρό-
σωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ
13 ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις,
ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14 ΔΙώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ,
2 μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν γλώσ-
σῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει,
3 πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις
4 λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λα-
λῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλη-
5 σίαν οἰκοδομεῖ. Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις,
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ
ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλη-
6 σία οἰκοδομὴν λάβῃ. Νυνὶ δὲ ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν
λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ,
7 ἢ ἐν διδαχῇ; Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐ-
λὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς
8 γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ ἐὰν
ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλε-
9 μον; οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λό-
γον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς
10 ἀέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστιν ἐν
11 κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον· ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύνα-
μιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λα-
12 λῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί
ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε
13 ἵνα περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω
14 ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦ-
15 μά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. τί οὖν ἐστι;
προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψα-
16 λῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς
τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ
τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;
17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδο-
18 μεῖται. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσ-

XIV. 5 διερμηνεύῃ] διερμηνεύει δ 10 αὐτῶν] \ ε
11 ἐν] \ β 18 μου] \ β

σαις

σαις λαλῶν· ἀλλ᾽ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ 19
νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λό-
γους ἐν γλώσσῃ. Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς 20
φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι
γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, 21
καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις, λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽
οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος. ὥστε αἱ γλῶσσαι 22
εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ
προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν οὖν συ- 23
νέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις
λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
μαίνεσθε, | ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι- 24
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
πάντων, | ° καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ 25
γίνεται· καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ
θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

Τί οὖν ἐστιν ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν 26
ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν
ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. Εἴ- 27
τε γλώσσῃ τὶς λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ
ἀναμέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευ- 28
τὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ.
Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέ- 29
τωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος 30
σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ᾽ ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα 31
πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται· καὶ πνεύ- 32
ματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γάρ ἐστιν ἀκα- 33
ταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλ᾽ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλη-
σίαις τῶν ἁγίων. Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις 34
σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ᾽ ὑπο-
τάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν 35
θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν
γάρ ἐστι γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. Ἢ ἀφ᾽ ὑμῶν ὁ 36
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; | εἴ 37

25 καὶ οὕτω] ᾽α 26 γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν] ἀποκά-
λυψιν ἔχει, γλῶσσαν β 32 πνεύματα] πνεῦμα ε

XIV. 21 Jes. 28, 11. 34 Gen. 3, 16.

τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ
38 γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου εἰσὶν ἐντολαί· εἰ δέ τις ἀγνοεῖ,
39 ἀγνοείτω. Ὥστε ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ
40 τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε· πάντα εὐσχημόνως καὶ
κατὰ τάξιν γινέσθω.

15 ΓΝωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγε-
λισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκα-
2 τε, | δι᾽ οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν,
3 εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ
ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν
4 ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι
ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γρα-
5. 6 φάς· καὶ ὅτι ὤφθη κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. ἔπειτα
ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλεί-
7 ους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα
8 ὤφθη ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάν-
9 των, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. ἐγὼ γάρ εἰμι
ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι
10 ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· χάριτι δὲ
θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγε-
νήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ
11 δὲ, ἀλλ᾽ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε
12 ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. Εἰ
δὲ χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέ-
13 γουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ ἀνά-
14 στασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ χριστὸς
οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ
15 ἡ πίστις ὑμῶν. εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ,
ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤγειρε τὸν χριστὸν,
16 ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ νε-
17 κροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρ-
18 τίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ, ἀπώλοντο.
19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν χριστῷ μόνον, ἐλεει-

39 ἀδελφοί] ἀδελφοί μου δ   40 πάντα] πάντα δὲ γ

XV. 3 Jes. 53, 8. 9.   4 Ps. 16, 10.

νότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγή- 20
γερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ° ἐγένετο.
ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνά- 21
στασις νεκρῶν· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκου- 22
σιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκα- 23
στος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ χριστὸς, ἔπειτα οἱ
τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν πα- 24
ραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ
πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν· δεῖ γὰρ αὐ- 25
τὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνα- 26
τος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὅταν 27
δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑπο-
τάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάν- 28
τα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι
αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς ° τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐ- 29
πεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;
τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀπο- 30.31
θνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν °, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ ἰη-
σοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν 32
ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγω-
μεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλανᾶσθε· 33
φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως, 34
καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσι· πρὸς
ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.

Ἀλλ' ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι 35
ἔρχονται; ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀ- 36
ποθάνῃ· καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπεί- 37
ρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἤ τινος τῶν
λοιπῶν· ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, 38
καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα. οὐ πᾶσα σὰρξ, 39

XV. 20 ἐγένετο] ' β 28 ὁ υἱὸς] ' ε ¶ τὰ] ' β
29 fin. τῶν νεκρῶν] αὐτῶν β 31 ὑμετέραν] ἡμετέραν ε
¶ καύχησιν] καύχησιν ἀδελφοὶ β

25 Pſ. 110, 1.
27 Pſ. 8, 7.

ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ
40 κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. καὶ σώματα
ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ᾽ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν
41 ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα
ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ
42 γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νε-
43 κρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· | σπεί-
ρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
44 ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται
σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα
45 πνευματικόν· οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ° ἄν-
θρωπος ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς
46 πνεῦμα ζωοποιοῦν· ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλ-
47 λὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ὁ πρῶτος
ἄνθρωπος, ἐκ γῆς χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ
48 κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί·
49 καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· | καὶ κα-
θὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν
εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν
θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν
51 κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω, πάντες μὲν οὐ κοι-
52 μηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, | ἐν ἀτόμῳ, ἐν
ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ,
καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησό-
53 μεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν,
54 καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ ° τὸ
φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο
ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμ-
55 μένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. Ποῦ σου θάνατε
56 τὸ κέντρον; ποῦ σου ᾅδη τὸ νῖκος; | τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανά-

39 μὲν] μὲν σὰρξ ε ¶ ἰχθύων -- πτηνῶν] πτηνῶν -- ἰχθύων β
45 ἄνθρωπος] \ β 47 ὁ κύριος] \ δ 49 φορέσωμεν] φορέ-
σομεν δ 51 οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ] οὖν κοιμηθη-
σόμεθα, ἀλλ᾽ οὐ πάντες ε. ἀναστησόμεθα, οὐ πάντες δὲ δ
54 τὸ φθαρτὸν usq. καὶ] \ γ 55 κέντρον] νῖκος δ ¶ νῖ-
κος] κέντρον δ

45 Gen.2,7. 54 Jes.25,8. 55 Hose.13,14.

του, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος·
τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου 57
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. Ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι 58
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου
πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα 16
ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιή-
σατε. κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ᾽ ἑαυτῷ τι- 2
θέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω,
τότε λογίαι γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν 3
δοκιμάσητε, δι᾽ ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χά-
ριν ὑμῶν εἰς ἱερουσαλήμ· ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύε- 4
σθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, 5
ὅταν μακεδονίαν διέλθω· μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι· | πρὸς 6
ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρ- 7
τι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς
ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕως 8
τῆς πεντηκοστῆς· θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνερ- 9
γὴς, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.
Ἐὰν δὲ ἔλθῃ τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται 10
πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ·
| μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν 11
εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ
τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ πα- 12
ρεκάλεσα αὐτὸν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν·
καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅ-
ταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει· ἀνδρί- 13
ζεσθε, κραταιοῦσθε· πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. 14
Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν στε- 15
φανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς
ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιού- 16
τοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ 17

57 διδόντι] δόντι β
XVI. 3 ,δι᾽ ἐπιστολῶν] δι᾽ ἐπιστολῶν, ε
7 ἐπιτρέπῃ] ἐπιτρέψῃ β

ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅτι
18 τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ
ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀσίας· ἀσπάζον-
ται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ ἀκύλας καὶ πρίσκιλλα,
20 σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21. 22 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου· εἴ τις οὐ φι-
λεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, ἤτω ἀνάθεμα, μαραναθά·
23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν· ἡ ἀγάπη
24 μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀμήν.

Προς κορινθιους πρωτη εγραφη απο φιλιππων δια στεφανα
και φουρτουνατου και αχαικου και τιμοθεου.

24 ἀμὴν] ' α

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ,
καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν
2 ὅλῃ τῇ ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρα-
4 κλήσεως, ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν,
εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ
τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ·
5 ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς,
οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

εἴτε

εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σω- 6
τηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσε-
ως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν
καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·
εἰδότες ὅτι ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ 7
τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελ- 8
φοὶ, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ ἀ-
σίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε
ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· ἀλλ' αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς 9
τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦ-
μεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·
ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐῤῥύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, εἰς ὃν 10
ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν 11
ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.

Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνει- 12
δήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ θεοῦ, οὐκ ἐν
σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ
κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφο- 13
μεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλ-
πίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνω- 14
τε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. Καὶ ταύ- 15
τῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα
δευτέραν χάριν ἔχητε· καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς μακεδο- 16
νίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν ὁ βουλευόμε- 17
νος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι,
κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ, καὶ
τὸ οὒ οὔ; πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς 18
οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ· ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν 19
ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ σιλουανοῦ καὶ τιμοθέου,

2. Cor. I. 6 ·εἴτε παρακαλούμεθα usq. ὑπὲρ ὑμῶν] τῆς ἐνεργουμένης usq. ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας δ
11 fin. ὑμῶν] ἡμῶν ε 12 θεοῦ prius] \ ε
15 πρότερον] τὸ πρότερον α 17 βουλευόμενος] βουλόμενος β ¶ ναὶ ναὶ] ναὶ δ ¶ οὐ οὔ;] οὔ; δ

οὐκ

20 οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ
ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν·
21 τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν
22 εἰς χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, θεός· ὁ καὶ σφραγισάμε-
νος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρ-
23 δίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι
ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς
24 κόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συ-
2 νεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε· ἔκρι-
να δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλ-
2 θεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με,
3 εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό,
ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιθὼς
4 ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν. ἐκ
γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ
πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα
5 γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ δέ τις λελύπη-
κεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ
6 πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν
7 πλειόνων· ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ πα-
ρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦ-
8 τος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς
10 πάντα ὑπήκοοί ἐστε. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ
ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώ-
11 πῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ
αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ,
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνε-
σιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελφόν
13 μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς μακεδονίαν.
14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ
χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι'
15 ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν
16 τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μέν, ὀσμὴ

20 καὶ ἐν αὐτῷ] διὸ καὶ δι' αὐτοῦ δ
II. 10 εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ] ὃ κεχάρισμαι, ἔτι β

θανάτου

θανάτου εἰς θάνατον· οἷς δὲ, ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ
πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ πολλοὶ, καπη- 17
λεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ'
ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρήζομεν, ὥς 3
τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατι-
κῶν; ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρ- 2
δίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων
ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακονηθεῖ- 3
σα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι
θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας
σαρκίναις. Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χρι- 4
στοῦ πρὸς τὸν θεόν· οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν, λογί- 5
σασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ
θεοῦ· ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ 6
γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέ-
νει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου 7
ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ,
ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον
μωϋσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργου-
μένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν 8
δόξῃ; εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλ- 9
λον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. καὶ γὰρ 10
οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν
τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ 11
δόξης· πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. Ἔχοντες 12
οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα· καὶ οὐ 13
καθάπερ μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ,
πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ κα-
ταργουμένου· | ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι 14
γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς
παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν χρι-
στῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται 15
μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ἡνίκα 16
δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ 17
δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευ-

17 πολλοὶ] λοιποὶ δ ¶ ὡς & ἀλλ'] ` δ
III. 1 εἰ] ἢ ε ¶ συστατικῶν alterum] ` γ

θερία

18 θερία. Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν
δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφού-
μεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.
4 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθη-
2 μεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν, | ἀλλ᾽ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς
αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνι-
στῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ
3 θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν,
4 ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ
αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ
αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ
5 χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν,
ἀλλὰ χριστὸν ἰησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ ἰη-
6 σοῦν. ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς
ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώ-
7 σεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ. Ἔχο-
μεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ
8 ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν
παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ᾽ οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ᾽
9 οὐκ ἐξαπορούμενοι· διωκόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι·
10 καταβαλλόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολλύμενοι· | πάντοτε τὴν νέ-
κρωσιν τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ
11 ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. ἀεὶ γὰρ
ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν, ἵνα
καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.
12 Ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν
13 ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γε-
γραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν,
14 διὸ καὶ λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν,
15 καὶ ἡμᾶς διὰ ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ
γὰρ πάντα δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα, διὰ τῶν
πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.
16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ᾽ εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος

IV. 4 αὐγάσαι] διαυγάσαι γ ¶ αὐτοῖς] \ δ
6 ἰησοῦ] \ γ 10 κυρίου] \ γ 14 κύριον] \ ε

2 Cor. IV, 13. Ps. 116, 10.

διαφθεί-

διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ·
τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβο- 17
λὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν·
μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμε- 18
να· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμε-
να, αἰώνια. οἴδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία 5
τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
ἀχειροποίητον, αἰώνιον, ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ 2
στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι
ἐπιποθοῦντες· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμε- 3
θα· καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· 4
ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα κατα-
ποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς 5
εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεὸς, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ
πνεύματος. Θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐν- 6
δημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· διὰ 7
πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· θαῤῥοῦμεν δὲ καὶ 8
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδη-
μῆσαι πρὸς τὸν κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδη- 9
μοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ 10
πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς
ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ 11
δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλ' 12
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε
πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε 13
γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Η γὰρ 14
ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, | κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ 15
εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ
ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν,
ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς 16
ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκα-
μεν κατὰ σάρκα χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν. ὥστε 17

V. 3 ἐνδυσάμενοι] ἐκδυσάμενοι δ 9 ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκ-
δημοῦντες] ἐκδημοῦντες, εἴτε ἐνδημοῦντες γ
10 διὰ] ἴδια ε

εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ
18 γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, τοῦ κα-
ταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν
19 τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς· ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ
κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ
παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς
20 καταλλαγῆς. Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ
παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν. δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλ-
21 λάγητε τῷ θεῷ· τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.
6 συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν, μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ
2 θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· λέγει γάρ, Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσ-
3 δεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες
4 προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνι-
στῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν,
5 ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, | ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς,
ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
6 | ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι,
7 ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, | ἐν λόγῳ ἀλη-
θείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν
8 δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, | διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφη-
9 μίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· | ὡς ἀγνο-
ούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ
10 ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· | ὡς λυ-
πούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλου-
11 τίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. Τὸ
στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν
12 πεπλάτυνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν
13 τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέ-
14 κνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. Μὴ γίνεσθε ἑτερο-
ζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ;
15 τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; | τίς δὲ συμφώνησις
16 χριστῷ πρὸς βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; | τίς
δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς

17 καινὰ τὰ πάντα] τὰ πάντα καινὰ δ 18 ἰησοῦ] \ γ
21 γινώμεθα] γενώμεθα γ

VI. 2 Jesa. 49, 8. 16 Lev. 26, 11 f.

θεοῦ

θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεός, Ὅτι ἐνοικήσω ἐν
αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός· καὶ
αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ 17
ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀ-
γὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, | καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ 18
ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος
παντοκράτωρ. ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας ἀγα- 7
πητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς
καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, 2
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· 3
προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναπο-
θανεῖν καὶ συζῆν. πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή 4
μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει,
ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ 5
γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν
ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι,
ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ᾽ ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλε- 6
σεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ πα- 7
ρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ᾽
ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν
ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χα-
ρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μετα- 8
μέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ
ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς. νῦν χαίρω, οὐχ 9
ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽ ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυ-
πήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέ- 10
λητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατερ-
γάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι 11
ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν; ἀλλὰ ἀπολογίαν,
ἀλλὰ ἀγανάκτησιν· ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν· ἀλλὰ
ζῆλον, ἀλλ᾽ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς

VII. 11 ὑμῖν] ἐν ὑμῖν ε

17 Jesa. 52, 11. Zeph. 3, 19. 20.
18 1 Chron. 28, 6. Jesa. 43, 6.

12 εἶναι ἐν τῷ πράγματι. ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνε-
κεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ᾽ ἕνε-
κεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς
13 ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ
παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ
τῇ χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάν-
14 των ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κα-
τῃσχύνθην· ἀλλ᾽ ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη·
15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν, ἀνα-
μιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν, ὡς μετὰ φόβου
16 καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

8 ΓΝωρίζομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας·
2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν,
καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν
3 πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρ-
4 τυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, | μετὰ πολλῆς παρα-
κλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς δια-
5 κονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ° δέξασθαι ἡμᾶς, καὶ οὐ καθὼς ἠλ-
πίσαμεν, ἀλλ᾽ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν
6 διὰ θελήματος θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον, ἵνα
καθὼς προενήρξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν
7 χάριν ταύτην. Ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει
καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν
8 ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε· οὐ
κατ᾽ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ
9 τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ τὴν
χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι᾽ ὑμᾶς ἐπτώχευσε
πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε·
10 | καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι. τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵ-
τινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε
11 ἀπὸ πέρυσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως κα-
θάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ
12 τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ

12 ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν] ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν δ
13 δὲ] ' δ VIII. 4 δέξασθαι ἡμᾶς] ' α 12 τὶς] ' β
• τις,

 8

°τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις 13
ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν και-
ρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα· ἵνα καὶ 14
τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως
γένηται ἰσότης, | καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ 15
ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.
Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 16
ἐν τῇ καρδίᾳ τίτου· ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου- 17
δαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.
Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν 18
τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δὲ, ἀλ- 19
λὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν,
σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν, πρὸς τὴν
αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ὑμῶν· στελλόμενοι τοῦ- 20
το, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ
διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον 21
κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν δὲ αὐ- 22
τοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλά-
κις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον· πεποιθήσει
πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς, | εἴτε ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ 23
εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλη-
σιῶν, δόξα χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, 24
καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, εἰς
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακο-
νίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῖν· 9
οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι 2
μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ
ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας· ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελ- 3
φοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν
τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε,
| μή πως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν 4
ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέ-
γωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ °τῆς καυχήσεως.

16 διδόντι] δόντι δ   19 ὑμῶν] ἡμῶν β
21 προνοούμενοι] προνοοῦμεν γὰρ β
24 εἰς πρόσωπον] καὶ εἰς πρόσωπον ε
IX. 4 τῆς καυχήσεως] \ γ

VIII. 15 Ex. 16, 18.

5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα
προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγ-
γελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς
εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει·
7 καὶ ὁ σπείρων ἐπ᾽ εὐλογίαις, ἐπ᾽ εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκα-
στος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ
8 ἀνάγκης. Ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. | δυνατὸς δὲ ὁ
θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάν-
τοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον
9 ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πέ-
10 νησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ δὲ ἐπιχο-
ρηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, χορηγή-
σαι καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ γεν-
11 νήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς
πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι᾽ ἡμῶν εὐχαριστίαν
12 τῷ θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ
προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ πε-
13 ρισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ, διὰ τῆς δοκιμῆς
τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν, ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ
τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλό-
14 τητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, καὶ αὐτῶν
δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς, διὰ τὴν ὑπερβάλλου-
15 σαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν. χάρις δὲ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκ-
διηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρα-
ότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσω-
2 πον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ εἰς ὑμᾶς· δέο-
μαι δὲ, τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι
τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα
3 περιπατοῦντας. ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα
4 στρατευόμεθα· τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκι-

5 προκατηγγελμένην] προεπηγγελμένην γ ‖ καὶ] ' γ
10 χορηγήσαι κτλ.] χορηγήσει, καὶ πληθυνεῖ - - καὶ αὐξήσει β

IX. 7 Prov. 22, 9. 9 Ps. 112, 9. 10 Jes. 55, 10.

καὶ,

κὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων·
λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ 5
τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς
τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶ- 6
σαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ 7
χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς
αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ. ἐάν τε γὰρ καὶ πε- 8
ρισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδω-
κεν ὁ κύριος ἡμῖν, εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν
ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν 9
ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί φησι, βα- 10
ρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς, καὶ
ὁ λόγος ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι 11
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ πα-
ρόντες τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖ- 12
ναι ἑαυτοὺς τισὶ τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν
ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς,
° οὐ συνιοῦσιν· ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, 13
ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς
μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν· οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμε- 14
νοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν
ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα 15
καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξα-
νομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι, κατὰ
τὸν κανόνα ἡμῶν, εἰς περισσείαν, | εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν 16
εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυ-
χήσασθαι. Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω· 17
οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ 18
Κύριος συνίστησιν.

11
Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ
ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσά- 2
μην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ χρι-
στῷ· φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ 3
πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς

X. 7 βλέπετε;] βλέπετε· ε ¶ χριστοῦ tertium] ' β
12 f. οὐ συνιοῦσιν· ἡμεῖς δὲ] ' γ

4 ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος
ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον
λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξα-
5 σθε, καλῶς ἠνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι
6 τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽
οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.
7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆ-
τε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν
διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατε-
9 νάρκησα οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ
ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ
10 ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ
ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς
11 κλίμασι τῆς ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς
12 οἶδεν· ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν
τῶν θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι κα-
13 θὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται
14 δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους χριστοῦ· καὶ οὐ
θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς
15 ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα-
σχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται
16 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ
ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με,
17 ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κα-
τὰ κύριον, ἀλλ᾽ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει
18 τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα,
19 κἀγὼ καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρό-
20 νιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις
κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς
21 εἰς πρόσωπον δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθε-
νήσαμεν· ἐν ᾧ δ᾽ ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολ-
22 μῶ κἀγώ. ἑβραῖοί εἰσι; κἀγώ· ἰσραηλῖταί εἰσι; κἀγώ·
23 σπέρμα ἀβραάμ εἰσι; κἀγώ· | διάκονοι χριστοῦ εἰσι; παρα-
φρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πλη-
γαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανά-
24 τοις πολλάκις. ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ
25 μίαν ἔλαβον, | τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς
26 ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις

πολλά-

πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις
ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν
ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·
ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ 27
καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.
χωρὶς τῶν παρεκτὸς, ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ᾽ ἡμέραν, ἡ 28
μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθε- 29
νῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Εἰ καυχᾶ- 30
σθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. ὁ θεὸς καὶ 31
πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι· ἐν δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης ἀρέ- 32
τα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με
θέλων· καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ 33
τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι 12
δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ
ἀποκαλύψεις κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ, πρὸ ἐτῶν 2
δεκατεσσάρων· εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ
σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦ-
τον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον· εἴ- 3
τε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς
οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄῤῥητα 4
ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου 5
καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν
ταῖς ἀσθενείαις μου. ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ 6
ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ, μή τις
εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.
Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρω- 7
μαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος σατᾶν ἵνα με
κολαφίζῃ, °ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύ- 8
ριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ· καὶ εἴρηκέ μοι, 9
Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τε-
λειοῦται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις
μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. διὸ εὐ- 10
δοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν
στενοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

31 ἡμῶν] \ δ XII. 7 ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι] \ δ
9 μου ἐν] ἐν ε ¶ μᾶλλον] \ δ

11 Γέγονα ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε.
ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα
12 τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. Τὰ μὲν ση-
μεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ,
13 ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττή-
θητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ
κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
14 ἰδοὺ τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρ-
κήσω ὑμῶν. οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς. οὐ γὰρ
ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς
15 τοῖς τέκνοις· ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν,
16 ἧττον ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ'
17 ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα ὧν ἀπέ-
18 σταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρεκά-
λεσα τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεο-
νέκτησεν ὑμᾶς τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσα-
μεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;
19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ
θεοῦ, ἐν χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα ἀγαπητοί, ὑπὲρ
20 τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. φοβοῦμαι γάρ, μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους
θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μή-
πως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρι-
21 σμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· μὴ πάλιν ἐλθόντα με
ταπεινώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν
προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρ-
σίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

13 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο
2 μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. προείρηκα
καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν ° γρά-
φω, τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν
3 ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι· ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ
ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ
4 δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ
ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ,
ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

11 καυχώμενος] \ δ   12 ἐν tertium] \ β
14 τρίτον] τρίτον τοῦτο ε   19 πάλιν] πάλαι δ
XIII. 2 γράφω] \ β

ἑαυ-

ἑαυτοὺς πειράζετε· εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· 5
ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν;
εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς 6
οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν θεὸν, μὴ ποιῆ- 7
σαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ'
ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ 8
γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀλη-
θείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ 9
δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρή- 10
σωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ κύριος, εἰς οἰκο-
δομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπὸν ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖ- 11
σθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς
ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλ- 12
λήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάν-
τες. Η χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, 13
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Προς κορινθιους δευτερα εγραφη απο φιλιππων της μακεδονιας δια τιτου και λουκα.

13 ἀμὴν] ' β. Et sic in fine aliarum epistolarum.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1
Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώ-
που, ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγεί-
ραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες 2
ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας· χάρις ὑμῖν καὶ 3

4 εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ
δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται
ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ
5 θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων ἀμήν.

6 ΘΑυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·
7 ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ
8 θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ
ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ
9 εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω· ὡς προειρήκαμεν,
καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ
10 παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ
τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις
ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν
12 ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκα-
13 λύψεως ἰησοῦ χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν
ποτὲ ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
14 κλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπτον ἐν
τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, πε-
ρισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.
15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός
16 μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, | ἀποκαλύψαι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνε-
17 σιν· εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, | οὐδὲ ἀνῆλ-
θον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ
ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν.
18 Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι
19 πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτε-
ρον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ
20 κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύ-
21 δομαι. Ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ

Gal. I. 3 ἡμῶν] \ β 4 ὑπὲρ] περὶ δ 6 χριστοῦ] \ γ
15 ὁ θεὸς] \ δ 16 προσανεθέμην] προανεθέμην δ

τῆς

τῆς κιλικίας· ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλη- 22
σίαις τῆς ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, 23
Ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν
ποτὲ ἐπόρθει· καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν. 24

2

Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἱεροσό-
λυμα μετὰ βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ τίτον· ἀνέ- 2
βην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέ-
λιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι,
μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. Ἀλλ᾽ οὐδὲ τίτος ὁ σὺν 3
ἐμοὶ, ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· διὰ δὲ τοὺς πα- 4
ρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς
καταδουλώσωνται· οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, 5
ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ 6
τῶν δοκούντων εἶναί τι ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει·
πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες
οὐδὲν προσανέθεντο, | ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευ- 7
μαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς πέτρος τῆς πε-
ριτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο- 8
μῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη· καὶ γνόντες τὴν χά- 9
ριν τὴν δοθεῖσάν μοι, ° ἰάκωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης
οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβᾳ
κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτο-
μήν· μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπού- 10
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε ° πέτρος εἰς 11
ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνω-
σμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ 12
τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώρι-
ζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ συνυπεκρί- 13
θησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ βαρνάβας συνα-
πήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. Ἀλλ᾽ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοπο- 14
δοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμ-
προσθεν πάντων, Εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς καὶ
οὐκ ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; ἡμεῖς φύ- 15
σει ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοὶ, | εἰδότες ὅτι οὐ 16
δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ

II. 5 οἷς οὐδὲ] ʽ ε 9 ἰάκωβος καὶ κηφᾶς] πέτρος καὶ ἰάκωβος γ 11 πέτρος] κηφᾶς β 14 πέτρῳ] κηφᾷ δ

χριστοῦ

χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δι-
καιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι
17 οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦν-
τες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί,
18 ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κα-
τέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνί-
19 στημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω.
20 χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ
χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ
θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη,
ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3 ὮΑνόητοι γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε° τῇ ἀληθείᾳ
μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ᾽ ὀφθαλμοὺς ἰησοῦς χριστὸς προε-
2 γράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος. τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν
ἀφ᾽ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς
3 πίστεως; | οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν
4 σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; | τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ.
5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν
6 ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; καθὼς ἀβραὰμ
7 ἐπίστευσε τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. γι-
νώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ ἀβραάμ.
8 προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός,
προευηγγελίσατο τῷ ἀβραάμ, Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ
9 πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ
10 πιστῷ ἀβραάμ. ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατά-
ραν εἰσίν· γέγραπται γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμ-
μένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ
11 ποιῆσαι αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ
12 θεῷ, δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· ὁ δὲ νόμος
οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ᾽ ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται
13 ἐν αὐτοῖς. χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νό-
μου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γάρ, Ἐ-

III. 1 τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι] \ β ¶ ἐν ὑμῖν] \ δ
10 ἐμμένει] ἐμμενεῖ γ 12 ἄνθρωπος] \ β

Gal. III. 6 Gen. 15, 6. 8 Gen. 12, 3. 10 Deut. 27, 26.
11 Hab. 2, 4. 12 Lev. 18, 5. 13 Deut. 21, 23.

πικα-

πικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ 14
ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα τὴν
ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀ- 15
δελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω, ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην
διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται· τῷ δὲ ἀβραὰμ 16
ἐῤῥέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέ-
γει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ᾽ ὡς ἐφ᾽
ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι χριστός· τοῦτο δὲ λέγω, 17
διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ° εἰς χριστὸν, ὁ μετὰ
ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς
τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονο- 18
μία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας
κεχάρισται ὁ θεός. Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν 19
° προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται,
διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου· ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς 20
οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστιν. Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγ- 21
γελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνά-
μενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη· ἀλ- 22
λὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ
ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. Πρὸ 23
τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλει-
σμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι· ὥστε ὁ νόμος 24
παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιω-
θῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν 25
ἐσμέν. πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ 26
ἰησοῦ· ὅσοι γὰρ εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε, χριστὸν ἐνεδύσασθε. 27
οὐκ ἔνι ἰουδαῖος, οὐδὲ ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθε- 28
ρος· οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν
χριστῷ ἰησοῦ· εἰ δὲ ὑμεῖς χριστοῦ, ἄρα τοῦ ἀβραὰμ σπέρμα 29
ἐστὲ, ° καὶ κατ᾽ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δὲ, 4
ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει
δούλου, κύριος πάντων ὤν· ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ 2
οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. οὕτω καὶ 3
ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δε-
δουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστει- 4

15 ἀδελφοί] ` β 17 εἰς χριστὸν] ` δ
19 προσετέθη] ἐτέθη β ¶ ᾧ] ὃ ε 26 καὶ] ` γ

16 Gen. 22, 18.

λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον
5 ὑπὸ νόμον· ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθε-
6 σίαν ἀπολάβωμεν. ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ
πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν κρᾶζον, Ἀββᾶ
7 ὁ πατήρ. ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱὸς,
8 καὶ κληρονόμος ° θεοῦ διὰ χριστοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ
9 εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς· νῦν δὲ,
γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέ-
φετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν
10 ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας
11 καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῆ
κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.
12 Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι
13 ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· | οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν
14 τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν πει-
ρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύ-
σατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν ἰησοῦν.
15 τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἰ
δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι.
16.17 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς
οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦ-
18 τε. καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μό-
19 νον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς, | τεκνία μου, οὓς πάλιν
20 ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ πα-
ρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι
21 ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες
22 εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ, ὅτι ἀβραὰμ
δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευ-
23 θέρας· ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννη-
24 ται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας. ἅτινά
ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο διαθῆκαι· μία
μὲν ἀπὸ ὄρους σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν ἄγαρ·
25 τὸ γὰρ ° ἄγαρ σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ

IV. 4 γενόμενον prius] γεννώμενον δ 6 ὑμῶν] ἡμῶν ε
7 θεοῦ] \ δ Vid. ed. major. 14 μου] ὑμῶν ε
24 αἱ] \ δ 25 γὰρ] δὲ ε ¶ ἄγαρ] \ β ¶ δὲ alterum] γὰρ β

IV. 22 Gen. 21, 2. 9.

τῇ

τῇ νῦν ἱερουσαλὴμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ 26
δὲ ἄνω ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ πάντων
ἡμῶν· γέγραπται γὰρ, Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα· 27
ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρή-
μου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ, κα- 28
τὰ ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ 29
κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ
νῦν· | ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ 30
τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδί-
σκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. ἄρα ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν 31
παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

ΤΗ ἐλευθερίᾳ ° οὖν ᾗ χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκε- 5
τε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. ἴδε ἐγὼ 2
παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, χριστὸς ὑμᾶς
οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ πε- 3
ριτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κα- 4
τηργήθητε ἀπὸ τοῦ χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χά-
ριτος ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα 5
δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περιτο- 6
μή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνερ-
γουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ 7
μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μι- 8. 9
κρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς 10
ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς
βαστάσει τὸ κρίμα, ὅς τις ἂν ᾖ· ἐγὼ δὲ ἀδελφοὶ, εἰ περι- 11
τομὴν ⸌ ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ
σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ· | ὄφελον· καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀνα- 12
στατοῦντες ὑμᾶς.

Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε ἀδελφοί· μόνον μὴ 13
τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγά-
πης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ 14
πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.
εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλ- 15

26 πάντων] \ γ V. 1 οὖν ᾗ χριστὸς ἡμᾶς] ᾗ ἡμᾶς χριστὸς β
11 ἔτι prius] \ δ 14 πληροῦται] πεπλήρωται γ
¶ ἑαυτὸν] σεαυτὸν α

27 Jes. 54, 1. 30 Gen. 21, 10.
V. 14 Lev. 19, 18.

λήλων

16 λήλων ἀναλωθῆτε. Λέγω δὲ, πνεύματι περιπατεῖτε,
17 καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπι-
θυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρ-
κός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε,
18 ταῦτα ποιῆτε. εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.
19 Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστι μοιχεία,
20 πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, | εἰδωλολατρεία, φαρ-
μακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, διχο-
21 στασίαι, αἱρέσεις, | φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ
τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον,
ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομή-
22 σουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰ-
ρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης,
23.24 ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. οἱ δὲ τοῦ
χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς
25 ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις
6 φθονοῦντες. Ἀδελφοὶ, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι
παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦ-
τον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ
2 πειρασθῇς. ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπλη-
3 ρώσατε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μη-
4 δὲν ὢν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ· τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω
ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ
5 οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν
7 πᾶσιν ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ
8 γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπεί-
ρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν·
ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει
9 ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ
10 γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν,
ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς
οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.
12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν

19 μοιχεία] ` γ 21 φόνοι] ` ε
VI. 2 ἀναπληρώσατε] ἀναπληρώσετε ε

ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ διώ-
κωνται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσου- 13
σιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ
σαρκὶ καυχήσωνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ 14
ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος
ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ. ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περι- 15
τομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι 16
τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ἔλεος,
καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ.

Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ 17
στίγματα τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Η 18
χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν ἀδελφοί. ἀμήν.

Προς γαλατας εγραφη απο ρωμης.

12 ἵνα μὴ -- διώκωνται] ἵνα -- μὴ διώκωνται δ
13 περιτεμνόμενοι] περιτετμημένοι δ
15 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε] οὔτε γὰρ β ¶ ἰσχύει] ἐστὶν β
16 στοιχήσουσιν] στοιχοῦσιν δ 17 κυρίου] ` γ

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, 1
τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ° ἐν ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ
ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ 2
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

ΕΥλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι- 3
στοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ, καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν κα- 4

Eph. I. 1 ἐν ἐφέσῳ] ` γ Vid. ed. major.

τῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
5 κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν
διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήμα-
6 τος αὐτοῦ, | εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ° ἐν ᾗ
7 ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ· ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπο-
λύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτω-
8 μάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ· ἧς ἐπερίσ-
9 σευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν
τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ,
10 ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ· εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν
καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐν
11 τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκλη-
ρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦν-
12 τος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι
ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ
13 χριστῷ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας,
τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες
14 ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὅς ἐστιν
ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περι-
ποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ
16 ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, | οὐ παύο-
μαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ
17 τῶν προσευχῶν μου· ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
ὁ πατὴρ τῆς δόξης δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύ-
18 ψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς
τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς
τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κλη-
19 ρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγε-
θος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ
20 τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν
τῷ χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
21 αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας
καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνο-
μαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
22 μέλλοντι· | καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ

5 ἐν ἀγάπῃ,], ἐν ἀγάπῃ γ   6 ἐν ᾗ] ἧς γ
18 καρδίας] διανοίας ε   19 ἡμᾶς] ὑμᾶς δ

αὐτὸν

αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ 23
τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρου-
μένου. καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς 2
ἁμαρτίαις· ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ 2
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος,
τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπει-
θείας· ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς 3
ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς
σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς
καὶ οἱ λοιποί· ὁ δὲ θεὸς, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν 4
πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς 5
νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τῷ χριστῷ· χάρι-
τί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς 6
ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς 7
ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν
χρηστότητι ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σε- 8
σωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ
δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται. αὐτοῦ 9. 10
γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγα-
θοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ 11
λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
σαρκὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ, 12
ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν
διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι,
ἐν τῷ κόσμῳ· νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες 13
μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ. αὐτὸς 14
γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ
τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας· τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ 15
αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα
τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰ-
ρήνην· καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι 16
τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·
καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς 17
ἐγγὺς, ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν 18
ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ 19

II. 8 ὑμῶν] ἡμῶν δ 17 καὶ τοῖς] καὶ εἰρήνην τοῖς δ

πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,
20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
21 τῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, | ἐν ᾧ πᾶσα οἰ-
22 κοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, ἐν
ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε, εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν
πνεύματι.

3 Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ ὑπὲρ
2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος
3 τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον· καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ,
4 πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ
5 μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ· ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς
υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀπο-
6 στόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη
συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγε-
7 λίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, | οὗ ἐγενόμην
διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν
8 μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· ἐμοὶ τῷ ἐλα-
χιστοτέρῳ πάντων ° τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς
ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ χριστοῦ,
9 καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκε-
κρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι
10 διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξου-
σίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος
11 σοφία τοῦ θεοῦ, | κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν
12 χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν καὶ
13 τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ· διὸ αἰ-
τοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις
14 ἐστὶ δόξα ὑμῶν· τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
15 πρὸς τὸν πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐξ οὗ πᾶσα
16 πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται· ἵνα δώῃ ὑμῖν,
κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι
17 διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι
18 τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ

19 ἀλλὰ] ἀλλ᾽ ἐστὲ γ 20 ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ γ
21 πᾶσα] πᾶσα ἡ δ III. 5 ὃ] ὃ ἐν ε 7 τὴν δοθεῖσαν]
τῆς δοθείσης β 8 τῶν ἁγίων] \ δ 9 οἰκονομία] κοι-
νωνία ε ¶ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ] \ δ 14 τοῦ usq. χριστοῦ] \ δ

ἐῤῥιζω-

ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι
σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος
καὶ ὕψος, γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγά- 19
πην τοῦ χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.
Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν 20
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν, | αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, εἰς πά- 21
σας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων ἀμήν.

ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως πε- 4
ριπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης τα- 2
πεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχό-
μενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα 3
τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἓν σῶμα καὶ 4
ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως
ὑμῶν· εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς θεὸς 5. 6
καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν
πᾶσιν ° ὑμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κα- 7
τὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. διὸ λέγει, Ἀναβὰς εἰς 8
ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα
τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ ,ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη 9
° πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς, αὐ- 10
τός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πλη-
ρώσῃ τὰ πάντα· καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς 11
δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστὰς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ δι-
δασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον δια- 12
κονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ· μέχρι κα- 13
ταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς
ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον
ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν νή- 14
πιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς δι-
δασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς
τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης· ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξή- 15
σωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ ὁ χριστὸς, | ἐξ 16
οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, διὰ

18 ἵνα], ἵνα ε] IV. 6 καὶ primum] \ δ ¶ ὑμῖν] \ δ. ἡμῖν β
8 καὶ] \ δ 9 πρῶτον] \ γ 16 μέρους] μέλους β

IV. 8 Ps.68,19.

πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς
ἑκάστου ° μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰ-
κοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς
περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιό-
18 τητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, | ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλ-
λοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν
19 αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἀπηλ-
γηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκα-
20 θαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε
21 τὸν χριστὸν, εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε,
22 καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ
τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθει-
23 ρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι δὲ
24 τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄν-
θρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι
τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος
26 μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. Ὀρ-
γίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ
27 τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.
28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐρ-
γαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ
29 χρείαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος
ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ᾽ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν
30 τῆς ° χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴ λυπεῖτε
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν
31 ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ, καὶ
κραυγὴ καὶ βλασφημία, ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν, σὺν πάσῃ
32 κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔσπλαγχνοι,
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἐχαρίσα-
5 το ὑμῖν. Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·
2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν
ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, προσφορὰν καὶ

17 λοιπὰ] \ δ 18 ὄντες,], ὄντες ε 19 ἀπηλγηκό-
τες] ἀπηλπικότες ε 29 χρείας] πίστεως γ
V. 2 ἡμᾶς] ὑμᾶς γ

26 Ps. 4, 5.

θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα 3
ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς
πρέπει ἁγίοις· καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπε- 4
λία, τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. τοῦτο 5
γὰρ ἔστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ
πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω 6
κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ
τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. 7
ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα 8
φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ ° πνεύματος ἐν πά- 9
σῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ· δοκιμάζοντες 10
τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ. καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις 11
τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. τὰ 12
γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν· τὰ 13
δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται. πᾶν
γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι· διὸ λέγει, Ἔγειραι ὁ κα- 14
θεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χρι-
στός. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσο- 15
φοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡ- 16
μέραι πονηραί εἰσι. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ 17
συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου· καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴ- 18
νῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, | λα- 19
λοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς,
ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, | εὐχα- 20
ριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί· ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν 21
φόβῳ θεοῦ.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ° ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ 22
κυρίῳ· ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ χρι- 23
στὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώ-
ματος· ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, 24
οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ 25

4 καὶ secundum] ἢ γ 9 πνεύματος] φωτὸς α
17 κυρίου] θεοῦ γ 21 θεοῦ] χριστοῦ β 22 ὑποτάσσεσθε] \ β
23 ὁ prius] \ β ¶ καὶ αὐτός ἐστι] αὐτὸς ὁ δ

V. 14 Jesa. 60, 1.

ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ χρι-
στὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ
26 αὐτῆς, | ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ· καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ
27 ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ ° αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον
τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιού-
28 των, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν οἱ
ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώμα-
29 τα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· | οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ᾽ ἐκτρέφει καὶ
30 θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν. ὅτι
μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ
31 ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν
πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται πρὸς
32 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Τὸ
μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστόν, καὶ
33 εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ᾽ ἕνα, ἕκαστος
6 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ
ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
2 γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. Τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν
3 ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ
4 τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν,
5 ἀλλ᾽ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. Οἱ
δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ
τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ ° χριστῷ·
6 μὴ κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡς δοῦλοι
7 τοῦ χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς | μετ᾽
8 εὐνοίας δουλεύοντες τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι
ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ
9 κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι,
τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδό-
τες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προ-
σωποληψία οὐκ ἔστι παρ᾽ αὐτῷ.

27 αὐτὴν] αὐτὸς γ 29 κύριος] χριστὸς β
VI. 5 χριστῷ] κυρίῳ β 6 , ἐκ ψυχῆς] ἐκ ψυχῆς, ε
7 τῷ] ὡς τῷ β 9 ὑμῶν αὐτῶν] αὐτῶν καὶ ὑμῶν δ

30 f. Gen. 2, 23 f. VI. 2 Ex. 20, 12.

Τὸ

Τὸ λοιπὸν ἀδελφοί ° μȣ, ἐνδυναμȣ͂σθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν 10
τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτȣ͂, ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τȣ͂ 11
θεȣ͂, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς ςῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τȣ͂
διαβόλȣ· ὅτι ȣ̓κ ἔςιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, 12
ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς ἐξȣσίας, πρὸς τȣ̀ς κοσμο-
κράτορας τȣ͂ σκότȣς τȣ͂ αἰῶνος τȣ́τȣ, πρὸς τὰ πνευματι-
κὰ τῆς πονηρίας, ἐν τοῖς ἐπȣρανίοις. διὰ τȣ͂το ἀναλάβετε 13
τὴν πανοπλίαν τȣ͂ θεȣ͂, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιςῆναι ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι ςῆναι. ςῆτε 14
ȣ̓͂ν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσά-
μενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τȣ̀ς 15
πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τȣ͂ εὐαγγελίȣ τῆς εἰρήνης· ἐπὶ πᾶσιν 16
ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίςεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
τὰ βέλη τȣ͂ πονηρȣ͂ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν πε- 17
ρικεφαλαίαν τȣ͂ σωτηρίȣ δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τȣ͂
πνεύματος, ὅ ἐςι ῥῆμα θεȣ͂· διὰ πάσης προσευχῆς καὶ 18
δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς
αὐτὸ τȣ͂το ἀγρυπνȣ͂ντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει
περὶ πάντων τῶν ἁγίων, | καὶ ὑπὲρ ἐμȣ͂, ἵνα μοι δοθῇ 19
λόγος ἐν ἀνοίξει τȣ͂ ςόματός μȣ, ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι
τὸ μυςήριον τȣ͂ εὐαγγελίȣ, ὑπὲρ ȣ͂ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, 20
ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάν- 21
τα ὑμῖν γνωρίσει τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πι-
ςὸς διάκονος ἐν κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τȣ͂- 22
το, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας
ὑμῶν. Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίςεως 23
ἀπὸ θεȣ͂ πατρὸς καὶ κυρίȣ ἰησȣ͂ χριςȣ͂. Η χάρις μετὰ 24
πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν ἰησȣ͂ν χριςὸν
ἐν ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν.

Προς εφεσιȣς εγραφη απο ρωμης δια τυχικȣ.

10 μȣ] ` β   12 τȣ͂ αἰῶνος] ` δ

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1 ΠΑῦλος καὶ τιμόθεος δοῦλοι ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσι τοῖς
ἁγίοις ἐν χριστῷ ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν
2 ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 ΕΥχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν,
4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ
5 χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ
6 εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· πεποιθὼς
αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπι-
7 τελέσει ἄχρις ἡμέρας ἰησοῦ χριστοῦ· καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ
τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ
καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ τῇ ἀπολογίᾳ καὶ
βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάν-
8 τας ὑμᾶς ὄντας. μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ὡς ἐπιπο-
9 θῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ τοῦτο
προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον
10 περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς
11 ἡμέραν χριστοῦ, πεπληρωμένοι ° καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ
13 μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· ὥστε τοὺς δε-
σμούς μου φανεροὺς ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
14 καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν
15 ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ

Phil. I. 7 καὶ τῇ] καὶ ἐν τῇ γ ¶ χάριτος] χαρᾶς ε
11 καρπῶν δικαιοσύνης τῶν] καρπὸν δικαιοσύνης τὸν β
15 καὶ primum] \ γ

ἔριν,

ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν. οἱ 16
μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰό-
μενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, 17
εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. τί γάρ; 18
πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς
καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.
οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς 19
ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος ἰησοῦ χριστοῦ,
| κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰ- 20
σχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ
νῦν μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ
ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, χριστός· καὶ 21
τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι 22
καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω· | συνέχομαι 23
δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ
σὺν χριστῷ εἶναι, πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον· τὸ δὲ ἐπιμένειν 24
ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.

Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ 25
πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,
ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, 26
διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως 27
τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ
ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε
ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγ-
γελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· 28
ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας,
καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ 29
μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πά-
σχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ 30
νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί. Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, 2
εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ
τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοὶ, πληρώσατέ μου τὴν χαράν, 2
ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυ-
χοι, τὸ ἓν φρονοῦντες· μηδὲν κατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, 3

16 f. ἐριθείας usq. κεῖμαι] ἀγάπης, εἰδότες usq. κεῖμαι· οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας, usq. δεσμοῖς μου β ¶ ἐπιφέρειν] ἐγείρειν δ 23 δὲ] γὰρ ε ¶ πολλῷ] πολλῷ γὰρ ε 25 μενῶ] μένω β
II. 1 τι] τις δ ¶ τινα] τις δ

ἀλλὰ

ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας
4 ἑαυτῶν· μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος ° σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ
5 ἑτέρων ἕκαστος. Τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν
6 χριστῷ ἰησοῦ, | ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν
7 ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, | ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορ-
8 φὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ
σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενό-
9 μενος ὑπήκοος, μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ
καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα
10 τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ πᾶν γόνυ
11 κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος ἰησοῦς χριστὸς εἰς δόξαν
12 θεοῦ πατρός. ὥστε ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκού-
σατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυ-
13 τῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν
14 ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάν-
15 τα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, | ἵνα γένη-
σθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ
γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φω-
16 στῆρες ἐν κόσμῳ, | λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς
17 κενὸν ἐκοπίασα. Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ
καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν
18 ὑμῖν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, τιμόθεον ταχέως πέμψαι
20 ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν· οὐδένα γὰρ
ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει.
21 οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ χριστοῦ ἰησοῦ·
22 τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν
23 ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω
24 πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξαυτῆς· πέποιθα
25 δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. Ἀναγ-
καῖον δὲ ἡγησάμην ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν
καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν

4 σκοπεῖτε] σκοποῦντες β ¶ τὰ] τὸ δ
21 χριστοῦ ἰησοῦ] ἰησοῦ χριστοῦ β

τῆς

τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν 26
πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε.
καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ᾽ ὁ θεὸς αὐτὸν 27
ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ ἵνα μὴ λύπην
ἐπὶ λύπῃ σχῶ. σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες 28
αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. προσδέχεσθε 29
οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐν-
τίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγ- 30
γισε, παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ
ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

ΤΟ λοιπὸν ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ· τὰ αὐτὰ 3
γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφα-
λές. Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, 2
βλέπετε τὴν κατατομήν· ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ 3
πνεύματι θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, | καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθη- 4
σιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί,
ἐγὼ μᾶλλον· περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους ἰσραὴλ, 5
φυλῆς βενιαμὶν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ νόμον φαρισαῖος,
| κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν 6
ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. Ἀλλ᾽ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, 7
ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν· ἀλλὰ μενοῦν καὶ ἡ- 8
γοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως
χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι᾽ ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,
καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω, | καὶ εὑ- 9
ρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου,
ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ
πίστει, | τοῦ γνῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως 10
αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορ-
φούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξα- 11
νάστασιν τῶν νεκρῶν· οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείω- 12
μαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ᾽ ᾧ καὶ κατελήφθην
ὑπὸ τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ. ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι 13
κατειληφέναι· ἓν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, 14
τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ

III. 3 θεῷ] θεοῦ δ 8 μενοῦν] μενοῦν γε ε ¶ χριστοῦ ἰησοῦ] ἰησοῦ χριστοῦ ψ 11 τῶν] τὴν ἐκ β 12 ἰησοῦ] \ β
13 οὐ] οὔπω ϛ 14 τοῦ θεοῦ] \ δ

τὸ

τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως ° τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ.
15 Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρο-
16 νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. πλὴν εἰς ὃ
ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.
17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕ-
18 τως περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. πολλοὶ γὰρ
περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων
19 λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ, | ὧν τὸ τέλος
ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ
20 αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα
ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον
21 ἰησοῦν χριστόν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώ-
σεως ἡμῶν, ° εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι
τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ
ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.
4 Ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέ-
2 φανός μου, οὕτω στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί. εὐωδίαν πα-
ρακαλῶ, καὶ συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυ-
3 ρίῳ· ναὶ ἐρωτῶ καὶ σὲ σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς,
αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ κλή-
μεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν
βίβλῳ ζωῆς.
4.5 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπι-
εικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγ-
6 γύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω
7 πρὸς τὸν θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα
νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν
8 χριστῷ ἰησοῦ. Τὸ λοιπὸν ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα
σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔ-
φημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·
9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν
ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται
μεθ᾽ ὑμῶν.

15 φρονῶμεν] φρονοῦμεν δ   16 κανόνι] \ δ
21 εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ] \ β
IV. 1 fin. , ἀγαπητοί·] · ἀγαπητοί, γ
4 πάντοτε·] · πάντοτε, γ

ΕΧάρην

4

Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε 10
τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖ-
σθε δέ. οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν 11
οἷς εἰμὶ, αὐτάρκης εἶναι· οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ 12
περισσεύειν. ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι, καὶ χορτά-
ζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα 13
ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με ° χριστῷ. πλὴν καλῶς ἐποιήσα- 14
τε, συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς 15
φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ
μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δό-
σεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ ἐν θεσσαλο- 16
νίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ 17
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· 18
πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν,
ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ 19
θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον
αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ. τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν 20
ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται 21
ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅ- 22
γιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς καίσαρος οἰκίας. Ἡ χάρις τοῦ 23
κυρίου ° ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Προς φιλιππησιους εγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου.

12 καὶ primum] δὲ •

13 χριστῷ] ` γ

19 πληρώσει] πληρώσαι s

23 ἡμῶν] · β

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1 ΠΑῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ,
2 καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, | Τοῖς ἐν κολοσσαῖς ἁγί-
οις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν ° καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

3 ΕΥχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
4 χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἀκούσαντες
τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς
5 πάντας τοὺς ἁγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ
6 εὐαγγελίου, τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ
κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ'
ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν
7 ἀληθείᾳ· καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ
συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ χριστοῦ,
8.9 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. Διὰ
τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ
ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν
ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει
10 πνευματικῇ, περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν
ἀρέσκειαν· ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξα-
11 νόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμού-
μενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν
12 καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ
τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν
13 τῷ φωτί, | ὃς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ
14 μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν
ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν ° διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν

Col. I. 2 καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ] \ β
6 καρποφορούμενον] καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον β
14 διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ] \ α

ἄφε-

ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, 15
πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάν- 16
τα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ
τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ,
εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·
καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέ- 17
στηκε· καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλη- 18
σίας· ὅς ἐστιν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γέ-
νηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν 19
τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ 20
πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ
αὐτοῦ, δι᾽ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς. καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς 21
τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλα-
ξεν, | ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, πα- 22
ραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώ-
πιον αὐτοῦ· εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ 23
ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγε-
λίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ
τὸν οὐρανὸν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντα- 24
ναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρ-
κί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία· ἧς 25
ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δο-
θεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυ- 26
στήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γε-
νεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν ὁ 27
θεὸς γνωρίσαι, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·
ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ 28
διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσω-
μεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ ἰησοῦ. εἰς ὃ καὶ κο- 29
πιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην
ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει. Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀ- 2
γῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑω-

14 διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ] ' α
22 θανάτου] θανάτου αὐτοῦ δ
24 παθήμασί μου] παθήμασιν δ

2 ρύκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκὶ, ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρ-
δίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦ-
τον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστη-
3 ρίου τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ
4 θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο δὲ
5 λέγω ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· εἰ
γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰ-
μὶ, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα
τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 ΩΣ οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐ-
7 τῷ περιπατεῖτε, ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν
αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε,
8 περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μή τις
ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπά-
της, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα
9 τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ χριστόν· ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ
10 πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καί ἐστε ἐν
αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ
11 ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ,
ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς,
12 ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ, | συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βα-
πτίσματι· ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνερ-
13 γείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ὑμᾶς
νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς
σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος
14 ° ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα· ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν
χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ
15 ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυ-
σάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν παῤ-
16 ῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς
κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας
17 ἢ σαββάτων· ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα χρι-
18 στοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω, θέλων ἐν ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων,

II. 2 συμβιβασθέντων] συμβιβασθέντες β
11 τῶν ἁμαρτιῶν] \ δ 13 ὑμᾶς alterum] \ ε
¶ ἡμῖν] ὑμῖν β 15 αὐτῷ] αὑτῷ ε 18 μὴ] \ ε

εἰκῆ

εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, | καὶ οὐ 19
κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν
αὔξησιν τοῦ θεοῦ. Εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ χριστῷ ἀπὸ 20
τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζε-
σθε; Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς· ἅ ἐστι πάν- 21.22
τα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει· κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ δι-
δασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σο- 23
φίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώ-
ματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι, πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. Εἰ
οὖν συνηγέρθητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός ἐστιν 3
ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ 2
τῆς γῆς. ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν 3
τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ 4
° ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, 5
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν
πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, | δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀρ- 6
γὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς 7
περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθε- 8
σθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφη-
μίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε 9
εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς
πράξεσιν αὐτοῦ· καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμε- 10
νον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· ὅπου οὐκ 11
ἔνι Ἕλλην καὶ ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβα-
ρος, σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ
ἐν πᾶσι χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι 12
καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρηστότητα, τα-
πεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν. ἀνεχόμενοι ἀλ- 13
λήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ
μομφὴν, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ
ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδε- 14
σμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ βραβευέτω 15
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι·

20 οὖν] \ β ¶ τῷ] ^ α

III. 4 ἡμῶν] ὑμῶν β

16 καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν
ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες
ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χά-
17 ριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ· καὶ πᾶν ὅ τι
ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ,
εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δι᾽ αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
19 κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πι-
20 κραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γο-
21 νεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον ἐν κυρίῳ. Οἱ
πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶ-
22 σιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρ-
κα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽
23 ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν θεόν. καὶ πᾶν ὅ τι
ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-
24 θρώποις· εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδο-
25 σιν τῆς κληρονομίας, τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε. ὁ δὲ
ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησε, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.
4 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε,
εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς.
2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ, ἐν
3 εὐχαριστίᾳ· προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς
ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ χρι-
4 στοῦ, δι᾽ ὃ καὶ δέδεμαι | ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λα-
5 λῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν και-
6 ρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι
ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 ΤΑ κατ᾽ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ,
8 | ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ
9 ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, σὺν ὀνησίμῳ τῷ
πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα

16 σοφίᾳ] σοφίᾳ· ε ¶ τῇ καρδίᾳ] ταῖς καρδίαις β
¶ κυρίῳ] θεῷ β 18 τοῖς] τοῖς ἰδίοις ε
20 ἐν] τῷ ε 22 ὀφθαλμοδουλείαις] ὀφθαλμοδουλείᾳ γ
¶ θεὸν] κύριον δ 24 ἀπολήψεσθε] λήψεσθε ε
IV. 8 γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν] γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν δ

ὑμῖν

4

ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίσταρχος ὁ 10
συναιχμάλωτός μου, καὶ μάρκος ὁ ἀνεψιὸς βαρνάβα, πε-
ρὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐ-
τόν· καὶ ἰησοῦς ὁ λεγόμενος ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτο- 11
μῆς, οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες
ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς ὁ 12
ἐξ ὑμῶν, δοῦλος χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν
ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν
παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει 13
ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν
ἱεραπόλει. ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, 14
καὶ δημᾶς. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ 15
νυμφᾶν καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν· καὶ ὅταν ἀνα- 16
γνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ λαο-
δικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀναγνῶτε· καὶ εἴπατε ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακο- 17
νίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς. ὁ ἀσπα- 18
σμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν.
ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν. ἀμήν.

Προς κολοσσαεις εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου.

12 πεπληρωμένοι] πεπληροφορημένοι ε 18 ἀμὴν] ` β

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΩΤΗ.

Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ 1
θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ° ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ
κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

1 Theſſ. I. 1 ἀπὸ uſq. χριστοῦ] ` β

2 Ευχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν
3 ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, ἀδιαλεί-
πτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου
τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν
4 ἰησοῦ χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· εἰδότες,
5 ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, | ὅτι τὸ
εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλ-
λὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληρο-
φορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι᾽
6 ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου,
δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύμα-
7 τος ἁγίου, ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν
8 τῇ μακεδονίᾳ καὶ τῇ ἀχαΐᾳ. ἀφ᾽ ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ
λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυ-
9 θεν, ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ πε-
ρὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς,
καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δου-
10 λεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον
ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς,
2 ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, κα-
θὼς οἴδατε, ἐν φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ
ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ
3 ἀγῶνι. Η γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ
4 ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα
ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ
ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς
5 καρδίας ἡμῶν. Ουτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενή-
θημεν, καθὼς οἴδατε· οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς
6 μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ᾽ ὑμῶν
οὔτε ἀπ᾽ ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς χριστοῦ ἀπόστο-
7 λοι· ἀλλ᾽ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς
8 θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. οὕτως ἱμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦ-
μεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγένησθε.

7 τύπους] τύπον γ II. 8 ἱμειρόμενοι] ὁμειρόμενοι δ

μνημο-

μνημονεύετε γὰρ ἀδελφοὶ, τὸν κόπον ἡμῶν ϗ τὸν μόχθον· 9
νυκτὸς γὰρ ϗ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆ-
σαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τȣ̃
θεȣ̃. ὑμεῖς μάρτυρες ϗ ὁ θεὸς, ὡς ὁσίως ϗ δικαίως 10
ϗ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύȣσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ 11
οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτȣ̃, πα-
ρακαλȣ̃ντες ὑμᾶς ϗ παραμυθȣ́μενοι, ϗ μαρτυρόμενοι 12
εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τȣ̃ θεȣ̃ τȣ̃ καλȣ̃ντος ὑμᾶς
εἰς τὴν ἑαυτȣ̃ βασιλείαν ϗ δόξαν. Διὰ τȣ̃το ϗ ἡμεῖς 13
εὐχαριστȣ̃μεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον
ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τȣ̃ θεȣ̃, ἐδέξασθε ȣ̓ λόγον ἀνθρώπων,
ἀλλὰ καθὼς ἐστιν ἀληθῶς, λόγον θεȣ̃, ὃς ϗ ἐνεργεῖται
ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύȣσιν. ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε 14
ἀδελφοὶ, τῶν ἐκκλησιῶν τȣ̃ θεȣ̃ τῶν ȣ̓σῶν ἐν τῇ ἰȣδαίᾳ ἐν
χριστῷ ἰησȣ̃, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε ϗ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
συμφυλετῶν, καθὼς ϗ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰȣδαίων, | τῶν 15
ϗ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησȣ̃ν ϗ τȣ̀ς ἰδίȣς προφήτας,
ϗ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, ϗ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, ϗ πᾶ-
σιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λα- 16
λῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρ-
τίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτȣ̀ς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

Ἡμεῖς δὲ ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς και- 17
ρὸν ὥρας, προσώπῳ ȣ̓ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπȣδάσαμεν
τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διὸ ἠθελήσα- 18
μεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν παῦλος ϗ ἅπαξ ϗ
δὶς, ϗ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ 19
χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως, ἢ ȣ̓χὶ ϗ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν
τȣ̃ κυρίȣ ἡμῶν ἰησȣ̃ χριστȣ̃ ἐν τῇ αὐτȣ̃ παρȣσίᾳ; ὑμεῖς 20
γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν ϗ ἡ χαρά. Διὸ μηκέ- 3
τι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν ἀθήναις μόνοι,
ϗ ἐπέμψαμεν τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ϗ ° διάκονον 2
τȣ̃ θεȣ̃ ϗ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τȣ̃ χριστȣ̃, εἰς
τὸ στηρίξαι ὑμᾶς ϗ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως
ὑμῶν, | τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐ- 3

9 νυκτὸς γὰρ] νυκτὸς β 15 ἰδίȣς] ` β 19 χριστȣ̃] ` β
III. 2 διάκονον τȣ̃ θεȣ̃ ϗ συνεργὸν ἡμῶν] συνεργὸν τȣ̃ θεȣ̃ δ ¶ περὶ] ὑπὲρ γ

4 τοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς
ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, κα-
5 θὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων,
ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν
ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.
6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ
εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ
ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς
7 ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς· διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν
ἀδελφοὶ ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν,
8 διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν
9 κυρίῳ. τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦ-
ναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς
10 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ
δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι
11 τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ
πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς κατευθύναι
12 τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι
καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, κα-
13 θάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, | εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρ-
δίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς
ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

4 ΤΟ λοιπὸν οὖν ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακα-
λοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν
τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, ἵνα περισ-
2 σεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν
3 ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ θεοῦ,
4 ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, | εἰ-
δέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ
5 καὶ τιμῇ, | μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη
6 τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν
ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος ὁ κύριος
περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπομεν ὑμῖν καὶ διε-
7 μαρτυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρ-
8 σίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον

. 13 χριστοῦ] ʹ β

 4

ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ
ἅγιον εἰς ὑμᾶς.
Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας, οὐ χρείαν ° ἔχετε γράφειν ὑμῖν· 9
αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους·
καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν 10
ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, πε-
ρισσεύειν μᾶλλον, | καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσ- 11
σειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ° ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν,
καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως 12
πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμη- 13
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ 14
ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει
σὺν αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι 15
ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυ-
ρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύ- 16
ριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγ-
γι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀνα-
στήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, 17
ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν
τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα.
ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις. 18
Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν ἀδελφοί, οὐ χρείαν 5
ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡ 2
ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται· ὅταν γὰρ 3
λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφί-
σταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ
μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα 4
ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ· πάντες ὑμεῖς υἱοὶ 5
φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους.
Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶ- 6
μεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· 7
καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας 8

IV. 8 ὑμᾶς] ἡμᾶς ε 9 ἔχετε] ἔχομεν β 11 ἰδίαις] ` β
13 θέλω] θέλομεν β ¶ κεκοιμημένων] κοιμωμένων δ
17 κυρίου] χριστοῦ δ V. 3 γὰρ] ` β

ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης,
9 καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς
ὁ θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας, διὰ τοῦ κυ-
10 ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ | τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα
εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσω-
11 μεν. διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν
ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 ἘΡωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ, καὶ νουθετοῦν-
13 τας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ,
14 διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦ-
μεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖ-
σθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
15 πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ·
ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς
16. 17 πάντας. πάντοτε χαίρετε. ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.
18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ
19. 20 ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· προφητείας
21 μὴ ἐξουθενεῖτε. πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε,
22. 23 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς
τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν
τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ πα-
24 ρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλῶν
ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

25. 26 ἈΔελφοὶ, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε τοὺς
27 ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ὁρκίζω
ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγί-
28 οις ἀδελφοῖς. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ'
ὑμῶν. ἀμήν.

Προς θεσσαλονικεις πρωτη εγραφη απο αθηνων.

---

13 ἑαυτοῖς] αὐτοῖς ε

21 πάντα] πάντα δὲ β

27 ἁγίοις] \ ε

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝ. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥ-ΛΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΠΑΥ͂ΛΟΣ καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ 1
θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ ἰησοῦ
χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 2
ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

ΕΥ'χαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἀδελ- 3
φοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν,
καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλή-
λους, ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησί- 4
αις τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως, ἐν πᾶσι
τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, ἔνδει- 5
γμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε· εἴπερ δίκαιον 6
παρὰ θεῷ, ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, | καὶ 7
ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει
τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,
| ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν 8
καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ· οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώ- 9
που τοῦ κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· ὅταν 10
ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι
ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ'
ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάν- 11
τοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν,
καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως
ἐν δυνάμει. ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ 12
χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

2 Thess. I. 1 κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ] χριστῷ ἰησοῦ δ
8 χριστοῦ] ‵ β 12 med. χριστοῦ] ‵ β

ΕΡωτῶ-

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ'
2 αὐτὸν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς,
μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου,
μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
3 χριστοῦ. Μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον·
ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ
4 ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, | ὁ ἀντι-
κείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ
σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ὡς θεὸν καθίσαι,
5 ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ θεός. οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι
6 ὢν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον
οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ.
7 τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέ-
8 χων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται
ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος
αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·
9 οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυ-
10 νάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους | καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ
τῆς ἀδικίας, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς
11 ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο
πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι
12 αὐτοὺς τῷ ψεύδει· ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ
13 ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς δὲ
ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ
ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλετο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς
εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας,
14 | εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίη-
15 σιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ἄρα οὖν ἀδελφοὶ,
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε
16 διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ κύριος
ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς, καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπή-
σας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν
17 ἐν χάριτι, παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι
ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

II. 2 χριστοῦ] κυρίου β 4 ὡς θεὸν] \ ε 6 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ β
8 ὁ κύριος] ὁ κύριος ἰησοῦς β ¶ ἀναλώσει] ἀνελεῖ δ
10 ἐν alterum] \ β 11 καὶ] \ ε ¶ πέμψει] πέμπει ε
17 ὑμᾶς] \ β ¶ λόγῳ καὶ ἔργῳ] ἔργῳ καὶ λόγῳ β

3

ΤΟ λοιπὸν, προσεύχεσθε ἀδελφοὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λό- 1
γος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀν- 2
θρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, 3
ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποίθαμεν 4
δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποι-
εῖτε καὶ ποιήσετε. ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρ- 5
δίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν
τοῦ χριστοῦ.

Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν ἀδελφοὶ, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου 6
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτά-
κτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέ-
λαβον παρ᾽ ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι 7
ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, | οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον 8
ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ᾽ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα
καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·
οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν 9
ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, 10
τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι,
μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν 11
ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς 12
δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυ-
τῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοὶ, μὴ ἐκκακήσητε κα- 13
λοποιοῦντες. εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν, διὰ τῆς 14
ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθε· καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ,
ἵνα ἐντραπῇ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε 15
ὡς ἀδελφόν. αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν 16
τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ κύριος μετὰ
πάντων ὑμῶν.

Ο ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πά- 17
σῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω· | ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ 18
χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Προς θεσσαλονικεις δευτερα εγραφη απο αθηνων.

III. 16 τρόπῳ] τόπῳ δ

Η ΠΡΟΣ

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ
σωτῆρος ἡμῶν, καὶ ° κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τῆς ἐλπίδος
2 ἡμῶν, | τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος,
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν.

3 ΚΑθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ, πορευόμε-
νος εἰς μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδι-
4 δασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπε-
ράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ
5 τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ
καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυ-
6 ποκρίτου· ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιο-
7 λογίαν, | θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε
8 ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται· οἴδαμεν δὲ
9 ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, | εἰδὼς
τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-
τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις,
10 πατραλῴαις καὶ μητραλῴαις, ἀνδροφόνοις, | πόρνοις, ἀρ-
σενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴτι
11 ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται· κατὰ τὸ
εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ,
12 καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
13 ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν, | τὸν
πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ'
14 ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, | ὑπερεπλεόνασε
δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν
15 χριστῷ ἰησοῦ· πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος,

1 Tim. I. 1 κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ β
4 οἰκονομίαν] οἰκοδομίαν ε

ὅτι χριστὸς ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι,
ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ 16
πρώτῳ ἐνδείξηται ἰησοῦς χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν,
πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰς ζωὴν
αἰώνιον· τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, 17
μόνῳ ° σοφῷ θεῷ, τιμὴ, δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
ἀμήν· ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι τέκνον 18
τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρα-
τεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγα- 19
θὴν συνείδησιν, ἥν τινὲς ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυά-
γησαν· ὧν ἐστιν ὑμέναιος καὶ ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα 20
τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

ΠΑρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευ- 2
χὰς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώ-
πων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, 2
ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ
σεμνότητι. τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ σω- 3
τῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ 4
εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. εἷς γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεσί- 5
της θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος χριστὸς ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυ- 6
τὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων· τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις,
| εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω 7
° ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν, ἐν πίστει
καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν 8
παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ δια-
λογισμοῦ· ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, 9
μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν
πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυ-
τελεῖ, ἀλλ᾽ ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, 10
δι᾽ ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πά- 11
σῃ ὑποταγῇ· γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐ- 12
θεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ᾽ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ἀδὰμ γὰρ πρῶτος 13
ἐπλάσθη, εἶτα εὕα. καὶ ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ γυνὴ 14
ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε· σωθήσεται δὲ διὰ τῆς 15
τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ
μετὰ σωφροσύνης.

17 σοφῷ] ` α II. 7 ἐν χριστῷ] ` β 12 γυναικὶ δὲ διδάσκειν] διδάσκειν δὲ γυναικὶ β

Πιστὸς

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔρ-
2 γου ἐπιθυμεῖ. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶ-
ναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον,
3 φιλόξενον, διδακτικόν· μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ
4 αἰσχροκερδῆ, ἀλλ᾽ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, | τοῦ
ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ με-
5 τὰ πάσης σεμνότητος· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ
6 οἶδε, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ νεόφυτον, ἵνα
7 μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου· δεῖ δὲ αὐτὸν
καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς
8 ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους
ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας,
9 μὴ αἰσχροκερδεῖς, | ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν κα-
10 θαρᾷ συνειδήσει· καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα
11 διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες· γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς,
12 μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσι. διάκονοι ἔστωσαν
μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν
13 ἰδίων οἴκων. οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς
καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν
χριστῷ ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον·
15 ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀνα-
στρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος. Στύλος
16 καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας | καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ
τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ° θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνε-
4 σιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. Τὸ δὲ
πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τι-
νὲς τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκα-
2 λίαις δαιμονίων, | ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηρια-
3 σμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, | κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχε-
σθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχα-
4 ριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν· ὅτι πᾶν

III. 3 μὴ αἰσχροκερδῆ] \ δ 15 . Στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας καὶ] , στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. Καὶ δ Vid. ed. major. 16 θεὸς] ὃ δ

IV. 1 πλάνοις] πλάνης ε

κτίσμα

κτίσμα θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας
λαμβανόμενον· ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύ- 5
ξεως. Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ 6
διάκονος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως,
καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας. Τοὺς δὲ βε- 7
βήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν
πρὸς εὐσέβειαν. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον 8
ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν,
ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. πιστὸς 9
ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ 10
κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι,
ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. παράγ- 11
γελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. Μηδείς σου τῆς νεότητος κα- 12
ταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀνα-
στροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.
ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ 13
διδασκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη 14
σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυ-
τερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι· ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ 15
φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν. ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπί- 16
μενε αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς
ἀκούοντάς σου. Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ 5
παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·
| πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν 2
πάσῃ ἁγνείᾳ. Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ τις 3.4
χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦ-
το γάρ ἐστι ° καλὸν καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἡ δὲ 5
ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν, καὶ
προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέ-
ρας· ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε. καὶ ταῦτα πα- 6.7
ράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ 8
μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν
ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν 9
ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, | ἐν ἔργοις καλοῖς μαρ- 10

6 τῆς καλῆς διδασκαλίας] τῇ καλῇ διδασκαλίᾳ ε
8 ἐπαγγελίαν] ἐπαγγελίας δ 12 ἐν πνεύματι] ` ε
15 ἐν alterum] ` γ V. 4 ἐστὶ καλὸν καὶ] ἐστὶν β

τυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων
πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγα-
11 θῷ ἐπηκολούθησεν. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν
12 γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, | ἔχουσαι
13 κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀρ-
γαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀρ-
γαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέ-
14 οντα. βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδε-
σποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας
15 χάριν. ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.
16 Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ
μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέ-
17 σῃ. Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς
ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.
18 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καὶ ἄξιος
19 ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν
μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.
20 Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ
21 λοιποὶ φόβον ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ
° κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλι-
22 σιν. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρ-
23 τίαις ἀλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει· | μηκέτι ὑδροπό-
τει, ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς
24 πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρό-
δηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦ-
25 σιν. ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ
6 ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται. Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ
ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγεί-
σθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλα-
2 σφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρο-
νείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν,
ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμ-
βανόμενοι. ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει.

19 ἐκτὸς usq. μαρτύρων] \ δ   21 κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ β ¶ πρόσκλισιν] πρόσκλησιν ε

1 Tim. V. 18 Deut. 25, 4. Luc. 10, 7.

Ει τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι 3
λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ'
εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, | τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, 4
ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται
φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραὶ, | διαπα- 5
ρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημέ-
νων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν.
ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐ- 6
σέβεια μετὰ αὐταρκείας. οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν 7
κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ 8
διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ 9
δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγί-
δα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες
βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίζα 10
γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινὲς ὀρεγό-
μενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπει-
ραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δὲ ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα 11
φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην,
ὑπομονὴν, πραότητα· ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πί- 12
στεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης, καὶ ὡμο-
λόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.
Παραγγέλλω σοὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ 13
πάντα καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ ποντίου πιλά-
του τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, 14
ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ, ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυ- 15
νάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυ-
ριευόντων, | ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσι- 16
τον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ᾧ τιμὴ
° καὶ κράτος αἰώνιον ἀμήν. Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν 17
αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ
πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶντι τῷ παρέχοντι
ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, | ἀγαθοεργεῖν, πλου- 18
τεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικοὺς, | ἀπο- 19

VI. 5 διαπαρατριβαὶ] παραδιατριβαὶ ε
9 ἀνοήτους] ἀνονήτους ε 12 ἣν] ἣν καὶ δ
13 ζωοποιοῦντος] ζωογονοῦντος ε 16 καὶ] \ β
17 ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶντι] ἐπὶ τῷ θεῷ γ

θησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.
20 Ω Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπό-
μενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς
21 ψευδωνύμου γνώσεως· ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πί-
στιν ἠστόχησαν. Η χάρις μετὰ σοῦ. ° ἀμήν.

Προς τιμοθεον πρωτη εγραφη απο λαοδικειας ητις εστι μητροπολις φρυγιας της πακατιανης.

19 αἰωνίου] ὄντως β 20 παρακαταθήκην] παραθήκην β ‖ κενοφωνίας] καινοφωνίας ε 21 ἀμὴν] ` α

Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ
2 κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, τιμοθέῳ
ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 ΧΑριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθα-
ρᾷ συνειδήσει· ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν
4 ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν,
5 μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ· ὑπό-
μνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴ-
κησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου εὐνεί-
6 κῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμι-
μνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ
7 διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ
θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-
8 φρονισμοῦ. μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν,
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ

2 Tim. I. 1 ἰησοῦ χριστοῦ] χριστοῦ ἰησοῦ γ

εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ κα- 9
λέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ᾽
ἰδίαν πρόθεσιν, καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ
πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας 10
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν
θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν, διὰ τοῦ
εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ δι- 11
δάσκαλος ἐθνῶν· δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ᾽ 12
οὐκ ἐπαισχύνομαι. οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι
ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν
ἡμέραν. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ᾽ ἐμοῦ 13
ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· τὴν κα- 14
λὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦν-
τος ἐν ἡμῖν. Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάν- 15
τες οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὧν ἐστι φύγελλος καὶ ἑρμογένης. Δῴη 16
ἔλεος ὁ κύριος τῷ ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέ-
ψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη, | ἀλλὰ γενόμε- 17
νος ἐν ῥώμῃ, σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὗρε· δῴη αὐ- 18
τῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

ΣΥ οὖν τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ 2
ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ᾽ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, 2
ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ
ἑτέρους διδάξαι. σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώ- 3
της ἰησοῦ χριστοῦ. οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ 4
βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ 5
καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.
τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβά- 6
νειν. νόει ἃ λέγω· δῴη γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. 7
Μνημόνευε ἰησοῦν χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρμα- 8
τος δαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ 9
μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ᾽ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ
δέδεται. διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα 10
καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, μετὰ δόξης
αἰωνίου. πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συ- 11
ζήσομεν· | εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνού- 12

11 ἐθνῶν] \ε 12 & 14 παραθήκην] παρακαταθήκην ε

13 μεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος
14 πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται. Ταῦτα
ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου, μὴ λο-
γομαχεῖν, εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
15 Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην
16 ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Τὰς
δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκό-
17 ψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν
18 ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φίλητος, | οἵτινες περὶ τὴν
ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι,
19 καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινῶν πίστιν. ὁ μέν τοι στερεὸς θεμέλιος
τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, Ἔγνω Κύριος
τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομά-
20 ζων τὸ ὄνομα Κυρίου· ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον
σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα,
21 καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ
ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον,
καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμα-
22 σμένον. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ
δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμέ-
23 νων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ
ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας·
24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ᾽ ἤπιον εἶναι πρὸς πάν-
25 τας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον, | ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς
ἀντιδιατιθεμένους· μή ποτε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς
26 ἐπίγνωσιν ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου
παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ᾽ αὐτοῦ, εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.
3 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ
2 χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,
ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,
3 ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, | ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρα-
4 τεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, | προδόται, προπετεῖς, τε-
5 τυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, | ἔχοντες μόρ-
φωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τού-
6 τους ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰ-

II. 13 μένει] μενεῖ ε 19 Κυρίου] Χριστοῦ ε 21 καὶ] ʽ δ

19 Num. 16, 5. 21. 24. 26. 45.

κίας

 3

κίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτί-
αις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, | πάντοτε μανθάνον- 7
τα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμε-
να. ὃν τρόπον δὲ ἰαννῆς καὶ ἰαμβρῆς ἀντέστησαν μωσῇ, 8
οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατε-
φθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ᾽ οὐ προ- 9
κόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶ-
σιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς 10
μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ
μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, | τοῖς διωγμοῖς, 11
τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν ἀντιοχείᾳ, ἐν ἰκονίῳ,
ἐν λύστροις, οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐῤ-
ῥύσατο ὁ κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν 12
ἐν χριστῷ ἰησοῦ, διωχθήσονται. Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι 13
καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλα-
νώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς 14
παρὰ τίνος ἔμαθες, | καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμ- 15
ματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πί-
στεως τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠ- 16
φέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρ-
θωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ 17
τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ κυρίου ἰη- 4
σοῦ χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν 1
ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· κήρυξον τὸν λό- 2
γον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, πα-
ρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ἔσται γὰρ 3
καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ
κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδα-
σκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας 4
τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.
Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγε- 5
λιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπέν- 6
δομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε· τὸν 7
ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πί-
στιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέ- 8
φανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ

III. 8 ἰαμβρῆς] μαμβρῆς δ 16 καὶ] ` ε

δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγα-
πηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9.10 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. δημᾶς γάρ με
ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπο-
ρεύθη εἰς θεσσαλονίκην· κρήσκης εἰς ° γαλατίαν, τίτος
11 εἰς δαλματίαν· | λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. μάρκον
ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς
12.13 διακονίαν. τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς ἔφεσον. Τὸν φαι-
λόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ, ἐρχόμενος φέ-
14 ρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξαν-
δρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδῴη αὐ-
15 τῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσου,
16 λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ
μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με
17 ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη· | ὁ δὲ κύριός μοι πα-
ρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πλη-
ροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ
18 στόματος λέοντος· καὶ ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς
ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουρά-
νιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

19 Ἄσπασαι πρίσκαν καὶ ἀκύλαν, καὶ τὸν ὀνησιφόρου οἶ-
20 κον. ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ· τρόφιμον δὲ ἀπέλι-
21 πον ἐν μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλ-
θεῖν. Ἀσπάζεταί σε εὔβουλος, καὶ πούδης, καὶ λίνος,
καὶ κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ κύριος ἰησοῦς χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χά-
ρις μεθ' ὑμῶν. ° ἀμήν.

Προς τιμοθεον δευτερα της εφεσιων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο ρωμης οτε εκ δευτερου παρεστη παυλος τω καισαρι νερωνι.

IV. 8 πᾶσι] \ ε   10 γαλατίαν] γαλλίαν γ
22 χριστὸς] \ β   ¶ ἀμὴν] \ β

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΑῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ I
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ'
εὐσέβειαν, | ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλα- 2
το ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ και- 3
ροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ
κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ· τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ 4
κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

ΤΟύτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα 5
ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέ-
ρους, ὡς ἐγώ σοὶ διεταξάμην· εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς 6
γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσω-
τίας ἢ ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶ- 7
ναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πά-
ροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, | ἀλλὰ φιλόξενον, 8
φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, | ἀντεχό- 9
μενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντι-
λέγοντας ἐλέγχειν.
Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι ματαιολόγοι καὶ φρε- 10
ναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, | οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· 11
οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰ-
σχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφή- 12
της, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ 13
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε
αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, | μὴ προσέ- 14
χοντες ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφο-
μένων τὴν ἀλήθειαν. πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· 15

Tit. I. 4 ἔλεος,] καὶ β

τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
16 μίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦ-
σιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ
ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2 2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· πρε-
σβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας
3 τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· πρεσβύτιδας ὡσαύτως
ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ
4 δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, | ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας,
5 φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, | σώφρονας, ἁγνὰς, οἰκουρούς,
ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λό-
6 γος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως πα-
7 ρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύ-
πον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ °ἀδιαφθορίαν, σεμνό-
8 τητα, | λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐν-
9 τραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον. Δούλους,
ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ
10 ἀντιλέγοντας, | μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδει-
κνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
11 θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
12 ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, | παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνη-
σάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρό-
νως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι·
13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δό-
14 ξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὃς
ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πά-
σης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλω-
15 τὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ
ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς σου περιφρονείτω.

3 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι,
πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι,
2 | μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν
3 ἐνδεικνυμένους πρᾳότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ἦμεν γάρ
ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες

II. 3 ἱεροπρεπεῖς] ἱεροπρεπεῖ β
7 ἀδιαφθορίαν] ἀφθορίαν β
8 ἡμῶν] ὑμῶν ε

ἐπι-

ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διά-
γοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· ὅτε δὲ ἡ χρηστότης 4
καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ 5
ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ
τὸν αὐτοῦ ἔλεον, ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας,
καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, | οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς 6
πλουσίως, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, | ἵνα δικαιω- 7
θέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ᾽ ἐλπί-
δα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βού- 8
λομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐ-
στασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ
ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλο- 9
γίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνω-
φελεῖς καὶ μάταιοι. Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ 10
δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, | εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦ- 11
τος, καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος.

Ὅταν πέμψω ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ τυχικόν, σπούδασον 12
ἐλθεῖν πρός με εἰς νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα πα-
ραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ ἀπολλὼ σπουδαίως πρό- 13
πεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. μανθανέτωσαν δὲ καὶ 14
οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας
χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντες· ἄσπασαι τοὺς 15
φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν.

Προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο νικοπολεως της μακεδονιας.

III. 8 τὰ] ˋ β
10 καὶ δευτέραν] ˋ ε
15 ἀμὴν] ˋ β

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟ-ΝΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

1 ΠΑῦλος δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελ-
φὸς, φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,
2 ¦ καὶ ἀπφίᾳ τῇ ° ἀγαπητῇ, καὶ ἀρχίππῳ τῷ συστρα-
3 τιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
4 ΕὐΧαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος
5 ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ
τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας
6 τοὺς ἁγίους· ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται
ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς χριστὸν ἰησοῦν.
7 χαρὰν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ
σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ ἀδελ-
8 φέ. Διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοὶ
9 τὸ ἀνῆκον, ¦ διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν
ὡς παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ·
10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς
11 μου, ὀνήσιμον, ¦ τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ
12 εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι τὰ ἐμὰ
13 σπλάγχα, προσλαβοῦ. Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν
κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ
14 εὐαγγελίου· χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆ-
σαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κα-
15 τὰ ἑκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα
16 αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς, ¦ οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον,
ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ,
17 καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ; εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν, προσ-
18 λαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο

Philem. v. 2 ἀγαπητῇ] ἀδελφῇ β
6 ἡμῖν] ὑμῖν δ ¶ ἰησοῦν] \ γ
7 χαρὰν] χάριν ε 11 ἀνέπεμψα] ἔπεμψα ε

ἐμοὶ

ἐμοὶ ἐλλόγει. ἐγὼ παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ 19
ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφεί-
λεις. Ναὶ ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν 20
μου τὰ σπλάγχνα ἐν ° κυρίῳ. πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου 21
ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις. Ἅμα 22
δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν
προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.
Ἀσπάζονταί σε ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ 23
ἰησοῦ, μάρκος, | ἀρίσταρχος, δημᾶς, λουκᾶς, οἱ συνερ- 24
γοί μου. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ 25
πνεύματος ὑμῶν. ° ἀμήν.

Προς Φιλημονα εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου οικετου.

---

20 κυρίῳ] χριστῷ β 23 ἀσπάζονται] ἀσπάζεται β
25 ἀμήν] ` α

Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλή- 1
σας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου
τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε 2
κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, | ὃς ὢν 3
ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ,
φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυ-
τοῦ καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν
ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γε- 4
νόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-
κληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων, 5

Hebr. I. 1 ἐσχάτου] ἐσχάτων ε 2 τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν] ἐποίησε τοὺς αἰῶνας γ 3 δι' ἑαυτοῦ] ` ε
¶ ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν] τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος β

Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν,
Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς
6 υἱόν; ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰ-
κουμένην, λέγει, Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγε-
7 λοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς
ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς
8 φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου ὁ θεός, εἰς τὸν
αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βα-
9 σιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως
10 παρὰ τοὺς μετόχους σου. Καὶ σὺ κατ᾽ ἀρχὰς Κύριε, τὴν
γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.
11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
12 παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ° ἑλίξεις αὐτοὺς καὶ
ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί-
13 ψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε, Κάθου ἐκ
δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
14 σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι,
2 μή ποτε παραῤῥυῶμεν. εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λό-
γος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ
3 ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν· πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τη-
λικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λα-
λεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβε-
4 βαιώθη, συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι,
καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,
κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 ΟΥ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,
6 περὶ ἧς λαλοῦμεν· διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων,

11 διαμένεις] διαμενεῖς γ   12 ἑλίξεις] ἀλλάξεις γ
II. 4 τε] ` γ

Hebr. I. 5 Pſ. 2, 7. 2 Sam. 7, 14.
6 Deut. 32. 43. apud. LXX. int. Pſ. 97, 7.
7 Pſ. 104, 4. 8 Pſ. 45, 7. 10 Pſ. 102, 26.
13 Pſ. 110, 1. II. 6 Pſ. 8, 5.

Τί

Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου,
ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' 7
ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν, καὶ κατέστη-
σας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας 8
ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ
πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ οὔπω ὁρῶ-
μεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα· τὸν δὲ βραχύ τι παρ' 9
ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ
θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως ° χάριτι θεοῦ
ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.
Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, 10
πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας
αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ 11
οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνε-
ται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν | λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά 12
σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. καὶ 13
πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν, Ἰδοὺ
ἐγὼ, καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. ἐπεὶ οὖν τὰ παι- 14
δία κεκοινώνηκεν ° σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παρα-
πλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργή-
σῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβο-
λον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς 15
τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμ- 16
βάνεται, ἀλλὰ σπέρματος ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν 17
ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων
γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν, εἰς τὸ
ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν, 18
αὐτὸς πειρασθεὶς δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Ὅθεν ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κα- 3
τανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας
ἡμῶν ° χριστὸν ἰησοῦν· πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς 2

7 καὶ κατ. usq. χειρῶν σου] ˋ ε
9 χάριτι] χωρὶς β Vid. ed. major.
14 σαρκὸς καὶ αἵματος] αἵματος καὶ σαρκὸς α
III. 1 χριστὸν] ˋ β

12 Ps. 22, 23. 13 Jesa. 8, 17. 18.
III. 2 Num. 12, 7.

καὶ

3 καὶ μωϋσῆς, ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης
οὗτος παρὰ μωϋσῆν ἠξίωται, καθ᾽ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει
4 τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος κατα-
σκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας,
5 θεός. καὶ μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θε-
6 ράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς
ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάν περ τὴν παῤῥησίαν
καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.
7 Διὸ καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον,
8 ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε· μὴ σκληρύνητε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν
9 ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ· οὗ ἐπείρασάν με οἱ πα-
τέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου, τεσσα-
10 ράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπα,
Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς
11 μου· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
12 κατάπαυσίν μου· βλέπετε ἀδελφοὶ, μή ποτε ἔσται ἔν τινι
ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ
13 ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν,
ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ
14 ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ
χριστοῦ, ἐάν περ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βε-
15 βαίαν κατάσχωμεν· ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον, ἐὰν τῆς φω-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε· μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς
16 ἐν τῷ παραπικρασμῷ. τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,
17 ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωϋσέως; τίσι
δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν;
18 ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσε-
λεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσα-
19 σι; καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι᾽ ἀπιστίαν.
4 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ἡμῶν ὑστερηκέ-
2 ναι. καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι·
ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκε-
3 κραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν

6 οὗ] ὃς β   9 με prius] \ δ   ¶, ἐδοκίμασάν με]
ἐν δοκιμασίᾳ ε   10 ἐκείνῃ] ταύτῃ β   16 τίνες] τινὲς ε
IV. 1 ἡμῶν] ὑμῶν ε   2 συγκεκραμένος] συγκεκραμένους ε

71. Pl. 95, 71.   κατά-

κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν
τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καί-
τοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. Εἴρηκε 4
γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν 5
τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρό- 6
τερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι᾽ ἀπείθειαν· πάλιν τι- 7
νὰ ὁρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦ-
τον χρόνον, καθὼς ° εἴρηται, σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐ-
τοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰ γὰρ 8
αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ
ταῦτα ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ 9
τοῦ θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ 10
αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν
ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κα- 11
τάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς
ἀπειθείας. ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ 12
τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ δικνούμενος
ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ
μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ 13
οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ
τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ· πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, 14
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. Οὐ 15
γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθε-
νείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ᾽ ὁμοιότητα
χωρὶς ἁμαρτίας. προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ 16
θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν,
εἰς εὔκαιρον βοήθειαν. πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων 5
λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν
θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,
μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, 2
ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν· καὶ διὰ ταύτην ὀφεί- 3

7 εἴρηται] προείρηται β   12 τὲ prius] ` γ

IV. 4 Gen. 2, 2.

λεῖ, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 ΚΑὶ οὐχ ἑαυτῷ τὶς λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος
5 ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ καὶ ἀαρών. οὕτω καὶ ὁ χριστὸς
οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ᾽ ὁ λαλήσας
πρὸς αὐτὸν, Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·
6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κα-
7 τὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν
αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προ-
8 σενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, | καίπερ ὢν
9 υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοὴν, | καὶ τελειωθεὶς
ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ ¦πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου,
10 | προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς, κατὰ τὴν τάξιν
μελχισεδέκ.
11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν,
12 ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶ-
ναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ δι-
δάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ
θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στε-
13 ρεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος
14 λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι· | τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ
τροφὴ, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόν-
6 των πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέντες τὸν
τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα·
μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν
2 ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεὸν, | βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπι-
θέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος
3 αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάν περ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός.
4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε
τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύμα-
5 τος ἁγίου, | καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε
6 μέλλοντος αἰῶνος, | καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν
εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ

VI. 3 ποιήσομεν] ποιήσωμεν ε

V. 5 Psal. 2, 7. 6 Psal. 110, 4.

παρα-

παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ᾽ αὐτῆς πολ- 7
λάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκεί-
νοις δι᾽ οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ
θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ 8
κατάρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν. Πεπείσμεθα 9
δὲ περὶ ὑμῶν ἀγαπητοὶ, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτη-
ρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς, ἐπιλα- 10
θέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ ° τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδεί-
ξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ δια-
κονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυ- 11
σθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·
ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μα- 12
κροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῷ γὰρ 13
ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεὸς, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸς εἶχε
μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ᾽ ἑαυτοῦ | λέγων, Η μὴν εὐ- 14
λογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· καὶ οὕτω 15
μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι μὲν 16
γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλο-
γίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· ἐν ᾧ περισσότερον βου- 17
λόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας
τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, | ἵνα 18
διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσα-
σθαι θεὸν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες
κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν 19
τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς
τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ 20
ἡμῶν εἰσῆλθεν ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἀρχιε-
ρεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ΟΥτος γὰρ ὁ μελχισεδὲκ βασιλεὺς σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ 7
θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι
ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτὸν, ᾧ καὶ 2
δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμη-
νευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς
σαλὴμ, ὅ ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγε- 3

10 τοῦ κόπου] ` β   18 θεὸν] τὸν θεὸν β

VI. 14 Gen. 22, 16. VII. 1 Gen. 14, 18.

γενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων,
ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνε-
4 κές. Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ
5 ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν
υἱῶν λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀπο-
δεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι τοὺς ἀδελφοὺς αὐ-
6 τῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος ἀβραάμ· ὁ δὲ
μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν ἀβραὰμ,
7 καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε· χωρὶς δὲ πάσης
8 ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ
ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ
9 δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ ἀβρα-
10 ὰμ καὶ λευῒ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· ἔτι γὰρ
ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ μελχι-
11 σεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς λευϊτικῆς ἱερωσύνης
ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ᾽ αὐτῇ νενομοθέτητο· τίς ἔτι χρεία,
κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ
12 κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱε-
13 ρωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ᾽ ὃν
γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ᾽ ἧς οὐδεὶς
14 ° προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ· πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ ἰούδα
ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερω-
15 σύνης μωϋσῆς ἐλάλησε. Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν
ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς
16 ἕτερος, | ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ
17 κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· ° μαρτυρεῖ γὰρ, Ὅτι
18 σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ. ἀθέ-
τησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθε-
19 νὲς καὶ ἀνωφελὲς, | οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος· ἐπει-
σαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι᾽ ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
20.21 Καὶ καθ᾽ ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· οἱ μὲν γὰρ χω-
ρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας
διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν, Ὤμοσε Κύριος καὶ οὐ μετα-
μεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελ-
22 χισεδέκ· κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος

VII. 13 προσέσχηκε] προσέστηκε δ. προσέσχε β
14 ἱερωσύνης] ἱερέων γ 16 σαρκικῆς] σαρκίνης ε
17 μαρτυρεῖ] μαρτυρεῖται β

ἰησοῦς.

ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ 23
θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν 24
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σώ- 25
ζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ
θεῷ, πάντοτε ζῶν, εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. τοιοῦ- 26
τος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαν-
τος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότε-
ρος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγ- 27
κην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρ-
τιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ
ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώ- 28
πους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ
τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τε-
τελειωμένον.

ΚΕφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιε- 8
ρέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύ-
νης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, | τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς 2
τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος. πᾶς 3
γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθί-
σταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τὶ καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.
εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων 4
τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα, οἵτινες ὑποδεί- 5
γματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη-
μάτισται μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα γάρ
φησι, ποιήσῃς πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν
τῷ ὄρει· νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ 6
κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγ-
γελίαις νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ- 7
πτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. μεμφόμενος γὰρ 8
αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συν-
τελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα διαθή-
κην καινήν· οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατρά- 9
σιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν,
ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν

VIII. 4 γὰρ] οὖν δ

VIII. 5 Ex. 25, 40. 8 Jer. 31, 31 f.

ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.
10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετὰ
τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·
καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.
11 καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν, ἕκαστος τὸν ° πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκα-
στος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι
πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν,
12 ˈ ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
13 αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ἐν τῷ λέ-
γειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον
καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας, τό τε
2 ἅγιον κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη,
ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρ-
3 των, ἥτις λέγεται ἅγια. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτα-
4 σμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμια-
τήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα,
καὶ ἡ ῥάβδος ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
5 θήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα
6 τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τού-
των δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν
7 διαπαντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· εἰς
δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χω-
ρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοη-
8 μάτων· τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πε-
φανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς
9 ἐχούσης στάσιν· ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκό-
τα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμε-
10 ναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ
βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, ° καὶ δι-
καιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 πλησίον] πολίτην β 12 καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν] ' ε
IX. 1 πρώτη] πρώτη σκηνὴ ε 9 ὃν] ἣν δ
10 καὶ δικαιώμασι] δικαιώματα β

IX. 2 seqq. Ex. 40, 3 seqq.

Χριστὸς

Χριςὸς δὲ παραγενόμενος, ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγα- 11
θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, ὀ χειροποιή-
τυ, τυτέςιν ὀ ταύτης τῆς κτίσεως, | ὐδὲ δι᾽ αἵματος τρά- 12
γων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τῦ ἰδίυ αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφά-
παξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. εἰ γὰρ τὸ 13
αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζυσα
τὺς κεκοινωμένυς ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθα-
ρότητα· πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τῦ χριςῦ, ὃς διὰ πνεύμα- 14
τος ° αἰωνίυ ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ
τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ
ζῶντι; Καὶ διὰ τῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐςὶν, ὅπως 15
θανάτυ γενομένυ, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ δια-
θήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι
τῆς αἰωνίυ κληρονομίας. ὅπυ γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγ- 16
κη φέρεσθαι τῦ διαθεμένυ· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, 17
ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος; ὅθεν ὐδ᾽ ἡ πρώ- 18
τη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισαι. λαληθείσης γὰρ πάσης 19
ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν
τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίυ
κοκκίνυ καὶ ὑσσώπυ, αὐτό τε τὸ βιβλίον, καὶ πάντα τὸν
λαὸν ἐῤῥάντισε | λέγων, Τῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς 20
ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός· καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάν- 21
τα τὰ σκεύη τῆς λειτυργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐῤῥάντισε.
καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, 22
καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας ὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη ὖν 23
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς ὐρανοῖς, τύτοις καθαρίζε-
σθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπυράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύ-
τας. ὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριςὸς, ἀντί- 24
τυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰς αὐτὸν τὸν ὐρανὸν, νῦν ἐμ-
φανισθῆναι τῷ προσώπῳ τῦ θεῦ ὑπὲρ ἡμῶν· ὐδ᾽ ἵνα πολλά- 25
κις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ
ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν 26
πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ
συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυ-
σίας αὐτῦ πεφανέρωται. καὶ καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀν- 27

14 αἰωνίυ] ἁγίυ δ ¶ ἡμῶν] ὑμῶν δ

20 Ex. 24, 8.

28 θρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· οὕτω καὶ
ὁ χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρ-
τίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται, τοῖς αὐτὸν
10 ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν. Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ
νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν
πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέ-
ρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους
2 τελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ
μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας,
3 ἅπαξ κεκαθαρμένους; ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν
4 κατ' ἐνιαυτόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων
ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.
5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσ-
6 φορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὁλοκαυ-
7 τώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας· τότε εἶπον,
Ἰδοὺ ἥκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ· τοῦ
8 ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. ἀνώτερον λέγων, Ὅτι θυ-
σίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσ-
9 φέρονται, | τότε εἴρηκεν, Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι ° ὁ θεὸς τὸ
θέλημά σου· ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ·
10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώ-
11 ματος ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε
καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέ-
ρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας·
12 αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ
13 διηνεκὲς, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, | τὸ λοιπὸν ἐκδεχό-
μενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
14 αὐτοῦ. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς
ἁγιαζομένους.
15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ
16 τὸ προειρηκέναι, Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐ-

X. 1 δύναται] δύνανται ε 9 ὁ θεὸς] ⸌ β
10 ἐσμὲν] ἐσμὲν οἱ ε ¶ σώματος] σώματος τοῦ ε
11 ἱερεὺς] ἀρχιερεὺς ε 12 αὐτὸς] οὗτος β
14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ] μία γὰρ προσφορὰ γ Vid. Gnom.
15 προειρηκέναι] εἰρηκέναι δ

X. 5 Ps. 40, 7 seq. 13 Ps. 110, 1.

τοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους
μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγρά-
ψω αὐτούς· καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐ- 17
τῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι προσ- 18
φορὰ περὶ ἁμαρτίας.

ΕΧΟΝΤΕΣ οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν 19
ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρό- 20
σφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι τῆς
σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ· 21
προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πί- 22
στεως, ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς·
καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν 23
ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμε-
νος· καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ 24
καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυ- 25
τῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσού-
τῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 26
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπο-
λείπεται θυσία· φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυ- 27
ρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετήσας 28
τὶς νόμον μωϋσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρ-
τυσιν ἀποθνήσκει· πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τι- 29
μωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς
διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα
τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ 30
ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, ° λέγει Κύριος· καὶ πάλιν,
Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς 31
χεῖρας θεοῦ ζῶντος. Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον 32
ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε πα-
θημάτων· τοῦτο μέν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατρι- 33
ζόμενοι, τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενη-

30 λέγει κύριος] ' β

16 Jer. 31, 33. 28 Deut. 17, 6. 30 Deut. 32, 35 f.

34 θέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν
ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,
γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς καὶ
35 μένουσαν. μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις
36 ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν,
ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγε-
37 λίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ
38 χρονιεῖ. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστεί-
39 ληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν
ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

XI. Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμά-
2 των ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ
3 ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει, νοοῦμεν κατηρτί-
σθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ
4 βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει, πλείονα θυσίαν ἄβελ παρὰ
κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,
μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς
5 ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. Πίστει, ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν
θάνατον· καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι
6 τῷ θεῷ· | χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι
γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκ-
7 ζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. Πίστει, χρηματισθεὶς
νῶε, περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύα-
σε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε
τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρο-
8 νόμος. Πίστει, καλούμενος ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν
εἰς τὸν τόπον ὃν ἔμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ
9 ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει, παρῴκησεν
εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κα-
τοικήσας, μετὰ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς
10 ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους

34 δεσμοῖς μου] δεσμίοις β ¶ ἑαυτοῖς] ἐν ἑαυτοῖς ε
¶ ἐν οὐρανοῖς] \ δ 38 δίκαιος] δίκαιός μου δ
XI. 4 λαλεῖ] λαλεῖται δ 9 τὴν] \ γ

36 ss. Hab. 2, 3 s.
XI. 4 Gen. 4, 4. 5 Gen. 5, 24. 7 Gen. 6, 8. 14 s.
8 Gen. 12, 1. 4.

ἔχουσαν

ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. Πίστει, 11
καὶ αὐτὴ σάῤῥα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε,
καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ° ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν
ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα 12
νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ
ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρί-
θμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες 13
τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπα-
σάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν
ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι 14
πατρίδα ἐπιζητοῦσι. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς 15
ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νῦν δὲ κρείττονος 16
ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ
θεὸς, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πό-
λιν. Πίστει, προσενήνοχεν ἀβραὰμ τὸν ἰσαὰκ πειραζόμενος, 17
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν, ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμε-
νος, ¹ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι 18
σπέρμα· λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς 19
ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πίστει, 20
περὶ μελλόντων εὐλόγησεν ἰσαὰκ τὸν ἰακὼβ καὶ τὸν ἠσαῦ.
Πίστει, ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν ἰωσὴφ εὐλόγησε· 21
καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει, 22
ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐμνημό-
νευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει, μωϋ- 23
σῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διό-
τι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάτα-
γμα τοῦ βασιλέως. Πίστει, μωϋσῆς μέγας γενόμενος 24
ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραὼ, μᾶλλον ἑλόμενος 25
συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρ-
τίας ἀπόλαυσιν· μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν αἰγύ- 26
πτῳ θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς

11 σάῤῥα] σάῤῥα στεῖρα οὖσα β ° ἔτεκεν] \ β
13 ἰδόντες] ἰδόντες καὶ πεισθέντες ε
24 πίστει] Πίστει μέγας γενόμενος μωϋσῆς ἀνεῖλεν τὸν αἰγύπτιον, κατανοῶν τὴν ταπείνωσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Πίστει ε

13 Gen. 47, 9. 17 Gen. 22, 1 f. 18 Gen. 21, 12.
21 Gen. 48, 16. 47, 31. 23 Ex. 2, 2.

τὴν

27 τὴν μισθαποδοσίαν. Πίστει, κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φο-
βηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν
28 ἐκαρτέρησε. Πίστει, πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν
τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα, θίγῃ
29 αὐτῶν. Πίστει, διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξη-
30 ρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. Πί-
στει, τὰ τείχη ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.
31 Πίστει, ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δε-
32 ξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέ-
γω; ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ γεδεὼν,
βαράκ τε καὶ σαμψὼν καὶ ἰεφθάε, δαυίδ τε καὶ σαμουὴλ
33 καὶ τῶν προφητῶν· οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας,
εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό-
34 ματα λεόντων, | ἔσβεσαν δύναμιν πυρός· ἔφυγον στόματα
μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν
35 ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. ἔλα-
βον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν. ἄλλοι δὲ
ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα
36 κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ
μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς,
37 | ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαί-
ρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμα-
38 σιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, | ὧν οὐκ ἦν
ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ
39 σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρ-
τυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,
40 | τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χω-
ρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

12 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέ-
φος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπε-
ρίστατον ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον
2 ἡμῖν ἀγῶνα· ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ
τελειωτὴν ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς,
ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ
3 θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην

34 στόματα] στόμα β   37 ἐπειράσθησαν] \ ε

28 Ex. 12, 12. 18. 30 Jos. 6, 20. 31 Jos. 6, 17. 23.

ὑπομε-

ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,
ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, ἐκλυόμενοι. Οὔπω 4
μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγω-
νιζόμενοι, | καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς 5
υἱοῖς διαλέγεται· Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος 6
παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. Εἰ παι- 7
δείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς
γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρίς ἐστε παι- 8
δείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ
υἱοί. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παι- 9
δευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμε-
θα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; οἱ μὲν γὰρ 10
πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ
δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐ-
τοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶ- 11
ναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐ-
τῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης. Διὸ τὰς πα- 12
ρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε·
καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ 13
χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. εἰρήνην διώκετε μετὰ 14
πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύ-
ριον· ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· 15
μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης
μιανθῶσι πολλοί· μή τις πόρνος, ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς 16
ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. ἴστε γὰρ 17
ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπε-
δοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ
δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυ- 18
μένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ, | καὶ 19
σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες πα-
ρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ 20
τὸ διαστελλόμενον, Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθή-

XII. 15 ἐνοχλῇ] ἐν χολῇ δ   18 ὄρει,] ' ε
20 λιθοβοληθήσεται] λιθοβ. ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται ε

XII. 5 Prov. 3, 11 f.   12 Prov. 4, 26. Jes. 35, 3.
20 Ex. 19, 12 f.

σεται

21 σεται· καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, μωϋσῆς εἶ-
22 πεν, Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος. ἀλλὰ προσεληλύθατε
σιὼν ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ·
23 καὶ μυριάσιν, ἀγγέλων | πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-
τόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων·
24 καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, | καὶ διαθήκης νέας με-
σίτῃ ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ, κρείττονα λαλοῦντι πα-
ρὰ τὸν ἄβελ.
25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι
οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα,
26 πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ᾽ οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· οὗ ἡ
φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων,
Ἔτι ἅπαξ, ἐγὼ σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρα-
27 νόν. τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετά-
28 θεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. διὸ
βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι᾽
ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλα-
29 βείας. καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

13 2 Η Φιλαδελφία μενέτω· τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλαν-
θάνεσθε, διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες
3 ἀγγέλους. μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν
4 κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. τίμιος ὁ
γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ
5 μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμε-
νοι τοῖς παροῦσιν. αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ᾽
6 οὐ μή σε ἐγκαταλίπω· ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν, Κύ-
ριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι
ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
8 φῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς καὶ σήμε-
9 ρον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. διδαχαῖς ποικίλαις καὶ

24 κρείττονα] κρεῖττον β ¶ τὸν] τὸ δ
25 οὐρανῶν] οὐρανοῦ ε 26 σείω] σείσω γ
28 λατρεύομεν] λατρεύωμεν δ XIII. 4 δὲ] γὰρ γ

26 Hagg. 2, 6. 29 Deut. 4, 24.
XIII. 5 Jos. 1, 5. 6 Ps. 118, 6.

ξέναις

ξένοις μὴ ° περιφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατή-
σαντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξου- 10
σίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ 11
αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων
τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς· διὸ καὶ ἰη- 12
σοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς
πύλης ἔπαθε. τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς πα- 13
ρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχομεν 14
ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. Δι' 15
αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ,
τουτέστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. τῆς 16
δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ
θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν 17
καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν
ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποι-
ῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Προ- 18
σεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποίθαμεν γὰρ, ὅτι καλὴν συνείδη-
σιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι· περισ- 19
σοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.

Ὁ Δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα 20
τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου,
τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν, | καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ 21
ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν
τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς 22
ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ
διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν τι- 23
μόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψο-
μαι ὑμᾶς. Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν 24
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς ἰτα-
λίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ° ἀμήν. 25

Προς εβραιους εγραφη απο της ιταλιας δια τιμοθεου.

9 περιφέρεσθε] παραφέρεσθε β 15 ἀναφέρωμεν] ἀναφέρομεν ε
20 νεκρῶν] τῆς γῆς ε Vid. ed. major. 21 ὑμῖν] ἡμῖν ε ⁋ τῶν
αἰώνων ἀμὴν] ⸌ γ 22 ἀνέχεσθε] ἀνέχεσθαι β 25 ἀμὴν] ⸌ β

11 Lev. 4, 12. 21. c. 16, 27.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

1 ΙΑΚΩΒΟΣ θεοῦ καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώ-
δεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

2 ΠΑσαν χαρὰν ἡγήσασθε ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς
3 περιπέσητε ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον
4 ὑμῶν ° τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ἡ δὲ ὑπομο-
νὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν
5 μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰ-
τείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδί-
6 ζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν
διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσ-
7 σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρω-
8 πος ἐκεῖνος, ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου. ἀνὴρ δίψυ-
9 χος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχά-
10 σθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ δὲ πλού-
σιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρε-
11 λεύσεται. ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ
ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ
εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος
12 ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς
ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν
στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγα-
13 πῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, Ὅτι ἀπὸ
θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειρά-
14 ζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας
15 ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπιθυ-
μία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτε-
λεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

Jac. I. 3 τῆς πίστεως] ὁ δ 12 ὑπομένει] ὑπομενεῖ β
15 ἀποκύει] ἀποκυεῖ γ

Μὴ

Μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα δόσις 16.17
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον
ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, ἢ
τροπῆς ἀποσκίασμα. βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ 18
ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτι-
σμάτων. Ὥστε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἔστω πᾶς ἄνθρω- 19
πος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βρα-
δὺς εἰς ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατερ- 20
γάζεται. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν 21
κακίας, ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυ-
νάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, πα- 22
ραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶ 23
καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον
τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ 24
ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ πα- 25
ρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παρα-
μείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ
ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν 26
γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μά-
ταιος ἡ θρησκεία. θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος πα- 27
ρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ
χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
κόσμου. Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε 2
τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν γὰρ 2
εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν
ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆ-
τι, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμ- 3
πρὰν, καὶ εἴπητε αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ
πτωχῷ εἴπητε, Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπό-
διόν μου· καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ 4
διαλογισμῶν πονηρῶν. Ἀκούσατε ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, 5
οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου, πλουσίους ἐν
πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτόν; ¦ ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ 6
οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς

26 ἐν ὑμῖν] ' γ   II. 4 καὶ οὐ] οὐ δ

7 εἰς κριτήρια; οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ
8 ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶς; Εἰ μέν τοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν,
κατὰ τὴν γραφὴν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν,
9 καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζε-
10 σθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε πάντων
11 ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπὼν, Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καὶ, Μὴ φο-
νεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας παρα-
12 βάτης νόμου. Οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ νό-
13 μου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως
τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.
14 Τί τὸ ὄφελος ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν,
15 ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; | ἐὰν
δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι ὦσι
16 τῆς ἐφημέρου τροφῆς, | εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπά-
γετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ
17 αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος· τί τὸ ὄφελος; | οὕτω
καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ᾽ ἑαυτήν.
18 ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν
μοι τὴν πίστιν σου ° ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ
19 τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου. σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστι;
καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.
20 Θέλεις δὲ γνῶναι ὦ ἄνθρωπε κενὲ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν
21 ἔργων νεκρά ἐστιν; ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι-
καιώθη, ἀνενέγκας ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
22 ριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ
23 ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη
24 αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην· καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶτε
° τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πί-
25 στεως μόνον; ὁμοίως δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι-
καιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβα-

11 μοιχεύσεις, φονεύσεις] μοιχεύεις, φονεύεις δ
13 ἀνίλεως] ἀνέλεος β ‖ κατακαυχᾶται] καὶ κατα-
καυχᾶται ε 18 ἐκ prius] χωρὶς β 24 τοίνυν] \ β

Jac. II. 8 Lev. 19, 18. 11 Ex. 20, 13 f.
23 Gen. 15, 6. 2 Chron. 20, 7. Jes. 41, 8.

λοῦσα;

λῆσαι; ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, 26
οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

ΜΗ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι 3
μεῖζον κρίμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαν- 2
τες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνα-
τὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. Ἴδε τῶν ἵππων 3
τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι
αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. Ἰδοὺ 4
καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων
ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ
ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται· οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν 5
μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην
ὕλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. 6
οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦ-
σα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως,
καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης· πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων 7
τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ
δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς 8
δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάσχετον κακὸν, μεστὴ ἰοῦ
θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, 9
καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ᾽ ὁμοίωσιν
θεοῦ γεγονότας· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία 10
καὶ κατάρα. οὐ χρὴ ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.
μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ 11
πικρόν; μὴ δύναται ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ 12
ἄμπελος σῦκα; οὕτως ° οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ
ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς κα- 13
λῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ 14
ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν 15
αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ᾽ ἐπίγειος, ψυχι-
κὴ, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκα- 16
ταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία 17

III. 6 οὕτως] \ β 12 οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ] οὐδὲ ἁλυκὸν β
14 κατακαυχᾶσθε] καυχᾶσθε γ

πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής,
μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπό-
18 κριτος. καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς
ποιοῦσιν εἰρήνην.

4 Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ
τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;
2 | ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ
οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε
3 δὲ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνε-
τε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπα-
4 νήσητε. Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία
τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος
5 εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι
κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ
6 κατῴκησεν ἐν ἡμῖν; | μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει,
Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χά-
7 ριν. | ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ. ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ
8 φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν.
καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἁγνίσατε καρδίας δί-
9 ψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ
γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κα-
10 τήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.
11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ, καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ
κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλ-
12 λὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ
ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ ° ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα
εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ
14 ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν· οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ

IV. 2 οὐκ ἔχετε δὲ] καὶ οὐκ ἔχετε β
7 ἀντίστητε] ἀντίστητε δὲ ε
12 νομοθέτης] νομοθέτης καὶ κριτὴς β
¶ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι] ἀπολέσαι καὶ σῶσαι γ
¶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον] ὁ κρίνων τὸν πλησίον β
14 γάρ ἐστιν] γὰρ ἔσται β

IV. 5 1. Pet. 2, 1. f. 6 Prov. 3, 34.

τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ πρὸς
ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν 15
ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσω-
μεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο· νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις 16
ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν κα- 17
λὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

5

ἌΓε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς
ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος 2
ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ὁ 3
χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν
εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς
πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν 4
ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος
ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
ὦτα Κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς 5
γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς
ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· 6
οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. Μακροθυμήσατε οὖν ἀδελφοί, 7
ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν
τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως ἂν λά-
βῃ ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον· μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, 8
στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγ-
γικε. Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆ- 9
τε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. Ὑπόδειγμα λά- 10
βετε ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας,
τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ μακα- 11
ρίζομεν τοὺς ° ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε,
καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε· ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύ-
ριος καὶ οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δὲ ἀδελφοί μου, μὴ 12
ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ
ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὔ, οὔ· ἵνα μὴ
ὑπὸ κρίσιν πέσητε. Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέ- 13
σθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσ- 14
καλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευ-

V. 7 ἂν] ` δ ¶ ὑετὸν] ` ε κριθῆτε] κατακριθῆτε δ
11 ὑπομένοντας] ὑπομείναντας β ¶ πολύσπλαγχνος]
πολυεύσπλαγχνος ε ¶ ὁ Κύριος] ` γ
12 ὑπὸ κρίσιν] εἰς ὑπόκρισιν δ

ξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ, ἐν τῷ ὀνό-
15 ματι τοῦ κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνον-
τα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιη-
16 κὼς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ πα-
ραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε.
17 πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. | ἠλίας ἄνθρωπος
ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέ-
ξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας
18 ἕξ· καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ
ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοὶ, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας,
20 καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν, | γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας
ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου,
καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

19 τῆς] τῆς ὁδοῦ τῆς ε 20 ψυχὴν] ψυχὴν αὐτοῦ β

ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

1 ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπι-
δήμοις διασπορᾶς πόντου, γαλατίας, καππαδοκίας,
2 ἀσίας καὶ βιθυνίας, | κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς,
ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵμα-
τος ἰησοῦ χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

3 ΕΥλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς
4 εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς
κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετη-
5 ρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς | τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμέ-
νους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν

καιρῷ ἐσχάτῳ· ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, 6
λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, | ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν 7
τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ
πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ
δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ· ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶ- 8
τε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε
χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, κομιζόμενοι τὸ τέλος 9
τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν· περὶ ἧς σωτηρίας ἐξε- 10
ζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χά-
ριτος προφητεύσαντες, ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν 11
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς
χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπε- 12
καλύφθη, ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν
ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν
πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦ-
σιν ἄγγελοι παρακύψαι. Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς 13
ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε
ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει ἰησοῦ χριστοῦ.
Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον 14
ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα 15
ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε·
διότι γέγραπται, Ἅγιοι γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. 16
καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα 17
κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν
χρόνον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ 18
χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πα-
τροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ 19
ἀσπίλου χριστοῦ· προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, 20
φανερωθέντος δὲ ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν χρόνων δι᾽ ὑμᾶς | τοὺς δι᾽ 21
αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς θεὸν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

1 Petr. I. 7 πολὺ τιμιώτερον] πολυτιμότερον γ
¶ δὲ δοκιμαζομένου] δεδοκιμασμένου δ
8 εἰδότες] ἰδόντες ε ¶ πιστεύοντες] πιστεύετε, πιστεύοντες δ 12 ἡμῖν] ὑμῖν ε
16 γένεσθε] ἔσεσθε] γ
20 ἐσχάτων] ἐσχάτου δ

1 Petr. I. 16 Lev. 11, 44.

καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶ-
ναι εἰς θεόν.
22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας
διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς
23 καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· ἀναγεγεννημένοι οὐκ
ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
24 θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα σὰρξ ὡς
χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ° ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου.
25 ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ
ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ
2 εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς. Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ
πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλα-
2 λιάς, | ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα
3 ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε °, | εἴπερ ἐγεύσασθε
4 ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον
ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ
5 θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον, | καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκο-
δομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι
πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ.
6 Διότι περιέχει ἐν τῇ γραφῇ, Ἰδοὺ τίθημι ἐν σιὼν λίθον
ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ,
7 οὐ μὴ καταισχυνθῇ. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν·
ἀπειθοῦσι δὲ, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος προσκόμματος
8 καὶ πέτρα σκανδάλου· οἳ προσκόπτουσι, τῷ λόγῳ ἀπειθοῦν-
9 τες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασί-
λειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως
τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος
10 εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς
θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

22 διὰ πνεύματος] \ δ ¶ καθαρᾶς] \ ε
24 ὡς prius] \ β ¶ ἀνθρώπου] αὐτῆς β ¶ αὐτοῦ] \ β
II. 2 αὐξηθῆτε] αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν β
7 λίθον uſq. γωνίας, καὶ] \ ε

24 f. Jeſ. 40, 6 ſs. II. 3 Pſ. 34, 9. 4 Pſ. 118, 22.
6 Jeſ. 28, 16. 9 Ex. 19, 6. 10 Hoſ. 2, 23.

ΑΓαπη-

Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, 11
ἀπέχεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύον-
ται κατὰ τῆς ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἔχοντες κα- 12
λὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακο-
ποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες δοξάσωσι τὸν θεὸν
ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ 13
κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι· | εἴτε 14
ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κα-
κοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα 15
τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων
ἀγνωσίαν· ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες 16
τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι θεοῦ. πάντας 17
τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
τὸν βασιλέα τιμᾶτε. Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παν- 18
τὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέ-
σιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συ- 19
νείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. ποῖον 20
γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε;
ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χά-
ρις παρὰ θεῷ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ χριστὸς 21
ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα
ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποί- 22
ησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορού- 23
μενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει· παρεδίδου δὲ τῷ
κρίνοντι δικαίως· ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν 24
ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπο-
γενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ
ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστρά- 25
φητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 3
ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν
ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν 2

11 ἀπέχεσθε] ἀπέχεσθαι δ 13 οὖν] ' γ 14 μὲν] ' β
21 ὑμῶν, ὑμῖν] ἡμῶν, ὑμῖν β. ἡμῶν, ἡμῖν ε
25 πλανώμενα] πλανώμενοι γ
III. 1 κερδηθήσωνται] κερδηθήσονται δ

22 ss. Jes. 53, 9. 7. 4. 6.

3 φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν· ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλο-
κῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων
4 κόσμος· ἀλλ᾽ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ
ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώ-
5 πιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυ-
ναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑπο-
6 τασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς σάῤῥα ὑπήκουσε τῷ
ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα· ἀγα-
7 θοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν· Οἱ ἄν-
δρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει
τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι
χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελ-
9 φοι, εὔσπλαγχνοι, ° φιλόφρονες· μὴ ἀποδιδόντες κακὸν
ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ εὐλο-
γοῦντες, εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κλη-
10 ρονομήσητε. Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾷν, καὶ ἰδεῖν ἡμέ-
ρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ
11 χείλη αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ,
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐ-
12 τήν. ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς
δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε;
14 ˈ ἀλλ᾽ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. Τὸν δὲ
15 φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· Κύριον δὲ
τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

῞Ετοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς
λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, μετὰ πραΰτητος
16 καὶ φόβου, ˈ συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλα-
λοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες
17 ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν χριστῷ ἀναστροφήν. Κρεῖττον γὰρ ἀγα-
θοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν, ἢ κα-

7 συγκληρονόμοι] συγκληρονόμοις δ ⸆ ἐγκόπτεσθαι] ἐκκόπτεσθαι ε 8 φιλόφρονες] ταπεινόφρονες β 9 εἰδότες] ˋ δ 13 μιμηταὶ] ζηλωταὶ γ 15 θεὸν] χριστὸν ε

III. 6 Gen. 18, 12. 10 Pſ. 34, 13 ſs. 14 ſ. Jeſ. 8, 12 ſ.

κοποιοῦν-

κοποιοῦντας· ὅτι καὶ χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, 18
δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ· θανα-
τωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, | ἐν ᾧ καὶ τοῖς 19
ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασι ποτὲ, 20
ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία, ἐν ἡμέραις νῶε,
κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι, τουτέστιν ὀκτὼ,
ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος, | ὃ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον 21
νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συ-
νειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν, δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ
χριστοῦ, | ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ° πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, 22
ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐ- 4
τὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ, πέπαυται
ἁμαρτίας, | εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θε- 2
λήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. ἀρκε- 3
τὸς γὰρ ° ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου, τὸ θέλη-
μα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις,
ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις
εἰδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν 4
εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἳ 5
ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νε-
κρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι 6
μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. σωφρονήσατε οὖν καὶ νή- 7
ψατε εἰς τὰς προσευχάς· πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς 8
ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν· φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ γογγυσμῶν· ἕκαστος 9.10
καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς
καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· εἴ τις λαλεῖ, ὡς 11
λόγια θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ
θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ
ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

18 ἔπαθε] ἀπέθανε ε 20 ἀπεξεδέχετο] ἅπαξ ἐξεδέχετο ε
Vid. ed. major. & Gnom. ¶ ὀλίγαι] ὀλίγοι γ
21 ὃ] ᾧ ε ¶ ἡμᾶς] ὑμᾶς ε 22 πορευθεὶς] Vid. Gnom.
IV. 1 ἐν] \ γ 3 ἡμῖν] \ β 8 ἀγάπη] ἡ ἀγάπη δ
¶ καλύψει] καλύπτει β 11 ἐστὶν] \ δ ¶ ἀμὴν] \ γ

IV. 8 Prov. 10, 12.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος·
13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε,
ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώ-
14 μενοι. Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι
τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται·
κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.
15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακο-
16 ποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς χριστιανός, μὴ αἰ-
17 σχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ. ὅτι ὁ
καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ
πρῶτον ἀφ᾽ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ
18 εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ
19 ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ, ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυ-
χὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

5 Πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ, ὁ συμπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλού-
2 σης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, ποιμάνατε τὸ ἐν
ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ᾽
3 ἑκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· | μηδ᾽ ὡς
κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποι-
4 μνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν
5 ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Ὁμοίως νεώτεροι ὑπο-
τάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι,
τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφά-
6 νοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Ταπεινώθητε
οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν
7 καιρῷ. Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ᾽ αὐ-
8 τόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν, | νήψατε, γρηγορήσατε,
ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περι-
9 πατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίῃ· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει,

14 δόξης] δόξης καὶ δυνάμεως δ
¶ κατὰ μὲν usq. δοξάζεται] \ ε
16 μέρει] ὀνόματι β 19 ἀγαθοποιΐᾳ] ἀγαθοποιΐαις ε
V. 2 θεοῦ] χριστοῦ ε ¶ ἑκουσίως] ἑκουσίως κατὰ θεὸν ε
5 ὑποτασσόμενοι] \ δ 8 ὅτι] \ δ

18 Prov. 11, 31. V. 5 Prov. 3, 34.

εἰδότες

εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελ-
φότητι ἐπιτελεῖσθαι.

Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώ- 10
νιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς κα-
ταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι· αὐτῷ 11
ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

ΔΙὰ σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' 12
ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύ-
την εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν ἑστήκατε. Ἀσπάζε- 13
ται ὑμᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ μάρκος ὁ υἱός
μου. | ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.| εἰρήνη 14
ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν χριστῷ ° ἰησοῦ. ἀμήν.

10 ἡμᾶς] ὑμᾶς δ ¶ καταρτίσαι ὑμᾶς usq. θεμελιώσαι] καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει· β
11 καὶ τὸ] \ β 14 ἰησοῦ. ἀμὴν] \ β

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΥΜΕΩΝ πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ, 1
τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ
θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ· χάρις ὑμῖν 2
καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, καὶ ἰησοῦ τοῦ
κυρίου ἡμῶν.

ὩΣ πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν 3
καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ
καλέσαντος ἡμᾶς ° διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν τὰ τίμια 4

2 Petr. I. 2 τοῦ θεοῦ, καὶ ἰησοῦ] \ γ 3 διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς] ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ β 4 τίμια -- μέγιστα] μέγιστα -- ἡμῖν τίμια ε

ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων
γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν
5 ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς· καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρει-
σενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν,
6 ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν,
ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐ-
7 σέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φι-
8 λαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ
πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ
9 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπίγνωσιν· ᾧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦ-
τα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ
10 τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. Διὸ μᾶλλον ἀδελφοί, σπου-
δάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
11 ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. Οὕτω γὰρ πλου-
σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βα-
σιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ.

12 ΔΙὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων,
καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀλη-
13 θείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκη-
14 νώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει· εἰδὼς ὅτι ταχινή
ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος
15 ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε
ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.
16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσα-
μεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρου-
σίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.
17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνε-
χθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός
18 ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. καὶ
ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν
19 αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον
τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς
λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ,

5 αὐτὸ τοῦτο δὲ] αὐτοὶ δὲ τούτῳ β
10 βεβαίαν usq. ποιεῖσθαι] ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βεβαίαν usq. ποιῆσθε δ   12 οὐκ ἀμελήσω] μελλήσω γ

2 Petr. I. 17 Matth. 17, 5.

καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· τοῦτο 20
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας
ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη 21
ποτὲ προφητεία, ἀλλ᾽ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλά-
λησαν οἱ ἅγιοι θεοῦ ἄνθρωποι.

Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν 2
ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις
ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι,
ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολου- 2
θήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι᾽ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας
βλασφημηθήσεται, καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις 3
ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ,
καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων 4
ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώ-
σας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους· καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ 5
ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὄγδοον νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε,
κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· καὶ πόλεις σοδόμων 6
καὶ γομόῤῥας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς· καὶ δίκαιον λὼτ καταπονούμε- 7
νον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐῤῥύσατο·
βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, 8
ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·
οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς 9
ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω 10
σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος
καταφρονοῦντας. Τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι
βλασφημοῦντες· ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες 11
ὄντες, οὐ φέρουσι κατ᾽ αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρί-
σιν. οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἅλω- 12
σιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθο-
ρᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται, | κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας. 13
Ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι καὶ μῶμοι,
ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν,
ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους 14

21 οἱ] ' γ   II. 2 ἀσελγείαις] ἀπωλείαις ε
6 γομόῤῥας] γομόῤῥων γ   11 παρὰ Κυρίῳ] ' δ
12 γεγενν.] γεγενημένα γ   13 ἀπάταις] ἀγάπαις ε
14 ἀκαταπαύστους] ἀκαταπαύστου ε ¶ πλεονεξίαις] πλεο-
νεξίας ε

ἁμαρ-

ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυ-
15 μνασμένην πλεονεξίαις ἔχοντες, κατάρας τέκνα, | καταλι-
πόντες εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ
ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
16 | ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν
ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου πα-
17 ραφρονίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαί-
λαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα
18 τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δε-
λεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ° ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως
19 ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐ-
τοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς·
20 ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀπο-
φυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου
καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες
ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.
21 κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιο-
σύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς
22 ἁγίας ἐντολῆς. συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς πα-
ροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καὶ ὗς
λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

3 ΤΑύτην ἤδη ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν,
ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διά-
2 νοιαν· μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων
προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς, τοῦ κυρίου
3 καὶ σωτῆρος· τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται
ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ° ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐ-
4 τῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι | καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγ-
γελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμή-
5 θησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. Λανθάνει
γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ

16 παραφρονίαν] παραφροσύνην γ
17 νεφέλαι] καὶ ὁμίχλαι β ¶ εἰς αἰῶνα] ⸌ ε
18 ἀσελγείαις] ἀσελγείας β ¶ ὄντως ἀποφυγόντας] ὀλίγως ἀποφεύγοντας β III. 2 ἡμῶν] ὑμῶν β
3 ἐμπαῖκται] ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται β

II. 22 Prov. 26, 11.

γῆ

γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι᾽ ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ,
δι᾽ ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· οἱ δὲ 6.7
νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσί,
πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσε-
βῶν ἀνθρώπων. Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς ἀγαπη- 8
τοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια
ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, 9
ὥς τινὲς βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς,
μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετά-
νοιαν χωρῆσαι. Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ° ἐν 10
νυκτὶ, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ
καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατα-
καήσεται. Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρ- 11
χειν ὑμᾶς, ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις | προσδο- 12
κῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας,
δι᾽ ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα
τήκεται; Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγ- 13
γελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. διὸ 14
ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ
ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ κυρίου 15
° ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ
ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν
σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, 16
λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ
οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς
γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

Ὑμεῖς οὖν ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα 17
μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ
ἰδίου στηριγμοῦ· αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου 18
ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ
εἰς ἡμέραν αἰῶνος ἀμήν.

7 αὐτοῦ] αὐτῷ γ
9 εἰς ἡμᾶς] δι᾽ ὑμᾶς β
10 ἐν νυκτὶ] ⸌ β
14 ἀμώμητοι] ἄμωμοι β
15 ἡμῶν prius] ⸌ γ

III. 8 Ps. 90, 4.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

1 Ὃ ΗΝ ἀπ᾽ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες
2 ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ
ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν
3 πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόα-
μεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε
μεθ᾽ ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς
4 καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν
ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 ΚΑΙ ἔστιν αὕτη ἡ ° ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ,
καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστι, καὶ
6 σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν
ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδό-
7 μεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ
περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν
μετ᾽ ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθα-
8 ρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια
9 οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ
10 καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ
ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2 ΤΕκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε·
καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν
2 πατέρα, ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι πε-

1 Ioh. I. 4 ὑμῶν] ἡμῶν δ 5 ἐπαγγελία] ἀγγελία α
7 ἀλλήλων] αὐτοῦ δ ¶ χριστοῦ] · γ

ρὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ȣ̓ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον,
ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλȣ τȣ̃ κόσμȣ. Καὶ ἐν τȣ́τῳ γινώσκομεν, 3
ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτȣ̃ τηρῶμεν. ὁ 4
λέγων, Ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτȣ̃ μὴ τηρῶν,
ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τȣ́τῳ ἡ ἀλήθεια ȣ̓κ ἔστιν· ὃς δ᾽ ἂν τη- 5
ρῇ αὐτȣ̃ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τȣ́τῳ ἡ ἀγάπη τȣ̃ θεȣ̃ τε-
τελείωται. ἐν τȣ́τω γινώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. | ὁ λέ- 6
γων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε,
καὶ αὐτὸς ȣ̔́τως περιπατεῖν. ° ἀδελφοὶ, ȣ̓κ ἐντολὴν και- 7
νὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽
ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ, ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκȣ́σατε ἀπ᾽
ἀρχῆς. πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς 8
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς
τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ 9
τὸν ἀδελφὸν αὐτȣ̃ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ὁ 10
ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτȣ̃, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάν-
δαλον ἐν αὐτῷ ȣ̓κ ἔστιν. ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτȣ̃, ἐν 11
τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ ȣ̓κ οἶδε
πȣ̃ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς αὐτȣ̃.
γράφω ὑμῖν τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι 12
διὰ τὸ ὄνομα αὐτȣ̃.
Γράφω ὑμῖν πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. 13
γράφω ὑμῖν νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. γράφω
ὑμῖν παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. Ἔγραψα ὑμῖν 14
πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. Ἔγραψα ὑμῖν
νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τȣ̃ θεȣ̃ ἐν ὑμῖν
μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν. μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κό- 15
σμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον,
ȣ̓κ ἔστιν ἡ ἀγάπη τȣ̃ πατρὸς ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ 16
κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τȣ̃ βίȣ, ȣ̓κ ἔστιν ἐκ τȣ̃ πατρὸς,
ἀλλ᾽ ἐκ τȣ̃ κόσμȣ ἐστί. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ 17
ἐπιθυμία ° αὐτȣ̃· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τȣ̃ θεȣ̃, μένει
εἰς τὸν αἰῶνα °. Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ κα- 18
θὼς ἠκȣ́σατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχρι-

II. 7 ἀδελφοὶ] ἀγαπητοὶ β ¶ ἀπ᾽ ἀρχῆς alterum] \ γ
12 γράφω] ἔγραψα β 14 ἔγραψα usq. ἀρχῆς] \ δ
17 αὐτȣ̃] \ γ ¶ αἰῶνα] Vid. Appar.

στοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.
19 Ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ᾽ οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν
ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽ ἡμῶν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερω-
20 θῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. Καὶ ὑμεῖς χρίσμα
21 ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. οὐκ ἔγραψα ὑμῖν
ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ᾽ ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ
22 ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστιν ὁ ψεύ-
στης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός
ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.
23.24 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.° Ὑμεῖς
οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν
μείνῃ ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν
25 τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς
26 ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. ταῦτα ἔγραψα
27 ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα
ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε
ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει
ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος·
καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ,
ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν τῇ
29 παρουσίᾳ αὐτοῦ. Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι
πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται. Ἴδετε
3 ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα θεοῦ
κληθῶμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ
2 ἔγνω αὐτόν. ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω
ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ,
3 ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι. Καὶ
πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτόν,
4 καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν,
5 καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ
οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν
6 ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μέ-
νων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐ-
7 τόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς·

23 ἔχει.] ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱόν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει β
27 αὐτὸ] αὐτοῦ δ 28 τεκνία] τεκνία μου ε

ὁ ποιῶν

ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός
ἐστιν. ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι 8
ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεν- 9
νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ 10
τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι 11
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλους· οὐ καθὼς κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφα- 12
ξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν;
ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δί-
καια. μὴ θαυμάζετε ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κό- 13
σμος. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου 14
εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν
τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελ- 15
φὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρω-
ποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. Ἐν τού- 16
τῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
τὰς ψυχὰς τιθέναι. ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ 17
θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν
αὐτῷ; τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' 18
ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς 19
ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας
ἡμῶν· ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων 20
ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. ἀγα- 21
πητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥη-
σίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν, | καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβά- 22
νομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ
ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐ- 23
τοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστοῦ,
καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ 24

III. 10 ποιῶν δικαιοσύνην] ὢν δίκαιος δ 14 τὸν ἀδελφὸν] \ ε
18 γλώσσῃ, ἀλλ'] τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἐν α
21 ἡμῶν prius] \ ε 23 πιστεύσωμεν] πιστεύωμεν β ¶ ἡμῖν] \ β

ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐ-
τῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ
πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμά-
ζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ
2 ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ γι-
νώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ ἰησοῦν
3 χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστί. καὶ πᾶν
πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυ-
θότα, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου,
ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὲ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι
5 μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κό-
σμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος
6 αὐτῶν ἀκούει. ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν
θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν.
Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα
7 τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ
ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ θεοῦ γε-
8 γέννηται, καὶ γινώσκει τὸν θεόν· ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω
9 τὸν θεὸν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ
ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ
ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.
10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν,
ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐ-
11 τοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ἀγαπητοί, εἰ οὕτως
ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγα-
12 πᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλή-
λους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειω-
13 μένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι ἐν αὐτῷ μέ-
νομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέ-
14 δωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν,
15 ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν
ὁμολογήσῃ ὅτι ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ

IV. 2 γινώσκετε] γινώσκεται γ
3 μὴ ὁμολογεῖ τὸν ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα] λύει
τὸν ἰησοῦν ε ‖ τὸν] ` β ‖ χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα] ` δ

μένει,

μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ 16
πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς
ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει,
καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη 17
μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρί-
σεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία 18
ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει·
ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἡμεῖς ἀγα- 19
πῶμεν ° αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν 20
τις εἴπῃ, Ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
ὃν ἑώρακε, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾷν;
καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν 21
τὸν θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

ΠΑΣ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς, ἐκ τοῦ θεοῦ γε- 5
γέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγα-
πᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι 2
ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν,
καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ 3
θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐ-
τοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ 4
νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κό-
σμον, ἡ πίστις ἡμῶν. τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ 5
ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; Οὗτός ἐστιν ὁ 6
ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ χριστὸς, οὐκ ἐν
τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ
τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλή-
θεια. ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ° ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ 7
πατὴρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς
ἕν εἰσι. καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ 8

19 ἡμεῖς] ἡμεῖς οὖν γ ¶ αὐτὸν] \ β ¶ αὐτὸς] ὁ θεὸς δ
V. 6 ὅτι τὸ πνεῦμα] ὅτι ὁ χριστὸς ε 7 ſ. ἐν τῷ οὐρανῷ usq.
ἐν τῇ γῇ] Omittitur a multis hæc pars: sed potius, *traje-
cto* utroque versu, totus locus sic *legendus*, ὅτι τρεῖς εἰσιν
οἱ μαρτυροῦντες [ἐπὶ τῆς γῆς,] τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ
αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν· καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες

πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ
9 ἕν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν,
ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυ-
10 ρία τοῦ θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύ-
ων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ· ὁ
μὴ πιστεύων τῷ ° θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πε-
πίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ
11 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώ-
νιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
12 ἐστίν. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν
υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 ΤΑῦτα ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, καὶ
14 ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ παῤῥησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα
15 κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι
ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰ-
16 τήματα ἃ ᾐτήκαμεν παρ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτή-
σει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θά-
νατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω
17 ἵνα ἐρωτήσῃ· πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί, καὶ ἔστιν ἁμαρτία
18 οὐ πρὸς θάνατον. Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ
τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ, τη-
19 ρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. οἴδαμεν ὅτι
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖ-
20 ται. οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν
διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ
ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἰησοῦ χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀλη-
21 θινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυ-
τοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ° ἀμήν.

[ἐν τῷ οὐρανῷ,] ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖς ἕν εἰσιν β Vid. Ed. major & Gnom. ¶ λόγος] υἱὸς γ 10 ἑαυτῷ] αὐτῷ β ¶ θεῷ] υἱῷ γ 13 τοῖς usq. πιστεύητε], ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον οἱ πιστεύοντες β 17 οὐ] ` ε 20 οἴδαμεν δὲ] καὶ οἴδαμεν, an οἴδαμεν β ¶ ἀληθινὸν] ἀληθινὸν θεὸν δ ¶ ἐν τῷ alterum] ` ε ¶ ἰησοῦ χριστῷ] ` γ ¶ ζωὴ] ἡ ζωὴ ἡ γ 21 ἀμὴν] ` α

ΕΠΙΣΤΟ-

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο Πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, 1
οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλ-
λὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν 2
ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν
αἰῶνα· ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, παρὰ θεοῦ 3
πατρὸς, καὶ παρὰ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς,
ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦν- 4
τας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός.
καὶ νῦν ἐρωτῶ σε κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, 5
ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ 6
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς,
ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε· ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς 7
τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν
σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. βλέπε- 8
τε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μι-
σθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. πᾶς ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ μέ- 9
νων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ, θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ
διδαχῇ ° τοῦ χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν
ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν 10
οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐ-
τῷ μὴ λέγετε· ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς 11
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ 12
μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς
στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. ἀσπά- 13
ζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. ° ἀμήν.

2 Joh. v. 3 ὑμῶν] ἡμῶν δ ¶ κυρίου] \ β
8 ἑαυτοὺς] αὐτοὺς δ ¶ ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα] ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε β ¶ ἀπολάβωμεν] ἀπολάβητε γ
9 τοῦ χριστοῦ] \ δ 13 ἀμὴν] \ α

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΡΙΤΗ.

1 Ὁ Πρεσβύτερος γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν
2 ἀληθείᾳ. ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐο-
δοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.
3 Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούν-
των σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.
4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα
5 ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν
6 ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς ξένους, οἳ ἐμαρτύρησάν
σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις
7 προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλ-
8 θον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφείλο-
μεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ
9 ἀληθείᾳ. Ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύ-
10 ων αὐτῶν διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο ἐὰν
ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς
φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐ-
τὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει,
11 καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ
κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν·
12 ὁ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε τὸν θεόν. Δημητρίῳ μεμαρ-
τύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ
ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν
ἀληθής ἐστι.

13 Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ
14 καλάμου σοι γράψαι· ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στό-
15 μα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε
οἱ φίλοι· ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

3 Joh. v. 7 ὀνόματος] ὀνόματος αὐτοῦ ε
12 οἴδατε] οἶδας δ
15 φίλοι] ἀδελφοὶ γ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

ΙΟΥΔΑΣ ἰησοῦ χριςοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ ἰακώβου, τοῖς ἐν 1
θεῷ πατρὶ ° ἡγιασμένοις καὶ ἰησοῦ χριςῷ τετηρημένοις
κλητοῖς· ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2

ΑΓαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν πε- 3
ρὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις
πίςει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προ- 4
γεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην
° θεὸν καὶ κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριςὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆ- 5
σαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ
Κύριος λαὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ
πιςεύσαντας ἀπώλεσεν· ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας 6
τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον,
εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
ρηκεν· ὡς σόδομα καὶ γόμοῤῥα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, 7
τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι
ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην
ὑπέχουσαι. Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα 8
μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦ-
σιν. ὁ δὲ μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ δια- 9
κρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλ-
μησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ᾽ εἶπεν, Ἐπιτιμή-
σαι σοι Κύριος. οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι βλασφημοῦσιν· 10
ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίςανται, ἐν τούτοις
φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ κάϊν ἐπορεύ- 11
θησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ |μισθοῦ ἐξεχύθησαν,
καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ κορὲ ἀπώλοντο.

Jud. v. 1 ἰησοῦ χριςοῦ] χριςοῦ ἰησοῦ β ¶ ἡγιασμένοις] ἠγαπημένοις β 4 θεὸν] ` α 8 μέντοι] ` δ

Οὗτοί

12 Οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχού-
μενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ
ἀνέμων παραφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς
13 ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπα-
φρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζό-
14 φος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσε δὲ
καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ ἀδὰμ ἐνὼχ λέγων, Ἰδοὺ ἦλθε Κύ-
15 ριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων,
καὶ ἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν, περὶ πάντων
τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων
τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας
αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα,
17 θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν. ὑμεῖς δὲ ἀγα-
πητοὶ, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν
18 ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον ὑμῖν,
ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν
ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.
19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχον-
20 τες. ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ, τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικο-
21 δομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, | ἑαυ-
τοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ
22 κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ° ἐλεεῖ-
23 τε διακρινόμενοι· οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζον-
τες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους, καὶ στῆσαι
25 κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, μόνῳ
° σοφῷ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν, δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος
καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

12 παραφερόμεναι] περιφερόμεναι ε 15 ἐξελέγξαι] ἐλέγξαι β
¶ αὐτῶν prius] ` β 16 γογγυσταὶ,] γογγυσταὶ δ
19 ἀποδιορίζοντες] ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς ε
22 f. ἐλεεῖτε usq. ἁρπάζοντες] ἐλέγχετε διακρινομένους· οὓς
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες· οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ β
24 αὐτοὺς] ὑμᾶς ε 25 σοφῷ] ` α
¶ ἡμῶν] ἡμῶν, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν β
¶ ἐξουσία] ἐξουσία πρὸ παντὸς αἰῶνος ε

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ 1

ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς, δεῖξαι τοῖς δȣ́λοις αὐτȣ̃ ἃ δεῖ γενέ-
σθαι ἐν τάχει, ϗ ἐσήμανεν ἀποςείλας διὰ τȣ̃ ἀγγέλȣ αὐτȣ̃
τῷ δȣ́λῳ αὐτȣ̃ ἰωάννῃ, ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τȣ̃ θεȣ̃ 2
ϗ τὴν μαρτυρίαν ἰησȣ̃ χριςȣ̃, ὅσα εἶδε. μακάριος ὁ ἀνα- 3
γινώσκων, ϗ οἱ ἀκȣ́οντες τȣ̀ς λόγȣς τῆς προφητείας, ϗ
τηρȣ̃ντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ ἀσίᾳ· χάρις 4
ὑμῖν ϗ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν ϗ ὁ ἦν ϗ ὁ ἐρχόμενος· ϗ
ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἅ ἐςιν ἐνώπιον τȣ̃ θρόνȣ αὐτȣ̃·
ϗ ἀπὸ ἰησȣ̃ χριςȣ̃, ὁ μάρτυς ὁ πιςὸς, ὁ πρωτότοκος 5
τῶν νεκρῶν, ϗ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγα-
πῶντι ἡμᾶς ϗ λȣ́σαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵ-
ματι αὐτȣ̃, | ϗ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ 6
ϗ πατρὶ αὐτȣ̃, αὐτῷ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τȣ̀ς αἰ-
ῶνας ° ἀμήν.

Ἰδȣ̀ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, ϗ ὄψεται αὐτὸν πᾶς 7
ὀφθαλμὸς, ϗ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, ϗ κόψονται ἐπ'
αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναὶ ἀμήν. | ἐγώ εἰμι 8
τὸ ἄλφα ϗ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ θεὸς, ὁ ὢν ϗ ὁ ἦν
ϗ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

Ἐγὼ ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ϗ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλί- 9
ψει ϗ βασιλείᾳ ϗ ὑπομονῇ ἰησȣ̃ ° χριςȣ̃, ἐγενόμην ἐν

Apoc. tit. Ἀποκάλυψις ἰωάννȣ τȣ̃ θεολόγȣ] \ α
Cap. I. 2 ὅσα] ὅσα τε ε   4 ἀπὸ ὁ] ἀπὸ τοῦ ὁ ε
5 τῶν νεκρῶν] ἐκ τῶν νεκρῶν ε
¶ ἀγαπῶντι] ἀγαπήσαντι δ   ¶ ἐκ] ἀπὸ δ
¶ ἁμαρτιῶν] ἁμαρτιῶν ἡμῶν δ
6 βασιλείαν] βασιλεῖς ϗ ε
¶ αἰῶνας] αἰῶνας τῶν αἰώνων δ   ¶ ἀμὴν] \ β
8 λέγει] ἀρχὴ ϗ τέλος, λέγει ε
9 συγκοινωνὸς] κοινωνὸς δ   ¶ χριςȣ̃] \ β

τῇ

τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ
10 τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ· ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ
ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγ-
11 γος ¦ λεγούσης, Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμ-
ψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς ἔφεσον, καὶ εἰς σμύρναν, καὶ
εἰς πέργαμον, καὶ εἰς θυάτειρα, καὶ εἰς σάρδεις, καὶ εἰς
12 φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς λαοδίκειαν. Καὶ ἐπέστρεψα βλέ-
πειν τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον
13 ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν
ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμέ-
14 νον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσῆν· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ
καὶ αἱ τρίχες, λευκαὶ ὡς ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ
15 ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ
16 αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ
χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία
δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
17 φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπε-
σα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν
αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμὲ λέγων, Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ
18 ὁ ἔσχατος, ¦ καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ
ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς
19 τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. Γράψον οὖν ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι,
20 καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας
τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλη-
σιῶν εἰσι· καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

2 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει
ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν

¶ τῇ καλουμένῃ] \ γ ¶ ἰησοῦ alterum] ἰησοῦ χριστοῦ δ
11 ὃ] Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ ὃ ε ¶ ἐκκλησίαις] ἐκκλησίαις ταῖς ἐν ἀσίᾳ ε
12 ἐπέστρεψα] ἐκεῖ ἐπέστρεψα δ ¶ ἐλάλει] λαλεῖ δ
13 ἑπτὰ] \ β 15 πεπυρωμένοι] πεπυρωμένῳ γ
16 ἔχων] \ δ ¶ χειρὶ] \ ε 17 ἔθηκε] ἐπέθηκε δ
¶ ἐπ᾽] χεῖρα ἐπ᾽ δ ¶ λέγων] λέγων μοι ε
19 οὖν] \ ε 20 λυχνίαι αἱ ἑπτὰ] ἑπτὰ λυχνίας ἃς εἶδες δ
II. 1 τῆς] τῷ γ

ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· Οἶδα τὰ ἔργα 2
σου, καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ
βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀπο-
στόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσὶ, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, | καὶ 3
ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ
κεκοπίακας. Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν 4
πρώτην ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν ° ἐκπέπτωκας, καὶ 5
μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρ-
χομαί σοι ° τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τό-
που αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μι- 6
σεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων 7
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νι-
κῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν
τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ μου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε 8
λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζη-
σεν· Οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλού- 9
σιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων ἰουδαίους
εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.
Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν 10
ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ ἕξετε θλί-
ψιν ἡμέρας δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι
τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ 11
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ
τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, Τά- 12
δε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· Οἶ- 13
δα ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ, καὶ κρατεῖς
τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐν αἷς ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ'

2 κόπον] κόπον σου δ ¶ καὶ tertium] \ δ
3 καὶ ὑπομονὴν κτλ.] καὶ ἐβάστασας καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας ε
5 ἐκπέπτωκας] πέπτωκας γ ¶ τάχει] \ β 6 ἃ] \ γ
7 τῷ παραδείσῳ] μέσῳ τοῦ παραδείσου δ ¶ θεοῦ μου] θεοῦ δ
8 τῆς] τῷ γ 9 τὴν primum] τὰ ἔργα καὶ τὴν δ ¶ ἐκ] \ δ
10 ἡμέρας] ἡμερῶν ε 13 οἶδα] οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ δ ¶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν] καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν δ ἐν ταῖς ἡμέραις β

ὑμῖν,

14 ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα,
ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν βαλαὰμ, ὃς ἐδίδα-
σκεν τῷ βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
15 φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρα-
16 τοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν, ὃ μισῶ. Μετανόησον
οὖν· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ᾽
17 αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκου-
σάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι
δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆ-
φον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον,
ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 ΚΑὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τά-
δε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς
φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·
19 Οἶδά σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν καὶ
τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν
20 πρώτων. Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα ἰε-
ζάβελ ἣ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ
21 τοὺς ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. Καὶ
ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι
22 ἐκ τῆς πορνείας αὑτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ
τοὺς μοιχεύοντας μετ᾽ αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ
23 μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς
ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι,
ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν
24 ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς
τοῖς ἐν θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵ-
τινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βάθεα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, Οὐ
25 βαλῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε,
26 ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους

14 τῷ] τὸν δ 15 ὃ μισῶ.] .ὁμοίως β 16 οὖν] ʽ δ ¶ ταχὺ] ʽ γ
17 τοῦ μάννα] φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα ε
18 τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας] τῷ ἐν θυατείροις γ
¶ αὑτοῦ ὡς] ὡς β 19 τὴν ἀγάπην] τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην δ
20 κατὰ σοῦ] κατὰ σοῦ ὀλίγα ε ¶ γυναῖκα] γυναῖκά σου δ
22 βάλλω] βαλῶ γ ¶ αὐτῆς alterum] αὑτῶν δ
26 init. καὶ] ʽ δ

τὰ

τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, | καὶ 27
ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ
συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου· καὶ 28
δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω 29
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τά- 3
δε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ
ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ
νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλεν 2
ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, 3
καὶ τήρει καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω
ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. Ἀλλ' 4
ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν σάρδεσιν, οἳ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμά-
τια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι
ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις 5
λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βί-
βλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς 6
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον, 7
Τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ δα-
υὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείει, καὶ κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοί-
γει· Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν 8
ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν
ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω
τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ 9
τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ
ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξωσιν καὶ προσκυνήσωσιν
ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε.
Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρή- 10
σω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
Ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέ- 11

III. 2 ἔμελλεν ἀποθανεῖν] ἔμελλες ἀποβαλεῖν ε· ἔμελλες ἀποθανεῖν δ ¶ μου] \ ε 3 ὡς] ἐπὶ σὲ ὡς δ
5 οὗτος] οὕτως ε 7 δαυὶδ] ᾅδου ε 9 ἐγὼ] \ δ
11 ἔρχομαι] ἰδοὺ ἔρχομαι ε

12 φανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ
θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν
τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ
μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
13 ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων οὖς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον, Τά-
δε λέγει ὁ ἀμὴν ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ ἀρχὴ
15 τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς
16 εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός· οὕτως ὅτι
χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστὸς, μέλλω σε ἐμέσαι
17 ἐκ τοῦ στόματός μου. ὅτι λέγεις, Πλούσιός εἰμι, καὶ πε-
πλούτηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ
ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς, καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ
18 γυμνός· συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυ-
ρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα
περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου·
καὶ κολλούριον ἔγχρισαι τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.
19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλωσον οὖν καὶ
20 μετανόησον. Ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις
ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσο-
μαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ'
21 ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ
θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός
22 μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4 ΜΕΤΑ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρα-
νῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος
λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων, Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ
2 δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύμα-
τι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐπὶ τὸν θρό-
3 νον καθήμενος, καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ
ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ· καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοία ὁρά-
4 σει σμαραγδίνῳ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἰκοσιτέσ-
σαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἰκοσιτέσσαρας πρεσβυτέρους

17 οὐδενὸς] οὐδὲν γ   IV. 1 λέγων] λέγουσα ε
2 τὸν θρόνον] τοῦ θρόνου δ   4 θρόνους] θρόνους εἶδον τοὺς ε

καθημέ-

4

καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπο- 5
ρεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμ-
πάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ
πνεύματα τοῦ θεοῦ· καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑα- 6
λίνη ὁμοία κρυστάλλῳ. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ
τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ
ὄπισθεν. καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύ- 7
τερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρό-
σωπον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πε-
τομένῳ. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἓν καθ᾽ ἓν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ 8
πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν,
καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες, Ἅ-
γιος ἅγιος ἅγιος, Κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν
καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δό- 9
ξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου
τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἰκοσιτέσ- 10
σαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ
προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βα-
λοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες, Ἄ- 11
ξιος εἶ Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν
καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ
θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βι- 5
βλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον
σφραγῖσιν ἑπτά. Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν 2
φωνῇ μεγάλῃ, Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι
τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ 3
ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον,
οὐδὲ βλέπειν αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος 4
εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς 5
ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ
λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα, ἡ ῥίζα δαυὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βι-

6 ὡς] \ ε 8 ἅγιος, ter] ἅγιος novies e Vid. ed. major.
11 ἦσαν] εἰσὶ δ
V. 1 ὄπισθεν] ἔξωθεν γ 4 ἐγὼ] \ ε
¶ ἀνοῖξαι] ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι e

6 βλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. Καὶ εἶδον ἐν μέ-
σῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν
πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα
ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
7 θεοῦ τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἦλθε καὶ
εἴληφε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρό-
8 νου. Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ
εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες
ἕκαστος κιθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμά-
9 των, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν
καινὴν λέγοντες, Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι
τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας ἡμᾶς
ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ
10 καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ
11 ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα
φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριά-
12 δων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, | λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, Ἄ-
ξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ
πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλο-
13 γίαν. Καὶ πᾶν κτίσμα ὅ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ
τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγοντας, Τῷ καθημένῳ ἐπὶ
τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα
14 καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ τὰ τέσ-
σαρα ζῶα ἔλεγον, Ἀμήν· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ
προσεκύνησαν.

6 ΚΑὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφρα-
γίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγον-

5 τὰς] λῦσαι τὰς ε
6 εἶδον] εἶδον καὶ ἰδοὺ ε ¶ οἵ εἰσι -- τὰ ἀπεσταλμένα] ἅ εἰ-
σι — ἀποστελλόμενα δ· οἵ εἰσι — ἀπεσταλμένοι δ
7 τὸ βιβλίον] ` δ 8 κιθάραν] κιθάρας ε
9 ἡμᾶς] ` ε· ἡμᾶς τῷ θεῷ δ 10 αὐτοὺς] ἡμᾶς ε
¶ βασιλεῖς] βασιλείαν β 12 ἄξιον] ἄξιος β
13 θαλάσσης] θαλάσσης ἅ ἐστι ε ¶ , πάντας] πάντα, δ
14 ἔλεγον] λέγοντα τὸ ε ¶ οἱ] οἱ εἰκοσιτέσσαρες ε
¶ προσεκύνησαν] προσεκύνησαν ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων ε VI. 1 ὅτε] ὅτι γ

τος

τος ὡς φωνὴ βροντῆς, Ἔρχου, ἴδε. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ 2
ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων τόξον,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.
Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ 3
δευτέρου ζώου λέγοντος, Ἔρχου. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος 4
πυῤῥὸς, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν
τὴν εἰρήνην τῆς γῆς, ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι, καὶ ἐδόθη αὐ-
τῷ μάχαιρα μεγάλη.
Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί- 5
του ζώου λέγοντος, Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέ-
λας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέ- 6
γουσαν, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δη-
ναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.
Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ τε- 7
τάρτου ζώου λέγοντος, Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος 8
χλωρὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνα-
τος, καὶ ὁ ᾅδης ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ
ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ
ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.
Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω 9
τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον, καὶ ἔκραξαν φω- 10
νῇ μεγάλῃ λέγοντες, Ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ
ἀληθινὸς οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ τῶν κα-
τοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευ- 11
κὴ, καὶ ἐῤῥέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον, ἕως
πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν,
οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.
Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σει- 12
σμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκ-

¶ ἴδε] \ δ 2 καὶ ἵνα] ἵνα δ 3 ἔρχου] ἔρχου καὶ ἴδε ε 4 αὐτῷ prius] \ γ
5 & 7 ἔρχου] ἔρχου καὶ ἴδε δ 8 ἐπάνω.] ἐπάνω αὐτοῦ β
¶ ἀκολουθεῖ] ἠκολούθει β ¶ μετ᾽ αὐτοῦ] αὐτῷ δ
¶ αὐτῷ alterum] αὐτοῖς ε
9 μαρτυρίαν] μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου δ
10 ἀπὸ] ἐκ γ 11 ἔτι χρόνον] χρόνον ἔτι γ.
χρόνον δ. ἔτι χρόνον μικρὸν ε Vid. ed. major.
12 σεισμὸς] ἰδοὺ σεισμὸς δ

13 κος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα, | καὶ οἱ ἀστέ-
ρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύν-
14 θους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπε-
χωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος
15 ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυ-
ροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ
16 σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς
ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, Πέσετε ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς
ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀρ-
17 γῆς τοῦ ἀρνίου· ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐ-
τοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7 ΚΑὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς
τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας
ἀνέμους ° τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε
2 ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. Καὶ εἶδον ἄλλον
ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα
θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγ-
γέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,
3 | λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε
τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ
4 τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφρα-
γισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγι-
σμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν ἰσραήλ·

5	ἐκ φυλῆς ἰούδα,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι·
	ἐκ φυλῆς ῥουβὴν,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι.
	ἐκ φυλῆς γὰδ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι·
6	ἐκ φυλῆς ἀσὴρ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι.
	ἐκ φυλῆς νεφθαλὶμ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι·
	ἐκ φυλῆς μανασσῆ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι.
7	ἐκ φυλῆς συμεὼν,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι·
	ἐκ φυλῆς λευὶ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι.
	ἐκ φυλῆς ἰσαχὰρ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι·
8	ἐκ φυλῆς ζαβουλὼν,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι.
	ἐκ φυλῆς ἰωσὴφ,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι·
	ἐκ φυλῆς βενιαμὶν,	δώδεκα	χιλιάδες	ἐσφραγισμένοι.

¶ σελήνη] σελήνη ὅλη β 15 ἐλεύθερος] πᾶς ἐλεύθερος ε
VII. 1 ταῦτα] τοῦτο γ ¶ ἀνέμους τῆς γῆς] ἀνέμους β

Μετὰ

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι 9
αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν
καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρ-
νίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκὰς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς
χερσὶν αὐτῶν· καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες, Ἡ σω- 10
τηρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρ-
νίῳ. Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἑστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου 11
καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνη-
σαν τῷ θεῷ | λέγοντες, Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα 12
καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ
ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ° ἀμήν.
Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι, Οὗτοι 13
οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶ, καὶ
πόθεν ἦλθον; | καὶ εἴρηκα αὐτῷ, Κύριέ μου σὺ οἶδας. καὶ 14
εἶπέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς με-
γάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν ἐν
τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ 15
θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ
αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.
οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς 16
ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ 17
θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς
ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλ-
μῶν αὐτῶν.

ΚΑὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ 8
ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγ- 2
γέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασι, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς
ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστά- 3
θη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη
αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν
ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ
θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευ- 4
χαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. καὶ 5
εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ

12 καὶ ἡ τιμὴ] ἡ τιμὴ γ ¶ ἀμὴν] ∖ β
13 εἰσὶ] ∖ ε 14 μου] ∖ δ 16 οὐδὲ] ἔτι, οὐδ' οὐ δ
17 ζωῆς] ζώσας δ

τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγέ-
νοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡ-
7 τοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισε,
καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ
ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ
τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς
κατεκάη.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα
πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ
9 τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτι-
σμάτων ° τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ
τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ
11 τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. καὶ
τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος, καὶ ἐγένετο τὸ
τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον· καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων
ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ
τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον
τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέ-
ρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα ἑνὸς ° ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανή-
ματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοι-
κοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν
τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.
9 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς
2 τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου.
καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγά-
λης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ

VIII. 8 πυρὶ] \ δ 9 τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ] \ δ
11 ἄψινθον] ἀψίνθιον δ 12 φαίνῃ] φανῇ δ
13 ἀετοῦ] ὡς ἀετοῦ ε· ἀγγέλου δ
¶ τοῖς κατοικοῦσιν] τοὺς κατοικοῦντας δ
IX. 2 μεγάλης] καιομένης δ

Φρέα-

φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, 3
καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς
γῆς· καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς 4
γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώ-
πους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώ-
πων αὐτῶν. καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, 5
ἀλλ᾽ ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐ-
τῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. καὶ 6
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον,
καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν,
καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ᾽ αὐτῶν. Καὶ τὰ ὁμοιώματα 7
τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, καὶ εἶχον τρίχας 8
ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν,
καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν 9
πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων
εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέν- 10
τρα ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀν-
θρώπους μῆνας πέντε. Καὶ ἔχουσιν ἐπ᾽ αὐτῶν βασιλέα τὸν 11
ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ ἑβραϊστὶ ἀβαδδὼν, ἐν δὲ
τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει ἀπολλύων.

Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχονται ° ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ 12
ταῦτα. Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φω- 13
νὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ
τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ὁ ἔχων τὴν 14
σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ
τῷ ποταμῷ τῷ ° μεγάλῳ εὐφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσ- 15
σαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ
μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώ-
πων. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ ° δύο 16
μυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ 17
οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ᾽

4 τοῦ θεοῦ] ` δ   5 πέντε] ἓξ ε   7 ὅμοιοι χρυσῷ] χρυσοῖ β
12 ἔρχονται] ἔρχεται δ ¶ ἔτι] αἱ δ   13 φωνὴν μίαν] ` δ
¶ τεσσάρων] ` δ   14 λέγουσαν] λέγοντα β ¶ ἕκτῳ] ` ε
¶ μεγάλῳ] ` δ   16 δύο μυριάδες] δισμυριάδες α

αὐτῶν ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώ-
δεις, καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ
18 θεῖον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρί-
τον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου,
19 τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. ἡ γὰρ ἐξουσία
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐ-
τῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς,
20 καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ
οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόη-
σαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι
τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ
καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέ-
21 πειν δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν· καὶ οὐ μετε-
νόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐ-
τῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμ-
μάτων αὐτῶν.

10 ΚΑΙ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ
2 οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον, καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δε-
3 ξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, | καὶ
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. καὶ ὅτε ἔκρα-
4 ξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς· καὶ
ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκου-
σα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ
5 ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς. καὶ ὁ ἄγγελος
ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν
6 χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ
τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασ-

X. 1 ἡ] \ δ ¶ τῆς κεφαλῆς] τὴν κεφαλὴν δ
2 εἶχεν] ἔχων γ ¶ βιβλαρίδιον] βιβλίον δ
¶ ἠνεῳγμένον] \ ε 3 αἱ] \ γ
4 καὶ μὴ] μὴ ε ¶ ταῦτα] αὐτὰ β
5 τὴν δεξιὰν] \ δ 6 τῶν αἰώνων] \ δ

σαν

σαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται, ἀλλ᾽ ἐν 7
ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ
σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέ-
λισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.
Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ᾽ 8
ἐμοῦ καὶ λέγουσα, Ὕπαγε λάβε τὸ ° βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳ-
γμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον λέ- 9
γων αὐτῷ, δοῦναί μοι τὸ βιβλιδάριον. καὶ λέγει μοι, Λά-
βε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽
ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ βι- 10
βλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό·
καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφα-
γον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέγει μοι, Δεῖ 11
σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις
καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς. Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος II
ὅμοιος ῥάβδῳ λέγων, Ἔγειραι καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ
θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ·
καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν 2
μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν
πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ 3
μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας
ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖ- 4
αι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες.
καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στό- 5
ματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ
τις θέλει αὐτοὺς ° ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.
Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέ- 6
χῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν
ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν
γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι. Καὶ ὅταν τε- 7
λέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ

7 καὶ ἐτελέσθη] τελεσθῇ δ ¶ τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις] τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας β

8. 9. & 10 βιβλαρίδιον vel βιβλιδάριον] βιβλίον β

XI. 1 λέγων] καὶ εἱστήκει ὁ ἄγγελος λέγων ε

2 ἔξωθεν] ἔσωθεν ε 4 κυρίου] θεοῦ δ ¶ ἑστῶτες] ἑστῶσαι δ

5 ἀδικῆσαι] ἀποκτεῖναι α

τῆς

τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτοὺς
8 καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλα-
τείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματι-
κῶς σόδομα καὶ αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυ-
9 ρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσ-
σῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἥμισυ, καὶ
10 τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνῆμα. καὶ
οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ εὐφραν-
θήσονται καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο
11 προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ
μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ
εἰσῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ
12 φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. καὶ ἤκου-
σα φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς, Ἀνάβητε
ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν ° τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώ-
13 ρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγέ-
νετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες
ἑπτά. καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν
τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν. ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται
15 ταχύ. Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ λέγοντες, Ἐγένετο ἡ βασιλεία
τοῦ κόσμου, τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασι-
16 λεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ οἱ εἰκοσιτέσσα-
ρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους
αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν
17 τῷ θεῷ | λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε ὁ θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν
18 μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ

8 τὸ πτῶμα] τὰ πτώματα ε ¶ αὐτῶν alterum] ἡμῶν ε
9 βλέπουσιν] βλέψουσιν ε ¶ μνῆμα] μνήματα ε
11 αὐτοῖς] ἐν αὐτοῖς β 12 ἤκουσα] ἤκουσαν ε ¶ τῇ] \ γ
13 ὥρᾳ] ἡμέρᾳ ε 15 λέγοντες] λέγουσαι ε
¶ ἐγένετο ἡ βασιλεία] ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι ε
15 ἡμῶν] \ β 16 τοῦ] τοῦ θρόνου τοῦ β
17 ὁ ἦν] ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ε Vid. ed. major.

ἦλθεν

ἦλθεν ἡ ὀργή σȣ, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ
δȣ̃ναι τὸν μισθὸν τοῖς δȣ́λοις σȣ, τοῖς προφήταις καὶ τοῖς
ἁγίοις καὶ τοῖς φοβȣμένοις τὸ ὄνομά σȣ τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς
μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τȣ̀ς διαφθείροντας τὴν γῆν.

ΚΑΙ ἠνοίγη ὁ ναὸς τȣ̃ θεȣ̃ ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κι- 19
βωτὸς τῆς διαθήκης ° αὐτȣ̃ ἐν τῷ ναῷ αὐτȣ̃· καὶ
ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ
χάλαζα μεγάλη.

Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ, γυνὴ περιβεβλη- 12
μένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν
αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδε-
κα, καὶ ἐν γαστρὶ ἔχȣσα κράζει ὠδίνȣσα καὶ βασανιζομένη 2
τεκεῖν. Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ, καὶ ἰδȣ̀ 3
δράκων μέγας πυῤῥὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέ-
κα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτȣ̃ ἑπτὰ διαδήματα· καὶ ἡ 4
ȣ̓ρὰ αὐτȣ̃ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃, καὶ ἔβα-
λεν αὐτȣ̀ς εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλȣ́σης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον
αὐτῆς καταφάγῃ· καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποι- 5
μαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ
τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτȣ̃. καὶ 6
ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπȣ ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοι-
μασμένον ὑπὸ τȣ̃ θεȣ̃, ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν, ἡμέρας
χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν 7
τῷ ȣ̓ρανῷ· ὁ μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτȣ̃ τȣ̃ πολεμῆσαι
μετὰ τȣ̃ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγ-
γελοι αὐτȣ̃, | καὶ ȣ̓κ ἴσχυσεν, ȣ̓δὲ τόπος εὑρέθη αὐτῷ 8
ἔτι ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις 9
ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλȣ́μενος διάβολος, καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ
πλανῶν τὴν οἰκȣμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτȣ̃ μετ' αὐτȣ̃ ἐβλήθησαν. Καὶ ἤκȣσα φωνὴν 10
μεγάλην ἐν τῷ ȣ̓ρανῷ λέγȣσαν, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ

18 διαφθείροντας] φθείροντας δ
19 ἐν prius] ὁ ἐν γ ¶ αὐτȣ̃] \ β τȣ̃ κυρίȣ δ
XII. 4 τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃] \ δ ¶ τεκεῖν] τίκτειν γ
¶ καταφάγῃ] φάγῃ δ 6 ἐκεῖ prius] \ δ
8 ἴσχυσεν & αὐτῷ] ἴσχυσαν & αὐτῶν δ 9 καὶ ὁ] καὶ δ,

ἡ δύνα-

ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ
χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι ἐβλήθη ὁ ° κατήγορος τῶν ἀδελφῶν
ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας
11 καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρ-
νίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγά-
12 πησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραί-
νεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τῇ γῇ καὶ
τῇ θαλάσσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυ-
μὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε
14 τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα. Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυ-
ναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς
τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν
15 καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ
ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς
16 ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ
ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί· καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐ-
τῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ
17 στόματος αὐτοῦ. Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ,
καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρ-
ματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ.
18 Καὶ ° ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης·
13 καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρα-
τα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ
δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλα-
2 σφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ
πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος.
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον
3 αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐ-
τοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου

10 κατήγορος] κατήγωρ α ¶ ἡμῶν tertium] \ ε
12 τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ] τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν δ
14 αἱ] \ δ ¶ ὅπου τρέφεται] ὅπως τρέφηται δ
16 ἡ γῆ τὸ] τὸ ε 18 ἐστάθην] ἐστάθη δ
XIII. 1 ὄνομα] ὀνόματα δ ¶ βλασφημίας] \ δ
3 μίαν ἐκ] εἶδον μίαν ε

αὐτοῦ

αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ
θηρίου, καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκε τὴν ἐξου- 4
σίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον λέγοντες, Τίς
ὅμοιος τῷ θηρίῳ; καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ;
καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν· 5
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ° ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο·
καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν, 6
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν
τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι με- 7
τὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία
ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. Καὶ 8
προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ
ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὖς, 9
ἀκουσάτω. εἴ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν 10
ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαί-
ρᾳ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν
ἁγίων.

Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέ- 11
ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν 12
ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ
ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνή-
σωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θα-
νάτου αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ 13
καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων. καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ ση- 14
μεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς
κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃ εἶχε
τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ 15
δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα ° καὶ λαλήσῃ ἡ εἰ-
κὼν τοῦ θηρίου, καὶ ° ποιήσῃ ἵνα ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι

4 καὶ Τίς] τίς δ ‖ δύναται] δυνατὸς δ
5 ποιῆσαι] ` β 6 τοὺς] καὶ τοὺς δ
7 καὶ λαὸν] ` ε 8 αὐτὸν] αὐτῷ δ
‖ τὸ ὄνομα] τὰ ὀνόματα ε
10 ἀποκτενεῖ] ἀποκτένει β 11 ἀρνίῳ] ἀρνίου ε
13 ἵνα καὶ] ἵνα ε 14 λέγων] λέγον δ ‖ ἃ εἶχε] ἔχει δ
15 ἵνα καὶ] ἵνα β ‖ ποιήσῃ] ποιήσει β

τὴν

16 τὴν εἰκόνα τȣ̃ θηρίȣ, ἀποκτανθῶσι. Καὶ ποιεῖ πάντας,
τȣ̀ς μικρȣ̀ς καὶ τȣ̀ς μεγάλȣς, καὶ τȣ̀ς πλȣσίȣς καὶ τȣ̀ς
πτωχȣ̀ς, καὶ τȣ̀ς ἐλευθέρȣς καὶ τȣ̀ς δȣ́λȣς, ἵνα δῶσιν αὐ-
τοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ
17 μέτωπον αὐτῶν, ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι,
εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τȣ̃ θηρίȣ, ἢ τὸν ἀριθ-
18 μὸν τȣ̃ ὀνόματος αὐτȣ̃. Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων
νȣ̃ν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τȣ̃ θηρίȣ· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώ-
πȣ ἐστί, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτȣ̃ ἑξακόσια ἑξήκοντα ἕξ.

14 ΚΑΙ εἶδον καὶ ἰδȣ̀ τὸ ἀρνίον ἑστὼς ἐπὶ τὸ ὄρος σιών,
καὶ μετ᾽ αὐτȣ̃ ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιά-
δες, ἔχȣσαι τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ καὶ τὸ ὄνομα τȣ̃ πατρὸς αὐτȣ̃
2 γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκȣσα φωνὴν
ἐκ τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βρον-
τῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκȣσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθα-
3 ριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν, καὶ ᾄδȣσιν ᾠδὴν καινὴν
ἐνώπιον τȣ̃ θρόνȣ καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων· καὶ ȣ̓δεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ
ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες χιλιάδες οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ
4 τῆς γῆς. Οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν ȣ̓κ ἐμολύνθησαν·
παρθένοι γάρ εἰσιν· ȣ̃̔τοι οἱ ἀκολȣθȣ̃ντες τῷ ἀρνίῳ ὅπȣ ἂν
ὑπάγῃ. ȣ̃̔τοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ
5 θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ȣ̓χ εὑρέθη
ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσȣρανήματι,
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι ° τȣ̀ς καθημένȣς
ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν
7 καὶ λαόν, | λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Φοβήθητε τὸν θεὸν

16 δῶσιν] δώσῃ ε ¶ χάραγμα] χαράγματα δ
¶ τὸ μέτωπον] τῶν μετώπων δ
17 ἵνα] καὶ ἵνα ε ¶ τὸ ὄνομα] ἢ τὸ ὄνομα δ
18 ἑξακόσια ἑξήκοντα ἕξ] χξς ε Vid. ed. major.
XIV. 1 τὸ primum] \ δ ¶ τὸ ὄνομα αὐτȣ̃ καὶ] \ ε
3 ᾠδὴν] ὡς ᾠδὴν δ 4 ȣ̃̔τοί εἰσιν] \ ε
5 ψεῦδος] δόλος ε ¶ γάρ εἰσιν] εἰσιν γ· γάρ εἰσι
ἐνώπιον τȣ̃ θρόνȣ τȣ̃ θεȣ̃ ε
6 ἄλλον] \ δ ¶ τȣ̀ς] ἐπὶ τȣ̀ς δ ¶ ἐπὶ πᾶν] πᾶν δ
7 θεὸν] κύριον ε

καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ·
καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ
τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.
Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησε λέγων, ° Ἔπε- 8
σεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας
αὐτῆς πεπότικε πάντα τὰ ἔθνη.
Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν 9
φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις προσκυνεῖ τῷ θηρίῳ καὶ τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ
τὴν χεῖρα αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ 10
τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς
αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν
° ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ καπνὸς τοῦ 11
βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς ° αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ
ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, οἱ προσκυνοῦντες τῷ
θηρίῳ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χά-
ραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ᵀὯδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων 12
ἐστὶν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.
ΚΑΙ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης ° μοι, Γρά- 13
ψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες
ἀπάρτι· ναὶ, λέγει τὸ πνεῦμα· ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν
κόπων αὐτῶν· τὰ ° δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή- 14
μενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. καὶ 15
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου
καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θε-
ρισμὸς τῆς γῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέ- 16
λην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

8 δεύτερος] \ ε ¶ ἔπεσεν] \ ε ¶ ἡ] ἡ πόλις ἡ ε
¶ ἐκ] ἢ ἐκ vel ὅτι ἐκ δ ¶ οἴνου] οἴνου τοῦ θυμοῦ δ
9 ἄλλος ἄγγελος τρίτος] τρίτος ἄγγελος ε ¶ αὐτοῖς] αὐτῷ δ
¶ προσκυνεῖ τῷ θηρίῳ] τὸ θηρίον προσκυνεῖ δ 10 ἁγίων] \ β
11 αἰῶνας] αἰῶνα γ ¶ τῷ θηρίῳ] τὸ θηρίον δ 12 οἱ] ὧδε οἱ ε
13 μοι] \ β ¶ ἀπάρτι· ναὶ λέγει] ἀπάρτι, λέγει δ
¶ δὲ] γὰρ δ· \ β 14 καθήμενος ὅμοιος] καθήμενον ὅμοιον β
15 ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ] ἦλθε ε ¶ ἦλθεν] ἦλθέ σοι ε

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρα-
18 νῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός,
καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ
λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς
βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐ-
19 τῆς. καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν,
καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν λη-
20 νὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς
ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι
τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

15 ΚΑΙ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυ-
μαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς
2 ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ
εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς νι-
κῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ
ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν
3 τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. καὶ ᾄδουσι τὴν
ᾠδὴν μωσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγον-
τες, Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ θεὸς ὁ
παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι-
4 λεὺς τῶν ἐθνῶν· τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε Κύριε, καὶ δοξάσῃ
τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος· ὅτι πάντα τὰ
ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαιώ-
5 ματά σου ἐφανερώθησαν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ
6 ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ
ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ
τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν λαμπρὸν, καὶ περιεζω-
7 σμένοι τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων
ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γε-

18 ἐξῆλθεν ἐκ — καὶ ἐφώνησε] ἐκ — ἐφώνησε β ¶ ἔχων] ὁ ἔχων γ ¶ τὸ ὀξὺ] \ ε ¶ ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς] ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς ε

XV. 2 καὶ ἐκ τοῦ] καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ δ ¶ κιθάρας] τὰς κιθάρας γ

3 ἐθνῶν] ἁγίων ε 4 σὲ] \ ε ¶ δοξάσῃ] δοξάσει γ ¶ ὅσιος] ἅγιος δ ¶ πάντα τὰ ἔθνη] πάντες δ

5 ἠνοίγη] ἰδοὺ ἠνοίγη ε

μούσας

μούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
ώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ 8
ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν
ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων. 16
Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ
ἀγγέλοις, Ὑπάγετε ἐκχέατε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ ° εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεε 2
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος ° κα-
κὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάρα-
γμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Καὶ 3
ὁ δεύτερος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν
τῇ θαλάσσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 4
εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγέ-
νετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος, 5
Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας·
ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς 6
ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι εἰσί. καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγον- 7
τος, Ναὶ Κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δί-
καιαι αἱ κρίσεις σου. Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεε τὴν φιά- 8
λην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς
ἀνθρώπους ἐν πυρί· καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα 9
μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος
τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦ-
ναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην 10
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία
αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ
τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν 11
πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν
ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεε τὴν φιάλην 12
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη
τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ

XVI. 1 εἰς] ἐπὶ β 2 ἐπὶ τὴν] εἰς τὴν β ¶ κακὸν καὶ] ' β
¶ ἐπὶ τοὺς] εἰς τοὺς ε ¶ τὴν εἰκόνα] τῇ εἰκόνι δ
3 ἐξέχεε] ἄγγελος ἐξέχεε ε. Et sic v. 4. 8. 10. 12. 17.
4 ἐγένετο] ἐγένοντο γ 5 εἶ] Κύριε εἶ ε
7 τοῦ] ἄλλου ἐκ τοῦ ε
12 ἐξηράνθη] ἐξήρανε δ

13 ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευ-
14 δοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι· εἰσὶ
γὰρ πνεύματα δαιμόνων ποιοῦντα σημεῖα· ἐκπορεύεσθαι ἐπὶ
τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν
πόλεμον τῆς ἡμέρας ° ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ
15 παντοκράτορος. Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ
γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς πε-
16 ριπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ συνή-
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ ἀρμαγε-
17 δών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ° τοῦ οὐρανοῦ
18 ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα, Γέγονε. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ
ἐγένετο ἀφ᾽ οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος
19 σεισμὸς οὕτω μέγας· καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς
τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν, καὶ βαβυλὼν
ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον
20 τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυ-
21 γε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς τα-
λαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς
χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

17 ΚΑΙ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς
ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ λέγων, Δεῦ-
ρο δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθη-
2 μένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν· μεθ᾽ ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ
3 οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν
πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκι-
νον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ
4 κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ
κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ

¶ ἀνατολῶν] ἀνατολῆς β
14 δαιμόνων] δαιμονίων β ¶ τῆς] τῆς γῆς καὶ τῆς ε
¶ ἐκείνης] \ β
17 ἐπὶ] εἰς ε ¶ μεγάλη] \ γ ¶ τοῦ οὐρανοῦ] \ β
18 ἐγένετο prius] \ δ ¶ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο] ἄνθρω-
πος ἐγένετο ε

μαργα-

μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέ-
μον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς,
| καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, Μυστήριον, 5
βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυ-
γμάτων τῆς γῆς. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ 6
αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων ἰη-
σοῦ. καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα.
Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, Διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ 7
σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος
αὐτὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.
Τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν 8
ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμά-
σονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνό-
ματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ παρέσται.
| ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ ὄρη 9
εἰσὶν ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, καὶ βασιλεῖς ἑπτά 10
εἰσιν. οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε,
καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον, 11
ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά
ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶ- 12
δες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον,
ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ
θηρίου. οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν 13
ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πο- 14
λεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτοὺς, ὅτι κύριος κυρίων
ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ° κλητοὶ
καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.
Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθη- 15
ται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. Καὶ 16

XVII. 4 fin. αὐτῆς] τῆς γῆς γ 5 πορνῶν] πόρνων ε
8 ὑπάγειν] ὑπάγει δ ¶ ἐπὶ τῆς γῆς] τὴν γῆν δ
¶ τὰ ὀνόματα] τὸ ὄνομα δ ¶ βλεπόντων] βλέποντες δ
¶ καὶ παρέσται] καίπερ ἔστιν ε Vid. ed. major.
12 οὐκ] οὔπω δ ¶ τοῦ θηρίου] τὸ θηρίον ε
14 κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί] ἐκλεκτοὶ καὶ κλητοὶ καὶ πιστοὶ δ

τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν
πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ
τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν
17 πυρί. ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν, ποιῆσαι
τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι
τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λό-
18 γοι τοῦ θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη
ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

18 ΚΑΙ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ
2 ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ· καὶ ἔκραξεν ἰσχύϊ, φωνῇ με-
γάλῃ λέγων, Ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγέ-
νετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύμα-
τος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ° ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ
3 μεμισημένου· ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου ° τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐ-
τῆς πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ᾽
αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.
4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, Ἐξέλ-
θετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς
ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβη-
5 τε· ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ,
6 καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε
αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ° ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ
διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς. ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κε-
7 ράσατε αὐτῇ διπλοῦν· ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν καὶ ἐστρηνίασε,
τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ
8 εἰμὶ, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω· διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξου-
σιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός·
καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ θεὸς

16 καὶ τὸ] ἐπὶ τὸ ε ¶ κατακαύσουσιν] καύσουσιν δ
17 αὐτοῦ] αὐτοῦ ε ¶ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην] \ δ
XVIII. 1 init. καὶ] \ δ 2 ἔπεσεν] \ ε ¶ δαιμόνων] δαιμονίων ε
¶ ὀρνέου] θηρίου ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου γ
3 τοῦ θυμοῦ] \ β 5 ἐκολλήθησαν] ἠκολούθησαν ε
6 ὑμῖν] \ β ¶ αὐτῇ medium] \ β
7 καὶ πένθος prius] \ δ 8 Κύριος] \ ε

ὁ κρί-

ὁ κρίνας αὐτήν. Καὶ κλαύσονται καὶ κόψονται ἐπ' αὐ- 9
τῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ
στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐ-
τῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ 10
αὐτῆς, λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, βαβυλὼν
ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ 11
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν
γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀρ- 12
γύρου, καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου, καὶ βύσσου καὶ
πορφύρας, καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον
καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τι-
μιωτάτου, καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, | καὶ κι- 13
νάμωμον καὶ ἄμωμον, καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λί-
βανον, καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον, καὶ
κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων,
καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς 14
ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ
λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ εὕρῃς αὐτά.
Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μα- 15
κρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαί-
οντες καὶ πενθοῦντες, | λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ με- 16
γάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκι-
νον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-
γαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
Καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος, 17
καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρό-
θεν ἔστησαν, καὶ ἔκραζον βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώ- 18
σεως αὐτῆς, λέγοντες, Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;
καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαί- 19
οντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγά-
λη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα-
λάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.
Εὐφραίνου ἐπ' αὐτῇ οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι 20
καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ
αὐτῆς.

12 γόμον] γόμος β ¶ ξύλου] λίθου δ
13 καὶ ἄμωμον] ` ε 16 ἐν] ` γ
17 ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος] ὁ ἐπὶ τόπον πλέων β

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν,
καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων, Οὕτως ὁρμήματι
βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ
22 ἔτι. καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ
σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκου-
23 σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι
οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρ-
24 μακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἷ-
μα προφητῶν, καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμέ-
νων ἐπὶ τῆς γῆς.

19 ΜΕτὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν
τῷ οὐρανῷ λεγόντων, Ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ
2 δόξα καὶ ἡ δύναμις τῷ θεῷ ἡμῶν· ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δί-
καιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην,
ἥτις διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε
3 τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ δεύτε-
ρον εἴρηκαν, Ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς
4 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἔπεσαν οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρε-
σβύτεροι καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου λέγοντες, Ἀμὴν ἀλληλούϊα.
5 Καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε λέγουσα, Αἰνεῖτε τῷ θεῷ
ἡμῶν πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν οἱ μι-
6 κροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ,
καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυ-
ρῶν, λέγοντας, Ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ θεὸς
7 ὁ παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν
τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ

24 αἷμα] αἵματα δ

XIX. 1 μετὰ] καὶ μετὰ δ ¶ φωνὴν] ὡς φωνὴν δ ¶ μεγάλην] \ δ ¶ δόξα . . δύναμις] δύναμις . . δόξα β ¶ δόξα] δόξα καὶ ἡ τιμὴ δ ¶ τῷ θεῷ] τοῦ θεοῦ δ· κυρίῳ τῷ θεῷ δ

3 τοὺς αἰῶνας τῶν] αἰῶνα γ

4 τοῦ θρόνου] τῷ θρόνῳ ε ¶ ἀμὴν] \ ε

5 ἀπὸ] ἐκ δ ¶ τῷ θεῷ] τὸν θεὸν δ

6 ὡς primum] \ β ¶ Κύριος] \ δ ¶ θεὸς] θεὸς ἡμῶν γ

γυνὴ

γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτὴν, καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περι- 8
βάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν. Τὸ γὰρ βύσσινον τὰ
δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστί.
Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ 9
γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λό-
γοι οἱ ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσί. Καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν πο- 10
δῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή·
σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν
μαρτυρίαν ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία
ἰησοῦ, ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

ΚΑὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, 11
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, καλούμενος πιστὸς καὶ
ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφ- 12
θαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ δια-
δήματα πολλά· ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ
μὴ αὐτός· καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵ- 13
ματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ.
Καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' 14
ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. καὶ 15
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον 16
καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, Βασιλεὺς βα-
σιλέων καὶ κύριος κυρίων. Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα 17
ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς
ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι, Δεῦτε συνάχθητε
εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, ἵνα φάγητε σάρκας βασι- 18
λέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρ-
κας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάν-
των ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

7 αὐτοῦ] ⸌ ε   9 γράψον] ⸌ δ   11 καλούμενος] ⸌ δ
12 φλὸξ] ὡς φλὸξ γ ¶ ὄνομα] ὀνόματα γεγραμ-
μένα, καὶ ὄνομα δ
13 καλεῖται] κέκληται δ   14 λευκὸν] ⸌ δ
15 ὀξεῖα] δίστομος ὀξεῖα δ ¶ αὐτὸς alterum] ⸌ ε
17 ἕνα] ⸌ ε. ¶ τὸ μέγα τοῦ] τοῦ μεγάλου ε

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα-
τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-
20 μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιή-
σας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας
τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐ-
τοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν
21 καιομένην ἐν θείῳ. καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομ-
φαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρ-
κῶν αὐτῶν.

20 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν
κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐ-
2 τοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα ° τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον,
ὅς ἐστι διάβολος καὶ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη,
3 | καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισε καὶ ἐσφρά-
γισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τε-
λεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μι-
κρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ κρίμα
ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν
μαρτυρίαν ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ
προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλα-
βον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν·
5 καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ χριστοῦ χίλια ἔτη· | οἱ
λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη.
6 αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων
μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος
θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ᾽ αὐτοῦ χίλια ἔτη.

19 πόλεμον] τὸν πόλεμον γ
20 μετ᾽ αὐτοῦ ὁ] ὁ μετ᾽ αὐτοῦ δ
XX. 2 τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον] ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος β
¶ σατανᾶς] ὁ σατανᾶς δ· σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰ-
κουμένην ὅλην δ
3 ἔτι] ‘ ε ¶ τὰ alterum] ‘ ε ¶ μετὰ] καὶ μετὰ δ
4 μέτωπον] μέτωπον αὐτῶν δ ¶ χίλια] τὰ χίλια ε
5 ἔζησαν] ἀνέζησαν ε

Καὶ

Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς 7
ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτȢ, καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη 8
τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν γὼγ καὶ μαγὼγ,
συναγαγεῖν αὐτȢ̀ς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ
ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς 9
γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν
πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τȢ̃ ȣ̓ρανȢ̃ ° ἀπὸ
τȢ̃ θεȢ̃, καὶ κατέφαγεν αὐτȢ̀ς· καὶ ὁ διάβολος ὁ πλα- 10
νῶν αὐτȢ̀ς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τȢ̃ πυρὸς καὶ θείȢ, ὅπȢ
καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται
ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τȢ̀ς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΚΑΙ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' 11
αὐτȢ̃, Ȣ̔ ἀπὸ προσώπȢ ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ ȣ̓ρανὸς,
καὶ τόπος ȣ̓χ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ εἶδον τȢ̀ς νεκρȢ̀ς τȢ̀ς 12
μεγάλȢς καὶ τȢ̀ς μικρȢ̀ς ἑςῶτας ἐνώπιον τȢ̃ θρόνȢ, καὶ βι-
βλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐςι τῆς
ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς
βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα 13
τȢ̀ς ἐν αὐτῇ νεκρȢ̀ς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τȢ̀ς
νεκρȢ̀ς τȢ̀ς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαςος κατὰ τὰ ἔρ-
γα αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν 14
λίμνην τȢ̃ πυρός· ȣ̂τός ἐςιν ὁ δεύτερος θάνατος. καὶ εἴ 15
τις ȣ̓χ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλή-
θη εἰς τὴν λίμνην τȢ̃ πυρός.

ΚΑΙ εἶδον ȣ̓ρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος ȣ̓ρα- 21
νὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ παρῆλθε, καὶ ἡ θάλασσα ȣ̓κ ἔςιν
ἔτι. Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, ἱερȣσαλὴμ καινὴν εἶδον κατα- 2
βαίνȣσαν ἐκ τȢ̃ ȣ̓ρανȢ̃ ἀπὸ τȢ̃ θεȢ̃, ἡτοιμασμένην ὡς νύμ-

8 πόλεμον] τὸν πόλεμον δ ¶ αὐτῶν] \ δ
9 ἀπὸ τȢ̃ θεȢ̃] \ δ
10 τȢ̀ς αἰῶνας τῶν] αἰῶνα γ Vid. ed. major.
11 λευκὸν μέγαν] μέγαν λευκὸν δ
12 θρόνȢ] θεȢ̃ ε 14 ȣ̂τός ἐςιν] ȣ̂τος ε
¶ ὁ δεύτερος θάνατος] ὁ θάνατος ὁ δεύτερος, ἡ λίμνη τȢ̃ πυρὸς γ
XXI. 1 παρῆλθε] ἀπῆλθον γ 2 καὶ & εἶδον] καὶ ἐγὼ ἰωάννης εἶδον ε

φην,

3 φην, κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα φωνῆς με-
γάλης ἐκ τοῦ ° οὐρανοῦ λεγούσης, Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ
τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ
αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ° ἔσται μετ᾽ αὐτῶν θεὸς
4 αὐτῶν. καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ
5 οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. Καὶ εἶ-
πεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ.
καὶ λέγει μοι, Γράψον, Ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀλη-
6 θινοί εἰσι. | καὶ εἶπέ μοι, Γέγονε. ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα
καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ
7 τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν· ὁ νικῶν κληρονομή-
σει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι
8 υἱός. τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ
φονεῦσι, καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς, καὶ εἰδωλολάτραις
καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιο-
μένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς
ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων,
καὶ ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ λέγων, Δεῦρο δείξω σοι ° τὴν νύμ-
10 φην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι
ἐπ᾽ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν
ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
11 | ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λί-
12 θῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα
τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ

3 οὐρανοῦ] θρόνου γ ¶ ἔσται μετ᾽ αὐτῶν] μετ᾽ αὐτῶν, ἔσται β ¶ θεὸς αὐτῶν] \ ε
4 ἐξαλείψει] ἐξαλείψει ὁ θεὸς ε
5 τῷ θρόνῳ] τοῦ θρόνου δ ¶ πάντα ποιῶ] ποιῶ πάντα β ¶ μοι] \ δ 6 γέγονε. ἐγώ εἰμι] γέγονα ε ¶ εἰμὶ] \ β ¶ ἄλφα] Α ε 7 ταῦτα] πάντα ε
8 καὶ ἐβδελυγμένοις] καὶ ἁμαρτωλοῖς καὶ ἐβδελυγμένοις δ ¶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις] πόρνοις, καὶ φονεῦσι ε
9 ἦλθεν εἷς ἐκ] ἦλθε πρός με εἷς ε ¶ τὴν νύμφην] \ ε ¶ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου] τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα δ
10 καὶ ὑψηλὸν] \ ε ¶ πόλιν] πόλιν τὴν μεγάλην ε
11 ὁ] καὶ ὁ ε ¶ ὡς λίθῳ] \ δ

ἐπὶ

ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμέ-
να, ἅ ἐστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ. ἀπὸ ἀνατολῶν 13
πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βοῤῥᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυ-
λῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς 14
πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα
τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ εἶ- 15
χε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ
τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τε- 16
τράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος.
καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα
ἐστι. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαρακοντα- 17
τεσσάρων ° πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου ὅ ἐστιν ἀγγέλου. Καὶ 18
ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυ-
σίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τεί- 19
χους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέ-
λιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλ-
κηδὼν, ὁ τέταρτος σμάραγδος, | ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ 20
ἕκτος σάρδιος, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος,
ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἑνδέκατος
ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, 21
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ
ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον κα-
θαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ 22
γὰρ Κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ
ἀρνίον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, 23
ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν,
καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. Καὶ περιπατήσουσι τὰ 24
ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρου-

12 τῶν prius] τὰ ὀνόματα τῶν β
14 ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα] ἐν αὐτοῖς ε
16 ὅσον] τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ ε ¶ ἐν] ⸌ δ
¶ σταδίων] σταδίους δ ¶ χιλιάδων] χιλιάδων δώδεκα ε
17 πηχῶν,] ⸌ β Vid. ed. maj. 18 ἦν] ⸌ δ ¶ ὅμοιον] ὁμοία α
19 καὶ] ⸌ γ 20 σάρδιος] σάρδιον β 22 ναὸς] ὁ ναὸς γ
23 αὐτῇ] ἐν αὐτῇ ε 24 περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς] τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι ε Vid. ed. major.

σι

25 σι τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν. καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ
26 κλεισθῶσιν ἡμέρας, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ οἴσουσι τὴν
27 δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. καὶ οὐ μὴ εἰσέλ-
θῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος,
εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

22 Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.
2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ
ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα
ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου
3 εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι·
καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦ-
4 λοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ· καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον
5 αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ
νὺξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φωτὸς
ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐτούς· καὶ βασιλεύ-
σουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 ΚΑΙ εἶπέ μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ
Κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
7 τάχει. Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους
8 τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. Καὶ ἐγὼ ἰωάννης ὁ ἀκού-
ων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπε-
σα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός
9 μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς
10 λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ θεῷ προσκύνησον. Καὶ λέγει
μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου
11 τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν ἀδικη-

¶ δόξαν] δόξαν καὶ τὴν τιμὴν δ 27 ποιῶν] ποιοῦν δ
XXII. 1 ποταμὸν] καθαρὸν ποταμὸν ε
2 καὶ ἐντεῦθεν] καὶ ἐκεῖθεν δ ¶ ἕνα] ' δ
3 κατάθεμα] κατανάθεμα ε ¶ ἔτι] ἐκεῖ δ
5 ἐκεῖ] ' δ· ἔτι ε ¶ χρείαν οὐκ ἔχουσι] οὐ χρεία δ· οὐχ ἕξουσι
χρείαν β ¶ λύχνου] φωτὸς λύχνου β ¶ ἡλίου] ' ε
¶ φωτίσει ἐπ'] φωτίζει δ 6 πνευμάτων τῶν] ἁγίων ε
7 ἰδοὺ] καὶ ἰδοὺ δ 8 ἔμπροσθεν] πρὸ δ 10 ὅτι] ' β

σάτω

σάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος
δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. Ἰδοὺ 12
ἔρχομαι ταχὺ, καὶ ὁ μισθός μου μετ᾽ ἐμοῦ ἀποδοῦναι ἑκά-
στῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ Ω, πρῶ- 13
τος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Μακάριοι οἱ 14
ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ
τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ οἱ πόρνοι καὶ 15
οἱ φονεῖς, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν
ψεῦδος. Ἐγὼ ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆ- 16
σαι ὑμῖν ταῦτα ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ
γένος δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός. Καὶ τὸ πνεῦ- 17
μα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω,
Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς
δωρεάν.

Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφη- 18
τείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ᾽ αὐτὰ, ἐπιθή-
σει ὁ θεὸς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ
βιβλίῳ τούτῳ· καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βι- 19
βλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐ-
τοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν
γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν 20
ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμὴν, ἔρχου κύριε ἰησοῦ.

Η χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ μετὰ πάντων. 21

11 δικαιοσύνην ποιησάτω] δικαιωθήτω ε
12 ἰδοὺ] καὶ ἰδοὺ ε ¶ αὐτοῦ ἔσται] ἐστὶν αὐτοῦ γ
13 πρῶτος καὶ ἔσχατος] \ δ ¶ πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος] ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος δ
14 ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ] πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν ε
15 φιλῶν καὶ ποιῶν] ποιῶν καὶ φιλῶν δ
16 ταῖς] ἐπὶ ταῖς ε 17 λέγουσιν] λέγουσα γ 18 τῷ prius] \ ε ¶ ἐπιθήσει] ἐπιθήσαι ε ¶ πληγὰς] ἑπτὰ πληγὰς ε
19 τοῦ ξύλου] βίβλου ε ¶ καὶ τῆς] καὶ ἐκ τῆς δ
20 ἀμὴν] ἀμὴν, ναὶ ε 21 ἰησοῦ μετὰ πάντων.] ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν. ε

INDEX
PERICOPARUM.

DOMINICA.	EVANGELIUM.	EPISTOLA.
Advent. I.	Matth. 21, 1 - 9 incl.	Rom. 13, 11 - 14.
II.	Luc. 21, 25 - 36.	Rom 15, 4 - 13.
III.	Matth. 11, 2 - 10.	1 Cor. 4, 1 - 5.
IV.	Joh. 1, 19 - 28.	Phil. 4, 4 - 7.
Fest. Nativ. Chr.	Luc. 2, 1 - 14.	Tit. 2, 11 - 15.
Steph.	Matth. 23, 34 - 39.	Act. 6, 8 - c. 7, 2 med. & v. 51. 54 - 59.
Joh. Apost.	Joh. 21, 19 med. - 24.	Hebr. 1, 1 - 14.
Post Nativ.	Luc. 2, 33 - 40.	Gal. 4, 1 - 7.
Circumcis.	Luc. 2, 21.	(Jesa. 9, 6.)
Post Circumc.	Matth. 2, 13 - 15.	Matth. 2, 19 - 23.
Epiphaniorum	Matth. 2, 1 - 12.	(Jesa. 60, 1 - 6.)
Post Epiph. I.	Luc. 2, 41 - 52.	Rom. 12, 1 - 6.
II.	Joh. 2, 1 - 11.	Rom. 12, 7 - 16.
III.	Matth. 8, 1 - 13.	Rom. 12, 17 - 21.
IV.	Matth. 8, 23 - 27.	Rom. 13, 8 - 10.
V.	Matth. 13, 24 - 30.	Col. 3, 12 - 17.
VI.	Matth. 17, 1 - 9.	Col. 3, 18 - 4, 1.
Septuages.	Matth. 20, 1 - 16.	1 Cor. 9, 24 - 10, 5.
Sexages.	Luc. 8, 4 - 15.	2 Cor. 11, 19 - 12, 9.
Quinquages.	Luc. 18, 31 - 43.	1 Cor. 13, 1 - 13.
Invocavit	Matth. 4, 1 - 11.	2 Cor. 6, 1 - 10.
Reminiscere	Matth. 15, 21 - 28.	1 Thess. 4, 1 - 7.
Oculi	Luc. 11, 14 - 28.	Eph. 5, 1 - 9.
Lætare	Joh. 6, 1 - 15.	Gal. 4, 21 - 31.
Judica	Joh. 8, 46 - 59.	Hebr. 9, 11 - 15.
Palmar.	Matth. 21, 1 - 9.	Phil. 2, 5 - 11.

Virid. & Parasc. &c. Passio Dominica.

DOMI-

DOMINICA.	EVANGELIUM.	EPISTOLA.
Pasch. I.	Marc. 16, 1 - 8.	1 Cor. 5, 6 - 8.
II.	Luc. 24, 13 - 35.	Act. 10, 34 - 43.
Quasimod.	Joh. 20, 19-23 vel 31	1 Joh. 5, 3 - 10 med.
Miseric.	Joh. 10, 12 - 16.	1 Pet. 2, 21 - 25.
Jubilate	Joh. 16, 16 - 23 med.	1 Pet. 2, 11 - 17.
Cantate	Joh. 16, 5 - 15.	Jac. 1, 16 - 21.
Rogate	Joh. 16, 23 med. 30.	Jac. 1, 22 - 27.
Ascens.	Marc. 16, 14 - 20.	Act. 1, 1 - 11.
Exaudi	Joh. 15, 26 - 16, 4.	1 Pet. 4, 8 - 11.
Pentec. I.	Joh. 14, 23 - 31 med.	Act. 2, 1 - 13.
II.	Joh. 3, 16 - 21.	Act. 10, 42 - 48 med.
F. Trinit.	Joh. 3, 1 - 15.	Rom. 11, 33 - 36.
Post Trinit. I.	Luc. 16, 19 - 31.	1 Joh. 4, 16 med. - 21.
II.	Luc. 14, 16 - 24.	1 Joh. 3, 13 - 18.
III.	Luc. 15, 1 - 10.	1 Pet. 5, 5 med. - 11.
IV.	Luc. 6, 36 - 42.	Rom. 8, 18 - 23.
V.	Luc. 5, 1 - 11.	1 Pet. 3, 8 - 15 med.
VI.	Matth. 5, 20 - 26.	Rom. 6, 3 - 11.
VII.	Marc. 8, 1 - 9.	Rom. 6, 19 - 23.
VIII.	Matth. 7, 15 - 23.	Rom. 8, 12 - 17.
IX.	Luc. 16, 1 - 9.	1 Cor. 10, 6 - 13.
X.	Luc. 29, 41 - 48.	1 Cor. 12, 1 - 11.
XI.	Luc. 18, 9 - 14.	1 Cor. 15, 1 - 10.
XII.	Marc. 7, 31 - 37.	2 Cor. 3, 4 - 11.
XIII.	Luc. 10, 23 - 37.	Gal. 3, 15 - 22.
XIV.	Luc. 17, 11 - 19.	Gal. 5, 16 - 24.
XV.	Matth. 6, 24 - 34.	Gal. 5, 25 - 6, 10.
XVI.	Luc. 7, 11 - 17.	Eph. 3, 13 - 21.
XVII.	Luc. 14, 1 - 11.	Eph. 4, 1 - 6.
XVIII.	Matth. 22, 34 - 46.	1 Cor. 1, 4 - 9.
XIX.	Matth. 9, 1 - 8.	Eph. 4, 22 - 28.
XX.	Matth. 22, 1 - 14.	Eph. 5, 15 - 21.
XXI.	Joh. 4, 46 med. - 54	Eph. 6, 10 - 17.

DOMINICA.	EVANGELIUM.	EPISTOLA.
XXII.	Matth. 18, 23 - 35.	Phil. 1, 3 - 11.
XXIII.	Matth. 22, 15 - 22.	Phil. 3, 17 - 21.
XXIV.	Matth. 9, 18 - 26.	Col. 1, 9 - 14.
XXV.	Matth. 24, 15 - 28.	1 Theſſ. 4, 13 - 18.
XXVI.	Matth. 25, 31 - 46.	2 Theſſ. 1, 3 - 10.
XXVII.	Matth. 25, 1 - 13.	2 Pet. 3, 3 - 7 vel 4.
Fer. Andreæ	Matth. 4, 18 - 22.	Rom. 10, 8 med. 18.
Thomæ	Joh. 20, 24 - 29.	Eph. 1, 3 - 6.
Purif.	Luc. 2, 22 - 32.	(Malach. 3, 1 - 4)
Matthiæ	Matth. 11, 25 - 30.	Act. 1, 15 - 26.
Annunc.	Luc. 1, 26 - 38.	(Jeſa 7, 10 - 15.)
Phil. Jac.	Joh. 14, 1 - 14.	Eph. 2, 19 - 22.
Joh. Bapt.	Luc. 1, 57 - 80.	(Jeſa. 40, 1 - 5.)
Petri Pauli	Matth. 16, 13 - 19.	Act. 12, 1 - 11.
Jacobi	Matth. 20, 20 - 23.	Rom. 8, 28 - 39.
Bartholom.	Luc. 22, 24 - 30.	2 Cor. 4, 7 - 10.
Matthæi	Matth. 9, 9 - 13.	Eph. 4, 7 - 14.
Sim. Judæ	Joh. 15, 17 - 21.	1 Pet. 1, 3 - 9.

STUTGARDIÆ,
Excudebat JO. NICOLAUS STOLLIUS.

FINIS.

Emen-

* * *

Emendatus liber eſt, non qui *Errata* ſua, quotquot ſunt, diſſimulat; ſed qui nec multa admittit, & admiſſa retractat, quoad opus eſt. id quod in Scripturæ ſacræ editionibus raro fit, & maxime fieri debet. Quæ fere poſt obitum B. Editoris irrepſerunt, accurate colligenda putaverunt amici, & fideliter indicanda. Ipſam literam, quæ agitur, major hic ſubinde figura diſtinguit.

Marc. 7, 1 Φαρισ. Act. 20, 6 ἤΛθομ. Rom. 8, 23 ἔχοΝτες. 14, 2 ἀΣθεν. Phil. 2, 7 ἐKENωσε. in præf. p. 7 § VI. lin. 2 Interp.

Alia, minutiora, neminem valde impedient. Indicabimus tamen non nulla.

Matth. 5, 9 fin. poſt κληθήσονται pone punctum. Matth. 13, 11 lege ἀποκρ. Marc. 6, 14 ἥρωδ. Luc 1, 74 λατρέ — υειν. 8, 8 ὦτα. 22, 35 ἄτερ. Joh. 12, 35 prius σκοτία ſcribatur absque Jota ſubſcr. 13, 33 ζητήσετέ με. Act 19, 20 Articulus ὁ plenius exprimatur. Rom. 6, 8 cuſt. πιςέυομεν. Iud. v. 4 pone ἀρνόυμενοι. Apoc. 11, 13 χιλιάδες.

Accentus & Spiritus, non clare expreſſi, ſunt hi fere. Matth. 27, 37 & Joh. 7, 15 ȣ̃τος. Marc. 4, 10 ὅτε. Luc. 1, 30 Φοβȣ̃. 15, 6 εὗρον. Joh. 8, 6 ἔγραφεν. 11, 47 ȣ̂ν. 57 ἐςι. 21, 18 ὅταν. Act. 3, 24 ὅσοι. Rom. 6, 10 ζῇ. 1 Cor. 15, 58 τῷ. Ebr. 12, 19 ἧς. Jac. 1, 12 ἐπηγγέιλατο. 1 Joh. 3, 11. ἀρχῆς.

Verſiculorum numeri non recte expreſſi Joh. IX. 25. 27. 28. Hebr. 7, 14. 17 in fine pag. &c.

ΟΥ ΔΥΝΑΤΑΙ ΛΥΘΗΝΑΙ
Η ΓΡΑΦΗ